

รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริม
โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริม
โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเอง
ของจังหวัดเพชรบูรณ์”

ของ ภพเดชา บุญศรี

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุซงฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์)

.....ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพ่วง)

.....กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ดร.พิทยา แสงสว่าง)

.....กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ดร.ณัฐ รัตนศิรินิชกุล)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย)

อนุมัติ

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.กรองกาญจน์ ชูทิพย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
ผู้วิจัย	ภพเดชา บุญศรี
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กองพวง
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ กศ.ด. การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2567
คำสำคัญ	เครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ , ส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเอง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่และแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน 2) การสร้างและตรวจสอบรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการยกร่างร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน จากนั้นนำร่างมาตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยการประชุมระดมสมอง (Brainstorming) 3) การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยสอบถามความคิดเห็นตัวแทนเครือข่ายจังหวัด จำนวน 40 คน ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 137 คน และ 4) การประเมินรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยสอบถามความคิดเห็นตัวแทนเครือข่ายจังหวัด จำนวน 40 คน ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 137 คน เพื่อประเมินประสิทธิภาพ เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินเหมาะสมของรูปแบบ แบบประเมินผลการดำเนินการ แบบสอบถามการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเอง ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ แบบสะท้อนการเรียนรู้หลังปฏิบัติ (AAR) และแบบประเมินประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่และแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพ ควรมีแผนการดำเนินงานระยะ 3 ปี ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ควรมีการสนับสนุนด้านวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น เพื่อเติมเต็มศักยภาพทางวิชาการ

สำหรับแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ฯ ประกอบด้วย กลไกเครือข่ายความร่วมมือ บทบาทหน้าที่ วิธีการทำงาน กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ และ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ

2. รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และกลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ และองค์ประกอบที่ 2 บทบาทหน้าที่ของกลไกภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย บทบาทหน้าที่ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด บทบาทหน้าที่ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และบทบาทหน้าที่ของกลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 3 วิธีการทำงานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบไปด้วย กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และกลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 4 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และกลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบไปด้วย การสนับสนุนทุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์ และภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์

3. ผลการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า กลไกทั้ง 3 กลไก มีการดำเนินการขับเคลื่อนการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นไปตามปฏิทินการดำเนินงาน ที่กำหนดของแต่ละกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ประสิทธิภาพ ในภาพรวมมีประโยชน์และคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก ผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้รับการพัฒนาให้เป็นกระบวนการและผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เข้มแข็งด้วยกระบวนการ การประเมินเชิงพัฒนา มีการบูรณาการความร่วมมือและกลไกการทำงานที่สร้างแนวคิดความเป็นเจ้าของร่วมกัน ของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม

Title	AREA-BASED EDUCATIONAL NETWORK MODEL FOR PROMOTING SELF-IMPROVING SCHOOLS IN PHETCHABUN PROVINCE
Author	Phopdech Boonsree
Advisor	Assistant Professor Anucha Kornpuang, Ph.D.
Academic Paper	Ed.D. Dissertation in Educational Administration - (Type 2.1), Naresuan University, 2024
Keywords	area-based educational network , promoting self-improving schools

ABSTRACT

This research aims to develop area-based educational network model for promoting self-improving schools in Phetchabun Province. The research consists of four steps: 1) Studying the needs for spatial educational development and the driving approaches of the spatial educational network to promote self-development schools in Phetchabun Province through interviews with 4 experts. 2) Creating and verifying the model of the spatial educational network partnership to promote self-development schools in Phetchabun Province by drafting collaboratively with 15 experts, then reviewing the appropriateness of the draft with 9 experts through brainstorming sessions. 3) Experimenting with the implementation of the spatial educational network partnership model to promote self-development schools in Phetchabun Province by collecting opinions from 40 provincial network representatives and 137 educational network representatives. 4) Evaluating the spatial educational network partnership model to promote self-development schools in Phetchabun Province by surveying the opinions of 40 provincial network representatives and 137 educational network representatives to assess the model's effectiveness. The research instruments include questionnaires, interviews, model appropriateness assessments, implementation outcome evaluations, questionnaires on promoting self-development schools according to whole-system school development measures, After Action Review (AAR) reflections, and effectiveness and efficiency evaluations of the model. Data analysis was conducted using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings were as followed.

1. The study on the demand for spatial education development and effective approaches to drive spatial education suggests a 3-year action plan developed through the participation of all sectors. Academic support from local higher education institutions is recommended to enhance academic potential. The approach to driving spatial education includes collaboration network mechanisms, roles and responsibilities, working methods, relationship-building activities, and three success conditions.

2. The model of spatial education partnership networks to promote self-developing schools in Phetchabun Province consists of four components and three success conditions: Component 1: Collaboration network mechanisms, including provincial partnership network driving mechanisms, educational institution partnership network driving mechanisms, and supervision and monitoring mechanisms for partnership network driving. Component 2: Roles and responsibilities of the partnership network mechanisms, including roles of provincial network drivers, educational institution network drivers, and supervision and monitoring mechanisms. Component 3: Working methods of the partnership network mechanisms, including provincial and educational institution network drivers and supervision and monitoring mechanisms. Component 4: Relationship-building activities of the partnership network mechanisms, involving the same three mechanisms. Success conditions include funding support from the Equitable Education Fund (EEF), leadership of executives and experts in Phetchabun Province, and leadership of educational administrators and personnel in educational agencies within the province.

3. The trial implementation of the spatial education partnership network model to promote self-developing schools in Phetchabun Province found that all three mechanisms operated according to their scheduled calendars, with overall appropriateness rated at the highest level.

4. The evaluation of the spatial education partnership network model showed that overall efficiency was highly beneficial and worthwhile. The project for self-developing schools in Phetchabun Province was developed into a strong process and change leadership through developmental evaluation, integrating cooperation and working mechanisms that foster a shared sense of ownership among government, private sector, and civil society.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพวง ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง ขอขอบคุณ ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ ดร.พิทยา แสงสว่าง ดร.ณัฐรัตน์ศิริณิกุล รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาสอบวิทยานิพนธ์และได้ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ นายฤกษ์ คงเมือง ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ นางพัชรี ศาลาศิลป์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ดร.ไท พานนนท์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 รวมถึง ศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ที่ได้กรุณาสละเวลา ให้สัมภาษณ์ และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ ขอขอบคุณศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูในจังหวัดเพชรบูรณ์ และ ดร.ศรัณย์ เปรมสุข รองผู้อำนวยการโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย เพชรบูรณ์ นางสาวสุนัน ยาคำ ครูโรงเรียนอนุบาลหล่มเก่า ที่ให้ความร่วมมือและมีส่วนช่วยในการทำวิจัยเป็นอย่างดียิ่ง

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้กำเนิด ครู อาจารย์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา และครอบครัวที่ให้อาสาใจตลอดเวลา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต คุณประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเอง และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ภพเดชา บุญศรี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
ประกาศคุณูปการ	ซ
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามวิจัย	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
แนวคิดและทฤษฎีการบริหารเครือข่าย	19
แนวคิดและทฤษฎีการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่.....	45
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ	51
แนวคิดเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา	58
โครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Teacher and School Quality Program: TSQP)	71
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	101
กรอบแนวคิดการวิจัย	108
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	109
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่และแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	113
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	118

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียน พัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	126
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเอง ของจังหวัดเพชรบูรณ์	130
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	133
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่และแนวทางขับเคลื่อน การศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเอง ของจังหวัดเพชรบูรณ์	134
ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียน พัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	144
ตอนที่ 3 ผลการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียน พัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	170
ตอนที่ 4 ผลการประเมินรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเอง ของจังหวัดเพชรบูรณ์	199
บทที่ 5 บทสรุป	206
สรุปผลการวิจัย	208
อภิปรายผล	218
ข้อเสนอแนะ	237
บรรณานุกรม	238
ภาคผนวก	247
ประวัติผู้วิจัย	325

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์หลักการของเครือข่ายความร่วมมือ	26
ตาราง 2 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ	40
ตาราง 3 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ	55
ตาราง 4 แสดงการประสานงานเพื่อติดต่อเข้าสัมภาษณ์	115
ตาราง 5 แสดงการประสานงานเพื่อติดต่อเข้าสัมภาษณ์	118
ตาราง 6 แสดงกำหนดการนัดหมาย วัน เวลา สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียใน จังหวัดเพชรบูรณ์	121
ตาราง 7 แสดงกำหนดการนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	125
ตาราง 8 แสดงผลการประชุมสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง บทบาท หน้าที่ กระบวนการทำงานและการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์	174
ตาราง 9 แสดงผลการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ	176
ตาราง 10 แสดงจำนวนร้อยละของตัวแทนเครือข่ายจังหวัด จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบ แบบสอบถาม	185
ตาราง 11 แสดงจำนวนร้อยละของตัวแทนเครือข่ายจังหวัด จำแนกตามประสบการณ์ การดำรง ตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม	185
ตาราง 12 แสดงความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลอง ขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของ จังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด	186
ตาราง 13 แสดงจำนวนร้อยละของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบ แบบสอบถาม	188
ตาราง 14 แสดงจำนวนร้อยละของตัวแทนสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง ปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม	189
ตาราง 15 แสดงความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลอง ขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา	189

ตาราง 16 แสดงจำนวนร้อยละของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม	192
ตาราง 17 แสดงจำนวนร้อยละของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	192
ตาราง 18 แสดงความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกพิเศษ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ	193
ตาราง 19 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	195
ตาราง 20 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสังกัด	195
ตาราง 21 แสดงความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach)	196
ตาราง 22 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแทนเครือข่ายของกลุ่มตัวอย่าง.....	199
ตาราง 23 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่งปัจจุบัน.....	200
ตาราง 24 แสดงความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	201

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงเครือข่ายคู่.....	27
ภาพ 2 แสดงเครือข่ายแวดล้อมระหว่างบุคคลหรือเพื่อนบ้าน	28
ภาพ 3 แสดงเครือข่ายแวดล้อมที่ขยายออกไป.....	29
ภาพ 4 แสดงเครือข่ายรวมศูนย์	30
ภาพ 5 แสดงเครือข่ายกระจาย	30
ภาพ 6 แสดงเครือข่ายกระจายเชิงซ้อน.....	31
ภาพ 7 แสดงองค์ประกอบของเครือข่าย.....	38
ภาพ 8 แสดงกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่.....	50
ภาพ 9 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนทั้งระบบ ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	85
ภาพ 10 กรอบแนวคิดการวิจัย	108
ภาพ 11 แสดงขั้นตอนการดำเนินการทำวิจัย	112
ภาพ 12 แสดง (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของ จังหวัดเพชรบูรณ์	150
ภาพ 13 แสดงรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์	161

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีความสำคัญแก่ตัวบุคคล ชุมชน และการพัฒนาประเทศ รัฐบาลไทยทุกยุคทุกสมัยต่างมีนโยบายที่ชัดเจนด้านการศึกษา เช่น นโยบายการจัดการศึกษาของคณะราษฎรภายหลังที่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 คณะราษฎรได้วางเป้าหมายสำคัญด้านการศึกษาไว้ว่า ต้องให้การศึกษารวมทั้งแก่ราษฎรและดำเนินการอย่างทั่วถึงเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย เมื่อประชาชนมีการศึกษาที่ดีย่อมจะนำพาให้ประเทศไทยเจริญขึ้น (สมจินตนา คัมภีร์, 2562, น. 15) จะเห็นได้ว่าการปฏิรูปการศึกษามีมานานนับทศวรรษ ด้วยความมุ่งหวังที่จะให้มีการยกระดับของการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ นำไปสู่ ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา พัฒนาค้นให้เป็นพลเมืองที่ก้าวหน้าทันสมัย ดังรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 54 (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2560, น. 14) ระบุไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อน วัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็ก ได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ ภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับมาตรา 10 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, 2545, น. 5-6) อีกทั้งแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574 ยังได้ให้ความสำคัญกับ การพัฒนาระบบการศึกษา โดยได้ระบุไว้ในวิสัยทัศน์ว่า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. 1-7) ให้ความสำคัญกับการสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นกลไกหลัก ของการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของทุนมนุษย์ แล้วรองรับการศึกษา การเรียนรู้ และ ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือหรือ

กลไกในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเป็นพลเมือง มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ ดำรงชีวิตในสังคมอย่างเป็นสุข ประกอบด้วย คุณลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ องค์ความรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และทักษะการดำรงชีวิต อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาระบบการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน ยังคงพบว่ามีข้อจำกัดหลายประการซึ่งทำให้การกระจายการศึกษาไปยังประชากรในวัยเรียนของประเทศไม่สามารถเป็นไปได้อย่างสมบูรณ์ตามอุดมคติ ก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมาเป็นเวลานาน

ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นมโนทัศน์ที่มีการกล่าวถึงในหลากหลายมิติ เช่น ความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสทางการศึกษา และความเหลื่อมล้ำในด้านคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งต่างก็เป็นความแตกต่างหรือความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงการศึกษาของประชากรในประเทศไทย ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีรัฐธรรมนูญที่กำหนดเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดให้คนไทยได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) แต่ผลการวิจัยหลายชิ้นยังบ่งชี้ตรงกันว่า ประเทศไทยยังมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในด้านโอกาสทางการศึกษาอยู่ ทั้งนี้พิจารณาจากสถิติการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อัตราการเข้าถึงการศึกษาและอัตราคงอยู่ของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พบว่า มีแนวโน้มลดลงเป็นลำดับตามระดับชั้นการศึกษาที่สูงขึ้น อีกทั้งยังพบว่า อัตราการเข้าถึงและการคงอยู่ในระบบการศึกษามีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ครอบครัวยมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน โดยนักเรียนกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงมีแนวโน้มที่จะเข้าถึงและคงอยู่ในระบบการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) นอกจากนี้ มีการศึกษาในปัจจุบัน โดยคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาในปี 2562 ที่พบว่า ประเทศไทยมีนักเรียนที่ถูกจัดว่าเป็นกลุ่มด้อยโอกาสมากกว่า 3 ล้านคนทั่วประเทศ ซึ่งคิดเป็นจำนวนกว่าร้อยละ 20 ของนักเรียนในระบบทั้งหมด โดยที่นักเรียนกลุ่มดังกล่าวเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงที่จะหลุดออกจากระบบการศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานอันเนื่องมาจากปัญหาเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจสังคมและครอบครัว (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562) ความเหลื่อมล้ำในด้าน คุณภาพการศึกษาก็เช่นกัน ซึ่งเป็นความไม่เท่าเทียมกันของการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของประชากรในประเทศ การพิจารณาความเหลื่อมล้ำสามารถพิจารณาได้อย่างหลากหลายตั้งแต่การได้รับทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งบุคลากรทางการศึกษา สื่อการเรียนรู้ อุปกรณ์การเรียน หรือการได้รับกระบวนการจัดการเรียนรู้ หรือประสิทธิภาพการบริหารจัดการทางการศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความแตกต่างกัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงสามารถใช้เป็นตัวบ่งชี้ที่สะท้อนสภาพความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในด้านนี้มีปัญหาที่ชัดเจนมากขึ้นเป็นลำดับ

จากปัญหาดังกล่าวนี้นี้ ความเท่าเทียมในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาจึงไม่อาจเพียงพอต่อความต้องการ เช่น นักเรียนที่มีฐานะแตกต่างกัน แต่ได้รับเงินอุดหนุนช่วยเหลือจำนวนเท่า ๆ กัน โดยไม่คำนึงถึงความจำเป็นที่แตกต่างกัน ขณะที่การช่วยเหลือตามหลักความเสมอภาคเป็นการให้ตามข้อมูลความจำเป็น สาเหตุความเหลื่อมล้ำยังสืบเนื่องจากความแตกต่างของคุณภาพหรือมาตรฐานของสถานศึกษา คุณภาพหรือประสิทธิภาพของครู หรือฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ปัจจุบันจึงมีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนจัดตั้งกองทุนหรือมูลนิธิเพื่อร่วมกันหาแนวทางและวิธีการเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและความเสมอภาคทางการศึกษา หนึ่งในหน่วยงานที่มุ่งแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้นี้ เรียกว่า กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งขึ้นตามข้อเสนอของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา โดยปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 54 พ.ร.บ.กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2561 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ 2) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 3) เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐเป็นผู้จัดสรรงบประมาณให้กองทุน และมีการบริหารงานที่เป็นอิสระ ซึ่งในปัจจุบันจะเห็นได้ว่ากองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาได้จัดกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ ทุนสร้างโอกาส ทุนเสมอภาค ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง ทุนครูรัก(ษ์)ถิ่น ทุนพัฒนาอาชีพและนวัตกรรมที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน และทุนพระกนิษฐาสัมมาชีพ นอกจากนี้ กสศ. ยังคิดค้นต้นแบบนวัตกรรมในการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา โดยกล่าวว่า “งานของเราไม่ใช่แค่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่คือการคิดค้นต้นแบบของนวัตกรรมและเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาใหม่ให้หน่วยงานต่าง ๆ นำไปใช้ประโยชน์ ผ่านการใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศและฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ในการทำงานร่วมกับระบบการค้นหาและคัดกรองข้อมูล รวมถึงระบบการจัดสรรเงินอุดหนุนอย่างมีเงื่อนไข ระบบติดตาม การรับเงินทุน และระบบการส่งต่อฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อทำงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต ของเด็กและเยาวชนไทยอย่างเป็นองค์รวมเพราะการสร้างเสมอภาคทางการศึกษาคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืน” (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, ออนไลน์) และหนึ่งในนวัตกรรมดังกล่าวที่ กสศ. ได้คิดค้นเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษา คือ โครงการโรงเรียนพัฒนาตนเอง (Teacher and School Quality Program: TSQP) จากแนวคิดการหนุนให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการตนเองและสามารถประยุกต์นวัตกรรมหรือเครื่องมือ(Program)ได้เหมาะสมกับผู้เรียน และในปัจจุบันได้มีการหนุนเสริมกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองผ่านกลไกเชิงพื้นที่โดยเสริมพลัง(Empower) หน่วยงานในระดับพื้นที่ให้เกิดการขับเคลื่อน(Movement) และเปลี่ยนเป็น(Teacher and School Quality Movement: TSQM) เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ทั้งระบบ

(Whole School Approach) ทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพของระบบบริหารจัดการและการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูงในชั้นเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ยังไม่สามารถปฏิรูปการศึกษาหรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง องค์กรทางการศึกษาจึงตกเป็นจำเลยของสังคมอยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณมากที่สุด แต่ไม่สามารถพัฒนาการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลดังเช่นที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ซึ่งส่งผลต่อ ความคาดหวัง และความศรัทธาของคนในสังคมที่มีต่อวงการการศึกษา จากรายงานการขยายผลโรงเรียนคุณภาพดีในประเทศไทยของสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (TDRI) (ศุภณัฐ ศศิวิวัฒน์ และโซชิตา สลักคำ, 2561) พบว่า การปฏิรูปการศึกษาที่ได้ผลต้องพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในวงกว้าง การขยายผลโรงเรียนคุณภาพดีสามารถเพิ่มสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ ของนักเรียนได้อย่างโดดเด่น การถอดบทเรียนและการเผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนคุณภาพดีจะช่วยให้บทเรียนในการยกระดับคุณภาพของโรงเรียนอื่นได้ การปฏิรูปด้วยการขยายผลนี้มุ่งปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ในโรงเรียนโดยตรง ซึ่งแตกต่างจากแนวทางที่ผ่านมาที่พยายามยกเครื่องโครงสร้างการบริหารกระทรวงศึกษาธิการและปรับเปลี่ยนแรงจูงใจของครู ซึ่งหลายครั้งล้มเหลวเพราะไม่นำไปสู่การเรียนรู้ที่ดีขึ้นในโรงเรียน จากรายงานฉบับนี้จะเห็นว่าความสำคัญของการปฏิรูปนี้ขึ้นอยู่กับปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ในห้องเรียนและโรงเรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดการบริหารจัดการเครือข่าย เป็นแนวคิดการบริหารจัดการแบบใหม่ (New Governance) ที่มีความแตกต่างจากการบริหารจัดการของรัฐในยุคเดิมที่เน้นความสัมพันธ์แบบสายการบังคับบัญชา (Hierarchy) ซึ่งมีลักษณะของการสั่งการ มีความไม่เท่าเทียมกันทางอำนาจมีผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งการจัดการเครือข่ายได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบทางอำนาจเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันของตัวกระทำที่หลากหลาย (Diverse Actors) ซึ่งมีคุณลักษณะความสัมพันธ์ทั้งในลักษณะที่หลายองค์กรที่มีความแตกต่างกันในทรัพยากรและศักยภาพมาร่วมมือกันภายใต้เป้าหมายอย่างเดียวกัน โดยที่แต่ละองค์กรไม่ได้สูญเสียความเป็นอิสระในการจัดการองค์กรของตนเอง ไม่มีโครงสร้างของสายการบังคับบัญชา ไม่มีการแข่งขันภายในเครือข่าย แต่มีความสัมพันธ์ในเชิงร่วมมือกัน (Collaboration) ในการตัดสินใจจัดการบางอย่างร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ (Area-based Education) การศึกษาเชิงพื้นที่เป็นกลไกกระจายอำนาจให้แต่ละพื้นที่หรือแต่ละจังหวัดมีอำนาจในการออกแบบวิธีการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับโจทย์เฉพาะของพื้นที่นั้น ๆ เพื่อซ่อมจุดแย่ แก้จุดบอด รวมถึงต่อยอดจุดเด่นระดับพื้นที่ให้ทันเวลาทันต่อสถานการณ์เนื่องจากในแต่ละพื้นที่ ผู้คน ครอบครัวยุคใหม่ คุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ที่มีความแตกต่างย่อมส่งผลถึงปัญหา อุปสรรคไม่เหมือนกัน ‘ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา’ จึงไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยสูตรสำเร็จเดียว กลไกของการศึกษาเชิงพื้นที่จึงเข้ามามีบทบาทในการกระจายอำนาจให้กับผู้คนในพื้นที่ในการออกแบบการจัดการศึกษาภายในท้องถิ่นของตนเอง เนื่องจาก

บุคลากรทางการศึกษาและคนในชุมชนนั้น ๆ จะเข้าใจถึงสภาพปัญหามากกว่าผู้คนที่ทำงานอยู่ในส่วนกลาง และยังช่วยสร้างความเป็น ‘เจ้าของเรื่อง’ และ ‘เจ้าของปัญหา’ ที่กระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนไปด้วยกัน ผู้มีส่วนในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่นั้นครอบคลุมไปถึงภาคปกครองท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม ที่เข้ามาบูรณาการองค์ความรู้และร่วมมือกันช่วยเหลือปัญหาทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งสัมพันธ์กับผลลัพธ์ของการดำเนินงานโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเอง (Teacher and School Quality Movement: TSQM) ที่ก่อให้เกิดแนวทางหรือนวัตกรรมของการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนและระบบนิเวศการเรียนรู้ในจังหวัด ด้วยการศึกษาต้นทุน สภาพ ปัญหาการจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของการแก้ปัญหาในองค์ประกอบต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ เกิดการบูรณาการความร่วมมือและกลไกการทำงานที่สร้างแนวคิดความเป็นเจ้าของร่วมกันของทุกภาคส่วน โดยจังหวัด/เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานระดับพื้นที่อื่น ๆ ระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนและพัฒนาเด็กและเยาวชนวัยเรียนในพื้นที่/จังหวัดของตนเอง เกิดการใช้เครื่องมือและแนวทางของการประเมินผลเชิงพัฒนา (Developmental Evaluation) เป็นเครื่องมือของการออกแบบแผนการทำงานและบริหารจัดการแนวใหม่เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับพื้นที่/จังหวัด และระดับโรงเรียน ไปจนถึงการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนที่เข้มแข็ง สถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น/ภูมิภาค เข้าร่วมเป็นหน่วยสนับสนุนด้านเทคนิควิชาการร่วมกับเขตพื้นที่หรือหน่วยงานในกำกับ ดูแลของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อเติมเต็มศักยภาพทางวิชาการให้แก่ผู้บริหารเขตพื้นที่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ เกิดการการออกแบบและวางแนวทางการพัฒนาระบบและกลไกการดูแลช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนที่เหมาะสม เพื่อลดอัตราการหลุดออกจากระบบการศึกษา ในทุกโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายและทุกองค์กรภาคีเครือข่ายร่วมดำเนินงาน รวมถึงแนวทางการส่งต่อและดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและนักเรียนที่หลุดออกจากระบบไปแล้ว ทั้งนี้อาจทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในระดับต่าง ๆ ได้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น เป็นปัญหาที่มีความสำคัญ มีความจำเป็น ผู้วิจัยในฐานะเป็นนิสิตและปฏิบัติงานในตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการและเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาในด้านนี้ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาและสังเคราะห์กระบวนการบริหารที่ดีของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเอง (Teacher and School Quality Movement: TSQM) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อให้เกิดผลผลิตและผลลัพธ์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาและความคาดหวังของสังคมต่อการพัฒนาการศึกษาไทยให้ก้าวทันยุคสมัย

และสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพิ่มโอกาสทางการเรียนรู้ให้เกิดความเสมอภาคและทั่วถึงต่อไป

คำถามวิจัย

1. ความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่และแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นอย่างไร
2. รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นอย่างไร
3. การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีแนวทางอย่างไร
4. การประเมินรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์ต่อผู้เรียนอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

จุดมุ่งหมายเฉพาะ

1. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่และแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
4. เพื่อประเมินรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ประโยชน์ที่ได้รับ

การวิจัยรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ครั้งนี้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ได้รูปแบบและแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

2. ได้ทราบประสิทธิภาพของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

3. เป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ สำหรับผู้บริหารและบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของจังหวัด อาทิเช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประธานเครือข่ายสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สามารถนำรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้กับบริบทของจังหวัดต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ตามขั้นตอนของการวิจัย 4 ขั้นตอน รายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่และแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นย่อย ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

เป็นการศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารทางการศึกษาของหน่วยงานราชการในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบไปด้วย

กลุ่มผู้กำหนดนโยบายการศึกษาเชิงพื้นที่ ระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1-3 ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จำนวน 4 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ได้แก่ ความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

เป็นการศึกษาแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในประเด็น เครือข่ายความร่วมมือ บทบาทหน้าที่ วิธีการทำงาน และกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบไปด้วย

กลุ่มผู้กำหนดนโยบายการศึกษาเชิงพื้นที่ ระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1-3 ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จำนวน 4 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ได้แก่ แนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

การสร้างและตรวจสอบรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการยกร่างและตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบและตรวจสอบรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การยก (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 15 คน ประกอบไปด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิระดับจังหวัดและระดับหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัด จำนวน 6 คน 2) ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียระดับเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 9 คน ซึ่งได้กำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิระดับจังหวัดและระดับหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัด จำนวน 6 คน ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิระดับจังหวัด จำนวน 2 คน ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือตัวแทนที่ได้รับมอบหมาย และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือตัวแทนที่ได้รับมอบหมาย มีประสบการณ์ในการบริหารอย่างน้อย 5 ปี และ 2) ผู้ทรงคุณวุฒิระดับหน่วยงานที่จัดการศึกษา ในจังหวัด จำนวน 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 2 คน และตัวแทนศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัด เพชรบูรณ์ อย่างน้อย 5 ปี

1.2 ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียระดับเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 9 คน ประกอบด้วย 1) ตัวแทนประธานเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 3 คน 2) ตัวแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน และ 3) ตัวแทนครูในโรงเรียนโดยใช้นวัตกรรมเพื่อเปลี่ยนแปลงโรงเรียนทั้งระบบ จำนวน 3 คน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มาจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์ และสังกัดกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 องค์ประกอบของ (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริม โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบไปด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบ/วิธีการ ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้/ การดำเนินงาน ส่วนที่ 4 การประเมินผลและส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

2.2 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบไปด้วย 1) การสนับสนุนทุนจากกองทุน เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา(กสศ.) 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัด เพชรบูรณ์ และ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานที่จัด การศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียน พัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษา เชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคเพื่อการศึกษา (กสศ.) จำนวน 2 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิที่

มีประสบการณ์การบริหารในพื้นที่นวัตกรรม จำนวน 3 คน 3) นักวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 1 คน และ 4) ผู้บริหารหน่วยงานการศึกษาในจังหวัด จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติ ดังนี้

1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) จำนวน 2 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารการศึกษาระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการหรือกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ดำรงตำแหน่งการบริหารการศึกษาและมีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษา อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 1 คน 2) ผู้อำนวยการหรือตัวแทนของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ที่เป็นผู้สนับสนุนทุนในการดำเนินการขับเคลื่อนและมีผลงานวิจัยเชิงพื้นที่ บทความ ตำรา การเป็นวิทยากร ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างภาคีเครือข่าย จำนวน 1 คน

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์การบริหารในพื้นที่นวัตกรรม จำนวน 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา อย่างน้อย 5 ปี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ และมีผลงานเป็น ที่ประจักษ์ ระดับประเทศ ด้านเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 1 คน 2) ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา อย่างน้อย 5 ปี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาในจังหวัด เพชรบูรณ์ และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ระดับประเทศ และร่วมโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเอง (TSQP) จำนวน 1 คน และ 3) ผู้อำนวยการสถานศึกษา สำเร็จการศึกษาปริญญาเอก มีประสบการณ์ ด้านการบริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 5 ปี และมีผลงานวิจัย บทความ ตำรา การเป็นวิทยากร ที่เกี่ยวข้องกับการเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 1 คน

1.3 นักวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 1 คน ประกอบด้วย อาจารย์จาก สถาบันอุดมศึกษา ที่มีผลงานวิจัย บทความ ตำรา การเป็นวิทยากร การกำกับดูแลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการสร้างภาคีเครือข่าย

1.4 ผู้บริหารหน่วยงานการศึกษาในจังหวัด จำนวน 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้ว่าราชการ จังหวัดหรือตัวแทน มีประสบการณ์ด้านการบริหารอย่างน้อย 5 ปี ปัจจุบันปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัด เพชรบูรณ์ จำนวน 1 คน 2) ศึกษาธิการจังหวัดหรือตัวแทนมีประสบการณ์ด้านการบริหารอย่างน้อย 5 ปี ปัจจุบันปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 1 คน และ 3) ผู้อำนวยการสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษอย่างน้อย 5 ปี และมีผลงานเป็นที่ ประจักษ์ระดับประเทศ ด้านเครือข่าย และการบริหารเชิงพื้นที่ จำนวน 1 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ได้แก่ ความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริม โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริม โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบไปด้วย กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือและประธานเครือข่ายสถานศึกษา ดังนี้

1.1 กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 11 คน ประกอบไปด้วย

1) ตัวแทนผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 4 คน 2) ตัวแทนผู้บริหารและบุคลากรของหน่วยงานจัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 5 คน และ 3) ตัวแทนศึกษานิเทศก์ของเครือข่ายสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 2 คน

1.2 กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 13 คน ประกอบไปด้วย

1) ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 4 คน 2) ตัวแทนผู้บริหารและบุคลากรของหน่วยงานจัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 6 คน และ 3) ตัวแทนผู้บริหารและบุคลากรของเครือข่ายสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 3 คน

1.3 กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน

12 คน ประกอบไปด้วย 1) ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 4 คน 2) ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 5 คน และ 3) ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 3 คน

1.4 โรงเรียนที่สมัครเข้าร่วมโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่การศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 111 โรงเรียน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ได้แก่ รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

2.1 การจัดตั้งกลไกภาคีเครือข่าย

2.2 การสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ บทบาทหน้าที่ กระบวนการทำงานและการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเองในจังหวัดเพชรบูรณ์

2.3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือทั้ง 3 กลไก ขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

การประเมินในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินประสิทธิภาพ เกี่ยวกับความเป็นประโยชน์และคุณค่าของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกแหล่งข้อมูลโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบไปด้วย 1) ตัวแทนเครือข่ายจังหวัด จำนวน 40 คน 2) ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 137 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ได้แก่ ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ พิจารณาจากความเป็นประโยชน์และคุณค่า ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) การใช้ทรัพยากรและงบประมาณ 2) การสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างภาคีเครือข่าย และ 3) การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **โรงเรียนพัฒนาตนเอง** หมายถึง โรงเรียนที่มีกระบวนการทำงานตามขั้นตอนการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเอง ในจังหวัดเพชรบูรณ์ 8 ขั้นตอน ของการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือทั้ง 3 กลไก ประกอบไปด้วย 1) การตั้งเป้าหมายโรงเรียนที่ท้าทาย (School Goal) 2) ระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ (Info) 3) กระบวนการ PLC 4) จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning (Classroom) 5) ระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนที่ด้อยโอกาส 6) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ (Network) 7) เครื่องมือประเมินผลเชิงพัฒนา (DE) และ 8) การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนด้วย Formative Assessment

2. **ความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่** หมายถึง ความจำเป็นในการปรับระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมุ่งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่นั้นผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่ร่วมกับภาครัฐ มีการแก้ปัญหาเฉพาะพื้นที่ การมีส่วนร่วมแบบบูรณาการ การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ การกระจายอำนาจและการสร้างความเป็นเจ้าของ

3. **แนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่** หมายถึง กลไกการจัดการศึกษาที่อาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีหลักการสำคัญ ดังนี้ การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม กระบวนการทำงานแบบบูรณาการ การยึดหลักฐานข้อมูลและทรัพยากรท้องถิ่น การสร้างกลไกตรวจสอบและประกันคุณภาพ

4. รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ หมายถึง องค์ประกอบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบ/วิธีการ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การเตรียมการ 2) การวางแผน 3) การดำเนินการตามแผน และ 4) การประเมินผล ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้/การดำเนินงาน ส่วนที่ 4 การประเมินผลและส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ จะมีแนวทางการดำเนินการหลักที่สำคัญ 2 แนวทาง สำหรับการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ 1) กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ และ 2) ระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเอง

กลไกภาคีเครือข่าย หมายถึง โครงสร้าง บทบาทหน้าที่ และกระบวนการทำงานขององค์คณะบุคคลในระดับจังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาของรัฐ เอกชน และท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบไปด้วย 3 กลไก ได้แก่ 1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด 2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา 3) กลไกนิเทศติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด หมายถึง องค์คณะบุคคล จำนวน 11 คน ในสัดส่วน (4 : 5 : 2) ที่มาจาก 1) ตัวแทนผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 4 คน 2) ตัวแทนผู้บริหารและบุคลากรของหน่วยงานจัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 5 คน และ 3) ตัวแทนศึกษานิเทศก์ของเครือข่ายสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 2 คน มีบทบาทหน้าที่ กำหนดนโยบายและดำเนินการขับเคลื่อนโครงการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ แผนการดำเนินงาน แผนการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริม สนับสนุน กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และกลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา หมายถึง องค์คณะบุคคล จำนวน 13 คน ในสัดส่วน (4 : 6 : 3) ที่มาจาก 1) ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 4 คน 2) ตัวแทนผู้บริหารและบุคลากรของหน่วยงานจัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 6 คน และ 3) ตัวแทนผู้บริหารและบุคลากรของเครือข่ายสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 3 คน มีบทบาทหน้าที่ นำนโยบายแปลงสู่การปฏิบัติ ไปดำเนินการขยายและขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ สร้างขวัญกำลังใจ ภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และนำผลการนิเทศ ติดตาม มาดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการทำงานของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

3) กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง องค์คณะบุคคลองค์คณะบุคคล จำนวน 12 คน ในสัดส่วน (4 : 5 : 3) ที่มาจาก 1) ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 4 คน 2) ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 5 คน และ 3) ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 3 คน มีบทบาทหน้าที่ นิเทศ ติดตาม และวัด ประเมินผล กระบวนการทำงานของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด และกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ด้วยรูปแบบการนิเทศ ติดตามแบบกัลยาณมิตร 2 รูปแบบ ประกอบด้วย นิเทศ ติดตามแบบองค์คณะ และนิเทศ ติดตามแบบบุคคล

5. ความเหมาะสมของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ หมายถึง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประกอบไปด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคเพื่อการศึกษา (กสศ.) จำนวน 2 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์การบริหารในพื้นที่นวัตกรรม จำนวน 3 คน 3) นักวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 1 คน และ 4) ผู้บริหารหน่วยงานการศึกษาในจังหวัด จำนวน 3 คน ที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

6. การส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ หมายถึง การดำเนินการของ กลไกภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตาม โครงการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQM-A) จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยให้โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีการปรับปรุง การพัฒนาตาม 8 มาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) ได้แก่ 1) การตั้งเป้าหมายโรงเรียนที่ท้าทาย (School Goal) 2) ระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ (Info) 3) กระบวนการ PLC 4) จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning (Classroom) 5) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาส 6) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ (Network) 7) เครื่องมือประเมินผลเชิงพัฒนา (DE) และ 8) การประเมินผลผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนด้วย Formative Assessment วัดได้จากการสอบถามผลการดำเนินงานตาม 8 มาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ จำนวน 8 ด้าน 40 ข้อ

7. มาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ หมายถึง แนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาแบบองค์รวม โดยมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงทุกองค์ประกอบของโรงเรียนทั้งระบบ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ประกอบด้วย 8 มาตรการ

7.1 การตั้งเป้าหมายโรงเรียนที่ท้าทาย (School Goal) หมายถึง กระบวนการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยใช้หลักการ SMART และใช้กระบวนการประเมินเชิงพัฒนา ในการกำหนดเป้าหมาย (School Goal) เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาของโรงเรียน โดยมีการมีส่วนร่วม

จากผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้สามารถติดตามและประเมินผลได้อย่างชัดเจน

7.2 ระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ (Info) หมายถึง การใช้เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลเพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้ดูแลระบบ เพื่อให้สามารถตัดสินใจ และวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.3 กระบวนการ PLC หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของครูและผู้บริหาร เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน โดยเน้นการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เพื่อเพิ่มคุณภาพ การเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีการมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้สามารถ ปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

7.4 จัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning หมายถึง การนำวิธีการสอนที่เน้น ให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมที่กระตุ้นการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และพัฒนาทักษะสำคัญของ นักเรียน

7.5 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาสและมีความต้องการพิเศษ หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือที่มีระบบและขั้นตอนชัดเจน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัด กรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งเสริมและพัฒนาและ การส่งต่อ โดยมีการมีส่วนร่วม จากครู ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหา และส่งเสริม การพัฒนานักเรียนเหล่านี้ให้เต็มศักยภาพ

7.6 สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ (Network) หมายถึง เครือข่ายร่วมดำเนินงาน คือ การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนและองค์กรต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ โดยมีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยมีการมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้ มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้สามารถเข้าถึงทรัพยากรและแนวปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียนอื่นๆ และองค์กร ภายนอกได้

7.7 เครื่องมือประเมินผลเชิงพัฒนา (DE) หมายถึง การประเมินที่เน้นการปรับปรุงและ พัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีการมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อช่วยให้ทีมงานสามารถระบุจุดที่ควรปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมในการทำงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

7.8 การประเมินผลลัพท์การเรียนรู้ของนักเรียนด้วย Formative Assessment หมายถึง กระบวนการประเมินที่เน้นการตรวจสอบความก้าวหน้าและการเรียนรู้ของนักเรียนอย่าง

ต่อเนื่อง โดยมีการมีส่วนร่วมจากครู ผู้บริหาร และนักเรียน เพื่อให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุง กระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

8. ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียน พัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ หมายถึง ความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและ ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา ที่มีต่อรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียน พัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนา ตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ หมายถึง ความเป็นประโยชน์และคุณค่าของการใช้ทรัพยากรและ งบประมาณ การสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างภาคีเครือข่าย และการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบ ภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

1) การใช้ทรัพยากรและงบประมาณ ได้แก่ 1) โครงสร้างกลไกมีความเหมาะสมต่อ การขับเคลื่อนสอดคล้องกับบริบทของจังหวัดเพชรบูรณ์ และ 2) วัสดุ อุปกรณ์มีจำนวนเพียงพอต่อ การดำเนินการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

2) การสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างภาคีเครือข่าย หมายถึง การติดต่อสื่อสารและ ความสัมพันธ์ระหว่างภาคีเครือข่าย

2.1) การติดต่อสื่อสาร ได้แก่ 1) การใช้ตัวแทนกลไกภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ติดต่อสื่อสาร 2) การใช้ช่องทางโซเชียล ติดต่อสื่อสารระหว่างภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์ และ 3) การจัดเวที เพื่อประชุมชี้แจง ระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างกลไกภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่

2.2) ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ ได้แก่ 1) โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของกลไกภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ 2) การกำหนดนโยบาย สร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม 3) กระบวนการทำงานระหว่าง ภาคีเครือข่ายมีการเรียนรู้ร่วมกันเป็นไปในลักษณะแนวราบให้เกียรติ ไว้วางใจ เป็นกันเอง ยอมรับ ความคิดเห็นของกันและกัน ส่งเสริมการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ได้อย่างเหมาะสม 4) การจัดกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรมระดมความคิดเห็น กิจกรรมมอบรางวัล กิจกรรมการจัดทำสื่อ นวัตกรรม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง 5) การจัดทำช่องทางการติดต่อสื่อสาร หลายช่องทาง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ของกลไกภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ในการร่วมแก้ไข ปัญหา และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน เช่น ศูนย์ประสานงานกลาง กลุ่ม Line กลุ่ม Facebook เป็นต้น

3) การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ 1) กระบวนการทำงานขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษามีความเหมาะสม 2) การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา โดยดำเนินการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและการจัดเวทีระดมความคิดเห็น ทบทวนการดำเนินงานตามแผนการดำเนินงาน (AAR) และสะท้อนผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงาน (Reflection) ได้อย่างต่อเนื่องเหมาะสม และ 3) การนิเทศ ติดตาม แบบกัลยาณมิตร เพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน สร้างขวัญกำลังใจอย่างต่อเนื่อง

9. ผู้บริหารและบุคลากรของหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัด หมายถึง ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์ และสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์

10. เครือข่ายสถานศึกษา หมายถึง กลุ่มโรงเรียนที่รวมกันเป็นเครือข่ายสถานศึกษาที่สมัครเข้าร่วมโครงการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQM-A) จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 111 โรงเรียน ได้มาจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จำนวน 21 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำนวน 20 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำนวน 52 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จำนวน 11 โรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 6 โรงเรียน และสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 1 โรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีการบริหารเครือข่าย
 - 1.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารเครือข่าย
 - 1.2 ความหมายของเครือข่าย
 - 1.3 หลักการของเครือข่ายความร่วมมือ
 - 1.4 รูปแบบของเครือข่ายความร่วมมือ
 - 1.5 องค์ประกอบของภาคีเครือข่ายความร่วมมือ
 - 1.6 ขั้นตอนการจัดการเครือข่ายความร่วมมือ
 - 1.7 การจัดระบบเครือข่าย
 - 1.8 การใช้ประโยชน์เครือข่าย
2. แนวคิดและทฤษฎีการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่
 - 2.1 ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่
 - 2.2 แนวคิดของการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่
 - 2.3 ลักษณะของการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่
 - 2.4 กระบวนการของการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่
3. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
 - 3.1 ความหมายของรูปแบบ
 - 3.2 ประเภทรูปแบบ
 - 3.3 องค์ประกอบของรูปแบบ
 - 3.4 การพัฒนารูปแบบ
4. แนวคิดเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
 - 4.1 แนวคิดเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
 - 4.2 ความหมายของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
 - 4.3 ประเภทของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

4.4 สาเหตุของความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา

4.5 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

5. โครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Teacher and School Quality Program: TSQP)

5.1 หลักการและเหตุผล กรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

5.2 บทบาทของภาคีเครือข่ายร่วมดำเนินการ

5.3 ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

5.4 แนวทางการดำเนินโครงการ

5.5 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนทั้งระบบ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.6 มาตรการสนับสนุนโรงเรียนพัฒนาตนเอง

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีการบริหารเครือข่าย

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารเครือข่าย

ทฤษฎีการจัดการเครือข่าย การนำเสนอแนวคิดการจัดการเครือข่ายเป็นแนวคิดหนึ่งของธรรมาภิบาล ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับการจัดการแบบประชาธิปไตย ที่เน้นการจัดการอยู่ที่พลเมืองของรัฐ หรือ การจัดการแบบเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ในฐานะที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของความเป็นประชาธิปไตย แต่ไม่ได้หมายความว่ารัฐไม่มีบทบาทใดๆ ทางการจัดการ แต่ให้ความสำคัญกับการร่วมมือกันระหว่างรัฐและภาคส่วนสังคม เพื่อลดการผูกขาดอำนาจอยู่ที่รัฐ และผลประโยชน์ที่กระจุกตัวอยู่ที่รัฐ ทฤษฎีของธรรมาภิบาลที่ศึกษาโดย Chhotray and Stoker (2009 , pp. 27 - 32) ได้นำเสนอทฤษฎีของธรรมาภิบาลอยู่หลายประเด็น แต่ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ คือ ประเด็นการจัดการเครือข่าย โดยเสนอว่าการจัดการเครือข่ายเป็นแนวคิดของ การบริหารจัดการของภาครัฐ โดยร่วมมือกันปฏิบัติงานของเครือข่ายที่มีหลายฝ่าย (Actors) และหลายหน่วยงาน (Organizations) เข้ามาเกี่ยวข้องภายใต้นโยบายของเครือข่าย (Policy Network) โดยรัฐจะทำหน้าที่ในการควบคุมกำกับทิศทางการบริหารงานของเครือข่าย (Steer) โดยมีกลยุทธ์ในการจัดการเครือข่าย 2 ประเด็น คือ การจัดการเครือข่าย (Game Management) และการจัดโครงสร้างเครือข่าย (Structuring Network) ในประเด็น การจัดการเครือข่าย เกี่ยวข้องกับการจัดความสัมพันธ์ต่างๆ ภายในเครือข่าย ต่อการสร้าง เงื่อนไขในการตัดสินใจร่วมกัน (Collective Decision Making) และประเด็นที่สองใน

การจัด โครงสร้างเครือข่าย ที่อาจจะต้องมีการปรับโครงสร้างใหม่ หรือการปรับเปลี่ยนผู้มีส่วนร่วมในเครือข่าย เปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเครือข่าย เปลี่ยนรูปแบบ การกระจายทรัพยากร หรือการหาผู้สนับสนุนใหม่ตามทิศทางนโยบายของเครือข่ายได้ เป็นต้น

2. ความหมายของเครือข่าย

เครือข่าย หมายถึง ความเชื่อมโยงระหว่างบุคคล กลุ่มคน หรือองค์กรที่สมัครใจ ตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารประสบการณ์ระหว่างกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นระบบเปิดที่จะสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งอื่นได้อย่างต่อเนื่อง ภายใต้วัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกันเพื่อปฏิรูปการศึกษา โดยมีการติดต่อและประสานกันในลักษณะศูนย์กลางแม่ข่ายหรือแกนนำ หรืออาจจะไม่มีแม่ข่าย หรือ แกนนำ แต่จะทำการติดต่อโดยตรงระหว่างกลุ่ม ซึ่งจะมีการจัดรูปแบบหรือจัดระเบียบโครงสร้าง การบริหารจัดการ ที่คน หรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระ โดยที่อาจมีรูปแบบการรวมตัวแบบหลวม ๆ ตามภารกิจ ความจำเป็น หรือเป็นโครงสร้างที่สัมพันธ์ชัดเจน ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละเครือข่าย (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2545, น. 28; จิรภัทร มหาวงค์, 2558, น. 50; พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต, 2552 น. 304; สุวิมล โพธิ์กลิ่น, 2549, น. 28) และมีผู้ให้ความหมายของเครือข่ายที่แตกต่างออกไป เช่น (กัญญา กำศิริพิมาน, 2545 น. 5-6) ได้ให้ความหมายของคำว่า Network หรือ เครือข่าย หมายถึง สิ่งที่คล้ายร่างแห ตาข่ายร่างแห ระบบหรือการกระทำที่เชื่อมโยงกันระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อการสื่อสารข้อมูลหรือโปรแกรมร่วมกัน ระบบการนำเครื่องคอมพิวเตอร์หลาย ๆ เครื่อง หรือเครื่องปลายทาง (Terminal) หลายๆ เครื่องมาทำงานร่วมกัน โดยอาจใช้อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องร่วมกัน การออกอากาศผ่านสถานีของเครือข่ายหรือการเพิ่มสัมพันธ์ หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้อื่น และ(เสถียร จิรรังสินันต์, 2549, น. 7-12) ได้ให้ความหมายเครือข่าย (Network) ซึ่งประกอบด้วย 1) ตาข่าย (Net) ที่โยงถึงกันและพร้อมที่จะ “Work” เมื่อต้องการใช้งาน 2) รูปแบบหนึ่งของการประสานงานบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรหลายองค์กรได้เข้ามาประสานงานกันในระยะเวลาอันพอสมควร แม้อาจจะไม่ได้มีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอก็ตาม แต่ก็จะมีการวางรากฐานเอาไว้ เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีความต้องการที่จะขอความช่วยเหลือ หรือขอความร่วมมือจากกลุ่มอื่นๆ เพื่อแก้ปัญหาก็สามารถติดต่อไปได้ 3) การเชื่อมโยงร้อยรัดเอาความพยายามและการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบและอย่างเป็นรูปธรรม โดยแต่ละฝ่ายยังคงปฏิบัติการกิจหลักของตนต่อไปอย่างไม่สูญเสียเอกลักษณ์และปรัชญาของตนเอง 4) สายใยของความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ระหว่างบุคคลหนึ่งกับบุคคลอื่นๆ 5) ระบบความสัมพันธ์ในสังคมมนุษย์ที่วาดด้วยความสัมพันธ์เชิงวัฒนธรรมและความสัมพันธ์เชิงอำนาจ 6) ความสัมพันธ์ที่อิงอาศัยเป็นไปตามกฎของการไหลเลื่อนไปมาระหว่างความไร้ระเบียบกับการจัดระเบียบ และระหว่างการแตกดับกับการเกิดขึ้นใหม่ที่พร้อมจะสานต่อกับสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการกระทำตามภารกิจนั้น ๆ จนบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ 7) สายใย

(Web) ของความสัมพันธ์ทางสังคม มีความเป็นเอกภาพ มีพลังความยึดโยง (Cohesive) และการสนับสนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกัน 8) การที่คนมาพบปะกัน มาประชุมกัน และทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน โดยบุคคลจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างกันบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกันในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านโอกาสในการสื่อสาร การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารและการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ร่วมกัน 9) การเชื่อมต่อระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ แล้วขยายผลออกไปเป็นวงกว้างเพื่อให้สังคม เกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้นและในการเชื่อมต่อระหว่างมนุษย์นั้นจะเป็นความสัมพันธ์กลับในเชิงบวก ที่จะส่งผลให้เกิดพลังทวีคูณ (Reinforcing) เกิดการขยายผลแบบก้าวกระโดด (Quantum Leap) เป็นพลังสร้างสรรค์ที่เปลี่ยนคุณภาพอย่างฉับพลัน (Emergence) โดยเป้าหมายที่ปรารถนาในการสร้างเครือข่าย คือ การนำเอาจิตวิญญาณที่สร้างสรรค์ของมนุษย์มาถักทอเชื่อมโยงกัน 10) ความร่วมมือที่เป็นไปได้ทั้งในระบบบุคคล องค์กรและสถาบัน อาจมีขอบข่ายและขนาดตั้งแต่เล็กๆ ภายในชุมชนไปจนถึงระดับจังหวัด ภูมิภาค ประเทศและระหว่างประเทศ เป็นสายใยของความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม 11) ชุมชนแห่งสำนึก (Conscious Community) ที่สมาชิกต่างเป็นส่วนหนึ่งของระบบโดยรวม ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น มีความสัมพันธ์และการตัดสินใจร่วมกัน โดยมีพันธะเชื่อมโยงระบบใหญ่บนพื้นฐานแห่งความเป็นอยู่ที่ตีร่วมกัน และมีการติดต่อสื่อสารด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้กลุ่มหรือเครือข่ายมีความยั่งยืน (Communication And Network) 12) เครื่องมือทางสังคมในรูปแบบประชาสังคม ที่ผู้คนในสังคมเห็นวิกฤตการณ์ หรือสภาพปัญหา ในสังคมที่สลับซับซ้อนที่ยากแก่การแก้ไข มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มารวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือองค์กร (Civic Group/Organization) เป็นเครือข่ายและประชาคมที่รวมกลุ่มขององค์กรอิสระ สาธารณประโยชน์ ปังเจกชนและสาธารณชนเข้าด้วยกัน โดยในเครือข่ายประชาคมนั้น กระบวนการเชื่อมประสาน การถ่ายทอดความคิดเห็น ทศนคติ และประสบการณ์ทางการเมือง จะยกระดับจิตสำนึกของปัจเจกบุคคล จากการเป็นฝ่ายถูกกระทำมาเป็นฝ่ายกระทำต่อสังคม 15) สังคมแห่งกัลยาณมิตร หรือเครือข่ายสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Social Networks) โดยเครือข่ายสังคมจะต้องมีความสามารถในการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง หรือมีการขยายแนวคิด กระบวนการออกไปจึงจะสามารถปรับตัวให้อยู่ในสมดุลสภาพได้ 16) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชุมชนที่กว้างขวาง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมที่ยุติธรรม และการสร้างเครือข่ายที่กว้างขวางมากกว่าในอดีต เพื่อสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาที่ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่าย หรือเพื่อรู้เท่าทันการเชื่อมโยงเครือข่ายของเทคโนโลยีสมัยใหม่ไร้พรมแดน

นอกจากนี้ (อภิญา เวชชัย, 2544) ได้ให้นิยามคำว่า “เครือข่าย” ซึ่งมาจาก คำว่า NETWORK ว่ามีองค์ประกอบตามความหมายของคำ ดังนี้

N = Nature คือ ธรรมชาติ ในเครือข่ายต้องมีความสัมพันธ์แบบธรรมชาติ ต้องเป็นความสัมพันธ์ที่ยืนอยู่บนฐานของความเท่าเทียม ยอมรับในศักดิ์ศรีขององค์กรและเป็นผู้แทนที่เข้ามาทำงานร่วมกัน

E = Exchange คือ การแลกเปลี่ยน แลกเปลี่ยนบนจุดที่ยอมรับในความต่าง และรู้คุณค่าของความต่างนั้นว่าจะเอามาหนุนเสริมกันอย่างไร รู้จักใช้ประโยชน์จากกันและกัน รู้

T = Team คือ การทำงานเป็นทีมงาน ต้องมีการฟังพากัน มีการสื่อสารกัน ต้องรับข้อมูลในระดับที่ใกล้เคียงกันและจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เครือข่ายนั้นเกิดความเข้มแข็ง

W = Wide คือ ความกว้างขวาง คนที่ทำงานเครือข่ายนั้นต้องใจกว้าง ขอบเขตในการทำงานต้องกว้างขวาง ไม่ใช่อะไรที่เล็ก ๆ เพราะฉะนั้นจึงมีลักษณะที่ไม่มีการรอบที่ตายตัว

O = Organize คือ เรื่องของการจัดการ เครือข่ายก็ต้องมีการจัดการที่หลวมๆ ไม่ใช่แข็งตรงเกินไปและการบริหารจัดการเครือข่ายเป็นศิลปะ ที่ยืนอยู่บนรากฐานของมนุษยสัมพันธ์ ความเสมอภาค ไม่ใช่ฐานที่เป็นแนวดิ่ง

R = Resource คือ ทรัพยากร รวมถึงการแบ่งปัน การมองเห็นประโยชน์ของกันและกัน แล้วนำมาแบ่งปันกันอย่างไร

K = Kids คือ เครื่องมือที่เป็นกิจกรรม มีกิจกรรมทำร่วมกันในลักษณะเครือข่ายมีชีวิต

จากที่กล่าวมาพอที่จะสรุปได้ว่า เครือข่าย หมายถึง ความเชื่อมโยงระหว่างบุคคล กลุ่มคนหรือองค์กรที่สมัครใจ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือทำกิจกรรมร่วมกัน ภายใต้วัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน ซึ่งการติดต่อและประสานกันในลักษณะศูนย์กลางแม่ข่ายหรือแกนนำ เช่น เครือข่ายระดับประเทศ เครือข่ายระดับจังหวัด เครือข่ายระดับเขตพื้นที่การศึกษา เครือข่ายระดับสถานศึกษา เครือข่ายระดับอำเภอ และเครือข่ายในลักษณะอื่น ๆ หรืออาจจะไม่มีแม่ข่ายหรือแกนนำ แต่จะทำการติดต่อโดยตรงระหว่างกลุ่มคน มีรูปแบบการรวมตัวตามภารกิจ ความจำเป็น มีโครงสร้างที่สัมพันธ์กันอย่างชัดเจน

3. หลักการของเครือข่ายความร่วมมือ

หลักการของเครือข่ายความร่วมมือจะบรรลุดตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ต้องเน้นความสำคัญของผู้เรียนและการใช้สถานศึกษาเป็นฐานตามโครงสร้างการกระจายอำนาจ การบริหารแบบมีส่วนร่วมในลักษณะของเครือข่ายความร่วมมือ จึงเป็นเครื่องมือและกลไกที่จะกระตุ้นและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ตอบสนองวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าว การบริหารจัดการศึกษาที่ดีนั้น จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ความเสมอภาคทางการศึกษา ความรับผิดชอบร่วม ภายใต้กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทำให้องค์กรเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีหลักการของเครือข่ายความร่วมมือ ดังนี้

3.1 หลักความเสมอภาค ในการบริหารงานร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดสรรทรัพยากร จะต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ซึ่งจะทำให้หน่วยงาน องค์กร สถานศึกษา และผู้รับบริการ จะได้รับบริการที่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียน หรือสถานทางการศึกษาที่อยู่ห่างไกลและมีความยากลำบากในการจัดการศึกษา UNESCO (1988, pp. 6–7) ได้กล่าวถึง ความเสมอภาคกับคุณภาพการศึกษาไว้ว่าคุณภาพทางการศึกษาครอบคลุมถึงองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ดังนี้

3.1.1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ความสามารถ และความรู้พื้นฐานของนักเรียน ทรัพยากรของสถาบัน เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ช่วงเวลาในการสอน และความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์ของเนื้อหาหลักสูตรกับความต้องการทางสังคม เป็นต้น

3.1.2 กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย วิธีการในการสอน ขนาดของห้องเรียน การแนะแนวให้คำปรึกษานักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสอยู่ร่วมกันในสังคม และโอกาสในการทำผลการวิจัยและพัฒนา

3.1.3 ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย ผลผลิตภาพของนักเรียน การบริการชุมชน และผลการวิจัยของนักเรียน

หลักความเสมอภาค (Equity) นั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ (Monk, 1990, pp. 36–37) 1) ความเสมอภาคในแนวนราบ (Horizontal Equity) ได้แก่ การที่กลุ่มนักเรียน มีภาวะเหมือนกันจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน (Equal treatment of Equal) และ 2) ความเสมอภาคในแนวตั้ง (Vertical Equity) ได้แก่ การกระทำกับนักเรียนที่แตกต่างกันออกไป (Unequal Treatment of Equal)

3.2 หลักประสิทธิภาพ ในการบริหารงานร่วมกันสิ่งที่ต้องคำนึงถึงมากที่สุดในขณะที่มีทรัพยากรจำกัด ได้แก่ การมีประสิทธิภาพ ความมีประสิทธิภาพในการบริหารนี้จะรวมทั้งประสิทธิภาพในการจัดสรร ประสิทธิภาพในการใช้ เป็นต้น ผู้บริหารในฐานะที่รับผิดชอบในการบริหารทรัพยากรทั้งปวงจะต้องพิจารณาหาแนวทางในการบริหารว่า ในขณะที่เรามีทรัพยากรจำกัดนั้นเราจะใช้ทรัพยากรอย่างไร จึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด การใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพนี้จะรวมทรัพยากรทุกประเภททั้งคน เงิน วัสดุ อาคารสถานที่หรือแม้แต่ที่ดิน

3.3 หลักประสิทธิผล หลักการดำเนินงานขององค์กร หรือหน่วยงาน ก็คือการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงานที่กำหนดไว้ การใช้หรือการบริหารทรัพยากรก็คือ การพยายามหาสิ่งที่มีมาช่วยเหลือ สนับสนุนให้การดำเนินงานของกิจกรรมต่างๆ บรรลุเป้าหมาย งานบางอย่างของหน่วยงานต้องล้มเหลว เพราะขาดทรัพยากร ตัวอย่างในสถานศึกษาที่เห็นได้ชัดเจน เช่น โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนบางโรงเรียนประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง ทั้งนี้เพราะผู้บริหารได้บริหารความรับผิดชอบไว้ โดยเฉพาะมีการมีวัสดุและอุปกรณ์ในการจัดทำเรียบร้อย

และถูกต้องตามความต้องการ ในบางกรณีการดำเนินกิจกรรมบางกิจกรรม ไม่สามารถที่จะบรรลุเป้าหมายได้ เพราะขาดทรัพยากรมาให้ เนื่องจากผู้บริหารไม่มีทักษะในการบริหารทรัพยากร เกรงว่าเมื่อจัดหาทรัพยากรมาให้แล้ว หน่วยงาน องค์กร จะเกิดการขาดทุน ทำให้เป้าหมายของหน่วยงานคลาดเคลื่อนไปไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควร

อมรรัตน์ ภิญโญอนันตพงษ์ (2546, น.120) ได้สรุปหลักการความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนร่วมกัน ดังนี้

1. หลักความคุ้มค่า คือ การนำจุดแข็งหรือศักยภาพและทรัพยากรที่มีมาใช้ร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด
2. หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ การกำหนดเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ
3. หลักความรับผิดชอบร่วมกัน คือ การร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่ร่วมกันกำหนดขึ้น
4. หลักการมีส่วนร่วม คือ ให้ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางปฏิบัติร่วมกัน เน้นการทำงานเป็นทีม

นอกจากนี้ ได้มีนักวิชาการได้ให้หลักการการบริหารทรัพยากรไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้ กวินเกียรติ นนทพล (2551, น. 46 -47) ได้กำหนดหลักการที่สำคัญของการบริหารทรัพยากรไว้ดังนี้

1. หลักความเป็นธรรม (Equity)
2. หลักความเสมอภาค (Equality)
3. หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness)
4. หลักความพอเพียง (Adequacy)
5. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)
6. หลักเสรีภาพ (Freedom of Choice)
7. หลักการปฏิบัติได้จริง (Practicality)

จิรวัดน์ กิตติพิเชฐสรรค์ (2549, น.7) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารทรัพยากรไว้ในเอกสารประกอบการสอนรายวิชา การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา Administration Education Resources ว่าหลักความเป็นธรรม หลักความเสมอภาค หลักความมีประสิทธิภาพ และหลักการมีส่วนร่วม

สุภาวดี ประดับวงศ์ (2547, น. 6) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารทรัพยากรไว้ ดังนี้

1. หลักการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กร ให้ผู้ที่มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (Ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นั้น ยินยอมปฏิบัติตาม (Compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (Commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจและสบายใจ

2. หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติงานตามแผนงานดำเนินการ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติตามภารกิจ

3. หลักความโปร่งใส มีระบบหรือกระบวนการในการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

4. หลักความรับผิดชอบ ความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาการบริหารจัดการ การกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา และความเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง

5. หลักความคุ้มค่า การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม โดยยธรรงค์ให้บุคลากรมีความประหยัด ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่าและรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

สันติ แสงสุก (2548, น.76) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารทรัพยากรเพื่อการศึกษาไว้ดังนี้

1. หลักการมีส่วนร่วม กระบวนการที่ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดหาแนวทาง ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนา

2. หลักประสิทธิผล เป็นการเน้นการจัดสรรทรัพยากรโดยยึดถือประโยชน์สูงสุดที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากร และบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือนโยบายที่กำหนดไว้

3. หลักความโปร่งใส การมีระบบงานและขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องอย่างตรงไปตรงมา การตรวจสอบความถูกต้อง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันทั้งระหว่างผู้ปฏิบัติร่วมกันในองค์กรเดียวกัน

4. หลักนิติธรรม การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ความเป็นธรรม และความยุติธรรม รวมทั้งมีความรัดกุมและรวดเร็วด้วย

5. หลักความรับผิดชอบ ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบและมีความซื่อสัตย์สุจริต การปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ และช่วยให้การทำงานร่วมกันเป็นไปด้วยความราบรื่น

ตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์หลักการของเครือข่ายความร่วมมือ

นักวิชาการ และนักการศึกษา								จำนวนความถี่
	หลักการของเครือข่าย ความร่วมมือ	ยูเนสโก (UNESCO)	มองค์ (Monk)	อมรรัตน์ ภิญโญนนท์พงษ์	กวิณเกียรติ นนทผละ	จิรวัฒน์ กิตติเชษฐสรรค์	สุภาวดี ประดับวงศ์	
	หลักการมีส่วนร่วม			✓	✓	✓	✓	5
	หลักความโปร่งใส						✓	2
	หลักความเสมอภาค	✓	✓		✓	✓		4
	หลักประสิทธิภาพ		✓	✓	✓		✓	4
	หลักประสิทธิผล		✓	✓	✓	✓	✓	6
	หลักความรับผิดชอบ			✓			✓	3
	หลักความคุ้มค่า			✓			✓	2
	หลักความเป็นธรรม				✓	✓		2
	หลักความพอเพียง				✓			1
	หลักการกระจายอำนาจ				✓			1
	หลักการปฏิบัติได้จริง				✓			1
	หลักนิติธรรม							1
	หลักเสรีภาพ				✓		✓	1

จากตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์หลักการของเครือข่ายความร่วมมือ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาไว้ว่าต้องมีความเห็นของนักวิชาการสอดคล้องกันตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป จึงถือว่าเป็นข้อที่สำคัญ สามารถสรุปหลักการของเครือข่ายความร่วมมือได้ ดังนี้

1. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การให้โอกาสให้บุคลากร หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล ร่วมการตัดสินใจ ในรูปของคณะกรรมการ โดยให้คำแนะนำ ปรีกษาหารือร่วมกัน

2. หลักความเสมอภาค หมายถึง การได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ความเสมอภาคในคุณภาพการศึกษาและความเสมอภาคในการได้รับการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา

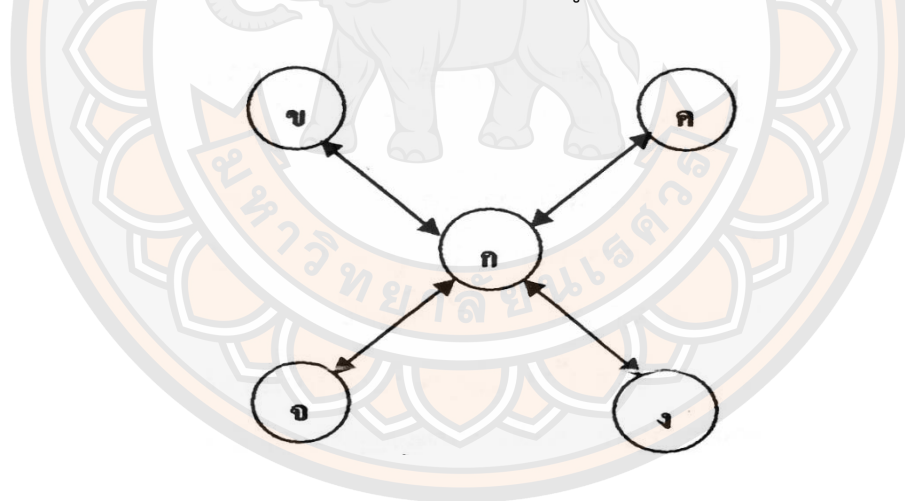
3. หลักประสิทธิภาพ หมายถึง ความเหมาะสมของการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ การสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างภาคีเครือข่าย ที่เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานมากที่สุด

4. หลักประสิทธิผล หมายถึง ผลลัพธ์ของการดำเนินงาน หรือผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานที่บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนงานตามกระบวนการปฏิบัติงาน รวมถึงการมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

4. รูปแบบของเครือข่ายความร่วมมือ

เมื่อพิจารณาจากรูปแบบความสัมพันธ์แบบต่างๆ ของเครือข่ายที่ปรากฏโดยทั่วไปแล้ว พบว่ามี 3 รูปแบบ คือ เครือข่ายคู่ เครือข่ายแวดล้อมระหว่างบุคคล และเครือข่ายแวดล้อมที่ขยายออกไป ดังนี้ (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, 2547, น. 2)

1) เครือข่ายคู่ (Dyad Network) คือ เครือข่ายที่มีคนคนหนึ่งเป็นศูนย์กลางคนอื่นๆ ต่างไม่มีความสัมพันธ์กัน แต่จะมีความสัมพันธ์เฉพาะกับศูนย์กลางเท่านั้น ดังลักษณะในภาพ 1

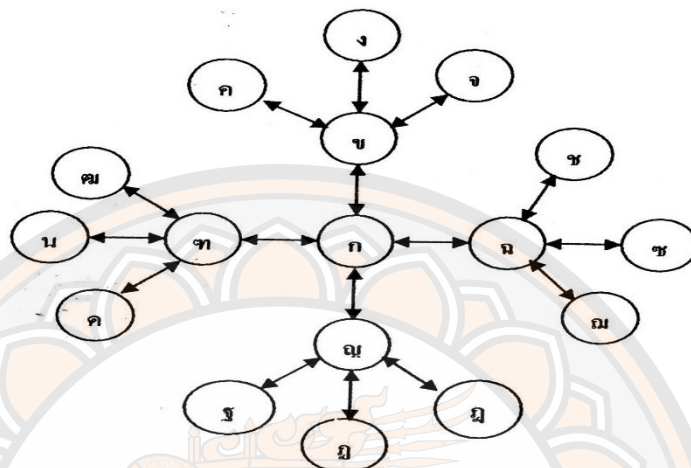

ภาพ 1 แสดงเครือข่ายคู่

ที่มา: กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2547)

ภาพ 1 เครือข่าย ก มี ก เป็นศูนย์กลางที่มีความสัมพันธ์ทั้งกับ ข ค ง จ แต่ ข ค ง จ ไม่มีความสัมพันธ์กันแต่อย่างใด

2) เครือข่ายแวดลอมระหว่างบุคคลหรือเพื่อนบ้าน เป็นเครือข่ายที่มีความสัมพันธ์กันแบบ 2 ชั้น คือ เครือข่ายชั้นแรก กับเครือข่ายชั้นสอง ที่แต่ละคนในเครือข่ายต่างมี เครือข่ายสัมพันธ์ของตัวเอง อันเป็นเครือข่ายกับชั้นสองของคนที่อยู่ตรงกลาง ดังลักษณะในภาพ 2

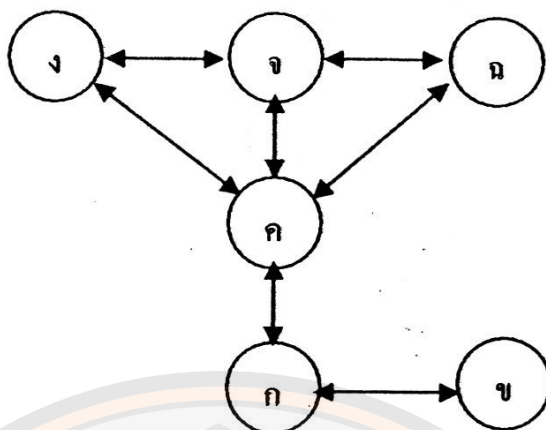

ภาพ 2 แสดงเครือข่ายแวดลอมระหว่างบุคคลหรือเพื่อนบ้าน

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2547)

ภาพ 2 เครือข่ายชั้นแรก คือ เครือข่ายของ ก ที่เชื่อมโยงกับเครือข่าย ข ฅ ง และ ฅ ส่วนเครือข่ายชั้นสอง คือ เครือข่ายของ ข ฅ ง และ ฅ ที่มีสมาชิกเป็นของตนเองและสมาชิกเชื่อมโยงกับ ก ผ่าน ข ฅ ง และ ฅ อีกชั้นหนึ่ง

3) เครือข่ายแวดลอมที่ขยายออกไป เป็นเครือข่ายที่แวดลอมคนคนหนึ่ง ซึ่งอาจขยายออกไปได้โดยไม่จำกัด ซึ่งส่วนที่มีอิทธิพลต่อศูนย์กลางมากที่สุดจะเป็นส่วนที่เป็นเครือข่าย ชั้นแรกถึงชั้นที่สามเท่านั้น นอกจากนี้ คนที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในชั้นที่สองและสามยังอาจมีพลังเพียงพอที่จะทำให้ความสัมพันธ์ในเครือข่ายชั้นแรกเป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามก็ได้ดังลักษณะในภาพ 3

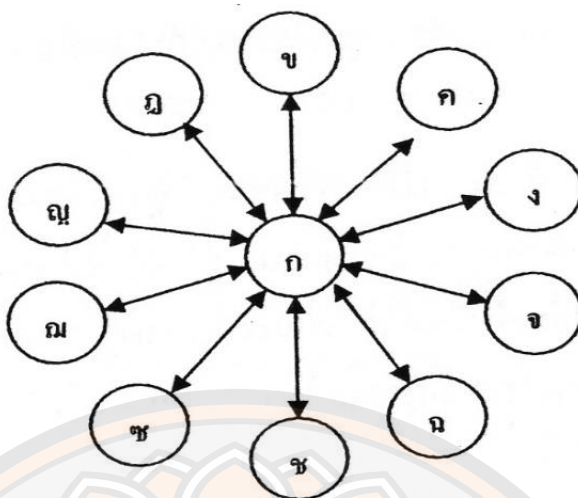
ภาพ 3 แสดงเครือข่ายแวดล้อมที่ขยายออกไป

ที่มา: กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2547)

ภาพ 3 ก เป็นเครือข่ายกับ ข และ ค โดย ค เป็นเครือข่ายกับ ง จ และ ฉ ส่วน จ เป็นเครือข่ายกับ ง และ ฉ ถ้าหากว่า ค หรือ ฉ มีเรื่องบาดหมางกับ ข ไม่คบค้าสมาคมกันแล้ว ก็มีโอกาสสูงมากที่ความสัมพันธ์แบบเครือข่ายของ ก และ ข จะหมดไป

รูปแบบตามลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างแกนกลางประสานงานกับสมาชิก เครือข่ายเมื่อพิจารณาจากลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างแกนกลางประสานงานกับสมาชิกแล้ว เครือข่ายจะมี 3 รูปแบบ คือ เครือข่ายรวมศูนย์ เครือข่ายกระจายและเครือข่ายเชิงซ้อน ดังนี้

1) เครือข่ายรวมศูนย์ เป็นเครือข่ายที่สมาชิก มีความร่วมมือ ประสานงานและมีความสัมพันธ์กับศูนย์รวมหรือแกนกลางสูง แต่ความเป็นเครือข่ายกันระหว่างสมาชิกด้วยกันมีน้อยมากหรือไม่มีเลย ดังภาพ 4

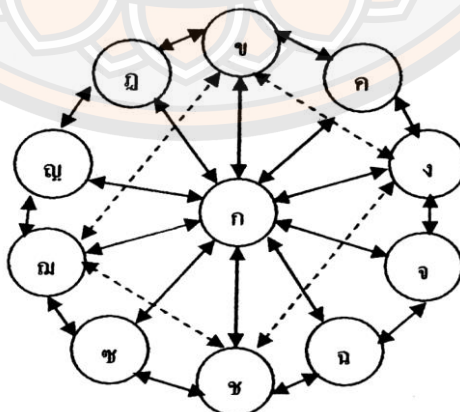

ภาพ 4 แสดงเครือข่ายรวมศูนย์

ที่มา: กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2547)

ภาพ 4 ก เป็นศูนย์รวมหรือแกนกลางของเครือข่ายที่เชื่อมโยงกับสมาชิกทุกคนไว้เพียงคนเดียว ส่วนสมาชิกอื่นไม่ได้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

2) เครือข่ายกระจาย เป็นเครือข่ายที่ศูนย์รวมหรือแกนกลางประสานงาน ตลอดจนสมาชิกมีการติดต่อสื่อสาร ประสานงาน ร่วมมือซึ่งกันและกัน กระจายการประสานงานเชื่อมประสานสัมพันธ์กันในระหว่างสมาชิกด้วยกันและกับศูนย์กลาง ซึ่งศูนย์กลางจะคอยทำหน้าที่สนับสนุนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับสมาชิกเครือข่าย ดังภาพ 5

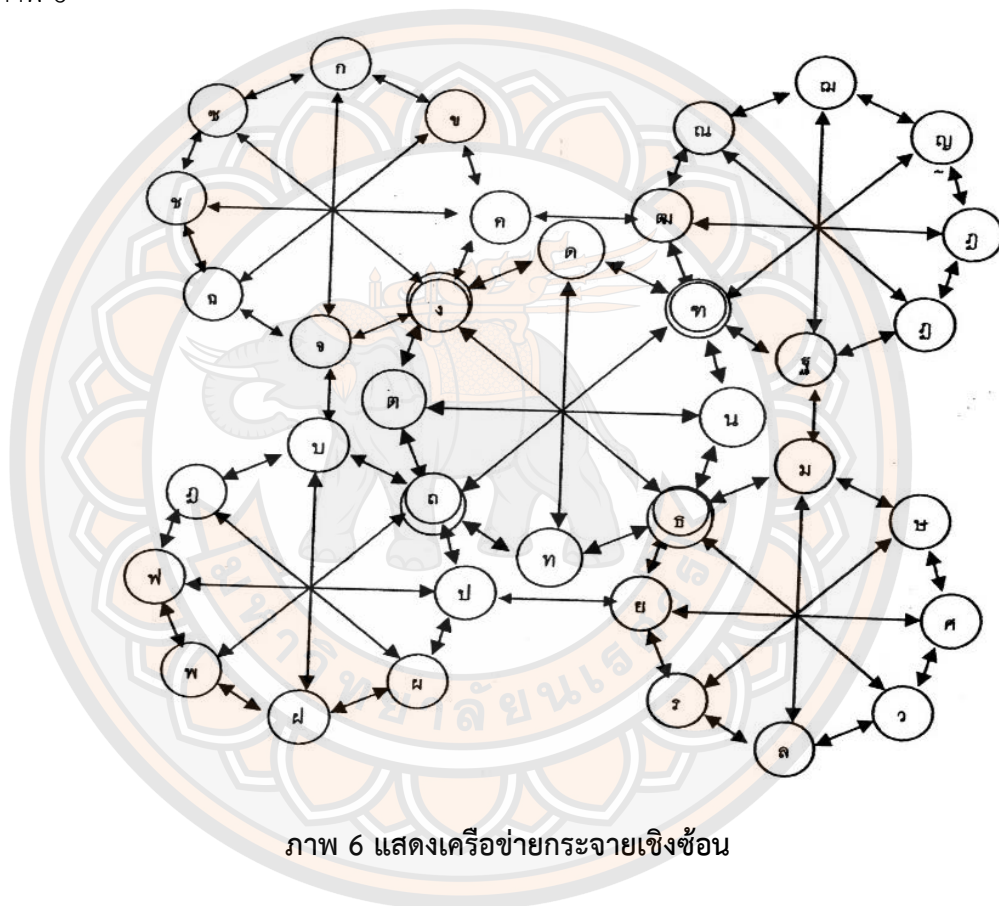

ภาพ 5 แสดงเครือข่ายกระจาย

ที่มา: กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2547)

ภาพ 5 เป็นศูนย์กลางหรือแกนกลางของเครือข่ายที่เชื่อมโยงกับสมาชิกทุกคน แต่ในขณะเดียวกัน สมาชิกบางคนก็มีการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันเองด้วย เช่น ข กับ ค ง ฅ เป็นต้น

3) เครือข่ายกระจายเชิงซ้อน เป็นเครือข่ายที่ศูนย์รวมหรือแกนกลางกระจายอำนาจให้สมาชิกเครือข่ายสามารถติดต่อ ประสานงาน ร่วมมือซึ่งกันและกัน และขยายการติดต่อไปยังสมาชิกอื่น ซึ่งสมาชิกเหล่านั้นต่างก็เป็นเครือข่ายซึ่งกันและกัน มีลักษณะเป็นเครือข่ายเชิงซ้อนหลายชั้น โดยจะมีศูนย์กลางหรือแกนกลางทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานเครือข่ายหลายศูนย์กลาง ซึ่งมีลักษณะดัง ภาพ 6

ที่มา: กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2547)

งานวิจัยในครั้งนี้กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา โดยมีการกระจายศูนย์ไปยังเครือข่ายสถานศึกษา ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางที่จะลงไปขับเคลื่อนสถานศึกษาในเครือข่าย โดยที่เครือข่ายสถานศึกษาและสถานศึกษาสามารถติดต่อประสานงานระหว่างกลุ่มได้อย่างอิสระ

5. องค์ประกอบของภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545, น. 37- 44) ได้กล่าวถึงเครือข่ายความร่วมมือว่ามีองค์ประกอบสำคัญๆ อย่างน้อย 7 ประการ ดังนี้

1. การรับรู้มุมมองร่วมกัน (Common Perception) สมาชิกที่เข้ามาอยู่ในเครือข่ายต้องมีความรู้สึกนึกคิด และการรับรู้ร่วมกันถึงเหตุผลของการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย การรับรู้ร่วมกันถือเป็นหัวใจของเครือข่ายที่จะทำให้เครือข่ายมีความต่อเนื่อง เพราะหากสมาชิกไม่มีความเข้าใจในการ เข้าร่วมเป็นเครือข่ายจะทำให้การประสานงานและการขอความร่วมมือเป็นไปด้วยความยากลำบาก

2. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common Vision) วิสัยทัศน์ร่วมเป็นการมองเห็นภาพของจุดมุ่งหมายในอนาคตร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การรับรู้และการเข้าใจถึงทิศทางเดียวกัน รวมทั้งการมีเป้าหมายที่จะไปด้วยกันจะช่วยให้ขบวนการเคลื่อนไหวมีพลัง เกิดเอกภาพ ย่อมประสบความสำเร็จในการดำเนินงานด้วยกัน

3. การมีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน (Mutual Interests/Benefits) เครือข่ายเกิดจากการที่สมาชิกแต่ละคนต่างก็มีความต้องการของตนเอง แต่ความต้องการเหล่านั้นจะไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ หากสมาชิกต่างคนต่างอยู่ ดังนั้น การรวมเป็นเครือข่ายจึงต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ที่มีร่วมกัน

4. การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง (All Stakeholders Participation) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่ายนับเป็นกระบวนการที่สำคัญมากในการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่าย เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในเครือข่าย (All Stakeholders in Network) ย่อมเป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมลงมือกระทำอย่างแข็งขันต่อไป

5. การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementary Relationship) องค์ประกอบที่จะทำให้เครือข่ายดำเนินไปอย่างต่อเนื่องก็คือ การที่สมาชิกของเครือข่ายต่างก็ต้องเสริมสร้างซึ่งกันและกัน โดยที่จุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยแก้ไขจุดอ่อนของฝ่ายหนึ่ง ทำให้ผลตอบแทนหรือผลประโยชน์สมประโยชน์ซึ่งกันและกัน

6. การพึ่งพิงอิงร่วมกัน (Interdependence) เนื่องจากความจำกัดของสมาชิกเครือข่ายทั้งด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน กำลังคน ฯลฯ สมาชิกของเครือข่ายจึงไม่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างสมบูรณ์ด้วยตนเอง การทำให้เป้าหมายร่วมสำเร็จได้นั้น สมาชิกต่างจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย

7. การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (Interaction) หากสมาชิกในเครือข่ายไม่มีปฏิสัมพันธ์กันแล้ว ก็ไม่ต่างอะไรกับการที่ต่างคนต่างอยู่ ไม่มีทางที่จะเกิดความร่วมมือกันได้ ดังนั้น สมาชิกใน

เครือข่ายต้องทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกันจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเครือข่ายตามมา

จำนง แจ่มจันทรวงษ์ (2553, น. 48 - 49) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องพิจารณาองค์ประกอบที่มีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องต่างๆ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการรวมตัวกันของบุคลากรในเครือข่ายสถานศึกษา ควรมีวิสัยทัศน์ที่เป็นเป้าหมายในอนาคตร่วมกัน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติการกิจเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาได้
2. สมาชิก สถานศึกษาในแต่ละเครือข่าย ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของเครือข่าย และมีความสำคัญเท่าเทียมกัน มีความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการในสถานศึกษาของตน บุคลากรสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม ภายใต้เป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานของเครือข่ายเป็นไปอย่างเป็นระบบ
3. ผู้ประสานงานและกรรมการ เป็นคณะบุคคลที่คัดเลือกจากสมาชิกเครือข่าย มีการผลิตเปลี่ยนทำหน้าที่ดำเนินงานของเครือข่ายเคลื่อนไปด้วยการรวมพลังของสมาชิก โดยที่กรรมการร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารเครือข่าย
4. กิจกรรมการจัดกิจกรรมของเครือข่ายสถานศึกษา ต้องเป็นที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในเครือข่าย อาจเป็นกิจกรรมที่สมาชิกมีความสนใจอย่างเป็นธรรมชาติ กิจกรรมจากการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการและร่วมทรัพยากรของสมาชิกด้วยตนเอง เกิดความร่วมมือกันภายในเครือข่าย ถือเป็นการสร้างความเข้มแข็งแก่เครือข่าย
5. ทรัพยากรเพื่อการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพของเครือข่ายสถานศึกษา ต้องมีทรัพยากรต่างๆ ได้แก่ งบประมาณ ความตั้งใจ การเสียสละ รวมทั้งข้อมูลข่าวสารประสบการณ์ วัสดุครุภัณฑ์ เทคโนโลยีที่สามารถใช้ร่วมกันในเครือข่าย ถือเป็นการพึ่งพาตนเอง และเพิ่มคุณค่าให้กับเครือข่าย

ธนา ประมุขกุล (2544, น. 107-109) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญของเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งมีด้วยกัน 4 ประการ ดังนี้

1. สมาชิก เครือข่ายจะต้องเริ่มต้นจากการที่สมาชิกประกอบเข้ากันเป็นเครือข่าย หากสมาชิกมีจำนวนมากก็อาจจำเป็นต้องมีคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ในการจัดการประสานงานให้เครือข่ายดำเนินไปโดยราบรื่น สมาชิกแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ใหญ่ ได้แก่ สมาชิกแกนหลักเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผลงานตามเป้าหมาย และสมาชิกแกนเสริมผู้เป็นฝ่ายสนับสนุน
2. กรรมการหรือผู้ประสานงาน การเป็นเครือข่ายจะให้ความสำคัญกับสมาชิกทุกคนเสมอเท่าเทียม สมาชิกแต่ละคนมีอิสระทางความคิด การตัดสินใจของเครือข่ายจึงเป็นผลรวมทางความคิด

ของเหล่าสมาชิก ดังนั้น การขับเคลื่อนเครือข่าย จึงมีลักษณะการ “นำ” การดำเนินงานในระบบที่ไม่ต้องมีผู้นำ เพราะผู้นำที่แท้จริง คือ สมาชิกทั้งหมดและบุคคลที่นำพาไปพบกับสิ่งที่เครือข่ายต้องการ จึงได้แก่ “ผู้ประสานงาน” เพื่อให้เกิดการจัดการที่ดีต่อกระบวนการที่ทำให้สามารถขับเคลื่อนเครือข่ายไปด้วยพลังร่วมของสมาชิก

3. เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ ถือว่าเป็นจุดร่วมสำคัญของการเป็นเครือข่ายความชัดเจนของเป้าหมาย จึงมีความสำคัญต่อการเข้าร่วมและคงอยู่ของสมาชิกที่มากขึ้นหลากหลาย นอกจากนี้ตัวเป้าหมายจะเป็นตัวกำหนดกิจกรรมของเครือข่ายที่จะตามมา ดังนั้น การกำหนดเป้าหมายจะต้องมีความชัดเจนและมีความเป็นไปได้ที่จะดำเนินการไปสู่เป้าหมายนั้น

4. กิจกรรมเครือข่าย (จัดตั้ง) จำนวนมากที่มีองค์ประกอบทั้งสมาชิก (ที่ถูกแต่งตั้ง) และมีเป้าหมาย (ที่ถูกกำหนดมาให้) ครบถ้วน แต่กลับไม่สามารถดำเนินกิจกรรมร่วมกันของเครือข่ายได้ กิจกรรมจึงถูกจัดตั้งเป็นครั้งคราว ขาดความต่อเนื่อง และแม้ว่าจะมีกิจกรรมเกิดขึ้น สมาชิกก็อาจไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นเรื่องของเครือข่าย เนื่องจากกิจกรรมนั้นไม่ได้เกิดขึ้นจากความคิดหรือการตัดสินใจของสมาชิกส่วนรวม แต่เป็นไปตามความประสงค์ของหน่วยงานผู้จัด (เจ้าของงบประมาณ) ซึ่งจะแตกต่างจากเครือข่ายที่สามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเครือข่ายได้ด้วยการอาศัยการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการและร่วมแบ่งปันทรัพยากรของสมาชิกด้วยตนเอง ดังนั้น การจัดเวทีพบปะกันของสมาชิกจะสามารถกระตุ้นกระแสให้เกิดความตื่นตัวได้ค่อนข้างดี

วิศิษฐ์ วังวิญญู (2546) สรุปการสัมมนาองค์ความรู้และการจัดการเครือข่ายตามโครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของเครือข่ายความร่วมมือ ไว้ 4 ประการ ดังนี้ คือ

1. การมีกิจกรรมร่วมกันของสมาชิก กิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้สมาชิกทั้งในและนอกเครือข่าย มีโอกาสได้พบปะหารือและเรียนรู้ร่วมกัน การมีกิจกรรมต่อกันจะช่วยให้เครือข่ายนั้นมีความต่อเนื่องและที่สำคัญเป็นการผลักดันให้ภารกิจ/กิจกรรมนั้นบรรลุความสำเร็จ

2. การสื่อสาร เพื่อสร้างความรู้ ความหมายและโลกทัศน์ร่วมกันด้วยการติดต่อสื่อสารภายในเครือข่าย ทั้งนี้เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในทิศทางและความหมายร่วมของเครือข่ายที่ช่วยให้เกิดกระบวนการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน

3. ความเท่าเทียมของฝ่ายต่างๆ บุคคลและกลุ่มบุคคลที่เข้ามาร่วมกันเป็นเครือข่ายจะต้องยึดหลักการทำงานบนความเท่าเทียมกันของทุกฝ่าย พยายามหลีกเลี่ยงการครอบงำจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

4. การให้ผลประโยชน์ต่างตอบแทน เป็นการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันโดยการให้ผลประโยชน์ต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน

ปาริชาติ สถาปิตานนท์, และชัยวัฒน์ ธีระพันธุ์ (2546, น. 9) กล่าวถึงองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือโดยใช้ตัวย่อ 4 ตัว คือ Link หมายถึง การเชื่อมต่อ สามารถอธิบายองค์ประกอบดังกล่าว ดังนี้

1. การเรียนรู้ (Learning) ได้แก่ การเรียนรู้เกี่ยวกับความจำเป็นและความต้องการของตนเองและผู้อื่น
2. การลงทุน (Investing) การลงทุนด้านเวลาและพลังงานในการติดต่อและเชื่อมประสานกับบุคคลต่างๆ
3. การดูแล (Nurturing) ได้แก่ การดูแลสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกของเครือข่ายอย่างใกล้ชิด ทั้งในเรื่องการทำงานและสัมพันธภาพส่วนตัว
4. การรักษา (Keeping) ได้แก่ การรักษาทิศทางการบรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะตรวจสอบความต้องการของสมาชิกและเปิดใจรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อแสวงหาแนวทางที่ทรงพลังในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ (อบอุ้น) (2547, น. 47-55) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของความเป็นเครือข่ายความร่วมมือ มีจุดร่วมที่สำคัญอย่างน้อย 5 ประการ ดังนี้

1. หน่วยชีวิตหรือสมาชิก เป็นองค์ประกอบเบื้องต้นของความเป็นเครือข่ายที่สร้างระบบปฏิสัมพันธ์ตามหลักธรรมชาติที่ทุกสรรพสิ่งจะต้องพึ่งพาอาศัยและสร้างกระบวนการที่สืบเนื่องเพื่อรักษาความเป็นไปของชีวิต ดังนั้น หน่วยชีวิตหรือสมาชิกในองค์กรนั้นจะเป็นองค์ประกอบหลักที่ก่อให้เกิดความเป็นเครือข่าย
2. จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมาย ความเป็นเครือข่ายจะต้องมีจุดหมายร่วมกัน หมายถึง “การร่วมกันอย่างมีจุดหมาย” เพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์และกระบวนการเพื่อให้บรรลุจุดหมายนั้น
3. การทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก การที่แต่ละหน่วยชีวิต หรือแต่ละบุคคลจะมารวมกันนั้นสิ่งที่จะยึดโยงสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน คือ การทำหน้าที่ต่อกันและกระทำอย่างมีจิตสำนึก เพราะหากขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวมที่มาจากส่วนลึกภายในจิตใจแล้วกระบวนการนั้นจะเป็นเพียงการจัดตั้งและเรียกร้องหาผลประโยชน์ตอบแทนเท่านั้น และบุคคลเหล่านั้นต้องมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมด้วย เพราะความเป็นเครือข่านั้นสามารถที่จะตอบสนองกระบวนการแก้ไขปัญหาได้มากกว่า
4. การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยน ในองค์ประกอบของความเป็นเครือข่าย สิ่งหนึ่งที่จะขาดมิได้ก็คือ การมีส่วนร่วม การพึ่งพาอาศัย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกจะเป็นปัจจัยที่หนุนเสริมให้เครือข่านั้นมีพลังมากขึ้น เพราะการมีส่วนร่วมจะทำให้สมาชิกมีความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย ในระบบความสัมพันธ์ของเครือข่าย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะนำไปสู่การให้และการรับ รวมถึงการระดม

ทรัพยากรเพื่อให้ภารกิจที่เครือข่ายดำเนินการร่วมกันนั้นบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จึงเหมือนกลไกที่เป็นแรงผลักดันให้ความเป็นเครือข่ายดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและเกิดความเข้มแข็งในที่สุด

5. ระบบความสัมพันธ์และการสื่อสาร สิ่งที่มีความสำคัญต่อเครือข่าย คือ ข้อมูลและการสื่อสารระหว่างกัน โดยกระบวนการสื่อสารนั้นจะช่วยให้สมาชิกในเครือข่ายเกิดการเรียนรู้เกิดการยอมรับในกระบวนการทำงานและช่วยรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ความสัมพันธ์ที่เกิดจากการติดต่อสื่อสารที่ต่อเนื่องเช่นนี้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของเครือข่าย ถ้าระบบความสัมพันธ์มิได้รับการตอบสนองหรือขาดการติดต่อแล้ว ความเป็นเครือข่ายก็อยู่ในสถานะที่เสื่อมถอย ดังนั้น การพัฒนาระบบเครือข่ายจะต้องยึดหลักการของความสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างกัน โดยมีกิจกรรมและการเคลื่อนไหวของข้อมูลในเครือข่านั้นๆ

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2547, น. 90) ได้สังเคราะห์องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ ดังนี้

1. คน กลุ่ม องค์กร ที่มาประสานกันเป็นเครือข่าย ต้องมีเป้าหมายรวม แนวคิดรวมมีกิจกรรมอุดมการณ์รวม มีความสัมพันธ์และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
2. โครงสร้างการบริหารจัดการ เงินทุน ระบบข้อมูลเครือข่าย มีระเบียบกฎเกณฑ์ จริยธรรม ความสามัคคี และวัฒนธรรมท้องถิ่น
3. กระบวนการทำงาน ซึ่งเป็นแบบการมีส่วนร่วม มีแม่ข่ายและลูกข่ายโดยมีการติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงอย่างสม่ำเสมอ
4. กิจกรรม เพื่อให้เครือข่ายดำเนินการจนเกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิก และทำให้เครือข่ายมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง
5. พื้นที่เป้าหมายในการปฏิบัติงาน ควรเป็นพื้นที่ที่ชัดเจน เช่น ชุมชน หมู่บ้าน องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และองค์กรบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ในเขตพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายนั้น ๆ

สุวิมล โพธิ์กลิ่น (2549, น.146) ได้สังเคราะห์องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย

1. แกนนำหรือผู้นำเครือข่าย
2. สมาชิกเครือข่าย
3. บทบาทหน้าที่หรือภาระหน้าที่
4. การมีส่วนร่วมของสมาชิก
5. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน
6. การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

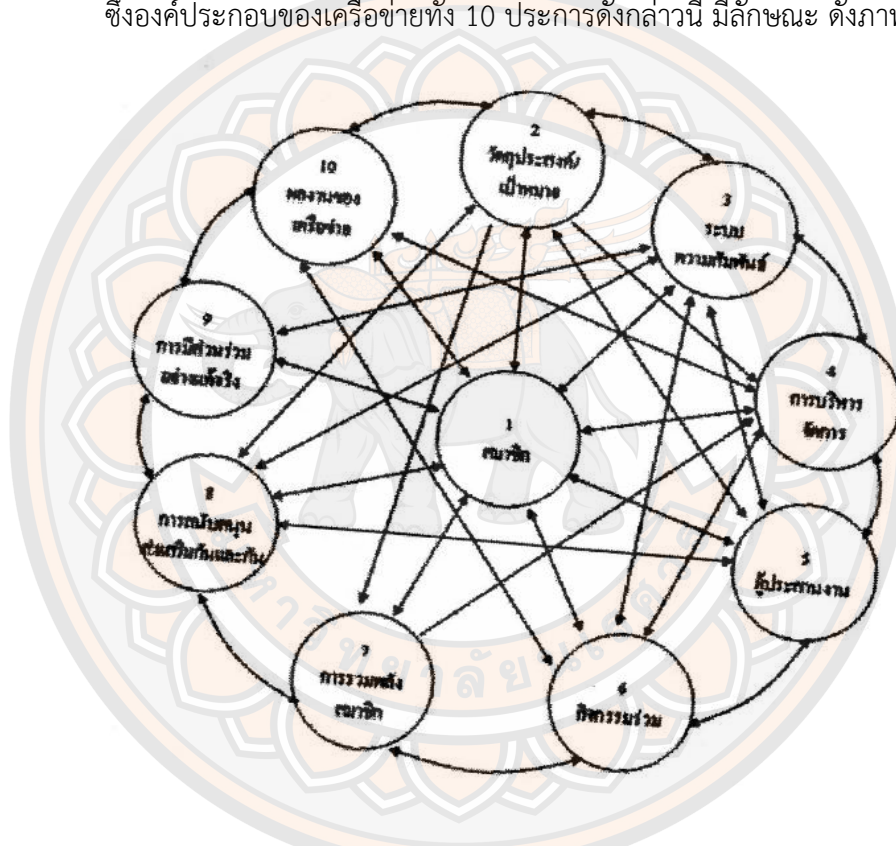
สนธยา พลศรี (2550, น. 216-217) ได้สรุปองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือจากความเป็นมา แนวความคิด ความหมายและลักษณะของเครือข่ายว่าเครือข่ายมีองค์ประกอบ ที่สำคัญหลายประการ ดังนี้

1. สมาชิกของเครือข่าย อาจจะเป็นบุคคล กลุ่มคน องค์กร หรือชุมชนขนาดต่างๆ ตามระดับของเครือข่าย สมาชิกเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของเครือข่าย เพราะถ้าหากไม่มีสมาชิกแล้วเครือข่ายจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้
2. วัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน สมาชิกของเครือข่ายจะต้องมีวัตถุประสงค์ และเป้าหมายเหมือนกัน มารวมกันเป็นเครือข่ายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน
3. ระบบความสัมพันธ์ของเครือข่าย สมาชิกของเครือข่ายมารวมกันด้วยความสมัครใจ สมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระในการดำเนินงาน มีความเท่าเทียมกันในการดำเนินกิจกรรม มีระบบในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ หรือการถักทอสายใยของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกให้เกิดความยั่งยืน
4. การบริหารจัดการ สมาชิกเครือข่ายเป็นผู้ร่วมกำหนดการบริหารและจัดการเครือข่าย ทั้งโครงสร้างของเครือข่าย สถานภาพและบทบาทของสมาชิก กฎระเบียบที่ใช้ร่วมกัน การประสานงาน การติดต่อสื่อสาร แผนและโครงการ งบประมาณ เป็นต้น ซึ่งรูปแบบของการบริหารจัดการเครือข่ายขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์เป้าหมายของเครือข่าย คุณลักษณะของสมาชิกเครือข่ายเป็นสำคัญ
5. ผู้ประสานงานเครือข่าย เครือข่ายต้องมีผู้ประสานงาน ทำหน้าที่ประสานงาน บริหารจัดการเครือข่ายที่คัดเลือกโดยสมาชิก ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในลักษณะของคณะกรรมการเครือข่ายก็ได้ อาจจะมีศูนย์กลางการประสานงานเพียงศูนย์เดียวหรือหลายศูนย์กลางก็ได้ ขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกหรือขนาดของเครือข่าย และความเห็นร่วมกันของสมาชิก
6. กิจกรรมร่วมกัน เครือข่ายต้องมีกิจกรรมที่สมาชิกร่วมกันดำเนินงานเพื่อการบรรลุ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของเครือข่าย ซึ่งควรจะเป็นกิจกรรมในการดำเนินงานของเครือข่าย ตามปกติ และกิจกรรมที่ร่วมกันดำเนินการเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้สมาชิกของเครือข่ายได้ร่วมกิจกรรมกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
7. การรวมพลังสมาชิก เครือข่ายต้องมีการรวมพลังหรือศักยภาพของสมาชิกมาใช้ในการดำเนินงานร่วมกัน เพราะพลังของเครือข่ายเป็นพลังที่เพิ่มขึ้นแบบทวีคูณและมีผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย
8. การสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกัน สมาชิกของเครือข่ายสนับสนุนส่งเสริมสมาชิกคนอื่นๆ ให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ต่างคนต่างทำ โดยทุกคนตระหนักถึงความสำเร็จของสมาชิกแต่ละคน มีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของเครือข่ายและการบรรลุเป้าหมายของเครือข่ายร่วมกัน

9. การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงสมาชิกของเครือข่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเครือข่ายอย่างกว้างขวางทั้งการร่วมเรียนรู้ ร่วมสรุปบทเรียน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนงาน ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมประเมินผล ร่วมรับผลประโยชน์

10. ผลงานของเครือข่าย เครือข่ายต้องมียุทธศาสตร์การดำเนินงานซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จของเครือข่าย ความสำเร็จดังกล่าว คือ การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของเครือข่ายนั่นเอง ดังนั้น นอกจากเครือข่ายจะมีกิจกรรมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญแล้ว ผลงานของเครือข่ายก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของเครือข่าย

ซึ่งองค์ประกอบของเครือข่ายทั้ง 10 ประการดังกล่าวนี้ มีลักษณะ ดังภาพ 7

ภาพ 7 แสดงองค์ประกอบของเครือข่าย

ที่มา: สนธยา พลศรี (2550)

ศิริพร ตันติยศ (2550, น. 77) สรุปองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือไว้ ดังนี้

1. การมีสมาชิก กรรมการและผู้ประสานงาน
2. มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน
3. จัดกิจกรรมร่วมกัน

4. การทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก
5. การรับรู้มุมมองร่วมกัน (Common Perception)
6. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common Vision)
7. การมีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน (Mutual interest/benefits)
8. การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง (All Stakeholder Participation)

9. การเสริมสร้างกันและกัน (Complementary Relationship)
10. การพึ่งพิงอิงกัน (Interdependence)
11. การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (Interaction)
12. การถ่ายทอดความรู้ ทักษะ การสื่อสารและการบริหารข้อมูล

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2551, น. 30) ได้สรุปองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือจากผลการวิจัยรูปแบบเครือข่ายการเรียนรู้ทางการบริหารการศึกษา สำหรับผู้บริหารการศึกษาระดับพื้นฐาน มีดังนี้

1. สมาชิกเครือข่าย
2. จุดมุ่งหมาย
3. การเรียนรู้อย่างมีจิตสำนึก
4. การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยน
5. ระบบความสัมพันธ์
6. การสื่อสาร

นอกจากนี้ สมศักดิ์ ภู่วิภาตาวรรณ และคณะ (2552, บทคัดย่อ) ได้ผลการวิจัยการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสรุปว่ามีองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล
2. วิสัยทัศน์ของเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
3. เป้าหมายของเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
4. สมาชิกของเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
5. โครงสร้างการบริหารจัดการของเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
6. บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย
7. กิจกรรมการดำเนินงานของเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
8. กลยุทธ์การขับเคลื่อนเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

จากตาราง 2 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ ผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 กลไกเครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง โครงสร้างของสมาชิกของเครือข่ายอาจจะเป็นในลักษณะของคน กลุ่ม องค์กรที่มารวมตัวกัน องค์ประกอบที่ 2 บทบาทหน้าที่ หมายถึง บทบาทหน้าที่ของกลไกเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 3 วิธีการทำงาน หมายถึง ขั้นตอนการทำงานของกลไกเครือข่ายความร่วมมือ ตั้งแต่ร่วมรับรู้ ร่วมกำหนดเป้าหมาย ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมเรียนรู้ ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมตัดสินใจ และร่วมติดตามประเมินผล และองค์ประกอบที่ 4 กิจกรรม หมายถึง การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์และการสื่อสาร กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมธำรงรักษาเครือข่าย

6. ขั้นตอนการจัดการเครือข่ายความร่วมมือ

นักการศึกษา ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเครือข่ายความร่วมมือ ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545, น. 60-100) ได้กล่าวถึง การจัดการเครือข่ายความร่วมมือ (Network Management) ประกอบด้วย

1. การก่อรูปเครือข่าย (Network Forming) การก่อรูปเครือข่าย หรือการสร้างเครือข่ายสามารถเกิดได้ 2 แนวทาง คือ 1) ภาครัฐเข้าไปเป็นผู้ริเริ่ม (State Initiative) โดยกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตระหนักในปัญหา สร้างความตื่นตัวให้เกิดความสนใจรวมตัวกัน และผลักดันให้เกิดการรวมตัวของประชาชน 2) ภาคประชาชนริเริ่มสร้างสรรค์เอง (Citizen Initiative) โดยประชาชนนั้นเกิดความตระหนักและตื่นตัวในปัญหาใดปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้น แล้วลงมือริเริ่มในการรวมตัวกันเข้าเป็นกลุ่มเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงหรือบรรเทาไป โดยภาคประชาชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน โดยขั้นการก่อรูปเครือข่าย มีดังนี้

1.1 การสร้างความตระหนักในปัญหาและสำนึกในการรวมตัว

การสร้างความตระหนักให้คนในสังคมได้ทราบสามารถทำได้โดยใช้การประชาสัมพันธ์และการสื่อสารที่ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ นโยบาย กิจกรรมและแผนการดำเนินงาน จะช่วยให้สังคมรับทราบและช่วยดึงดูดคนที่อยากมีส่วนร่วมให้เข้ามาร่วมกับเครือข่ายได้

1.2 การสร้างจุดร่วมของผลประโยชน์

การสร้างจุดร่วมของผลประโยชน์ของการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย ก็เพื่อให้บุคคลเห็นประโยชน์ของเครือข่าย ถ้าเครือข่ายไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน เครือข่ายจะไร้พลัง เพราะสมาชิกของเครือข่ายต่างไม่ทราบว่าเครือข่ายจัดตั้งมาด้วยวัตถุประสงค์ใด และไม่เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้ามามีส่วนร่วม ดังนั้นจึงต้องมีประเด็น (Issues) ที่จะป็นจุดร่วมให้เกิดการรวมตัวของสมาชิกทั้งประเด็นที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม อันจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่จูงใจให้ประชาชนอยากเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย

1.3 การแสวงหาแกนนำที่ดีของเครือข่าย

การแสวงหาแกนนำที่ดีของเครือข่ายก็เพื่อให้แกนนำเหล่านี้เป็นผู้ขยายเครือข่ายต่อไป มีลักษณะเป็นผู้นำตัวจริง มีความสามารถในการเชิงปฏิบัติ อาจเป็นผู้ที่เป็นที่เคารพนับถือของคนในกลุ่มหรือวิชาชีพ และมีอิทธิพลในการโน้มน้าว ผลักดันบุคคลในแวดวงของตนให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจกัน สนับสนุนการดำเนินงานจนประสบความสำเร็จ

1.4 การสร้างแนวร่วมสมาชิกของเครือข่าย

การสร้างแนวร่วมสมาชิกของเครือข่ายให้กว้างขวางทั้งปริมาณและคุณภาพของสมาชิกเครือข่าย เป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดว่าเครือข่ายจะดำเนินไปได้อย่างยืนนานเพียงใด การดึงบุคคล กลุ่ม หรือองค์การเข้ามาร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย ควรมีคุณสมบัติที่เหมาะสม โดยการเสาะหาคนที่มีความคิดหรือประสบปัญหาแบบเดียวกัน แล้วดึงเข้ามาร่วมเครือข่าย หากได้แกนนำที่เป็นผู้มีอิทธิพลต่อประชาชนในทางบวก ทั้งอิทธิพลเชิงความคิด การเป็นศูนย์รวมใจของคน เป็นที่ยอมรับของประชาชน จะทำให้มีพลังที่จะดึงดูดให้คนอยากเข้ามาเป็นสมาชิกของเครือข่าย

7. การจัดระบบเครือข่าย (Network Organizing)

การจัดระบบเครือข่าย หลังจากมีสมาชิกเข้าร่วมเครือข่ายแล้วเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าไม่มีการจัดระบบของเครือข่ายที่ดี เครือข่ายจะเริ่มแสดงอาการของการมีปัญหา เพราะจะเกิดสภาพของความสับสน วุ่นวายและความขัดแย้งระหว่างกัน อันเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนในอำนาจหน้าที่ วิธีการทำงาน ตลอดจนการประสานงานระหว่างสมาชิกด้วยกัน การจัดระบบของเครือข่ายจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยให้เครือข่ายดำเนินการต่อไปอย่างราบรื่น การจัดการเครือข่ายที่ประกอบไปด้วยคนหลายคน หลายประเภท ต่างความคิดความเห็น จึงจำเป็นต้องอาศัยความสามารถในการประสานผลประโยชน์ระหว่างสมาชิกในเครือข่ายด้วย ซึ่งการจัดระบบเครือข่ายมีขั้นตอน ดังนี้

1) การจัดผังกลุ่มเครือข่าย (Mapping)

การจัดกลุ่มผังเครือข่าย เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลของเครือข่ายทุกกลุ่มในประเทศ ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยนำข้อมูลของแต่ละเครือข่ายมาจัดทำแผนผังของเครือข่าย (Network Map) ในภาพรวมระดับประเทศจะได้ทราบว่าเครือข่ายมีกี่กลุ่ม มีเป้าหมายอย่างไร กระจายตัวในแต่ละภูมิภาคอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเครือข่าย

2) การจัดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย (Role and Responsibility)

การจัดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย เป็นการแบ่งบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคนให้ชัดเจนว่า แต่ละคนรับผิดชอบงานส่วนใดของเครือข่าย และแต่ละฝ่ายเชื่อมโยงสัมพันธ์กับฝ่ายอื่นอย่างไร หลักสำคัญของการจัดแบ่งบทบาทหน้าที่ คือ การรวมเป็นเครือข่ายจะต้องนำเอาความสนใจ ประสพการณ์ และความเชี่ยวชาญของสมาชิกแต่ละคนมาเสริม

กัน และต้องเอื้อให้สมาชิกเข้าร่วมได้แม้มีเวลาจำกัด บุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่ทำให้เครือข่ายเข้มแข็ง คือ ผู้นำของเครือข่ายนั่นเอง

3) การจัดระบบติดต่อสื่อสาร (Communication System)

การจัดระบบติดต่อสื่อสาร เป็นการใช้กระบวนการสื่อสารเพื่อแพร่กระจายความรู้และสร้างความเข้าใจให้กับสมาชิกเครือข่ายโดยการจัดการกระบวนการเสวนาเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างสมาชิกของเครือข่าย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการประชุมร่วมกัน การใช้พื้นที่ทางสังคม เช่น รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ ให้ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การสื่อสารจึงเป็นกลไกที่เชื่อมสมาชิกของเครือข่ายเข้าด้วยกัน ซึ่งมีผลต่อการรักษาและการขยายตัวของเครือข่าย

4) การจัดระบบการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning System)

การจัดระบบการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการทำให้เครือข่ายเกิดความเข้มแข็ง จึงต้องอาศัยระบบการพัฒนาสมาชิกของเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ผ่านระบบการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งในรูปแบบของการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การสัมมนา และที่สำคัญ คือ การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกัน จะช่วยให้เกิดองค์ความรู้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์จริง

5) การจัดระบบสารสนเทศ (Information System)

การจัดระบบสารสนเทศ ควรมีหน่วยงานแกนกลางทำหน้าที่จัดระบบฐานข้อมูล โดยรวบรวมข้อมูลทุกอย่างเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลหลักของประเทศ ระบบสารสนเทศดังกล่าว ควรยึดหลักการใช้ง่าย เป็นข้อมูลที่ทุกคนเข้าถึงได้ง่าย และเผยแพร่ให้กระจายออกไปอย่างกว้างขวางให้สาธารณชนมาใช้ร่วมกันได้

8. การใช้ประโยชน์เครือข่าย (Network Utilizing)

การใช้ประโยชน์จากเครือข่าย เป็นผลมาจากการที่เครือข่ายได้จัดตั้งขึ้นแล้ว โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน สมาชิกของเครือข่ายจะใช้ประโยชน์จากเครือข่ายได้ ดังนี้

1) การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีกลางประสานงานร่วมกัน

การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีกลางประสานงานร่วมกัน เป็นช่องทางที่ให้สมาชิกใช้เจรจา ประสานความคิด ความเข้าใจระหว่างกัน แม้ว่าสมาชิกของเครือข่ายจะมีเป้าหมายหรือผลประโยชน์ร่วมกัน แต่ต่างก็อาจมีแนวทางการดำเนินงานของตนเองที่แตกต่างกัน อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกันได้ เพื่อมิให้เกิดสภาพของการทำงานแบบต่างคนต่างทำงานและทำงานซ้ำซ้อน เครือข่ายจึงเป็นช่องทางที่ช่วยประสานงานระหว่างฝ่ายต่างๆ เช่น ความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ขอบข่าย แผนการทำงาน วิธีการทำงาน ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เป็นต้น

2) การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนสารสนเทศและความรู้

การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนสารสนเทศและความรู้ จะช่วยให้เครือข่ายมีอัตราหมุนเวียนแลกเปลี่ยนสารสนเทศและความรู้ระหว่างสมาชิกมากขึ้นและเกิดการเรียนรู้ระหว่างกันมากยิ่งขึ้นด้วย เพราะการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือบทเรียนใหม่ๆ ที่ค้นพบ จะช่วยให้เกิดการต่อยอดความคิดและความรู้ระหว่างสมาชิกของเครือข่าย ดังนั้น สมาชิกของเครือข่ายควรมีโอกาสพบปะกันให้มากที่สุด เช่น การสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกของเครือข่ายด้วยกัน การใช้จดหมายข่าว การจัดทำวารสารระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การจัดทำ home page ของกลุ่ม เป็นต้น

3) การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนและระดมทรัพยากร

การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนและระดมทรัพยากร เป็นการที่สมาชิกของเครือข่ายสามารถแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างกัน หรือนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ร่วมกัน เช่น การแลกเปลี่ยนครู-อาจารย์ และนักศึกษาระหว่างสถาบันในเครือข่าย การดึงบุคลากรจากแต่ละองค์การมาทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นต้น แต่อุปสรรคของการใช้เครือข่ายเป็นเวทีแลกเปลี่ยนและระดมทรัพยากร คือ การขาดแคลนเงินทุนสนับสนุนการดำเนินงาน ซึ่งมักเป็นเหตุให้กิจกรรมที่ดำเนินอยู่ติดขัด ตรงกันข้ามกับเครือข่ายที่มีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอมักจะดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว

4) การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีร่วมสร้างสรรค์และพัฒนาความรู้ใหม่ๆ

การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีร่วมสร้างสรรค์และพัฒนาความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นได้หากมีการแลกเปลี่ยนความรู้และลงมือศึกษาค้นคว้าร่วมกันระหว่างสมาชิกของเครือข่าย โดยสมาชิกแต่ละคนมีทักษะในการศึกษาวิจัยด้วยตนเอง อาจไม่ต้องถึงขั้นทักษะการวิจัยระดับสูง แต่รู้จักการหาคำตอบผ่านกระบวนการคิดที่เป็นวิทยาศาสตร์ เป็นกระบวนการใช้เหตุผลในการค้นหาความจริงมากกว่าการหาบทสรุปโดยปราศจากการพิสูจน์ ซึ่งจะก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ แก่เครือข่ายได้

5) การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีสร้างกระแสผลักดันประเด็นใหม่ๆ

การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีสร้างกระแสผลักดันประเด็นใหม่ๆ ให้แก่สังคม เพื่อปลูกให้สังคมเกิดความตื่นตัวในเรื่องนั้นๆ ขึ้นอยู่กับระดับความเข้มแข็งของเครือข่าย ถ้าเครือข่ายประกอบไปด้วยคนกลุ่มหลักๆ หลากหลายกลุ่มของสังคมมาร่วมกันทำกิจกรรมในเครือข่ายแล้ว การดำเนินกิจกรรมนั้นๆ จะยาวนาน และมีความเป็นเอกภาพในการร่วมมือผลักดันประเด็นใดประเด็นหนึ่งสู่สังคม

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่าขั้นตอนการจัดการเครือข่ายความร่วมมือ มีทั้งหมด 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การก่อรูปเครือข่าย (Network Forming) เป็นการสร้างความตระหนักถึงปัญหาที่ต้องการแก้ไขให้กับเครือข่ายความร่วมมือ สร้างจุดร่วมของผลประโยชน์ให้กับเครือข่ายความร่วมมือ

อย่างชัดเจน หาแกนนำที่ดีในการขับเคลื่อนเครือข่ายความร่วมมือ และสร้างแนวร่วมสมาชิกของเครือข่ายความร่วมมือ อาทิเช่น การประชุมสร้างความเข้าใจร่วมกัน ฯลฯ

2. การจัดระบบเครือข่าย (Network Organizing) เป็นการจัดทำผังกลุ่มเครือข่าย กำหนดขอบข่ายบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย จัดทำระบบในการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว จัดระบบการเรียนรู้ร่วมกันและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ

3. การใช้ประโยชน์เครือข่าย (Network Utilizing) เป็นการใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีกลางในการประสานงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมทรัพยากร พัฒนาความรู้ใหม่ๆ และสร้างกระแสผลักดันประเด็นใหม่ ๆ อาทิเช่น การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นิทรรศการ การถอดบทเรียน ฯลฯ

4. การธำรงรักษาเครือข่าย (Network Maintaining) เป็นการจัดกิจกรรมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกเครือข่าย กำหนดกลไกสร้างระบบจูงใจให้กับสมาชิกเครือข่าย จัดหาทรัพยากรสนับสนุนอย่างเพียงพอและจัดตั้งหน่วยงานที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างกัน ทำหน้าที่เป็นศูนย์ช่วยเหลือ ช่วยติดตามประเมินผลความคืบหน้าของเครือข่ายที่ดำเนินการอยู่ โดยช่วยให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะด้านองค์ความรู้ในการจัดการเครือข่ายความร่วมมือ ด้านบริหารการเงิน และด้านการระดมทุน รวมทั้งลงมือช่วยเหลือในบางกรณีหากเครือข่ายประสบปัญหารุนแรง จัดฝึกอบรม ให้ความรู้แก่ผู้นำเครือข่ายในหัวข้อต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจในการบริหารเครือข่ายอันจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานของเครือข่ายความร่วมมือ

แนวคิดและทฤษฎีการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่

1. ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2556) ได้กล่าวว่าการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ (ABC) หมายถึง การเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งในการทำงาน (AB) โดยการทำงานร่วมกัน (C) ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตัวจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการวิจัย (R) ที่จะใช้จัดการกับเรื่องสำคัญของจังหวัด เพื่อนำไปสู่การพัฒนา(D) งานวิจัยประเภทนี้จึงมีชื่อเต็มว่า Area-Based Collaborative Research for Development เป็นการทำงานเพื่อไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (ด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคมและการเมือง) ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัด (ที่มีหลายระดับของผู้ที่เกี่ยวข้อง) ที่หวังผลทั้งในระยะสั้น (เพื่อตัวเอง) และระยะยาว (เพื่อลูกหลาน) บนปรัชญา/ความเชื่อ ว่าความเข้มแข็งที่แท้จริงต้องเกิดจากภายในผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเป็นผู้ทำและสมัครใจที่จะทำงานร่วมกัน ภายใต้ความตระหนักว่าภาครัฐคือ ผู้กุมทรัพยากรในการพัฒนา (เงินและกฎกติกา) จึงต้องทำงานกับภาครัฐ

2. แนวคิดของการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่

แนวคิดของการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ มีนักวิชาการและนักการศึกษา ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2556) ได้กล่าวว่า แนวคิดของการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ (ABC) มี 2 แนวคิด ดังนี้

1. ใช้แนวคิดเรื่องของ “ความร่วมมือ” และ “การเรียนรู้ร่วมกัน” เน้นการทำงานแบบเสริมแรงกันระหว่างคนที่มีจุดแข็งแตกต่างกัน กล่าวคือ ชาวบ้านมีความมุ่งมั่นพร้อมจะลงแรงทำ หน่วยงานรัฐมีความชอบธรรม องค์กรปกครองท้องถิ่นมีงบประมาณ นักพัฒนาเอกชนถนัดการวิ่งประสานงานข้ามตำบลอำเภอ นักวิชาการถนัดการวิเคราะห์ เป็นต้น การเปิดพื้นที่เพื่อดึงทุกฝ่ายให้ทำงานร่วมกันได้จะทำให้สามารถใช้จุดเด่นจุดแข็งของแต่ละฝ่ายมาเสริมแรงซึ่งกันและกัน และทำให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่าปล่อยให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดทำเพียงลำพัง การทำงานเชิงพื้นที่ (Area-based) เป็นการทำงานในแนวราบ คือ เสริมให้เกิดการรวมกำลังของหน่วยงานที่ทำงานในแนวตั้งและภาคส่วนต่างๆ ที่ต่างคนต่างอยู่ให้เข้ามาทำงานร่วมกันได้ เครื่องมือสำคัญในการรวมพลังให้เกิดการเสริมแรงกันได้นี้ คือ ข้อมูลและการเรียนรู้ร่วมกันที่นำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ร่วมกัน ซึ่งคือ กระบวนการวิจัย

2. แนวคิดของหน่วยพื้นที่ คือ จังหวัด ด้วยเหตุผลว่า การแบ่งขอบเขตพื้นที่ด้วยมิติทางการปกครองเป็นสิ่งที่คนทั่วไปเข้าใจได้ง่าย มีกลไกบริหารที่มีความชอบด้วยกฎหมายที่ชัดเจนอยู่แล้ว บนข้อเท็จจริงที่ว่าทรัพยากรเพื่อการพัฒนาที่รัฐลงทุนไปนั้น ส่วนใหญ่อยู่ที่หน่วยงานในระดับจังหวัด การบูรณาการจึงจำเป็นต้องทำที่ระดับจังหวัด เพื่อให้สามารถดึงทรัพยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งคน ความรู้เชิงเทคนิคและเงิน ลงมาทำงานร่วมกันได้ ด้วยการเอาโจทย์ของการพัฒนาจังหวัดนั้น ๆ เป็นตัวตั้ง และมองภาพการพัฒนาพื้นที่ในภาพรวม

สีลาภรณ์ บัวสาย (2554) ได้กล่าวว่า การพัฒนาเชิงพื้นที่เป็นเรื่องของความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกัน เน้นการทำงานแบบเสริมแรงกันระหว่างคนที่มีจุดแข็งแตกต่างกัน ในการสร้างให้เกิดการทำงานร่วมกันได้อย่างเป็นระบบนั้น จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่จะส่งสัญญาณให้ทุกฝ่ายรู้ว่าจะต้องทำอะไร เมื่อไร ดังนั้นการสร้างเครื่องมือส่งสัญญาณจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ได้ค้นพบว่า แผนอันเกิดจากข้อมูลที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกัน เป็นเครื่องมือส่งสัญญาณที่สำคัญ นอกจากนี้แล้วยังได้กล่าวถึง เครื่องมือที่สำคัญ 4 อย่างที่เป็นเครื่องมือในการสร้างระบบบูรณาการเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย

1. เป้าหมายร่วมกัน การกำหนดเป้าหมายการทำงานร่วมกันของภาคีพัฒนาเป็นเรื่องสำคัญอันดับแรกที่ต้องทำให้พบจึงจะสามารถสร้างความร่วมมือได้อย่างมีพลัง

2. กลไก หมายถึง กลไกการพัฒนาหรือจัดการตนเองของคนในพื้นที่ ซึ่งมีหลายฝ่ายสิ่งสำคัญที่สุด คือ ต้องกำหนดตัวหลักที่จะเป็นแกนการขับเคลื่อนการสร้างการเปลี่ยนแปลง ซึ่งควรเป็นเจ้าของปัญหาหรือเป็นคนที่ใส่ใจและสมารถให้การแก้ปัญหาได้อย่างต่อเนื่อง ส่วนตัวรองซึ่งเป็นฝ่ายสนับสนุนนั้นมีหลากหลาย ทั้งในด้านวิชาการ ด้านเงินทุน ด้านวัสดุอุปกรณ์ในการบูรณาการ

หน่วยต่าง ๆ เข้าทำงานร่วมกันจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ว่าปัญหาที่ต้องการแก้ไขนั้นไปเกี่ยวข้องกับหน่วยงานใดบ้าง แล้วออกแบบการทำงานให้ไปเชื่อมโยงคนเหล่านั้นเข้ามาร่วมคิดร่วมทำด้วยกัน

3. ข้อมูลเป็นกุญแจสำคัญในการปรับคลื่นและจังหวะการทำงานของฝ่ายต่าง ๆ ทำให้ทุกฝ่ายเห็นภาพตรงกันว่าปัญหาอยู่ที่ไหน ลำดับความสำคัญเป็นอย่างไร สาเหตุมาจากอะไร

4. กระบวนการ หมายถึง การสร้างกระบวนการเพื่อเปลี่ยนแปลงการรับรู้และเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างภาคีเครือข่ายฝ่ายต่าง ๆ กระบวนการที่สำคัญ มี 2 กระบวนการ ดังนี้

- 1) กระบวนการจัดการความรู้และการเรียนรู้
- 2) กระบวนการจัดการความสัมพันธ์

เครือข่าย (ออนไลน์) การบริหารจัดการในแนวใหม่ที่ดำเนินการจากฐานรากขึ้นสู่ข้างบน เป็นส่วนสะท้อนว่าแนวทางในการให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติราชการของรัฐบาลอย่างแท้จริงนั้นควรเป็นอย่างไร โดยผู้ดำเนินการรับฟังเสียงจากประชาชนและชุมชน ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่ทำนายของคนที่ทำงานซึ่งจะต้องแสวงหาวิธีการสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ในมิติต่างๆ และเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ "การวิจัยเป็นเครื่องมือ" เพื่อการบูรณาการ ในระดับชุมชนหรือพื้นที่ (Community/Area-Based Approach) จึงเป็นแนวทางใหม่ที่เรียกได้ว่าเป็นการทำงานแบบ "ฐานรากขึ้นสู่ข้างบน" อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม การสกัดความต้องการอันหลากหลายของชุมชนออกมาเป็นงานในระดับที่คณะทำงานมีศักยภาพเพียงพอที่จะตอบสนองได้เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จขั้นต้น บวกกับการชี้แนะให้ชุมชนตั้งอยู่ในวิถีอันควรนั้นเป็นจุดร่วมระหว่างคณะทำงานที่จะต้องตกลงกับชาวบ้านให้เข้าใจว่า เราได้สามารถให้ได้ทุกอย่างดังที่พวกเขาร้องขอ แต่เราจะให้ได้ในสิ่งที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากชาวชุมชนมาร่วมกันก่อให้เกิด สร้างให้มีขึ้น และรักษาให้ยั่งยืนโดยคนในชุมชนนั่นเอง

เครือข่าย (ออนไลน์) การบริหารจัดการเชิงพื้นที่ หรือ Area – Based Approach คือการบริหารจัดการที่ลงไปทำกระบวนการในพื้นที่เป้าหมาย โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาควิชาการ และองค์กรพัฒนาเอกชน ให้มาร่วมแก้ไขปัญหาในเรื่องใหญ่ที่ทุกคนในพื้นที่เห็นว่าต้องแก้ไขและจะสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของคนในพื้นที่ในลักษณะทำไป เรียนรู้ไป เพื่อพัฒนารูปแบบและกลไกการทำงานที่เอื้อต่อการแก้ปัญหา โดยสามารถถอดวิธีการทำงานเป็น 6 ขั้นตอน คือ

1. การเตรียมความพร้อม
2. การพัฒนาเครื่องมือและวิทยากร
3. การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูล
4. การทำแผนและข้อเสนอภาคประชาชน

5. การบูรณาการแผนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6. การจัดการความรู้และขยายผล

สรุปได้ว่า แนวคิดของการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ (ABC) หมายถึง แนวคิดเรื่องของการร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นลักษณะการทำงานในแนวนอน และแนวคิดของหน่วยพื้นที่ คือ จังหวัด เพราะมีกลไกบริหารที่มีความชอบด้วยกฎหมายที่ชัดเจนอยู่แล้ว บนข้อเท็จจริงที่ว่า ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาที่รัฐลงทุนไปนั้น ส่วนใหญ่อยู่ที่หน่วยงานในระดับจังหวัด การบูรณาการจึงจำเป็นต้องทำที่ระดับจังหวัด เพื่อให้สามารถดึงทรัพยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งคน ความรู้เชิงเทคนิคและเงิน ลงมาทำงานร่วมกันได้ ด้วยการเอาใจพ้องของการพัฒนาจังหวัดนั้น ๆ เป็นตัวตั้ง และมองภาพการพัฒนาพื้นที่ในภาพรวมของจังหวัด โดยมีเครื่องมือที่สำคัญ 4 อย่าง ประกอบด้วย 1. เป้าหมายร่วมกัน 2. กลไก 3. ข้อมูล 4. กระบวนการ มี 2 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการจัดการความรู้และการเรียนรู้ และกระบวนการจัดการความสัมพันธ์

3. ลักษณะของการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่

สีลาภรณ์ บัวสาย (2556) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ได้กล่าวว่า ลักษณะของการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ (ABC) ดังนี้

1. ABC มี “control area” คือ ขอบเขตพื้นที่จังหวัด
2. ใช้กรอบการวิเคราะห์ว่าหน่วยงานและกิจกรรมใด ๆ ในพื้นที่นั้น จะส่งผลกระทบต่อหน่วยงานและกิจกรรมอื่น ๆ ในพื้นที่นั้น (cause-effect- influence)
3. ตัวกิจกรรม อาจได้แก่ การไหลเวียนเข้าออกของสินค้า (inflow/outflow) หรือการผลิต การบริโภค ภายในจังหวัดก็ได้
4. งาน R&D เป็นเสมือน catalyst ในพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนเชื่อมโยงตัวกิจกรรมเพื่อไปสู่เป้าหมายการพัฒนาของพื้นที่
5. ผลลัพธ์ คือ ทางเลือกสำหรับการบริหารจัดการองค์ประกอบต่างๆ (คน+สิ่งแวดล้อม+เศรษฐกิจ+คุณภาพชีวิต) ของ “ระบบ” ใน control area ว่าควรจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ
6. งาน ABC เน้นการมองพื้นที่ทั้งจังหวัดเป็นหน่วยการวิเคราะห์และพัฒนา ไม่ใช่เพียงการสร้างงานวิจัยที่มีพื้นที่ทำงานอยู่ในจังหวัด แต่เป็นการมองเชื่อมโยงภาพทั้งจังหวัดว่าจังหวัดหรือ control area นี้จะเกิดการพัฒนาเติบโตทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรที่สมดุลได้อย่างไร
7. ในแง่โจทย์การทำงานมาจากปัญหาสำคัญของพื้นที่หรือเป็นโจทย์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัด ซึ่งจำเป็นต้องมีการกำหนดตำแหน่งงานวิจัยโดยมองเห็นว่าความรู้ที่ได้จะไปเชื่อมโยงกับกลไกพัฒนาจังหวัด ซึ่งประกอบด้วย หลายภาคส่วนอย่างไร จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์

ว่า “ใคร” จะเป็นคนที่มีส่วนสำคัญในการแก้ปัญหา นั้น เพราะปัญหาในแต่ละด้าน มีที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่างกัน และต้องมีการออกแบบการทำงานให้เหมาะกับแต่ละบริบทปัญหาด้วย

8. ในแง่การจัดการงานวิจัยการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ (ABC)

8.1 แนวทางการออกแบบการทำงานให้เหมาะกับพื้นที่ มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

8.1.1 กระบวนการทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับมิติการพัฒนานั้นได้คิดร่วมหรือรู้เห็นร่วมกันว่าจะนำไปสู่อะไรและกำหนดเป้าประสงค์ร่วมกัน

8.1.2 แนวคิดหลัก (Concept) ที่ใช้เป็นกรอบกำกับการบริหารชุดโครงการในภาพรวม

8.1.3 กระบวนการสร้างความชัดเจนเรื่องประเด็นงานที่ให้ความสำคัญ (การกำหนด Priority Issues)

8.1.4 ผลผลิตจากงานวิจัย (Output) เพื่อปรับความคาดหวังของผู้ให้ทุนวิจัย นักวิจัยและภาคพัฒนาให้ตรงกัน

8.2 ลักษณะการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ (ABC)

8.2.1 เป็นการทำงานร่วมกับ “กลไกพัฒนาพื้นที่” ในการหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาสำคัญของพื้นที่ จึงจำเป็นที่ต้องวิเคราะห์ก่อนว่า “ใคร” จะมีส่วนในการแก้ปัญหานั้น

8.2.2 เป็นงานที่ใช้กระบวนการวิจัยเป็นกระบวนการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างภาควิชาการกับภาคส่วน เพื่อสร้างความไว้วางใจและความเข้าใจเนื้อหาของงานวิจัยแก่กลไกพัฒนาพื้นที่ทั้งที่เป็นภาคประชาชน ภาครัฐ และเอกชน

8.2.3 เป็นงานสร้างข้อมูลและความรู้ไปสู่การตัดสินใจจัดการปัญหาและศักยภาพ โดยกลไกพัฒนาพื้นที่ ข้อมูลที่สร้างขึ้นอาจเป็นข้อมูลทั่ว ๆ ไป แต่ต้องได้รับการยอมรับในความแม่นยำเชื่อถือได้

8.2.4 ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของกลไกขับเคลื่อนการพัฒนา ด้วยการเปิดเวทีเรียนรู้ร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้เห็นข้อมูล/ข้อเท็จจริง และร่วมกำหนดแผนหรือกติกาเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน

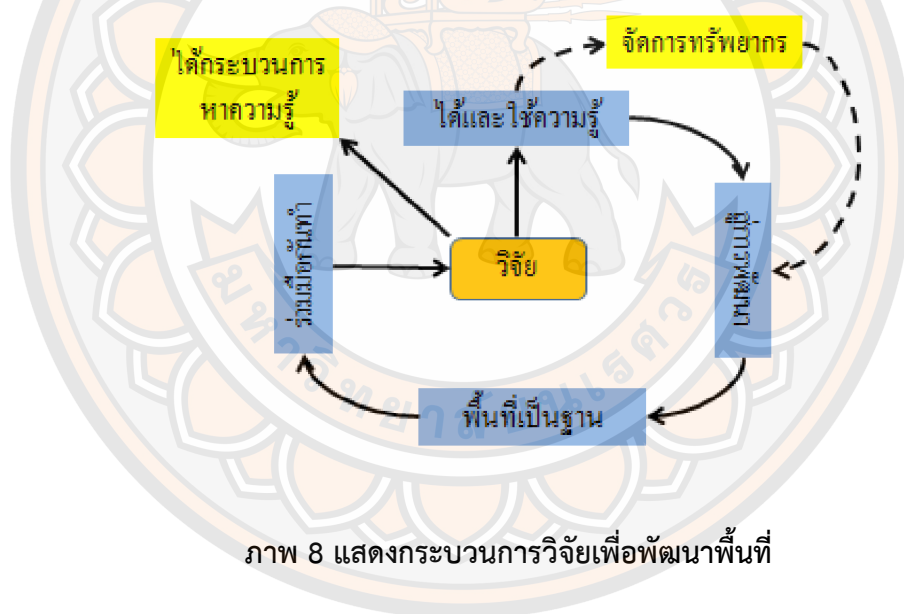
สรุปได้ว่า ลักษณะของการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ (ABC) หมายถึง ลักษณะของการวิจัยมี “control area” คือ ขอบเขตพื้นที่จังหวัด โจทย์การทำงานมาจากปัญหาสำคัญของพื้นที่หรือเป็นโจทย์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัด เลือกหน่วยงานและกิจกรรมที่มีผลการปฏิบัติที่ดี ในพื้นที่ดูถึงความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ เพื่อขยายผลให้เข้ากับบริบทของจังหวัดในพื้นที่นั้น โดยการทำงานร่วมกับ “กลไกพัฒนาพื้นที่” เพื่อหาคำตอบในการแก้ปัญหาสำคัญของพื้นที่ โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นกระบวนการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างภาควิชาการกับภาคส่วนที่มีทั้งภาค

ประชาชน ภาครัฐและเอกชน และให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของกลไกขับเคลื่อนในการพัฒนาด้วยการเปิดเวทีเรียนรู้ร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ

งานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำลักษณะของการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ (ABC) มาดำเนินการจัดทำวิจัยในการสร้างภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

4. กระบวนการของการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่

สุธีระ ประเสริฐสรณ์ (2556) ได้ให้ความหมายของกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ที่แตกต่างจากวิธีการวิจัยแบบเดิม ๆ ที่ยึดติดตัวเครื่องมือ ระเบียบวิธีวิจัยที่เหมือนกัน เพราะเข้าใจว่าเป็นกระบวนการที่มีมาตรฐานคุณภาพเหมือนการผลิตสินค้าในอุตสาหกรรม แต่งานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ ทำงาน กับความหลากหลายของผู้คนในสังคม ชุมชน ที่แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น แต่ละพื้นที่ที่มีองค์ประกอบไม่เหมือนกัน และพลวัตที่แตกต่างกัน ดังปรากฏในภาพ 8

ภาพ 8 แสดงกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่

ที่มา : สุธีระ ประเสริฐสรณ์ (2556)

จากภาพ 8 แสดงกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ ด้านล่างและด้านซ้าย คือ มีความร่วมมือกันบนฐานของพื้นที่ เพื่อร่วมกันทำวิจัยให้ได้ความรู้และใช้ความรู้สู่การพัฒนาพื้นที่ โดยใช้ความรู้นั้นจัดการกับทรัพยากรที่มีอยู่ (ดูการไหลวนของลูกศรดังภาพดังกล่าว) กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ (ABC) ต่างจากการพัฒนาพื้นที่ที่ผ่านมา เพราะกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ (ABC) มีวิจัยอยู่ตรงกลางเป็นเครื่องมือไปสู่ความรู้ การพัฒนาบนฐานข้อมูลและความรู้ จะทำให้งานพัฒนามีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์สูง

สรุปได้ว่า กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ หมายถึง กระบวนการความร่วมมือกันบนฐานของพื้นที่ โดยใช้การวิจัยมาเป็นเครื่องมือไปสู่ความรู้ นำความรู้ไปพัฒนาในพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง สามารถพัฒนาได้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

1. ความหมายของรูปแบบ รูปแบบเป็นสิ่งที่สร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Good (1973) ได้รวบรวมความหมายของรูปแบบไว้ในพจนานุกรมการศึกษา 4 ความหมาย คือ

- 1) เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ
- 2) เป็นตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบ เช่น การออกเสียงภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ เป็นต้น
- 3) เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติ ซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิด
- 4) เป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมกันเป็นตัวอย่างประกอบ และเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม อาจเขียนออกมาเป็นสูตรทางคณิตศาสตร์หรือบรรยายเป็นภาษาก็ได้

ทิตินา แคมมณี (2559) ได้ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบายเป็นแผนผังไดอะแกรมหรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย

พัฒนา พรหมณีและคณะ (2560) ได้ให้คำจำกัดความรูปแบบว่า หมายถึง แบบจำลองหรือตัวแบบย่อยส่วนของปรากฏการณ์ต่างๆ ที่ผ่านการศึกษาและพัฒนาขึ้น เพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น เป็นสิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นจากหลักปรัชญา ทฤษฎีหลักการ แนวคิดและความเชื่อที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการแสดงโครงสร้างทางความคิดหรือองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญ เป็นขั้นเป็นตอนสำหรับถ่ายทอดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโดยใช้สื่อหรือเครื่องมือเข้าช่วยเพื่อทำให้เกิดความรู้ เข้าใจได้ง่ายและกระชับ ถูกต้องสามารถวัด ตรวจสอบ และเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจได้

รัชต์ ไตรมาลัย (2560) ได้สรุปความหมายของรูปแบบไว้อย่างน่าสนใจว่า รูปแบบหมายถึง ชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมกันเป็นตัวอย่างประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบในการบริหารจัดการ

กษมา ชนะวงค์ (2564) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง ทฤษฎีหรือกรอบความคิดที่เป็นตัวแทนของความเป็นจริงที่ทำให้การอธิบายปรากฏการณ์เข้าใจ ได้ง่ายขึ้น โดยสะท้อนถึงความสัมพันธ์กันของชุดหรือตัวแปรที่อาจอยู่ในรูปของแผนภูมิ ทฤษฎีหรือเป็นการเชื่อมโยงทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

กำพล แสนบุญเรือง (2564) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึงการจำลองแบบหรือย่อส่วนสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบได้พัฒนาขึ้นมา เพื่อแสดงให้เห็นที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ทำให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นและใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

ธนบัตร พูนโสภณ (2564) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึงกรอบความคิดทางด้าน หลักการวิธีการดำเนินงานและเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบ ที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

จากความหมายของรูปแบบดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยเข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะชุดขององค์ประกอบและตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ที่กำหนดแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

2. ประเภทรูปแบบ นักวิชาการได้กล่าวถึงประเภทของรูปแบบ ไว้ดังนี้

วโร เพ็งสวัสดิ์ (2553) ได้สรุปประเภทของรูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical model) จำแนกออกเป็น

1.1 รูปแบบคล้ายจริง (Iconic model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง หุ่นไล่กา หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า

1.2 รูปแบบเสมือนจริง (Analog model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลอง เครื่องบินจำลองที่บินได้หรือเครื่องบิน บิน เป็นต้น รูปแบบชนิดนี้ มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic model) จำแนกออกเป็น

2.1 รูปแบบข้อความ (Verbal model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative model) เป็นการใช้อธิบายปฏิกิริยาในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนาลักษณะงานคำอธิบาย รายวิชา เป็นต้น

2.2 รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative model) เช่น สมการและโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

Keeves (1988 อ้างอิงใน วาโร เฟ็งสวัสต์, 2553) ได้จำแนกรูปแบบเป็น 4 ประเภท

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพ ส่วนใหญ่ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ เช่น รูปแบบโครงสร้างอะตอมสร้างขึ้นโดยใช้หลักการเปรียบเทียบ โครงสร้างของรูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพ สอดคล้องกับข้อมูลและความรู้ที่มีอยู่ในลักษณะนั้นด้วย รูปแบบที่สร้างขึ้นต้องมีองค์ประกอบชัดเจน สามารถนำไปทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้และสามารถ นำไปใช้ในการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง

2. รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทาง ความคิดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้นและใช้ ข้อความในการอธิบาย เพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น แต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้ คือ ขาดความชัดเจน ทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบอย่างไรก็ตาม ได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการศึกษามาก เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรโดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะนำไปใช้ ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รูปแบบลักษณะนี้ ส่วนมากพัฒนามาจาก รูปแบบเชิงข้อความ

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal model) เป็นรูปแบบที่นำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ทำให้สามารถศึกษา รูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้ คือ ต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรงแต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปร

3. องค์ประกอบของรูปแบบ

จากการศึกษารูปแบบจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า ไม่ปรากฏหลักเกณฑ์ที่ตายตัวว่ารูปแบบมีองค์ประกอบอย่างไร แต่จะขึ้นอยู่กับลักษณะของปรากฏการณ์ที่จะศึกษา

สมศรี สุ่มมัตย์ (2557) ได้นำเสนอองค์ประกอบของรูปแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) การจัดกลไกในการดำเนินการ 4) วิธีดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ

สัมฤทธิ์ ห้าวหาญ (2558) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบที่ใช้เป็นตัวแทน ในการจัดกระบวนการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ระบบงานและกลไก วิธีดำเนินงาน แนวทางการประเมินรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จ

กำพล แสนบุญเรือง (2564) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย ดังนี้
 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) องค์ประกอบและตัวชี้วัด 4) การนิเทศติดตาม และ
 5) การประเมินผลเพื่อที่จะสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม

ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์ (2564) ได้สังเคราะห์ องค์ประกอบของรูปแบบจากแนวคิดของ
 นักวิชาการต่าง ๆ สามารถ สรุปได้ว่า รูปแบบประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 6 องค์ประกอบ
 ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ
 4) การนำรูปแบบไปใช้ 5) การประเมิน รูปแบบ และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จของการใช้รูปแบบ

Keep (1988, อ้างอิงใน วาโร เฟ็งสวัสดี้, 2553) กล่าวถึง องค์ประกอบของรูปแบบ
 สรุปได้ว่าประกอบด้วย

1. ส่วนนำ ได้แก่ สภาพแวดล้อม หลักการ แนวคิด วัตถุประสงค์ ผลลัพธ์ ตลอดจน
 การรวบรวมปัญหา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาเป็นอันดับแรก นำไปสู่การทำนาย และการทดสอบ
2. การจัดร่างโครงสร้าง ต้องมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ซึ่งสามารถใช้อธิบาย
 ปรากฏการณ์นั้นได้
3. การนำไปทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลการใช้ ทำให้มีการปรับปรุงคุณภาพใน
 การปฏิบัติงานซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ การทดลองย้อนหลัง โดยใช้ข้อมูลย้อนกลับ และการทดลองใช้ในปัจจุบัน

4. มีเงื่อนไข หรือมองเห็นภาพความสำเร็จ
 จากแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบผู้วิจัยได้รวบรวม และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ
 ดังตาราง

ตาราง 3 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ

องค์ประกอบของรูปแบบ	สถาบัน/ หน่วยงาน					ความถี่
	สมศรี สุ่มมาตย์ (2557)	สัมฤทธิ์ ห้าวหาญ (2558)	กำพล แสนบุญเรือง (2564)	ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์ (2564)	Keep (1988)	
1. หลักการ แนวคิด วัตถุประสงค์	✓	✓	✓	✓	✓	5
2. องค์ประกอบของรูปแบบ/วิธีการ	✓	✓	✓	✓	✓	5
3. การนำรูปแบบไปใช้/การดำเนินงาน	✓	✓	✓	✓	✓	5
4. การประเมินผล	✓	✓	✓	✓	✓	5
5. เงื่อนไขความสำเร็จ	✓	✓		✓	✓	4

จากตาราง 3 สรุปได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบที่สำคัญ ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบ/วิธีการ ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้/การดำเนินงาน ส่วนที่ 4 การประเมินผล และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

4. การพัฒนารูปแบบ มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงการพัฒนาารูปแบบ ดังนี้

เกษมา ชนะวงศ์ (2564) ได้สรุปแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเอเลียต ไอส์เนอร์ ได้ดังนี้

1. การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นการวิเคราะห์วิจารณ์ในประเด็นที่ถูกนำมาพิจารณา อย่างลึกซึ้ง โดยอาจพิจารณาหลาย ๆ องค์ประกอบร่วมกัน เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เหมาะสม

2. รูปแบบการประเมินเป็นความสามารถเฉพาะทาง (Specialization) ซึ่งอาศัยความเชี่ยวชาญ และองค์ความรู้เฉพาะสาขาและเป็นความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง

3. การใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) ในการประเมิน โดยเชื่อมั่นว่าผู้ทรงคุณวุฒิ นั้นมีดุลพินิจที่ดีและมีความเที่ยงธรรม โดยพิจารณาจากประสบการณ์และความชำนาญ

4. การใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นรูปแบบที่มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงาน ตั้งแต่การกำหนดประเด็น การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวินิจฉัย

ข้อมูล ตลอดจนการนำเสนอ ทั้งนี้ การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นที่สถานภาพทางวิชาชีพ ประสบการณ์ และการเป็นที่เชื่อถือของวิชาชีพนั้นเป็นสำคัญ (จิรวัดน์ นิเจนตร, 2560)

กำพล แสบุญเรือง (2564) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบ หมายถึง การนำรูปแบบที่มีอยู่ แล้วมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทของหน่วยงาน องค์กรที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ หน่วยงานหรือองค์กรนั้นและไม่มีข้อจำกัดที่แน่นอนว่าเราต้องดำเนินการโดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบซึ่งแต่ละ ขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างหรือพัฒนารูปแบบในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ขึ้นมาก่อนเป็นรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัย ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ผู้วิจัยอาจจะศึกษารายกรณีหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการศึกษาจะนำมาใช้กำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบรวมทั้งลักษณะ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบใน รูปแบบ ดังนั้นการพัฒนารูปแบบในขั้นตอนนี้จะต้องอาศัยหลักการของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ ซึ่งโดยทั่วไปการศึกษาในขั้นตอนนี้จะมีขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำสารสนเทศที่ได้ มาวิเคราะห์และ สังเคราะห์เป็นร่างกรอบความคิดการวิจัย

2. การศึกษาจากบริบทจริงในขั้นตอนนี้อาจจะดำเนินการได้หลายวิธี ดังนี้

- 2.1 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการในปัจจุบันของหน่วยงานโดยศึกษา ความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) ซึ่งวิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์การสอบถาม การสำรวจ การสนทนากลุ่ม เป็นต้น

- 2.2 การศึกษารายกรณี (Case Study) หรือพหุกรณีหน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จ หรือมีแนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องที่ศึกษาเพื่อนำมาเป็นสารสนเทศที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบ

- 2.3 การศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิวิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการ สัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นต้น

3. การจัดทำรูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะใช้สารสนเทศที่ได้ในข้อ 1 และ 2 มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดการวิจัยเพื่อนำมาจัดทำรูปแบบ

อย่างไรก็ตามในงานวิจัยบางเรื่อง นอกจากจะศึกษาตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้วผู้วิจัยยัง อาจจะศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้กระบวนการวิจัยแบบ Delphi Technique หรือการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบภายหลังที่ได้พัฒนารูปแบบใน ขั้นตอนแรกแล้วจำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

ถึงแม้จะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎีแนวความคิดรูปแบบของบุคคลอื่นและผลการวิจัยที่ผ่านมา แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐานซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทดลองขับเคลือนรูปแบบในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบผู้วิจัยอาจจะปรับปรุงรูปแบบใหม่โดยการตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่าไม่มีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบ ซึ่งทำให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นการทดสอบรูปแบบอาจกระทำได้นใน 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนดการประเมินที่พัฒนาโดย The Joint Committee on Standards of Educational Evaluation ภายใต้การดำเนินงานของ Stufflebeam และคณะได้นำเสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน (สุวิมล ว่องวานิช, 2549) ดังนี้

1.1) มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง

1.2) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

1.3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา

1.4) มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือและได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามต้องการอย่างแท้จริง

2) การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การทดสอบรูปแบบในบางเรื่องไม่สามารถกระทำได้โดยข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการประเมินค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบหรือการดำเนินการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติ แต่งานวิจัยบางเรื่องนั้นต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลขแล้วสรุปซึ่ง Eisner (1976 : 192-193) ได้เสนอแนวคิดของการทดสอบหรือประเมินรูปแบบโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิโดยมีแนวคิด ดังนี้

2.1) การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นการวิเคราะห์และวิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกพิจารณาซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไปแต่อาจจะผสมผสานกับปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิถรณ์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับข้อมูลคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน

2.2) รูปแบบการประเมินที่เป็นความชำนาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมินโดยพัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง

และต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากการวัดคุณค่าที่ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใด ๆ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง แนวคิดนี้ได้นำประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเป็นองค์ความรู้เฉพาะสาขาผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริงๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ดังนั้นในวงการศึกษาก็จะนิยมนำรูปแบบนี้มาใช้ในเรื่องที่ต้องการความลึกซึ้งและความเชี่ยวชาญเฉพาะ

2.3) รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรมและมีดุลพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

2.4) รูปแบบที่ยอมให้มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตามอัธยาศัยและความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะนำมาพิจารณาการบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการการเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ

3. การทดสอบรูปแบบ โดยการสำรวจความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้อง มักจะใช้กับการพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เมื่อผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟายเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในรอบสุดท้ายมาจัดทำเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อนำไปสำรวจความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

4. การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบการทดสอบรูปแบบโดยการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบนี้ผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย มีการดำเนินการตามกิจกรรมอย่างครบถ้วน ผู้วิจัยนำข้อค้นพบที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงรูปแบบต่อไป

สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบ จะประกอบด้วย 4 ขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ การศึกษาและวิเคราะห์องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง การสร้างและพัฒนารูปแบบ การนำรูปแบบไปทดลองใช้ และการประเมินรูปแบบ

แนวคิดเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

1. แนวคิดเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (Inequality of education) มีลักษณะของแนวคิดที่หลากหลาย และมีการเปลี่ยนแปลงตามระยะเวลารวมทั้งสถานที่แนวคิดนี้ในต่างประเทศได้ให้ความสำคัญของความเหลื่อมล้ำในโอกาสที่จะเข้าโรงเรียนและรับการศึกษา ซึ่ง ในช่วงเวลาต่อมาได้ขยายรวมถึงเนื้อหาที่สอนและกระบวนการให้การศึกษาเข้าไปด้วย โอกาสในที่นี้จึงหมายถึง การทำให้จุดเริ่มต้นเท่ากัน ไม่ใช่เท่ากันที่ผลการศึกษา หรือหมายถึงความก้าวหน้า

ของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่เท่ากันและการทำให้โอกาสทางการศึกษาเสมอภาคได้หรือไม่ เหลือแล้วได้ต้องจัดการแบ่งแยกเรื่องเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ เพศ ศาสนา หรือชนชั้นให้หมดไป ถ้าลักษณะที่ ติดตัวมาแต่ชาติกำเนิดหรือพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจมีผลต่อการเข้าถึงและ ผลการเรียนรู้ ถือว่า การแข่งขันไม่มีความยุติธรรม เพราะโอกาสไม่ได้ถูกกระจายเท่ากัน โอกาสถูกจัดให้เป็นรูปแบบเดียวกันแต่ผู้เข้าแข่งขันไม่เป็นรูปแบบเดียวกัน ฉะนั้น ต้องเน้นการจัดหาโอกาสให้กับผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ Gomme and Micucci (1999, อ้างอิงใน จรูญศรี มาติกล โกวิท, 2544)

การมองประเด็นเรื่องความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (Inequality of education) สามารถพิจารณาจากความไม่เสมอภาคทางการศึกษา ซึ่งสามารถพิจารณาได้หลายมุมมอง ซึ่ง Farell (1994) เสนอว่า ควรมองความไม่เสมอภาคทางการศึกษาให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ 1. ความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษา (Inequality of access) หมายถึง สภาวะการณ์ที่เด็กทุกคนจากกลุ่มสังคมต่างๆ ไม่มีโอกาสในการเข้าสู่ระบบโรงเรียน โดยเห็นว่า โรงเรียนเป็นกลไกที่ใช้ขัดเกลาก่อนทางสังคม 2. ความไม่เสมอภาคในการอยู่รอดในโรงเรียน (Inequality of survival) หมายถึง สภาวะการณ์ที่เด็กจากกลุ่มสังคมต่าง ๆ ไม่สามารถอยู่ในโรงเรียนจนถึงระดับที่กำหนด ซึ่งโดยปกติ หมายถึงระดับสุดท้ายของระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรืออุดมศึกษา 3. ความไม่เสมอภาคในผลผลิต (Inequality of output) หมายถึงสภาวะการณ์ที่เด็ก จากกลุ่มสังคมต่างๆ ไม่ได้เรียนในสิ่งเดียวกันในระดับการศึกษาเดียวกันตามที่กำหนดไว้ใน โรงเรียน 4. ความไม่เสมอภาคในผลิตผล (Inequality of outcome) หมายถึงสภาวะการณ์ที่ เด็กจากกลุ่มสังคมต่าง ๆ ไม่ได้เข้าโรงเรียนเหมือนกัน ไม่ได้เรียนในสิ่งเดียวกัน

2. ความหมายของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นจุดเน้นที่ปรากฏทั้งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ตลอดจนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติและนโยบายการศึกษาของรัฐบาลทุกสมัย แต่อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาด้านความเสมอภาคทางการศึกษา ยังไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และยังคงเกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอยู่ในสังคมปัจจุบัน

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2556) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความเหลื่อมล้ำ หรือความไม่เสมอภาคคือ ความไม่เท่าเทียมกันของบางสิ่งบางอย่าง ดังนั้น คำว่า “ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา” จึงหมายถึง ความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษา

ณัฐจริย์ กาญจนรจิต (2544) ได้กล่าวถึงความไม่เสมอภาคทางการศึกษา ว่ามีมุมมอง 2 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง ความไม่เสมอภาคของการดำเนินงานของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สภาวะการณ์ที่เกิดความเหลื่อมล้ำไม่ทัดเทียมกันของการดำเนินงานด้าน

การบริหารจัดการและด้านการจัด การเรียนการสอนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประการที่สอง ความไม่เสมอภาคของผลการดำเนินงาน ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สภาวะการณ์ ที่เกิดความเหลื่อมล้ำ ไม่ทัดเทียมกันของผล ที่เกิดกับครูในด้านพฤติกรรมและผลที่เกิดกับนักเรียน ในด้านพฤติกรรมและความสามารถ

รัชดา พรหมทองแสน (2548) กล่าวว่า ความไม่เสมอภาคทางการศึกษา หมายถึง สภาวะการณ์ ที่เกิดความเหลื่อมล้ำ ไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาของประชากร ซึ่งหมายความว่า ความไม่เท่าเทียมกัน ในทุนมนุษย์ที่เกิดจากการได้รับการศึกษาของประชากร

เอกรัฐ พิมไทย (2548) ได้ให้ความหมายของ ความไม่เสมอภาคทางการศึกษา (Inequality of education) หมายถึง สภาวะการณ์ที่เด็กทุกคนไม่ได้รับการถ่ายทอดและพัฒนาทักษะ ความรู้ขั้นพื้นฐาน อันจำเป็นแก่การดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกันในสังคม จนกระทั่งทักษะ และความรู้ ขั้นพื้นฐาน ดังกล่าวนี้อาจเกิดความแตกต่างกันในตัวเด็ก

Winch and Gingell (1999) ได้ให้ความหมายของ ความไม่เสมอภาคโดยแบ่งตาม กระบวนการ และผลที่เกิดขึ้น ออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) ความไม่เสมอภาคในฐานะของกระบวนการ ยุติธรรม (Inequality as procedural justice) หมายถึง การที่สมาชิกกลุ่มเดียวกันไม่ได้รับการพิจารณาแบ่งปันที่เหมาะสมหรือไม่ได้รับตามสิทธิที่พึงมี 2) ความไม่เสมอภาคในการจัดกระทำ (Inequality of treatment) หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกันไม่ได้รับการจัดกระทำแบบเดียวกันและ พบอยู่เสมอว่า ความไม่เสมอภาค ในการจัดกระทำนี้ มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษา 3) ความไม่เสมอภาค ของผลลัพธ์ (Inequality of outcome) หมายถึง การที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้ผลลัพธ์จากการกระทำ ที่แตกต่างกัน และความไม่เสมอภาคของผลลัพธ์นี้ มักจะพบว่า มีความเกี่ยวข้องกับความไม่เสมอภาคของการจัด กระทำกล่าวคือ สมาชิกในกลุ่ม ที่มีลักษณะคล้ายกันและได้รับการจัดกระทำที่แตกต่างกัน ก็จะได้รับ ผลลัพธ์ที่แตกต่างกันด้วย และ 4) ความไม่เสมอภาคของโอกาส (Inequality of opportunity) คือการที่ สมาชิกทุกคนในกลุ่มไม่มีโอกาสได้รับการจัดกระทำที่คล้ายกัน จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา หมายถึง สภาวะการณ์ ที่นักเรียนมีโอกาสได้รับการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน ทำให้นักเรียนมีทักษะ และความรู้ขั้นพื้นฐาน ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตไม่เท่าเทียมกัน

3. ประเภทของความเหลื่อมทางการศึกษา

เนื่องจากความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา หรือความไม่เสมอภาคทางการศึกษา สามารถมองได้หลายแง่มุม จึงได้มีผู้ให้นิยามและความหมายไว้มากมาย และสามารถแบ่งเป็น ประเภทของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา หรือความไม่เสมอภาคทางการศึกษา ได้ดังนี้

Betellle (1997, อ้างอิงใน นพรัตน์ ไบยา, 2555) กล่าวว่า ความไม่เสมอภาคมีผลกระทบต่อสังคมปัจจุบัน อย่างเห็นได้ชัดและสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทตามวิธีการวัดคือ

ความไม่เสมอภาคของโอกาสกับความไม่เสมอภาคของการกระจายของสิ่งต่าง ๆ อาทิ รายได้ ความมั่งคั่ง สวัสดิการทางสังคม (สุขภาพ การศึกษา) เป็นต้น โดยที่ความไม่เสมอภาคของโอกาสนั้น คือ การที่บุคคลมีความสามารถ เท่ากัน มีภูมิหลังเหมือนกัน แต่ได้รับโอกาสที่ไม่เท่าเทียมกัน ส่วนความไม่เสมอภาคของการ กระจายสิ่งของต่าง ๆ คือ การจัดสรรสิ่งต่าง ๆ ให้แก่บุคคลในสังคม โดยที่ไม่ได้รับอย่างเหมาะสม และขาดความเท่าเทียมกัน

Winch and Gingell (1999) ให้ความหมายของความไม่เสมอภาคตามการ แบ่งตาม กระบวนการและผลที่เกิดขึ้นออกเป็น 4 ประเภท คือ ความไม่เสมอภาคในฐานของ กระบวนการ ยุติธรรม (Inequality as procedural justice) หมายถึง การที่สมาชิกกลุ่มเดียวกันไม่ได้รับการพิจารณาแบ่งปันที่เหมาะสม หรือไม่ได้รับตามสิทธิที่พึงมี ต่อมาคือ ความไม่เสมอภาคในการจัดกระทำ (Inequality of treatment) หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกันไม่ได้รับการจัดกระทำแบบเดียวกันและพบอยู่ เสมอว่า ความไม่เสมอภาคในการจัดกระทำนี้มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษา ต่อมาคือ ความไม่เสมอภาคของผลลัพธ์ (Inequality of outcome) หมายถึง การที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้ผลลัพธ์จากการกระทำที่แตกต่างกัน และความไม่เสมอภาคของผลลัพธ์ที่ มักจะพบว่า มีความเกี่ยวข้องกับความไม่เสมอภาคของการจัดกระทำ กล่าวคือ สมาชิกในกลุ่มที่มี ลักษณะคล้ายกันและได้รับการจัดกระทำที่ต่างกันจะได้รับผลลัพธ์ที่ต่างกันด้วย สุดท้าย คือ ความไม่เสมอภาคของโอกาส (Inequality of opportunity) คือ การที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มไม่มีโอกาสได้รับการจัดกระทำที่คล้ายกัน

จากที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การแบ่งประเภทของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา หรือ ความไม่เสมอภาคทางการศึกษาสามารถกล่าวสรุปได้ว่า การแบ่งประเภทความเหลื่อมล้ำ ทาง การศึกษาขึ้นกับเกณฑ์ที่ใช้แบ่ง ได้แก่ การใช้เกณฑ์วิธีการวัดความไม่เสมอภาคทางการศึกษา หรือใช้ เกณฑ์ในรูปแบบของกระบวนการทำงาน คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการผลิตและผลผลิตที่ เกิดขึ้น

4. สาเหตุของความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา

การศึกษาถือว่าเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวต่อไปได้ แต่การจะทำให้ เด็กได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และมีความเท่าเทียมทั่วถึงกันนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก แม้จะมีนโยบาย มากมายที่จะส่งเสริมให้เด็กมีการพัฒนามากขึ้น หากแต่เป็นนโยบายที่ชนชั้นกลางและชนชั้นสูงเท่านั้น ที่ได้รับประโยชน์ (Machin & Vignoles, 2004)

แต่อย่างไรก็ตาม Hill and King (1993) กล่าวว่า การพัฒนาด้านการศึกษา มีความสัมพันธ์ กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยสอดคล้องกับ อุมารณณ์ ภัทรวานิชย์, และปัทมา อมรสิริสมบุรณ์ (2550) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมทางด้านการศึกษาเมืองและชนบท พบว่า ความแตกต่าง ระหว่างความเป็นเมืองและชนบท มีผลต่อการได้รับโอกาสทางการศึกษา โดยคนเมือง มีโอกาสมากกว่า คนชนบท รวมถึง ทรัพยากรครัวเรือน อันได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมก็มีผล

เช่นกัน โดยครอบครัว ที่ยากจนมีแนวโน้มจะได้รับโอกาสทางการศึกษาน้อยกว่าครอบครัวที่ร่ำรวย ซึ่งไม่เพียงแต่การมีสภาพเศรษฐกิจ และสังคมแตกต่างกันเท่านั้น แต่ก็ยังมีความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพของการศึกษาด้วย

เปรี๊ยะ กิจรัตน์ภร (2555) ได้กล่าวถึงที่มาของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา น่าจะมาจาก 2 แหล่ง คือแหล่งที่หนึ่ง คือ ความเหลื่อมล้ำจากสภาพทางสังคมไทย อันเกิดจากปัจจัยทางสังคมที่ส่งผล ต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาใน 3 ประเด็น คือ 1) ฐานะทางสังคมและ เศรษฐกิจของครอบครัว 2) ภูมิสำเนา สภาพแวดล้อมและภูมิสำเนาของเด็ก 3) สภาวะและวัฒนธรรมในครอบครัว แหล่งที่สอง คือ ความเหลื่อมล้ำจากการจัดการศึกษาชาติ การบริหารจัดการศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผล ต่อความเหลื่อมล้ำ ต่อการศึกษาของชาติโดยตรงใน 3 ประเด็น คือ 1) การจัดสรรงบประมาณและ กำลังคนทางการศึกษา 2) การจัดสรรอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา

ธัญลักษณ์ สัมพันธ์ (2556) ได้กล่าวว่าสาเหตุความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาโดยเฉพาะ ผลสัมฤทธิ์ที่แตกต่างกันมากนั้น น่าจะมาจากความเหลื่อมล้ำด้านทรัพยากรการเรียน และความเหลื่อมล้ำ ในการใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของภาครัฐซึ่งงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้รับการจัดสรรนั้นมี มากกว่า ส่วนงานราชการอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยในรอบ 4 ปีที่ผ่านมา (งบประมาณ ปี 2556-2559) กระทรวงศึกษา ได้รับงบประมาณคิดเป็นร้อยละ 19 จากงบประมาณทั้งหมด และเมื่อพิจารณาถึงการกระจาย ของงบประมาณ ไปยังสถานศึกษาทั่วประเทศ กลับพบว่ายังคงกระจุกตัว อยู่ที่โรงเรียนขนาดใหญ่ มีชื่อเสียงและตั้งอยู่ในจังหวัดใหญ่ ๆ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล นอกจากนี้ การศึกษาในระดับอุดมศึกษายังได้รับการอุดหนุนงบประมาณมากกว่า การศึกษาระดับอื่น มากอีกด้วย

รัชติ แสงมเหหมัต (2560) กล่าวว่าความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเกิดขึ้นจากสภาวะที่เกิดขึ้น ในสังคม ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว การอาศัยในกรุงเทพฯ หรือต่างจังหวัด โดยในส่วนหลังนี้ ผู้เขียนเห็นว่าอาจเป็นเพราะค่านิยมของตัวเด็กนักเรียน หรือผู้ปกครองเองที่เน้นการแข่งขัน อีกทั้งระบบการศึกษาที่มีการออกแบบการเรียนการสอนที่ไม่เป็นระบบ ไม่ได้มาตรฐาน ทำให้นักเรียนที่ต้องการมีการศึกษาที่ดีๆ ต้องลงทุนกับการศึกษาที่สูงมากขึ้น ในขณะที่อีกกลุ่มคนหนึ่งที่ไม่มีรายได้เพียงพอ หาเช้ากินค่ำจึงได้แต่เพียงส่งลูกหลานให้เข้าเรียนขนาดเล็ก หรือตามพื้นที่ห่างไกล และคุณภาพการศึกษาก็ด้อยลงไปด้วย นั่นจึงเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ช่องว่างทางการศึกษาของคนในสังคมต่างกันมากขึ้น

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีสาเหตุมาจากนโยบายในการ พัฒนาประเทศ การพัฒนาเมืองและชนบท การจัดสรรทรัพยากรของรัฐบาล และค่านิยมของคน

ในสังคมไทย ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามยุคสมัย ตลอดจนฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ส่งผลให้ผู้เรียนมีความแตกต่าง และไม่เท่าเทียมกัน

5. นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

การพัฒนาของประเทศไทยในปัจจุบัน มีการเชื่อมโยงแผนการพัฒนา เป้าหมายและนโยบาย อย่างเป็นกระบวนการทั้งประเทศ นับตั้งแต่ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งเป็นพันธสัญญาทางการเมืองเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ใน ปี 2573 แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) รวมถึง การปรับโครงสร้างประเทศเพื่อให้เข้าสู่ การเป็นประเทศไทย 4.0 และประเด็นการปฏิรูปประเทศตามวิสัยทัศน์ของรัฐบาล ที่จะพาประเทศ ไปสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ทั้งนี้ ในแต่ละแผนการพัฒนามีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

1) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอนาคตประเทศไทยปี 2579 (Sustainable Development Goals: SDGs)

ประเทศไทยได้ร่วมลงนามกับภาคีสมาชิกในการรับรอง SDGs เพื่อเป็นทิศทางการพัฒนา ประเทศให้สอดคล้องกับการพัฒนาของโลกระหว่างปี 2016-2030 โดยมีทั้งหมด 17 เป้าหมาย 169 เป้าประสงค์ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 5 กลุ่มเป้าหมายหลักๆ ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายด้านสังคม (People) กลุ่มเป้าหมาย ด้านเศรษฐกิจ (Prosperity) กลุ่มเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อม (Planet) กลุ่มเป้าหมายด้านสันติภาพ สถาบันที่เข้มแข็งและความยุติธรรม (Peace) และ กลุ่มเป้าหมาย ด้านหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) โดยเป้าหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือ เป้าหมายที่ 1: ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่ เป้าหมายที่ 4: สร้างหลัก ประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และ สนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป้าหมายที่ 10: ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและ ระหว่างประเทศ

2) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)

สำหรับแนวยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีความสุข มีการพัฒนา คุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง โดยมีกรอบแนวทางสำคัญๆ ทั้งหมด 6 ด้าน คือ (1) ด้านความมั่นคง (2) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (3) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพคน (4) ด้าน การสร้างโอกาส ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในสังคม (5) การสร้าง การเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (6) การปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งจากทั้ง 6 ด้านที่กล่าวมา กรอบแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานี้ คือ การพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพคน โดยมีการยกระดับการศึกษา และการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง และมีการสร้างความมั่นคง และการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ในกรอบด้าน

การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนา ที่สำคัญที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบไปสู่กลไกการบริหารราชการแผ่นดินในระดับ ท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนในการจัดการตนเองและการเตรียมความพร้อมของ ประชากรไทยทั้งในมิติ สุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชนและสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกัน การเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

3) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 จัดทำอย่างต่อเนื่องจากฉบับที่ 9-11 ที่พยายามจะเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดได้อย่างมั่นคง ท่ามกลางกระแสโลก ที่เปลี่ยนแปลง โดยได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้มีทั้งหมด 10 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ (2) การสร้างความ เป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ ในสังคม (3) การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้ อย่างยั่งยืน (4) การเติบโตที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (5) การเสริมสร้าง ความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศ สู่มั่งคั่ง และยั่งยืน (6) การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย (7) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์ (8) การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม (9) การพัฒนา ภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ และ (10) ความร่วมมือ ระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

จากแผนฯ ทั้ง 10 ด้าน จะเห็นได้ว่า การจะลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และการเพิ่ม คุณภาพการศึกษานั้น แผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องหลักๆ คือ การเสริมสร้างและพัฒนา ศักยภาพทุน มนุษย์ และ การสร้างความ เป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อวางรากฐาน ให้คนไทย เป็นคนที่สมบูรณ์ และมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม สำหรับแนวทางที่ได้วางไว้ คือ มีการ เพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด ให้สามารถเข้าถึงการบริการของรัฐ ได้อย่างทั่วถึง ได้แก่ การบริการ ด้านสาธารณสุข และการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

4) นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศ นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ดังนี้

หลักการตามนโยบาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นดำเนินการภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนทุกแผนย่อยในประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้ และแผนย่อยที่ 3 ในประเด็น 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต รวมทั้งแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) และนโยบายรัฐบาลทั้งในส่วนนโยบายหลักด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย และนโยบายเร่งด่วน เรื่อง การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) โดยเฉพาะหมวดหมู่ที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตอบสนองโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคตแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยจะได้รับการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านโอกาส ความเท่าเทียม ความเสมอภาค ความปลอดภัย และมีสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ 21 และมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ดังนั้น ในการเร่งรัดการทำงานภาพรวมกระทรวงให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นความไว้วางใจให้กับสังคมและผลักดันให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกมิติ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดหลักการสำคัญในการประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไว้ดังนี้

1. สร้างความเชื่อมั่น ไว้วางใจให้กับสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนและประชาชน โดยให้ทุกหน่วยงานนำรูปแบบการทำงานโดยบูรณาการการทำงานร่วมกัน และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2. สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนดำเนินการตามภารกิจด้วยความรับผิดชอบต่อตนเอง องค์กร ประชาชนและประเทศชาติ โดยให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา

3. ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ประกาศและแถลงนโยบายไว้แล้ว เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2564 เพื่อมุ่งเน้นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาคการศึกษาที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

นโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

1. การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย

1.1 เร่งสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคม และป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ และภัยอื่นๆ โดยมีการดำเนินการตามแผนและมาตรการ

ด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรในรูปแบบต่างๆ อย่างเข้มข้น รวมทั้งดำเนินการ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตามประเมินผลการดำเนินการ และแสวงหาสถานศึกษาที่ดำเนินการได้ดี เยี่ยม (Best Practice) เพื่อปรับปรุง พัฒนาและขยายผลต่อไป

1.2 เร่งปลูกฝังทัศนคติ พฤติกรรม และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง โดยบูรณาการอยู่ใน กระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้และสร้างภูมิคุ้มกันควบคู่กับการใช้สื่อสังคม ออนไลน์ในเชิงบวกและสร้างสรรค์ พร้อมทั้งหาแนวทางวิธีการปกป้องคุ้มครองต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.3 เสริมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และส่งเสริมคุณลักษณะและ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ จะเกิดขึ้นในอนาคต

1.4 เร่งพัฒนาบทบาทและภารกิจของหน่วยงานด้านความปลอดภัยที่มีอยู่ในทุก หน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้ดำเนินการอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

2. การยกระดับคุณภาพการศึกษา

2.1 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษานำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปสู่การปฏิบัติอย่าง เต็มรูปแบบ เพื่อสร้างสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียน

2.2 จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ค้นพบพรสวรรค์ ความสนใจ ความถนัดในอาชีพของ ตนเอง ด้วยการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ทั้งในห้องเรียน สถานประกอบการ รวมทั้งการเรียนรู้ ผ่านแพลตฟอร์มและห้องดิจิทัลให้คำปรึกษาแนะนำ

2.3 พัฒนาและบูรณาการกระบวนการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผลฐาน สมรรถนะสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน เพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สร้างตรรกะความคิดแบบเป็นเหตุเป็นผลให้นักเรียนไทยสามารถแข่งขันได้กับนานาชาติ

2.4 พัฒนาทักษะดิจิทัลและภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) สำหรับผู้เรียนทุกช่วงวัย เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมดิจิทัลในโลกยุคใหม่

2.5 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและ ศิลธรรมให้มีความทันสมัย น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ของท้องถิ่น และการเสริมสร้างวิถีชีวิตของความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

2.6 จัดการเรียนรู้ตามความสนใจรายบุคคลของผู้เรียนผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มที่ หลากหลายและแพลตฟอร์มการเรียนรู้อัจฉริยะที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอนคุณภาพสูงรวมทั้งมีการประเมินและพัฒนาผู้เรียน

2.7 ส่งเสริมการให้ความรู้และทักษะด้านการเงินและการออม (Financial Literacy) ให้กับผู้เรียน โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการคลัง กองทุน

การออมแห่งชาติ (กอช.) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารออมสิน สหกรณ์ ฯลฯ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ และการเผยแพร่สื่อแอนิเมชันรอบรู้เรื่องเงิน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการลงทุนเชิงพาณิชย์เพื่อให้เกิดผลตอบแทนที่สูงขึ้น

2.8 ปรับโฉมศูนย์วิทยาศาสตร์และศูนย์การเรียนรู้ ให้มีรูปลักษณะที่ทันสมัย สวยงาม ร่มรื่น จูงใจ ให้เข้าไปใช้บริการ โดยมีมุมค้นหาความรู้ด้วยเทคโนโลยีทันสมัย มุมจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ คติวิเคราะห์ของผู้เรียน หรือกลุ่มผู้เรียน และการร่วมกิจกรรมกับครอบครัว หรือจัดเป็นฐานการเรียนรู้ด้านต่างๆ ที่ผู้เรียนและประชาชนสามารถมาลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรม และได้รับเอกสารรับรองการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้องหรือสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank) ได้ รวมทั้งมีบริเวณพักผ่อนที่มีบริการลักษณะบ้านสวนกาแฟเพื่อการเรียนรู้ เป็นต้น

2.9 ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาให้มีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

2.10 พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษาที่เน้นสมรรถนะและผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน

3. การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย

3.1 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการส่งต่อไปยังสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้น โดยเฉพาะระดับการศึกษาภาคบังคับ เพื่อป้องกันเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคัน

3.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยที่มีอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปทุกคน เข้าสู่ระบบการศึกษา เพื่อรับการพัฒนารอบด้าน มีคุณภาพ ตามศักยภาพ ตามวัยและต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการร่วมงานกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.3 พัฒนาข้อมูลและทางเลือกที่หลากหลายให้กับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ และกลุ่มเปราะบาง รวมทั้งกลุ่ม NEETs ในการเข้าถึงการศึกษา การเรียนรู้ และการฝึกอาชีพอย่างเท่าเทียม

3.4 พัฒนาระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (Home School) และการเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลัก (Home-based Learning)

4. การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

4.1 พัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น แบบโมดูล (Modular System) มีการบูรณาการวิชาสามัญและวิชาชีพในชุดวิชาชีพเดียวกัน เชื่อมโยงการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบและระบบทวิภาคี รวมทั้งการจัดการเรียนรู้แบบต่อเนื่อง (Block

Course) เพื่อสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank) ร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาอย่างเข้มข้นเพื่อการมีงานทำ

4.2 ขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนากำลังคนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และยกระดับสมรรถนะกำลังคนตามกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน และมาตรฐานสากล รวมทั้งขับเคลื่อนความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) โดยความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถานประกอบการในการผลิตกำลังคนที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ

4.3 พัฒนาสมรรถนะอาชีพที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ โดยการ Re-skill Up-skill และ New skill เพื่อให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น พร้อมทั้งสร้างช่องทางอาชีพในรูปแบบหลากหลายให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งผู้สูงอายุ โดยมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.4 ส่งเสริมการพัฒนาแบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) ตามสมรรถนะที่จำเป็นในการเข้าสู่อาชีพ และการนำผลการทดสอบไปใช้คัดเลือกเข้าทำงาน ศึกษาต่อ ขอรับประกาศนียบัตรมาตรฐานสมรรถนะการใช้ดิจิทัล (Digital Literacy) การขอรับวุฒิบัตรสมรรถนะภาษาอังกฤษ (English Competency)

4.5 จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาการจัดตั้งธุรกิจ (ศูนย์ Start up) ภายใต้ศูนย์พัฒนาอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ และพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการด้านอาชีพทั้งผู้เรียนอาชีวศึกษาและประชาชนทั่วไป โดยเชื่อมโยงกับ กศน. และสถานประกอบการ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพในวิถีชีวิตรูปแบบใหม่

4.6 เพิ่มบทบาทการอาชีวศึกษาในการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการและกำลังแรงงานในภาคเกษตร โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer) และกลุ่มยุวเกษตรกรอัจฉริยะ (Young Smart Farmer) ที่สามารถรองรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้

4.7 ส่งเสริม และสนับสนุนการผลิตและพัฒนากำลังคนทุกช่วงวัยเพื่อการมีงานทำ โดยบูรณาการความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับหน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันสังคมอื่น

4.8 พัฒนาหลักสูตรอาชีพสำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้อยู่นอกระบบโรงเรียนและประชาชนที่สอดคล้องมาตรฐานอาชีพ เพื่อการเข้าสู่การรับรองสมรรถนะและได้รับคุณวุฒิวิชาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนรู้และมวลประสบการณ์เทียบโอนเข้าสู่การสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank) ได้

5. การส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

5.1 ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการตามหลักเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะแนวใหม่ Performance Appraisal (PA) โดยใช้ระบบการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ระบบ Digital Performance Appraisal (DPA)

5.2 ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการ พัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ตามกรอบระดับสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา

5.3 พัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ รวมทั้งให้เป็นผู้วางแผนเส้นทางการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล

5.4 พัฒนาขีดความสามารถของข้าราชการพลเรือนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต

5.5 เร่งรัดการดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ควบคู่กับการให้ความรู้ด้านการวางแผนและการสร้างวินัยด้านการเงินและการออม

6. การพัฒนาระบบราชการ และการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล

6.1 ขับเคลื่อนการพัฒนาระบบราชการ 4.0 ด้วยนวัตกรรม และการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาเป็นกลไกหลัก ในการดำเนินงาน (Digitalize Process) การเชื่อมโยงและแบ่งปันข้อมูล (Sharing Data) การส่งเสริมความร่วมมือ บูรณาการกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก

6.2 ปรับปรุงประสิทธิภาพของเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถใช้งานเครือข่ายสื่อสารข้อมูลเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ในทุกเวลา ทุกสถานที่ ทุกอุปกรณ์และทุกช่องทาง

6.3 ปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา โดยยึดหลักความจำเป็นและใช้พื้นที่เป็นฐาน ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.4 นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในระบบการคัดเลือกข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในตำแหน่งและสายงานต่าง ๆ

6.5 ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของส่วนราชการให้เป็นไปตามกลไกการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

7. การขับเคลื่อนกฎหมายการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ เร่งรัดการดำเนินการจัดทำกฎหมายลำดับรองและแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อรองรับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติควบคู่กับการสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง

โครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Teacher and School Quality Program: TSQP)

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคน ประเทศชาติและสร้างความสามารถในการแข่งขันทั้งใน ระดับตนเอง สังคม ประเทศชาติและนานาชาติ แต่ละประเทศจึงมุ่งที่จะพัฒนาคนเพื่อการพัฒนาประเทศ ทั้ง ด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรม ให้เกิดการพัฒนาตลอดชีวิต ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในห้วง 20 ปีที่ผ่านมา กระแสโลกาภิวัตน์ และความเจริญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ผลักดันให้แต่ละประเทศจำเป็นต้องแข่งขันกันมากขึ้น ประเทศต่าง ๆ จึงมีการพัฒนามากขึ้น ทั้งทางด้านวัตถุและประชาชนในชาติ แบบมือใครยาวสาวได้สาวเอา ผู้ชนะเท่านั้นจึงอยู่ได้ในสังคมโลก จึงมี การจัดกลุ่มประเทศ ในลักษณะ กลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว กำลังพัฒนาและด้อยพัฒนา กลไกที่จะทำให้ประเทศ เหล่านั้นใกล้เคียงกันได้ คือ การได้รับการศึกษาของประชาชน ลดความเหลื่อมล้ำเพื่อเป็นฐานของการพัฒนา โดยเฉพาะเมื่อเกิดสถานการณ์โรคระบาดอุบัติใหม่ ดังเช่น โควิด - 19 ที่กำลังระบาดอย่างรุนแรงส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ทั่วทั้งโลก ที่ยังไม่มีสัญญาณว่าจะสงบลงเมื่อไร โรคระบาดดังกล่าวท้าทายปัญญาของมนุษย์ให้หาวิธีจัดการ แต่ละประเทศจำเป็นต้องปกป้องชนในชาติของตน สถานการณ์ดังกล่าวกลายเป็น สถานการณ์หลังโลกาภิวัตน์ ที่นอกจากจะแข่งขันให้อยู่รอดแล้วยังต้องทำเพื่อตนเองและประเทศของตนเอง เป็นสำคัญมากกว่าการคำนึงถึงความเป็นนานาชาติ มากกว่าการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน การศึกษาและ ความรู้เท่านั้นที่จะทำให้ชนในชาติหรือคนทุกคนรอดพ้นจากวิกฤตต่าง ๆ ไปได้ที่จะต้องได้รับการสนับสนุน และพัฒนาให้โรงเรียนที่เป็นสถาบันหลักในการจัดการศึกษา มีความสามารถและสมรรถนะในการพัฒนาได้ ด้วยตนเองทั้งระบบ ให้นักเรียนสามารถเข้าถึง (Accessibility) การเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ (Quality) ด้วย ความเสมอภาค (Equity) อย่างมีประสิทธิภาพ (Efficiency) (UNESCO, 2000) และเป็นไปอย่างยั่งยืน (sustainable) (UN, 2017)

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) มีบทบาทและภารกิจที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครูตาม มาตรา 5(3) มาตรา 5(5) และมาตรา 5(6) ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ระบุวัตถุประสงค์ให้ กสศ. เสริมสร้าง และพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน สามารถพัฒนาเด็กและ เยาวชนตามพื้นฐานและศักยภาพที่แตกต่างกัน ส่งเสริมสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือสถานศึกษา เพื่อให้มีการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถรู้และพัฒนาได้ตามความถนัดและศักยภาพของตน หรือค้นคว้าแนวทางในการพัฒนาครูให้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีคุณธรรม มีจริยธรรม มีความรู้และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา

โรงเรียนเป็นหน่วยที่สำคัญที่สุดในระบบการศึกษา เนื่องจากเป็นหน่วยที่ให้โอกาส การเข้าถึงบริการ การศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เด็กและเยาวชนกลุ่มใหญ่ของประเทศ มากกว่า 7.3 ล้านคน อีกทั้งเป็นหน่วยการจัดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาศักยภาพ ทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของ ประเทศและเป็นพลเมืองดีของโลก การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ (whole school approach) เป็นจุด คานงัดที่สำคัญทั้งในแง่ของการสร้างความเสมอภาคในโอกาส การเข้าถึงการศึกษาของเด็กและเยาวชน และ การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ทั้งด้านวิชาการ ทักษะ และคุณลักษณะที่สำคัญของเด็กและเยาวชน ซึ่งจะ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561-2580) เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าโรงเรียนจะทำ หน้าที่และบทบาทอย่างมีประสิทธิภาพได้เพียงใด

ทั้งนี้ ตามข้อเสนอโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเอง รุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 ต่อเนื่องในปี 2564 (กองทุน เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2544. น. 1-2) ได้กล่าวถึงว่า การพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ทั้งระบบ (Whole school approach) นั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยเพื่อพัฒนาและประเมินทักษะ ความคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์โดย OECD สพฐ. และ กสศ. ระหว่างปี 2559 - 2561 ที่พบว่า ปัจจัยสำคัญที่อธิบายถึงความแตกต่าง ของนักเรียนนั้นประกอบไปด้วย 4 ปัจจัย คือ 1) ความสัมพันธ์และทัศนคติระหว่างผู้บริหาร ครู และนักเรียน 2) ผู้บริหารสถานศึกษานับสนุน ระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ : ผู้เรียนมีความเชื่อมั่น ในการสอนของ ครู และครูเชื่อว่าผู้เรียน สามารถพัฒนาให้จริง และ 4) ครูเข้าใจในศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล จัดการเรียน การสอนแบบ Active Learning และใช้กระบวนการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งผลดังกล่าวยังสอดคล้องกับ ผลการวิจัยระดับสากลขนาดใหญ่ของ Hattie (2009) ที่วิเคราะห์งานวิจัย (Meta Analysis) เกี่ยวกับการ พัฒนาการศึกษ พบว่าปัจจัยที่สำคัญอยู่ประมาณ 200 ปัจจัย และมี 6 ปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อ คุณภาพของผู้เรียน โดยอาศัยการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ ซึ่งประกอบด้วย 1) ครูรู้ศักยภาพของ นักเรียนแต่ละคน 2) หลังร่วมของ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากรทุกคนในโรงเรียน 3) นักเรียนมีส่วนประเมินผลการเรียนของตนเอง 4) การเรียนรู้ได้เหมาะสมตามช่วงวัยหรือระดับของพัฒนาการ 5) การเรียนการสอนที่มีเปลี่ยนหลักคิดและ กระบวนการทำงานในโรงเรียน และ 6) การดูแลแก้ไข ปัญหาความเสี่ยงของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งอาจ ผลการวิจัยทั้งข้างต้น ประกอบกับต้นทุนการทำงาน ของ กสศ. ตั้งแต่โครงการโรงเรียนพัฒนาคุณภาพตนเองทั้ง โครงการ “SOip และ TSQP ทำให้ได้ ข้อสรุปว่า การพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนทั้งระบบที่จะทำให้เกิดการ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้นั้น จะมีองค์ประกอบการทำงานที่สำคัญอยู่ 2 ส่วน คือ 1) การพัฒนาคุณภาพ ของระบบบริหารจัดการโรงเรียน และ 2) การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูงในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้เกิด สมรรถนะในศตวรรษที่ 21

วิจารณ์ พานิช กล่าวว่า “ใช้คอนเซ็ปต์ในอดีต ไปสร้างการศึกษาในอนาคตไม่ได้” จากคำกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ที่จะต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้ทันโลกสมัยใหม่ ที่วิชาความรู้ ไม่ได้หมายถึงการสอนให้เด็กท่องจำสิ่งที่อยู่ในตำรา แต่จะต้องกระตุ้นให้เด็กคิดสร้างความรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติด้วยตัวเอง ซึ่งการจัดการเรียนการสอนแบบอดีตนั้นทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในมิติของคุณภาพการศึกษา (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2563)

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ได้ให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพโรงเรียน ลดความเหลื่อมล้ำ โดยระบุว่า เป้าหมายของโครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Teacher School Quality Program: TSQP) คือการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดกลางที่ดูแลเด็กที่ค่อนข้างขาดแคลน ซึ่งมีอยู่ 8,000 แห่ง โดยเริ่มนำร่อง 10 เปอร์เซนต์ หรือประมาณ 733 แห่ง และดำเนินการตามโมเดลที่ กสศ. วางแผนไว้ โดยเป้าหมายของโครงการคือ “ผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งไม่ใช่แค่รู้วิชา แต่ต้องเป็นการพัฒนาคนทั้งคนหรือ Whole Child Development ต้องมีทั้ง ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) ซึ่งสำคัญที่สุด เช่น การเป็นคนซื่อสัตย์ จิตใจดี มั่นใจในตัวเอง เป้าหมายจึงต้องพัฒนาไปพร้อมกันทุกด้าน เพื่อพัฒนาอนาคตเด็ก ที่จะเป็นอนาคตบ้านเมืองของเรา”

TSQP หัวใจสำคัญคือการพัฒนาเป็นทีม สร้างต้นแบบขยายผลไปยังโรงเรียนอื่น โครงการ TSQP เป็นการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) เป็นการพัฒนาตัวเอง พัฒนาเครือข่าย พัฒนาระบบ มีการจัดระบบบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะมีทีมโค้ช ทีมสนับสนุน โดยหัวใจสำคัญคือการพัฒนาเป็นทีม เพื่อให้ผลลัพธ์เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ในโครงการครูจะได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็น ตามบริบทของแต่ละพื้นที่ของแต่ละโรงเรียนว่ามีสภาพปัญหาอย่างไร ครูต้องมีทักษะอย่างไรที่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 พร้อมนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และสนับสนุนการศึกษาวิจัยประเมินผลเพื่อเป็นต้นแบบและขยายผล โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดสมรรถนะของผู้เรียนที่จะต้องเชื่อมโยง ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2563)

โครงการโรงเรียนพัฒนาตนเอง (Teacher and School Quality Program: TSQP) มีแนวคิดในการลดอุปสรรคทางการศึกษา ที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนและครูผู้สอน สถานการณ์ปัญหาทางด้านสถานศึกษาเป็นสาเหตุหลักของการศึกษาไทย ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพของทั้งนักเรียนและครูผู้สอน เช่น คุณภาพของโรงเรียนในประเทศไทยยังมีความแตกต่างกัน การจัดการสอนของครูยังไม่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในโลกยุคใหม่ อัตราการหลุดออกจากระบบการศึกษาของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีแนวโน้มที่สูงขึ้น ภาวะการเรียนรู้ที่ถดถอย (Learning Loss) จากสถานการณ์การระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563

โครงการโรงเรียนพัฒนาตนเอง (TSQP) มุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถของโรงเรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ทั้งระบบ (Whole School Approach) ผ่านการดำเนินงานทั้ง 2 ส่วน ทั้งด้านระบบบริหารจัดการและกระบวนการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 งานหลัก คือ 1) กระบวนการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ เพื่อสนับสนุนให้โรงเรียนเป้าหมายมีการพัฒนาตนเองและประยุกต์ใช้นวัตกรรมจะเครือข่าย พัฒนาทั้ง 11 เครือข่าย และ 2) กระบวนการวิจัย ติดตาม ถอดบทเรียนเพื่อการสื่อสารและขยายผล เพื่อนำไปขยายผลสำเร็จของโครงการในรุ่นถัด ๆ ไป รวมถึงผลักดันทางด้านนโยบายและโครงสร้าง ของการศึกษาไทยในอนาคต นวัตกรรมและวิธีการพัฒนาจากเครือข่ายร่วมดำเนินงานทั้ง 11 เครือข่ายใช้เป็นแผนการพัฒนากิจการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้

1. เครือข่ายมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ผ่านการจัดทำแผนการจัดการเรียน การสังเกตการสอน และการสะท้อนผลร่วมกัน วิธีการแบบเปิด (Open Approach) ผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ 1) นำเสนอสถานการณ์ปัญหา 2) เรียนรู้ด้วยตนเอง 3) นำเสนอแนวคิดและอภิปรายร่วมกัน 4) สรุปเชื่อมโยงแนวคิด

2. เครือข่ายมหาวิทยาลัยนเรศวร โดยประยุกต์ใช้นวัตกรรมและวิธีการพัฒนาตามแนวคิด หลักสูตรฐานสมรรถนะจากมูลนิธิลำปลายมาศ ดังนี้ 1) จิตศึกษา 2) กระบวนการ PLC 3) การเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 4) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้วยวิธีการหลากหลาย

3. เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยใช้ CAR Model Cooperative Learning (การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียน สร้างการเรียนรู้ด้วยการทำงานแบบกลุ่ม) Active Learning (การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสร้างการเรียนรู้ด้วยการทำงาน) Reflective Learning (การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสร้างการเรียนรู้ด้วยการสะท้อนความคิด) แผนการสอนหน้าในห้องเรียนอริยะ โดยประยุกต์การเรียนรู้ผ่านการสร้างข้อตกลงร่วมกัน สร้างมุมแห่งการเรียนรู้ การดำเนินกิจกรรม และติดตามผลพฤติกรรมของนักเรียนที่เข้าร่วม

4. เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต โดยประยุกต์ใช้นวัตกรรมที่หลากหลายโดยใช้รูปแบบ Professional Learning Community School Model ที่ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ Active Learning และ Competency- Based Instruction

5. เครือข่ายมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยใช้นวัตกรรมบ้านวิทยาศาสตร์น้อย (ชั้นปฐมวัย ป.1-3) ผ่านกิจกรรมจัดทำโครงงานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้นักเรียนได้เสริมสร้างองค์ความรู้ และมีทักษะการคิดวิเคราะห์เบื้องต้น และโครงงานฐานวิจัย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นต้นไป ผ่านรูปแบบการสอน ด้วย 5 หน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยเตรียมความพร้อมผู้เรียน, หน่วยการสำรวจชุมชน, หน่วยการสร้างโจทย์และออกแบบศึกษา, หน่วยการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล และหน่วยสรุปและเผยแพร่

6. เครือข่ายมูลนิธิลำปลายมาศพัฒนา โดยใช้นวัตกรรมเชิงระบบด้วยจิตศึกษา กระบวนการ PLC และการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem- Based Learning: PBL)

7. เครือข่ายมูลนิธิเพื่อทักษะแห่งอนาคต โดยใช้โครงงานนวัตกรรมเพื่อชุมชน (Community Innovation Project: CIP) ผ่านการประเมินระดับความคิดของนักเรียน คิดประเด็น และสร้างแรงบันดาลใจ วางแผน ลงมือทำ ประเมินตนเอง และต่อยอดองค์ความรู้

8. เครือข่ายมูลนิธิโรงเรียนสตาร์ฟิชคันทรีโฮม โดยประยุกต์ใช้ STEAM Design Process ทั้ง 5 ขั้นตอน คือ 1) ถาม เพื่อให้เข้าใจที่มาและสาเหตุของปัญหา 2) จินตนาการ เพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา 3) วางแผน จากแนวคิดดังกล่าว 4) สร้างสรรค์ ดำเนินงานตามขั้นตอนที่วางแผนเอาไว้ และ 5) คิดสะท้อนและออกแบบใหม่ เพื่อวิเคราะห์ คุณภาพของชิ้นงาน

9. เครือข่ายมูลนิธิสยามกัมมาจล โดยใช้นวัตกรรมเชิงผสมผสาน คือ นวัตกรรมเชิงระบบ ด้วยจิตศึกษา กระบวนการ PLC และการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดการเรียนการสอนแบบองค์รวม การใช้วิธีการศึกษาบทเรียนและวิธีการแบบเปิด การจัดการเรียนรู้แบบเพาะพันธุ์ปัญญา การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการ

10. เครือข่ายศูนย์ยุวพัฒน์ มูลนิธิรัฐบุรุษฯ โดยใช้การพัฒนาด้วย POWER Model: P - Potential Adding เพิ่มศักยภาพการทำงาน O - Ordering Mindset ระหว่างโค้ช ผู้บริหารและครู W - Wisdom Sharing ผ่านการใช้กระบวนการ PLC E - Empower Each Other จัดกิจกรรมเพื่อให้กำลังใจ และ R - Review การทบทวนและขยายผล และ ใช้กระบวนการหลักของโรงเรียน 4 กระบวนการ คือ 1) การบริหารจัดการ 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ

11. เครือข่ายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยใช้การบริหารโรงเรียนทั้งระบบและการพัฒนา ทั้ง 5 ระยะ ระยะที่ 1 เตรียมความพร้อม ระยะที่ 2 วางแผนพัฒนา ระยะที่ 3 ดำเนินการพัฒนา ระยะที่ 4 เก็บข้อมูล ประมวลผลการปฏิบัติงานจริง และ ระยะที่ 5 จัดเวทีเสนอผลงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมไปถึง การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้วยวิธีการหลากหลาย ได้แก่ 5 STEPs, Lesson Study, PLC เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

1. หลักการและเหตุผล กรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

ปัจจุบันคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยยังคงมีความเหลื่อมล้ำด้านความรู้ระหว่างนักเรียนในเมืองกับนักเรียนในชนบทที่แตกต่างกัน อันเนื่องมาจากคุณภาพของโรงเรียนที่ไม่เท่ากัน มีความแตกต่างในด้านงบประมาณและทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูหรือบุคลากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโดยตรงนั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างคุณภาพการศึกษาได้

อย่างยั่งยืน ดังนั้น คุณภาพของครูในโรงเรียนทุกคนจึงเป็นรากฐานการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ทั้งนี้ในประเทศไทยมีครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงอื่นๆมากกว่า 715,000 คน เป็นครูในระบบการศึกษาเกี่ยวข้องกับนักเรียนขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสจำนวน 100,000 คน กลุ่มเป้าหมายสำคัญได้แก่ กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ค่อนข้างต่ำส่วนใหญ่เป็นครูในโรงเรียนขนาดกลางที่มีศักยภาพจะเป็นโรงเรียนแกนนำของชุมชน (Hub-School) ราว 7,000 โรงเรียน ประมาณจำนวน 140,000 คน ซึ่งหากโรงเรียนแกนนำเหล่านี้ได้รับการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ทั้งระบบโรงเรียน โดยมีครูเป็นผู้ขับเคลื่อนที่สำคัญจะส่งผลให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงขึ้นได้

ผลวิจัยของกลุ่มธนาคารโลกมีข้อเสนอแนะว่า “ครู โรงเรียน ชั้นเรียน” เป็น 1 ใน 5 กลุ่มมาตรการสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ ซึ่งการผลิตและพัฒนาต้องมีการสนับสนุนโดยยึดโยงกับชั้นเรียนจริง ตั้งแต่ (1) คัดเลือกนักศึกษาครูและบรรจุครูใหม่ด้วยเกณฑ์คุณภาพขั้นสูง (2) ฝึกครูใหม่ให้เก่งจากการสังเกตปฏิบัติการเรียนการสอนและการสะท้อนกลับ (Feedback) (3) ปรับเป้าหมายการเรียนการสอนและตำรับตำราต่างๆ ให้คมชัดอย่าให้ครูสับสน (4) ให้ครูประสบการณ์สูงประครองช่วยในชั้นเรียนในฐานะผู้ช่วยครูใหม่และนักวิจัย และ (5) เน้นฝึกครูจากการสอนจริงตามหลักสูตร ทั้งนี้ ทักษะที่มีความจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะและสมรรถนะของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับความต้องการในอนาคตที่สำคัญ คือ ทักษะในการสอนที่สามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ตามสภาพจริงเพื่อเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน และประเมินการเรียนรู้กับความสามารถในการเป็นผู้นำการขยายผลการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพให้ครูในโรงเรียนและโรงเรียนอื่น

ขณะที่โลกก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 หลายประเทศได้กำหนดเป้าหมายของการศึกษาโดยเน้นทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพของครูที่มีบทบาทหน้าที่ในการสอนและพัฒนาผู้เรียน คุณสมบัติสำคัญคือ การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียนสำหรับฝึกฝนทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียนได้ อันรวมถึงครูเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก (Facilitate) ในการเรียนรู้ในรูปแบบที่เรียกว่า Active Learning เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) และความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) โดยองค์การความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ (OECD) และประเทศภาคีสมาชิกมากกว่า 70 ประเทศทั่วโลกได้มีฉันทามติร่วมกันในการประเมินสมรรถนะของตัวแทนเยาวชนอายุ

15 ปีทั่วโลกใน 2 ทักษะที่สำคัญดังกล่าวในการประเมินสมรรถนะผู้เรียนตามมาตรฐานสากล (Programmed for International Student Assessment: PISA)

ผลการวิจัยระดับสากลซึ่งมีที่มาจากผลการศึกษาวิจัยขนาดใหญ่ วิเคราะห์บรรดา โครงการพัฒนาการศึกษาต่างๆจำนวนมาก (Meta- analysis) โดยวิเคราะห์ 200 ปัจจัย ได้บ่งชี้ถึง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ผลสูงต้องอาศัยการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) พบว่ามี 6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้มากที่สุด ประกอบด้วย (1) ครูผู้ศึกษาภาพของนักเรียนแต่ละคน (2) พลังร่วมของครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน (3) นักเรียนมีส่วนร่วมประเมินผลการเรียนของตนเอง (4) การเรียนรู้ตามวัยหรือระดับพัฒนาการ (5) การเรียนการสอนเปลี่ยนหลักคิด และ (6) การดูแลแก้ไขปัญหาความเสี่ยงของนักเรียนแต่ละคน ซึ่ง 2 ใน 6 ปัจจัยสำคัญที่มีความเป็นไปได้สูงในการออกแบบมาตรการส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้มากที่สุดคือ “พลังร่วมของครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน” กับ “การเรียนการสอนที่มุ่งเน้นเปลี่ยนแปลง กระบวนการคิด”

สำหรับการพัฒนาคุณภาพครูและโรงเรียนในประเทศไทยที่ผ่านมา มีโครงการเป็นทุนเดิม ของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งเห็น ผลเป็นรูปธรรมและสามารถนำมาเป็นต้นแบบ หรือประยุกต์ใช้เพื่อต่อยอดและขยายผลได้ โดยสามารถแบ่งลักษณะของโครงการในมิติของการพัฒนาออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 โครงการ ที่มีเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ กลุ่มที่ 2 โครงการที่มีเป้าหมายพัฒนาครูเพื่อนำไปสู่ผลการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน และกลุ่มที่ 3 โครงการที่มีเป้าหมายพัฒนาเครื่องมือสำหรับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ทั้งนี้การดำเนินงานของโครงการในแต่ละกลุ่มที่กล่าว มาพบว่า เป้าหมายของการพัฒนาครูและโรงเรียนในแต่ละโครงการยังคงเป็นการพัฒนาแบบแยกส่วน กล่าวคือ กลุ่มที่ 1 มุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ แต่ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็น การเปลี่ยนแปลงในมิติของระบบการบริหารจัดการในโรงเรียน แต่ในมิติของการจัดการเรียน การสอนในระดับชั้นเรียนยังต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น สำหรับกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 แม้จะเป็นการมุ่งเน้นปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ในห้องเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เรียน แต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นแค่ในระดับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเท่านั้น ไม่ก่อให้เกิด ความยั่งยืนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งผลการดำเนินงานของโครงการที่เป็นต้น ทุนเดิมตามที่กล่าวมา สอดคล้องกับผลการสำรวจและถอดบทเรียนโรงเรียนคุณภาพดีและการขยาย ผลโรงเรียนในประเทศไทยของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ ที่ชี้ให้เห็นว่า การปฏิรูปการศึกษา ด้วยวิธีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารเพียงมิติใดมิติหนึ่งไม่สามารถทำให้การพัฒนาคุณภาพ โรงเรียนเกิดผลสำเร็จได้ เนื่องจากไม่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนในห้องเรียนอย่าง แท้จริง ดังนั้น การปฏิรูปให้เกิดการขยายผลโรงเรียนคุณภาพจำเป็นต้องเกิดการพัฒนาร่วมกันทั้งใน

มิติของการเรียนรู้ในห้องเรียนและโรงเรียนทั้งระบบ จนสามารถสร้างกลไกที่เข้มแข็งในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนอย่างต่อเนื่องด้วยตนเองได้

รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้วิจัยและพัฒนาแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนซึ่งพบว่ามี 3 รูปแบบคือ (1) รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ โดยเน้นการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่สถานศึกษา (School Based Training) (2) รูปแบบการพัฒนาครูโดยการพัฒนาที่สถานศึกษาเป็นหลักผูกกับการพัฒนาและปฏิบัติงาน ประกอบกับการใช้วิจัยในการปฏิบัติงานแบบต่อเนื่อง และ (3) รูปแบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาที่สถานศึกษาโดยการพัฒนาการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ใช้การวิจัยปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องและใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) ในการปฏิบัติงานทุกด้านของโรงเรียนเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ให้มีการสัมมนา การศึกษาดูงาน อบรมปฏิบัติการ และประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้การปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ตรงกับความต้องการจำเป็นในการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน (ชนิตา รักษ์พลเมือง และคณะ, 2560)

คุณภาพของโรงเรียนจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ และนับว่าเป็นความท้าทายในการดำเนินงาน โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องแสดงความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ จะต้องสนับสนุนช่วยกำกับและติดตาม ตรวจสอบปรับปรุงพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของโรงเรียนและนักเรียน จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติการทั้งการเรียนการสอน และการทำงานของครูและเจ้าหน้าที่ คุณภาพการศึกษาหรือคุณภาพของโรงเรียนเป็นผลมาจากการจัดการศึกษาที่มีการทำงานเป็นระบบ มีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีการวางแผนและการดำเนินงานตามแผน เพื่อทำให้ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรม บรรลุตามจุดหมายที่กำหนด อีกทั้งเป็นที่ยอมรับของประชาชน และชุมชน โดยมีผู้บริหาร ครู นักเรียน บุคคลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ รวมถึงสภาพแวดล้อมอื่นๆ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การศึกษามีคุณภาพ (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2563)

กรอบแนวคิดของโครงการ การพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จะเป็นการพัฒนาครูทั้งโรงเรียนจากต้นทุนความรู้และเครือข่ายการพัฒนาโรงเรียนตามแนวทางที่สอดคล้องกับทิศทางการปฏิรูปการศึกษาทั้งในระดับนานาชาติและของประเทศไทย ตามหลักการศึกษาวิจัยและการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) โดยเสริมจุดเน้นไปยังการพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based) ให้ครูเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองร่วมกันกับเพื่อนครูทั้งในโรงเรียน (Professional Learning

community: PLC) ทั้งนี้จะมีปัจจัยส่งเสริม จัดทำและใช้ระบบสารสนเทศ (Information) เพื่อบริหารจัดการโรงเรียนและเทคนิคทางวิชาการโดยการสนับสนุนเสริมจากทีมพี่เลี้ยง (Coach) เพื่อให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning: AL) และสนับสนุนให้นักเรียนได้การดูแลตลอดจนครูมีความสามารถในการประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคล ดังนั้นกรอบแนวคิดสำคัญของโครงการฯ จึงประกอบไปด้วย

1) การพัฒนาทั้งระบบโรงเรียนอย่างมีส่วนร่วมโดยเสริมสร้างความเข้มแข็งของโค้ชภายในโรงเรียนและโค้ชภายนอกโรงเรียน (ศึกษานิเทศก์ คณาจารย์ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์) ทำให้เกิดพลังขับเคลื่อนงานคุณภาพของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง และมีการปรับปรุงเครื่องมือสำหรับการพัฒนาคุณภาพทั้งระบบโรงเรียนให้เป็นเอกภาพในการส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน (Q- Classroom) ดังนี้

1.1 Q-Goal เพื่ออำนวยความสะดวกให้โรงเรียนตั้งเป้าหมายที่ท้าทายและวางแผนโดยให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน

1.2 Q-PLC เสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนครู (Professional Learning community) ในการจัดการเรียนการสอนทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21

1.3 Q-Info พัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับติดตามการเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียนตามแนวทางผลการวิจัยเครื่องมือประเมินทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21

1.4 Q-Network ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนโรงเรียนโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนา Q- Classroom ร่วมกับเครือข่าย

2) การจัดการเรียนการสอนสู่ทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning: AL) และ เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21

3) การสนับสนุนเพิ่มเติมทางวิชาการให้เกิดขึ้นใน 2 ระดับ สำหรับ Q- Classroom คือระดับชั้นเรียนตามกระบวนการ Active Learning และระดับการพัฒนาโรงเรียนร่วมกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ วิจัยและพัฒนาาร่วมกันในลักษณะของ Working platform สำหรับทดลองปฏิบัติการร่วมไปกับการศึกษาทเรียนเพื่อพัฒนาตัวแบบอย่างเป็นระบบ

ทั้งนี้กระบวนการในการดำเนินงานต้องอาศัยวิทยากรแกนนำ (Master teacher) ที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือสามารถรับบทบาทที่เลี้ยงและถ่ายทอดให้แก่ครูแกนนำในโรงเรียนพื้นที่เป้าหมายจากวิทยากรกระบวนการที่สามารถสรุปแนวทางในการดูแลโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายคือ วิทยากรแกนนำ 1 คนต่อ 10 โรงเรียน และให้แต่ละโรงเรียนมีผู้ทำหน้าที่โค้ช (Coach) ส่งต่อความรู้และแนวทางปฏิบัติให้กับเครือข่ายครูในโรงเรียนต่อไปอย่างน้อย 3 คน ซึ่งการนำเครื่องมือนี้มาใช้ร่วมกับการพัฒนาเครือข่ายการทำงานร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่

โดยจะช่วยเหลือเสริมทางวิชาการและการเรียนรู้ร่วมกับโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพของครู โดยเฉพาะการพัฒนากระบวนการเรียนคล้อยกับทักษะที่จำเป็นของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบันและอนาคต คือการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปสู่ผลผลิตและผลลัพธ์ได้

วัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Teacher School Quality Program: TSQP) มีดังนี้

1) เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนในชนบท ที่เข้าร่วมโครงการในการพัฒนาตนเองร่วมกันอย่างต่อเนื่องทั้งโรงเรียน (Whole School Approach)

2) เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นของครูในการจัดการเรียนการสอน ที่สามารถพัฒนาให้นักเรียนเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21

3) เพื่อพัฒนาเครือข่ายระหว่างโรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งภาคีที่เกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนาและยกระดับคุณภาพครู โรงเรียน ผู้ร่วมเรียนรู้ในเครือข่าย นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทในพื้นที่ร่วมกัน

4) เพื่อถอดบทเรียนจากการดำเนินงานโครงการด้านการบริหารจัดการโรงเรียน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับครู นักเรียน สถาบันอุดมศึกษา และชุมชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Teacher School Quality Program: TSQP) มีดังนี้

1) โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถปฏิรูปการบริหารจัดการและการเรียนการสอนทั้งโรงเรียน (School Transformation) การพัฒนาตนเองของโรงเรียนในทุกองค์ประกอบนำไปสู่การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน และนำไปสู่ระบบการรับรองคุณภาพโรงเรียน

2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายสูงขึ้น โดยวัดจากข้อสอบที่มีมาตรฐานเทียบเคียงกับข้อสอบ PISA

3) อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษานำบทเรียนไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา

4) สถาบันอุดมศึกษาได้แนวทางปรับเปลี่ยนหลักสูตรการผลิตและพัฒนาครู และวิธีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21

5) ชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและพัฒนาการศึกษาในระดับพื้นที่

6) หน่วยงานที่ขับเคลื่อนการศึกษาในระดับพื้นที่และระดับประเทศได้ต้นแบบของการพัฒนาครูและโรงเรียนสู่การขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านการศึกษา

2. บทบาทของภาคีเครือข่ายร่วมดำเนินการ

บทบาทของภาคีเครือข่ายร่วมดำเนินการของโครงการพัฒนาครูและโรงเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Teacher School Quality Program: TSQP) มีดังนี้

1) สถาบันอุดมศึกษา มีบทบาทที่สำคัญคือ ร่วมหนุนเสริมเทคนิคทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ ในรูปแบบของการสร้างและพัฒนาครูแกนนำทาง วิชาการทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ใน รูปแบบ ของการใช้พื้นที่ในการฝึกประสบการณ์การวิชาชีพของนักศึกษาครู ร่วมศึกษาวิจัยถอด บทเรียนเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการผลิตและพัฒนาครูให้สอดคล้องกับบริบท ในพื้นที่ สามารถออกแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21

2) ชุมชนและผู้ปกครอง มีบทบาทที่สำคัญคือ มีส่วนร่วมในการวางแผนเป้าหมาย ในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่ และมีส่วนร่วมในการดูแลการศึกษาของเด็กในครอบครัว

3) หน่วยงานสนับสนุนการศึกษาในพื้นที่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด) มีบทบาทที่สำคัญคือ สนับสนุนการดำเนินงานและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ ออกแบบแนวทางการดำเนินงาน รวมถึงสนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาโรงเรียนในพื้นที่ให้เกิด คุณภาพที่สอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการ

4) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทที่สำคัญคือ สนับสนุน การดำเนินงานและร่วมแลกเปลี่ยน ให้ข้อเสนอแนะและนำข้อค้นพบจากการถอดบทเรียนผล การดำเนินโครงการไปเป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายการศึกษาระดับประเทศ

3. ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่อง (Teacher School Quality Program: TSQP) มีดังนี้

1) โรงเรียนอย่างน้อยร้อยละ 80 ที่เข้าร่วมโครงการสามารถพัฒนาตนเองอย่างเข้มแข็งโดย

- 1.1) โรงเรียนมีเป้าหมายและแผนการพัฒนาที่ท้าทายและชัดเจน (High expectation)
- 1.2) โรงเรียนมีระบบสารสนเทศ และนำระบบสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ใน การพัฒนาโรงเรียน

- 1.3) โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.4) โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับเด็ก
- 1.5) โรงเรียนมีกระบวนการ PLC อย่างต่อเนื่อง

2) ครูร้อยละ 80 สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวทาง ของ High Functioning Classroom ของ OECD เฉลี่ยทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การใช้สื่อ การออกแบบ กิจกรรม บทบาทผู้สอน บทบาทผู้เรียน และวิธีการประเมินผล อยู่ในระดับ 2 ขึ้นไป

3) เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21

3.1) ครูสามารถออกแบบแผนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21

3.2) ครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

3.3) ครูสามารถวัดและประเมินผลนักเรียนได้ทั้งระหว่างเรียนและหลังเรียนได้

4) นักเรียนร้อยละ 80 มีทักษะในศตวรรษที่ 21 อย่างน้อย 3 ด้าน ได้แก่ Life Skill, Critical Thinking, Creativity ตามช่วงวัย และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

5) นักเรียนด้อยโอกาสได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง เพื่อให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

6) สถาบันอุดมศึกษาไม่น้อยกว่า 10 แห่ง มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

6.1) การหนุนเสริมการพัฒนาโรงเรียนให้เข้มแข็งตามบริบทของพื้นที่

6.2) อาจารย์ได้รับประสบการณ์และพัฒนาทักษะทางวิชาชีพที่สามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนการสอนในสถาบันได้

6.3) นักศึกษาครูได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย

7) ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการดูแลการศึกษาของเด็กในครอบครัว

4. แนวทางการดำเนินโครงการ

แนวทางการดำเนินงานของโครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Teacher School Quality Program: TSQP) มีดังนี้

1) จัดทำระบบสารสนเทศ ศึกษา และวิเคราะห์ต้นทุนการดำเนินงาน ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาและโรงเรียนในระดับพื้นที่

2) คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยพิจารณาตามแนวทางการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย

3) พัฒนาทีมพี่เลี้ยง (Q-Coach) ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

4) พัฒนาและต่อยอดแนวทางการทำงานของโรงเรียนพัฒนาคุณภาพต่อเนื่อง โดยนำเครื่องมือการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนตามเป้าหมายที่กำหนด มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพครูและระบบการพัฒนาทั้งโรงเรียน (Whole School Approach) และมุ่งผลลัพธ์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

5) สนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาที่มีความพร้อม ร่วมพัฒนาและเรียนรู้กับทีมพี่เลี้ยง โดยมีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูในชั้นเรียนจริงร่วมกับครูในโรงเรียน และมีปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและปรับปรุงหลักสูตร

6) มีรูปแบบและวิธีบริหารจัดการในลักษณะของเครือข่ายร่วมกันระหว่างโรงเรียน ทิมพีเลียง สถาบันอุดมศึกษา และ กสศ. โดยมีคณะอนุกรรมการกำกับทิศทางเป็นกลไกสำคัญ

7) สร้างกลไกแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในระดับเครือข่ายพื้นที่และระหว่างเครือข่ายในรูปแบบต่างๆ เพื่อวิเคราะห์ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลที่เกิดขึ้นมาพัฒนาคุณภาพโรงเรียน

8) สนับสนุนการวิจัยประเมินผลโครงการด้วยกระบวนการทดลองแบบสุ่มและมีกลุ่มควบคุม (Randomized Controlled Trial: RCT) โดยใช้ทีมงานวิจัยที่เป็นอิสระและเคยมีประสบการณ์ในการทำโครงการวิจัย RCT ร่วมกับองค์การ OECD มาก่อนเพื่อให้ผลการประเมินได้มาตรฐานระดับนานาชาติ มีความเที่ยงตรง โปร่งใส และเป็นอิสระจากการทำงานของ กสศ.

9) สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยร่วมกับสถาบันหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งในด้านการผลิตและพัฒนาครูเพื่อนำไปสู่การเกิดสถาบันต้นแบบในการผลิตและพัฒนาครู

10) จัดทำระบบฐานข้อมูลสำหรับ การสนับสนุน ติดตาม และประเมินผลโครงการ

5. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนทั้งระบบ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

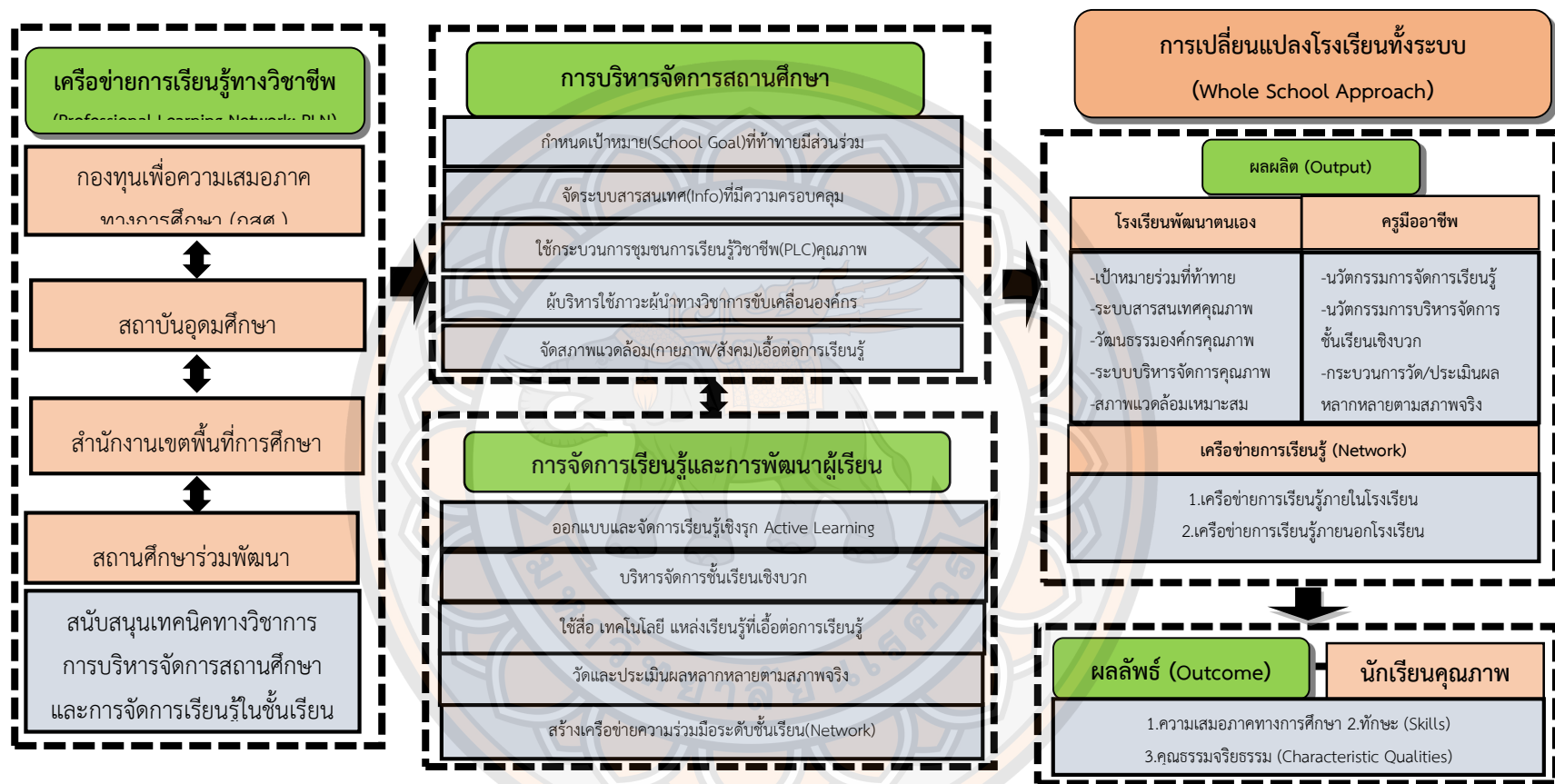
การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) เป็นการร่วมมือกันของผู้บริหาร ครู ชุมชน และสถาบันที่เกี่ยวข้อง ดำเนินงานนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียน ด้วยมาตรการการกำหนดเป้าหมายที่มีคุณภาพ การพัฒนาครูและผู้บริหารด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การจัดระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน การสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น การดูแลผู้เรียนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม การพัฒนาครูให้เฝ้าเรียนใฝ่รู้เป็นครูมืออาชีพ และการมีส่วนร่วมสร้างศรัทธาต่อชุมชน ด้วยหลัก ความเป็นอิสระ หลักการมีส่วนร่วมและหลักการแก้ปัญหาคือ การปรับปรุงและพัฒนาของโรงเรียนที่ส่งผลให้ผู้เรียน 1) มีความเสมอภาคในด้านโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม 2) เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์และวิพากษ์อย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ และ 3) มีคุณธรรม จริยธรรมในด้านความมีวินัย ความซื่อสัตย์ และจิตสาธารณะ การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (School Goal) เป็นการกำหนดความคาดหวังสูงสุดที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนและโรงเรียนจากการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชน เพื่อการแก้ไขและพัฒนาการเรียนรู้อย่างผู้เรียนในโรงเรียน ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาครูและผู้บริหารด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาที่มีคุณภาพ การพัฒนาการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนและการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันระดับชั้นเรียน การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาที่มีคุณภาพ (Info) เป็นการจัดระบบสารสนเทศทางการจัด

การเรียนรู้เพื่อความเสมอภาคและคุณภาพของผู้เรียน โดยเฉพาะการติดตามดูแลนักเรียน และอำนวยความสะดวกแก่ครูในการประมวลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ทั้งในเรื่องของการมาเรียน นักเรียนที่มีความเสี่ยงในการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ ระดับการพัฒนา เป็นต้น ที่เชื่อมโยงกับการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การพัฒนาครูและผู้บริหารด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ การพัฒนาการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียน และการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกัน การพัฒนาการเรียนการสอน ในระดับชั้นเรียน (Classroom) เป็นกระบวนการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนด้วยการบริหารจัดการและการอำนวยความสะดวกของผู้บริหาร ให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพด้วยวิธีการเรียนรู้เชิงรุก ที่เชื่อมโยงกับการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การพัฒนาครูและผู้บริหารด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ การจัดระบบสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาที่มีคุณภาพ และการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันระดับชั้นเรียน

การเปลี่ยนแปลงโรงเรียนเชิงระบบจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ที่อยู่ในระบบ ทั้งผู้เรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน ในที่สุดจะนำไปสู่ปรากฏการณ์ที่เปลี่ยนไป จุดคานงัด ที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา คุณภาพของผู้เรียน คุณภาพครู คุณภาพโรงเรียนให้สูงขึ้น คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหรือระบบที่สำคัญ (พินสุดา สิริรังสี, 2562, น. 1-3)

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนทั้งระบบ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนทั้งระบบ ทั้งที่มีต่อการพัฒนาตนเองของสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ของครู และการพัฒนาผู้เรียนในระดับชั้นเรียน โดยมีเป้าหมายสูงสุด ซึ่งเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียน (Core Learning Outcomes) คือ 1) ความเสมอภาคทางการศึกษา 2) ทักษะ (Skills) และ 3) คุณธรรมจริยธรรม (Characteristic Qualities)

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนทั้งระบบ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนทั้งระบบ ดังภาพ 9

ภาพ 9 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนทั้งระบบ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่มา: กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2562)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า โครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Teacher School Quality Program: TSQP) หมายถึง โครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อดำเนินการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้โรงเรียนเป้าหมายมีการพัฒนาตนเองทั้งระบบโรงเรียน (Whole School Approach) ทั้งด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ครอบคลุมทุกองค์ประกอบ และด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น รวมทั้งได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาเต็มตามศักยภาพและปลอดภัย โดยมีเครือข่ายการทำงานร่วมกันเป็นลักษณะเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Network: PLN) ได้แก่ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) สถาบันอุดมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาร่วมพัฒนา และสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) กระทรวงศึกษาธิการ และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) กระทรวงมหาดไทย

6. มาตรการสนับสนุนโรงเรียนพัฒนาตนเอง

6.1 Goal

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2563) กล่าวว่า Goal คือการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (School Goal) เป็นการกำหนดความคาดหวังสูงสุดที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนและโรงเรียนจากการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชน เพื่อการแก้ไขและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน

มูลนิธิโรงเรียนสตาร์ฟิชคันทรีโฮม (2563) กล่าวว่า โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเอง ต้องมีการกำหนด School goal (อัตลักษณ์ของโรงเรียน) ที่มีความท้าทาย มีความเป็นไปได้ และแสดงเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาโรงเรียน เพื่อนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายของโรงเรียน

วิจารณ์ พานิช (2563) กล่าวว่า Goal โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนา

นคร ดังคะพิภพ (2561) กล่าวว่า Goal หมายถึง การตั้งเป้าหมายของโรงเรียน เป็นสิ่งที่นักเรียนจะได้รับโดยตรงจากอย่างตรงกับศักยภาพตามบริบทท้องถิ่น

นิตยา เรืองมาก (2565) กล่าวว่า Goal หมายถึง มีการปรับให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ กล่าวคือเป็นเครื่องมือมากกว่าเป็นเป้าหมาย ซึ่งหมายความว่าเครื่องมือให้ผู้บริหาร และครูมีเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ร่วมเป็นเครื่องมือรวมพลัง เป็นเครื่องท้าทายความร่วมมือร่วมใจเพื่อบรรลุเป้าได้ Goal ที่ดีต้องเป็นเป้าหมายที่ท้าทาย เป็นเป้าที่บรรลุยาก แต่หากบรรลุก็จะได้ผลงานของโรงเรียนที่น่าภาคภูมิใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนได้รับประโยชน์สูงยิ่งและผู้ปกครองก็จะชื่นชมและเล่าต่อผลงาน Goal อาจนำไปประยุกต์ใช้กำหนดเป้าหมายในระดับชั้นเรียน และระดับ

นักเรียนรายคน สำหรับสร้างความท้าทายแก่ครูและนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเอาใจจริงเอาใจในการเรียนการสอนโดยที่เป้าหมายนี้นักเรียนและครูต้องร่วมกันกำหนด และครูช่วยโค้ชให้นักเรียนได้เข้าใจว่า การบรรลุเป้าหมายที่ท้าทายนั้น มีคุณค่าต่อตัวนักเรียนอย่างไร และแม้ว่าเป้าหมายนั้นสูงลิ่วคุณก็จะบรรลุได้ยาก แต่นักเรียนมั่นใจได้ว่า ครูจะอยู่เคียงข้าง คอยสนับสนุนเต็มที่

6.2 Info

วิจารณ์ พานิช (2563) กล่าวว่า Info เป็นระบบข้อมูลและสารสนเทศ ใช้ไอทีช่วยการจัดการห้องเรียน และจัดการโรงเรียน

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2563) กล่าวว่า Info เป็นการจัดระบบสารสนเทศทางการจัดการเรียนรู้เพื่อความเสมอภาคและคุณภาพของผู้เรียน การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาที่มีคุณภาพ การพัฒนาการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนและการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันระดับชั้นเรียน การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาที่มีคุณภาพ

มูลนิธิโรงเรียนสตาร์ฟิชคันทรีโฮม (2563) เล็งเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียน (School Management) เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ (Whole school approach) ตามโครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาการบริหารจัดการ และการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ระบบ Q-Info (Quality Learning Information System) เป็นเครื่องมือสำหรับการจัดเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ที่สอดคล้องกับการทำงานประจำวันของครูและโรงเรียน และสามารถใช้งานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในหลายรูปแบบ เช่น

1. ด้านการบริหารจัดการโรงเรียน ระบบ Q-Info จะแสดงผลข้อมูลนักเรียนแบบเรียลไทม์ เพื่อทันต่อการนำประโยชน์ไปใช้ทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และช่วยติดตามนักเรียนอย่างใกล้ชิด เป็นระบบช่วยจัดการโรงเรียนที่บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ครูประจำชั้น ครูรายวิชา ฝ่ายวิชาการ งานทะเบียนวัดผล ไปจนถึงผู้บริหาร สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลชุดเดียวกันได้อย่างสะดวกและลดการทำงานซ้ำซ้อน

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ ระบบ Q-Info จะช่วยครูในการสร้างโครงสร้างรายวิชา บันทึกผลการเรียนและการเข้าเรียนโดยสามารถบันทึกนักเรียนที่เข้าเรียน/ขาด/ลาป่วย/ลากิจ ได้ทั้งรายวันและรายชั่วโมง สำหรับฝ่ายวิชาการ และการวัดประเมินผล ระบบ Q-Info จะช่วยในการจัดรายวิชาพื้นฐาน จัดการรายชื่อครูผู้สอนในแต่ละวิชา รวมถึงการจัดรายชื่อห้องเรียนในแต่ละชั้นเรียน ทั้งการแจ้งนักเรียนเข้าชั้น เปลี่ยนห้องเรียน และย้ายโรงเรียน Q-Info สามารถสรุปสถิติทั้งแบบตารางและกราฟ และส่งพิมพ์แบบบันทึกต่างๆ ได้สะดวกรวดเร็ว และลดภาระครูในการทำเอกสาร ในส่วนของผู้ปกครองนักเรียน ก็สามารถดูผลการเรียนและสถิติประจำตัวนักเรียนได้อย่างสะดวก

6.3 PLC

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2563) กล่าวว่า PLC คือการพัฒนาผู้บริหาร ครู และนักเรียน กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ และเป็นการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันระดับชั้นเรียน

วิจารณ์ พานิช (2563) กล่าวว่า PLC คือกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของครู เพื่อการพัฒนานักเรียน

มูลนิธิโรงเรียนสตาร์ฟิชคันทรีโฮม (2563) งานวิจัยและความเห็นของนักการศึกษาและ ผู้ประกอบการในสาขาอาชีพต่างๆคาดหวังถึงคุณสมบัติของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ต่างไปจากเดิมเนื่องจากการแทรกแซงของเทคโนโลยีที่ทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วจนความรู้ทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนแบบเดิมไม่อาจตอบสนองการดำเนินชีวิตทางสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคตได้ในการศึกษาการพัฒนาเทคโนโลยีทำให้การเข้าถึงตัวความรู้ไม่ได้รวมศูนย์อยู่ที่ครูอีกต่อไประบบการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และครูคือบุคคลสำคัญในการนำความเปลี่ยนแปลงมาสู่ห้องเรียนทั้งในการปรับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและลักษณะความสัมพันธ์ของครูและนักเรียนครูในศตวรรษที่ 21 จึงมิใช่ผู้ที่สอนหรือป้อนความรู้เช่นเดิมแต่ครูต้องตื่นตัวในการพัฒนาความรู้และทักษะของตนเองตามบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อสามารถเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะพร้อมสำหรับการเป็นพลเมืองและพลโลกในอนาคต

บทบาทของครูในศตวรรษที่ 21

1. ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitating) เป็นผู้จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยจัดสภาพแวดล้อมสื่ออุปกรณ์และคำแนะนำที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะด้วยตนเอง
2. ผู้สร้างความร่วมมือในการเรียนรู้ (Collaborating) หมายถึงการเป็นผู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญและสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. นักพัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพเฉพาะบุคคล (Personalized learning) หมายถึงเป็นผู้จัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความถนัดและความแตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
4. ผู้สร้างและเผยแพร่เนื้อหา (Authoring and publishing) หมายถึงเป็นผู้สร้างและเผยแพร่จัดเตรียมและนำเสนอแหล่งข้อมูลหรือเนื้อหาให้กับผู้เรียน
5. นวัตกรรม (Innovation Skill) หมายถึงเป็นผู้สร้างสรรค์ใฝ่เรียนรู้เพื่อค้นหาและนำเอาวิธีการสอนหรือเครื่องมือใหม่มาประยุกต์ใช้เพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอน

การพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของผู้บริหาร และครูผู้สอน มีการขับเคลื่อนพัฒนาความรู้ผ่านกิจกรรมโดยใช้กระบวนการ PLC (การเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญและตัวอย่างที่ดี) เพื่อการพัฒนา

ชุมชนพัฒนาวิชาชีพ โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งจัดขึ้นโดย กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ทั้งในรูปแบบออนไลน์ และออนไซต์ เพื่อให้ครูได้พัฒนาความรู้ผ่านแพลตฟอร์ม โดยมีผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารโรงเรียน ครูแกนนำ มาร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยน และถ่ายทอดประสบการณ์ ในประเด็นที่เป็นประเด็นการพัฒนาโรงเรียน

4. Classroom

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2563) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน ระดับชั้นเรียนตามกระบวนการ Active Learning ให้ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตัวเอง เปิดโลกกว้างในการเรียนโดยปราศจากข้อจำกัด ผลลัพธ์ที่เกิด คือเด็ก ๆ เรียนรู้อย่างมีความสุข สามารถค้นพบศักยภาพ ความสามารถในแต่ละบุคคล รู้อาชีพที่ตัวเองอยากจะเป็น และเข้าใจว่าต้องเตรียมตัวอย่างไรเพื่ออนาคตที่กำลังจะมาถึง

มูลนิธิโรงเรียนสตาร์ฟิชคันทรีโฮม (2563) กล่าวว่า ทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ความท้าทายด้านการศึกษาในการเตรียมตัวผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องที่สำคัญมากท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนในสังคมอย่างทั่วถึงครูจึงต้องมีความตื่นตัวและพัฒนาทักษะสำคัญของตนเพื่อนำความเปลี่ยนแปลงกระบวนการและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปสู่ห้องเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ทักษะและคุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

1. ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ความสามารถในการคิดการออกแบบและการลงมือทำสิ่งใหม่ใหม่
2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณคือความสามารถในการคิดที่ต้องข้อมูลต่างๆมีการพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลอย่างสมเหตุสมผลก่อนการตัดสินใจ การคิดแก้ปัญหาคือความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา หาสาเหตุของปัญหาค้นหาแนวทางแก้ไขและตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆอย่างสร้างสรรค์
3. การทำงานร่วมกันเป็นทีมและภาวะผู้นำ ความสามารถในการทำงานเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและทีม
4. ความสามารถในการสื่อสารในโลกสมัยใหม่
5. การรู้จักตนเอง ความสามารถในการเข้าใจตนเองการรู้จักความถนัดความสามารถจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคลและเห็นคุณค่าของตนเอง

6. การบริหารจัดการตนเอง ความสามารถในการรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเอง มีความเข้าใจและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเองและปรับพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ได้

7. การรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตน ความสามารถในการพิจารณาผลกระทบจากการตัดสินใจซึ่งไม่เพียงแต่กระทบต่อตนเองแต่คนอื่นรอบตัวด้วย

8. ความสัมพันธ์ ความสามารถในการเข้าใจมุมมองอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นใช้ภาษาพูดและภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง สร้างความร่วมมือและการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

9. การรู้จักสังคม ความเอาใจใส่ผู้อื่นการเข้าใจสังคมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต และการตระหนักถึงครอบครัวโรงเรียนและชุมชน

10. ทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตและทำงานให้ประสบความสำเร็จตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามที่โครงการกำหนด

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาสและมีความต้องการพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น. 7) ได้ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือ สำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัย

6. Network

วิจารณ์ พานิช (2563) กล่าวถึง Network เป็นการและเปลี่ยนเรียนรู้เป็นเครือข่ายกับโรงเรียนอื่น เน้นโรงเรียนใกล้เคียง

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2563) กล่าวว่า Network เป็นกระบวนการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนโรงเรียนโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนา Q- Classroom ร่วมกับเครือข่าย

มูลนิธิโรงเรียนสตาร์ฟิชคันทรีโฮม (2563) กล่าวว่า แม้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 จะกำหนดให้การศึกษาเป็นเรื่องของทุกคนแต่การจัดการศึกษาของรัฐและเอกชนอาจไม่ครอบคลุมทั่วถึงและไม่ตรงตามบริบทในแต่ละท้องถิ่น

ดังนั้น ในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวจึงได้กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วยนอกเหนือจากองค์กรอื่นๆและปรากฏเป็นข้อหนึ่งในโครงสร้างของกระบวนการศึกษาว่าต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคลครอบครัวและชุมชนดังนั้นชุมชนจึงเป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการศึกษาการสร้างความร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชนจะช่วยให้โรงเรียนสร้างรักษาและจุดประกายให้เกิดแรงส่งเสริมในการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบได้อย่างต่อเนื่อง

ทีมผู้บริหารของโรงเรียนจึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างนักเรียนครูผู้ปกครองเจ้าหน้าที่คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาธุรกิจในพื้นที่ภาครัฐและผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้องอื่นๆอันจะทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือเน็ตเวิร์คเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา

นิตยา เรืองมาก (2565) กล่าวถึง Network ไว้ว่าเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นเครือข่ายโรงเรียนอื่น เน้นโรงเรียนใกล้เคียง รวมถึงโรงเรียน สพฐ.ร่วมพัฒนา

แนวคิดมาตรการสนับสนุนโรงเรียนพัฒนาตนเอง

1. Q – Goal การกำหนด เป้าหมายโรงเรียน (พัชรภา ดันติชูเวช, 2565, น. 197) การกำหนดเป้าหมาย มีความสำคัญต่อ โรงเรียนในโครงการฯ โดยต้องกำหนด เป้าหมายให้เกิดความท้าทายใน การทำ งานให้ ประสบผลสำเร็จ เป็น โรงเรียนที่มีคุณภาพ ด้วยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และตัวแทน ชุมชน ร่วมกันกำหนด และร่วมกันดำเนินงาน ให้ไปสู่เป้าหมายนั้น

2. Q – Info ระบบสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาที่มีคุณภาพ (พัชรภา ดันติชูเวช, 2565, น.199) เป็นฐานข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาคุณภาพ โรงเรียนและสร้าง ความเสมอภาคของ ผู้เรียนที่อยู่ในรูปของ ระบบสารสนเทศ อิเล็กทรอนิกส์ พัฒนาขึ้นในรูปแบบ ของการสร้างฐานข้อมูล ขนาดใหญ่ (Big Data) ที่ประกอบด้วย ข้อมูล โรงเรียน ข้อมูลผู้เรียน ข้อมูลหลักสูตร การเรียน การสอน การประเมินผลผู้เรียน เพื่อการพัฒนาและ ติดตามผู้เรียนเป็น รายบุคคล สามารถ แจ้งเตือนกรณี ผู้เรียน ที่มีความเสี่ยงสูงที่ จำ เป็นต้องได้รับ การดูแลใกล้ชิดเพื่อ แก้ไขปัญหาให้เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ

3. Q – PLC การพัฒนาครู และผู้บริหารด้วย กระบวนการชุมชน การเรียนรู้ ทางวิชาชีพ (พัชรภา ดันติชูเวช, 2565, หน้า198) ชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ เป็น การรวมตัว ร่วมมือร่วมใจ และ เรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร นักการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อ การปรับปรุงและพัฒนา ทักษะการสอนของครู และพฤติกรรม การเรียนรู้ของนักเรียน (นคร ดังคะพิภพ, 2561) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community –PLC) เป็นอีกหนึ่งองค์ความรู้ที่กำลัง ได้รับความ นิยมในแวดวงของการพัฒนาการศึกษาขณะนี้ เพราะเป็นการ รวมตัวของกลุ่มบุคคลให้ เกิดการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ร่วมกันของครู และบุคลากรในโรงเรียนเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม การทำงานทั้งองค์กร หรือทั้งเขตการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4. Q – Classroom การพัฒนาการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียน (พัชรภา ตันติชูเวช, 2565, น. 200) การเรียนการสอน ในระดับชั้นเรียน เป็นหัวใจของการจัด การศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียน มีคุณภาพสูงสุด หรือ พัฒนาที่ตัวผู้เรียน การปฏิรูปการศึกษา จะสำเร็จได้ คือ การปฏิรูปในห้องเรียน ดังนั้นการพัฒนา การเรียนการสอนใน ระดับชั้นเรียน จึงเป็น มาตรการสำคัญใน โครงการพัฒนาครู และ โรงเรียนเพื่อยกระดับ คุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่อง เพื่อ พัฒนาให้ครูใช้ กระบวนการจัดการ เรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) ส่งผลให้ผู้เรียนเป็น ผู้เรียนที่มีคุณภาพ

5. Q – Network การสร้างเครือข่าย การทำงานร่วมกัน (พัชรภา ตันติชูเวช, 2565, น. 201) เป็นการรวมตัวกันของ บุคคล กลุ่มบุคคล หรือ หน่วยงานภายในและ นอกโรงเรียน ทั้งเครือข่ายที่เป็น โรงเรียน และเครือข่าย ที่เป็นบุคคล ภูมิปัญญา ครอบครัว ชุมชน สถาน ประกอบการ สถาบันสังคม หน่วยงานของรัฐ เอกชน และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สนับสนุน การศึกษา ที่สามารถติดต่อสื่อสาร และการคมนาคมสะดวก โดยความสมัครใจ ทั้งที่เป็นทางการและ ไม่เป็นทางการเพื่อการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสพการณ์ และทำ กิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกัน

แนวคิดมาตรการสนับสนุนโรงเรียนพัฒนาตนเองเพิ่มเติม

1. Goal

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2563) กล่าวว่า Goal คือการกำหนด เป้าหมายของโรงเรียน (School Goal) เป็นการกำหนดความคาดหวังสูงสุดที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับ ผู้เรียนและโรงเรียนจากการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ผู้มี ส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชน เพื่อการแก้ไขและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน

มูลนิธิโรงเรียนสตาร์ฟิชคันทรีโฮม (2563) กล่าวว่า โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ โรงเรียนพัฒนาตนเอง ต้องมีการกำหนด School goal (อัตลักษณ์ของโรงเรียน) ที่มีความท้าทาย มีความเป็นไปได้ และแสดงเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาโรงเรียน เพื่อนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายของโรงเรียน

วิจารณ์ พานิช (2563) กล่าวว่า Goal โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนา

นคร ดังคะพิภพ (2561) กล่าวว่า Goal หมายถึง การตั้งเป้าหมายของโรงเรียนเป็น พึ่งนักเรียนจะได้รับโดยตรงจากอย่างตรงกับศักยภาพตามบริบทท้องถิ่น

นิตยา เรืองมาก (2565) กล่าวว่า Goal หมายถึง มีการปรับให้เหมาะสมต่อ สถานการณ์ กล่าวคือเป็นเครื่องมือมากกว่าเป็นเป้าหมาย ซึ่งหมายความว่า เป็นเครื่องมือให้ผู้บริหาร และครูมีเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ร่วมเป็นเครื่องมือรวมพลัง เป็นเครื่องท้าทายความร่วมมือร่วมใจ เพื่อบรรลุเป้าให้จงได้ Goal ที่ดีต้องเป็นเป้าหมายที่ท้าทาย เป็นเป้าที่บรรลุยาก แต่หากบรรลุก็จะได้ ผลงานของโรงเรียนที่น่าภาคภูมิใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนได้รับประโยชน์สูงยิ่งและผู้ปกครองก็ จะชื่นชมและเล่าลือผลงาน Goal อาจนำไปประยุกต์ใช้กำหนดเป้าหมายในระดับชั้นเรียน และระดับ

นักเรียนรายคน สำหรับสร้างความท้าทายแก่ครูและนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเอาใจจริงเอาใจในการเรียนการสอนโดยที่เป้าหมายนี้นักเรียนและครูต้องร่วมกันกำหนด และครูช่วยโค้ชให้นักเรียนได้เข้าใจว่า การบรรลุเป้าหมายที่ท้าทายนั้น มีคุณค่าต่อตัวนักเรียนอย่างไร และแม้ว่าเป้าหมายนั้นสูงลิ่วคุณก็จะบรรลุได้ยาก แต่นักเรียนมั่นใจได้ว่า ครูจะอยู่เคียงข้าง คอยสนับสนุนเต็มที่

สรุปได้ว่า การตั้งเป้าหมายของโรงเรียน คือ กระบวนการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยใช้หลักการ SMART และใช้กระบวนการประเมินเชิงพัฒนาในการกำหนดเป้าหมาย (School Goal) เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาของโรงเรียน โดยมีการมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้สามารถติดตามและประเมินผลได้อย่างชัดเจน

2. Info

วิจารณ์ พานิช (2563) กล่าวว่า Info เป็นระบบข้อมูลและสารสนเทศ ใช้ ไอทีช่วยการจัดการห้องเรียน และจัดการโรงเรียน

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2563) กล่าวว่า Info เป็นการจากระบบสารสนเทศทางการจัดการเรียนรู้เพื่อความเสมอภาคและคุณภาพของผู้เรียน การจากระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาที่มีคุณภาพ การพัฒนาการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนและการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันระดับชั้นเรียน การจากระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาที่มีคุณภาพ

มูลนิธิโรงเรียนสตาร์ฟิชคันทรีโฮม (2563) เล็งเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียน (School Management) เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ (Whole school approach) ตามโครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาการบริหารจัดการ และการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ระบบ Q-Info (Quality Learning Information System) เป็นเครื่องมือสำหรับการจัดเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ที่สอดคล้องกับการทำงานประจำวันของครูและโรงเรียน และสามารถใช้งานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในหลายรูปแบบ เช่น

1. ด้านการบริหารจัดการโรงเรียน ระบบ Q-Info จะแสดงผลข้อมูลนักเรียนแบบเรียลไทม์ เพื่อทันต่อการนำประโยชน์ไปใช้ทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และช่วยติดตามนักเรียนอย่างใกล้ชิด เป็นระบบช่วยจัดการโรงเรียนที่บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ครูประจำชั้น ครูรายวิชา ฝ่ายวิชาการ งานทะเบียนวัดผล ไปจนถึงผู้บริหาร สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลชุดเดียวกันได้อย่างสะดวกและลดการทำงานซ้ำซ้อน

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ ระบบ Q-Info จะช่วยครูในการสร้างโครงสร้างรายวิชา บันทึกผลการเรียนและการเข้าเรียนโดยสามารถบันทึกนักเรียนที่เข้าเรียน/ขาด/ลาป่วย/ลากิจ ได้ทั้งรายวันและรายชั่วโมง สำหรับฝ่ายวิชาการ และการวัดประเมินผล ระบบ Q-Info จะช่วยในการจัดรายวิชาพื้นฐาน จัดการรายชื่อครูผู้สอนในแต่ละวิชา รวมถึงการจัดรายชื่อห้องเรียนในแต่ละชั้นเรียน

ทั้งการแก่นักเรียนซ้ำชั้น เปลี่ยนห้องเรียน และย้ายโรงเรียน Q-Info สามารถสรุปสถิติทั้งแบบตารางและกราฟ และสิ่งพิมพ์แบบบันทึกต่างๆ ได้สะดวกรวดเร็ว และลดภาระครูในการทำเอกสาร ในส่วนของผู้ปกครองนักเรียน ก็สามารถดูผลการเรียนและสถิติประจำวันนักเรียนได้อย่างสะดวก

สรุปได้ว่า ระบบสารสนเทศคุณภาพ หมายถึง การใช้เทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลเพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้ดูแลระบบ เพื่อให้สามารถตัดสินใจและวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. PLC

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2563) กล่าวว่า PLC คือการพัฒนาผู้บริหาร ครู และนักเรียน กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ และเป็นการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันระดับชั้นเรียน วิจารณ์ พานิช (2563) กล่าวว่า PLC คือกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของครู เพื่อพัฒนานักเรียน

มูลนิธิโรงเรียนสตาร์ฟิชคันทรีโฮม (2563) งานวิจัยและความเห็นของนักการศึกษา และ ผู้ประกอบการในสาขาอาชีพต่างๆคาดหวังถึงคุณสมบัติของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ต่างไปจากเดิมเนื่องจากการแทรกแซงของเทคโนโลยีที่ทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วจนความรู้ทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนแบบเดิมไม่อาจตอบสนองการดำเนินชีวิตทางสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคตได้ในการศึกษาการพัฒนาเทคโนโลยีทำให้การเข้าถึงตัวความรู้ไม่ได้รวมศูนย์อยู่ที่ครูอีกต่อไประบบการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและครูคือบุคคลสำคัญในการนำความเปลี่ยนแปลงมาสู่ห้องเรียนทั้งในการปรับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและลักษณะความสัมพันธ์ของครูและผู้เรียนครูในศตวรรษที่ 21 จึงมิใช่ผู้สอนหรือป้อนความรู้เช่นเดิมแต่ครูต้องตื่นตัวในการพัฒนาความรู้และทักษะของตนเองตามบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อสามารถเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะพร้อมสำหรับการเป็นพลเมืองและพลโลกในอนาคต

บทบาทของครูในศตวรรษที่ 21

1. ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitating) เป็นผู้จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยจัดสภาพแวดล้อมสื่ออุปกรณ์และคำแนะนำที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะด้วยตนเอง

2. ผู้สร้างความร่วมมือในการเรียนรู้ (Collaborating) หมายถึงการเป็นผู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญและสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

3. นักพัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพเฉพาะบุคคล (Personalized learning) หมายถึงเป็นผู้จัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความถนัดและความแตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4. ผู้สร้างและเผยแพร่เนื้อหา (Authoring and publishing) หมายถึงเป็นผู้สร้างและเผยแพร่จัดเตรียมและนำเสนอแหล่งข้อมูลหรือเนื้อหาให้กับผู้เรียน

5. นวัตกรรม (Innovation Skill) หมายถึงเป็นผู้สร้างสรรค์ใฝ่เรียนรู้เพื่อค้นหาและนำเอาวิธีการสอนหรือเครื่องมือใหม่ใหม่มาประยุกต์ใช้เพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอน

การพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของผู้บริหาร และครูผู้สอน มีการขับเคลื่อนพัฒนาความรู้ผ่านกิจกรรมโดยใช้กระบวนการ PLC (การเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญและตัวอย่างที่ดี) เพื่อการพัฒนาชุมชนพัฒนาวิชาชีพ โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งจัดขึ้นโดย กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ทั้งในรูปแบบออนไลน์ และออนไซต์ เพื่อให้ครูได้พัฒนาความรู้ผ่านแพลตฟอร์ม โดยมีผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารโรงเรียน ครูแกนนำ มาร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยน และถ่ายทอดประสบการณ์ในประเด็นที่เป็นประโยชน์การพัฒนาโรงเรียน

สรุปได้ว่า ชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของครูและผู้บริหารเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน โดยเน้นการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เพื่อเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีการมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้สามารถปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

4. Classroom

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2563) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนระดับชั้นเรียนตามกระบวนการ Active Learning ให้เด็กลงมือปฏิบัติด้วยตัวเอง เปิดโลกกว้างในการเรียนโดยปราศจากข้อจำกัด ผลลัพธ์ที่เกิด คือเด็ก ๆ เรียนรู้อย่างมีความสุข สามารถค้นพบศักยภาพ ความสามารถในแต่ละบุคคล รู้อาชีพที่ตัวเองอยากจะเป็น และเข้าใจว่าต้องเตรียมตัวอย่างไรเพื่ออนาคตที่กำลังจะมาถึง

มูลนิธิโรงเรียนสตาร์ฟิชคันทรีโฮม (2563) กล่าวว่า ทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ความท้าทายด้านการศึกษาในการเตรียมตัวผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องที่สำคัญมากท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนในสังคมอย่างทั่วถึงครูจึงต้องมีความตื่นตัวและพัฒนาทักษะสำคัญของตนเพื่อนำความเปลี่ยนแปลงกระบวนการและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปสู่ห้องเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ทักษะและคุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

1. ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ความสามารถในการคิดการออกแบบและการลงมือทำสิ่งใหม่ใหม่

2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณคือความสามารถในการคิดได้ต้องข้อมูลต่าง ๆ มีการพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลอย่างสมเหตุสมผลก่อนการตัดสินใจ การคิดแก้ปัญหาคือความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา หาสาเหตุของปัญหาค้นหาแนวทางแก้ไขและตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์

3. การทำงานร่วมกันเป็นทีมและภาวะผู้นำ ความสามารถในการทำงานเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและทีม

4. ความสามารถในการสื่อสารในโลกสมัยใหม่

5. การรู้จักตนเอง ความสามารถในการเข้าใจตนเองการรู้จักความถนัดความสามารถจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคลและเห็นคุณค่าของตนเอง

6. การบริหารจัดการตนเอง ความสามารถในการรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเอง มีความเข้าใจและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเองและปรับพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ได้

7. การรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตน ความสามารถในการพิจารณาผลกระทบจากการตัดสินใจซึ่งไม่เพียงแต่กระทบต่อตนเองแต่คนอื่น ๆ รอบตัวด้วย

8. ความสัมพันธ์ ความสามารถในการเข้าใจมุมมองอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นใช้ภาษาพูดและภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง สร้างความร่วมมือและการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

9. การรู้จักสังคม ความเอาใจใส่ผู้อื่นการเข้าใจสังคมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต และการตระหนักถึงครอบครัวโรงเรียนและชุมชน

10. ทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตและทำงานให้ประสบความสำเร็จตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามที่โครงการกำหนด

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning หมายถึง การนำวิธีการสอนที่เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมที่กระตุ้นการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และพัฒนาทักษะสำคัญของนักเรียน

5. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาสและมีความต้องการพิเศษ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาสและมีความต้องการพิเศษคือกระบวนการดูแลช่วยเหลือที่มีระบบและขั้นตอนชัดเจน โดยมีเป้าหมายเพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหา และส่งเสริมการพัฒนานักเรียนเหล่านี้ให้เต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550). ระบบนี้เน้นการมีส่วนร่วมจากครู ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอกเพื่อให้การสนับสนุนที่ครอบคลุม (อารียา ก่อกุล, 2564) รวมทั้งสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน การดูแล

ช่วยเหลือ หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปลอดภัย

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาสและมีความต้องการพิเศษมีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้:

การคัดกรองนักเรียน: คัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือด้อยโอกาสเพื่อให้การดูแลที่เหมาะสม.

การป้องกันและแก้ไขปัญหา: มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การส่งเสริมและพัฒนา: ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เต็มศักยภาพ.

การประสานความร่วมมือ: มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกและชุมชนเพื่อสนับสนุนการดูแล (อารียา ก่อกุล, 2564)

ขั้นตอนการดำเนินการ

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล: รู้จักนักเรียนแต่ละคนเพื่อเข้าใจความต้องการและจุดเด่นจุดด้อย

การคัดกรองนักเรียน: คัดกรองนักเรียนเพื่อระบุความต้องการพิเศษหรือปัญหาที่ต้องการการดูแล

การป้องกันและแก้ไขปัญหา: มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การส่งเสริมและพัฒนา: ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เต็มศักยภาพ

การส่งต่อ: ส่งต่อนักเรียนที่ต้องการการดูแลพิเศษไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหากจำเป็น (อารียา ก่อกุล, 2564).

บทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องระดับสถานศึกษา

ครูและครูที่ปรึกษา: มีบทบาทหลักในการดูแลและช่วยเหลือนักเรียน

ผู้บริหาร: ให้การสนับสนุนและกำหนดนโยบายการดูแลช่วยเหลือ

ผู้ปกครองและชุมชน: มีส่วนร่วมในการดูแลและสนับสนุนนักเรียน

สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาสและมีความต้องการพิเศษ หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือที่มีระบบและขั้นตอนชัดเจน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งเสริมและพัฒนาและ การส่งต่อ โดยมีการมีส่วนร่วมจากครู ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหา และส่งเสริมการพัฒนานักเรียนเหล่านี้ให้เต็มศักยภาพ

6. Network

วิจารณ์ พานิช (2563) กล่าวถึง Network เป็นการและเปลี่ยนเรียนรู้เป็นเครือข่ายกับโรงเรียนอื่น เน้นโรงเรียนใกล้เคียง

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2563) กล่าวว่า Network เป็นกระบวนการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนโรงเรียนโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนา Q- Classroom ร่วมกับเครือข่าย

มูลนิธิโรงเรียนสตาร์ฟิชคันทรีโฮม (2563) กล่าวว่า แม้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะกำหนดให้การศึกษาเป็นเรื่องของทุกคนแต่การจัดการศึกษาของรัฐและเอกชนอาจไม่ครอบคลุมทั่วถึงและไม่ตรงตามบริบทในแต่ละท้องถิ่น

ดังนั้น ในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวจึงได้กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วยนอกเหนือจากองค์กรอื่นๆและปรากฏเป็นข้อหนึ่งในโครงสร้างของกระบวนการศึกษาว่า จะต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว และชุมชน ดังนั้น ชุมชนจึงเป็นที่ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการศึกษา การสร้างความร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชนจะช่วยให้โรงเรียนสร้างรักษาและจุดประกายให้เกิดแรงส่งเสริมในการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบได้อย่างต่อเนื่อง

ทีมผู้บริหารของโรงเรียนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ธุรกิจในพื้นที่ภาคีรัฐและผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้องอื่นๆ อันจะทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือเน็ตเวิร์คเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา

นิตยา เรืองมาก (2565) กล่าวถึง Network ไว้ว่าเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นเครือข่ายโรงเรียนอื่น เน้นโรงเรียนใกล้เคียง รวมถึงโรงเรียน สพฐ.ร่วมพัฒนา (พัชรภา ดันติสุขเวช, 2565, น. 201) เป็นการรวมตัวกันของ บุคคล กลุ่มบุคคล หรือ หน่วยงานภายในและ นอกโรงเรียน ทั้งเครือข่ายที่เป็น โรงเรียน และเครือข่าย ที่เป็นบุคคล ภูมิปัญญา ครอบครัว ชุมชน สถานประกอบการ สถาบันสังคม หน่วยงานของรัฐ เอกชน และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สนับสนุนการศึกษา ที่สามารถติดต่อสื่อสาร และการคมนาคมสะดวก โดยความสมัครใจ ทั้งที่เป็นทางการและ ไม่เป็นทางการเพื่อการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ และทำ กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน

สรุปได้ว่า เครือข่ายร่วมดำเนินงาน คือ การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนและองค์กรต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ โดยมีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยมีการมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้สามารถเข้าถึงทรัพยากร และแนวปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียนอื่นๆ และองค์กรภายนอกได้

7. เครื่องมือประเมินผลเชิงพัฒนา (Developmental Evaluation: DE)

ประเมินผลเชิงพัฒนา (Developmental Evaluation: DE) เป็นการประเมินที่เน้นการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมและปรับปรุง

กระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2563) การประเมินเชิงพัฒนามีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ทีมงานสามารถระบุจุดที่ควรปรับปรุงและพัฒนาวัตกรรมในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2563)

การประเมินเชิงพัฒนามีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้ **การมีส่วนร่วม** : มีการมีส่วนร่วมจากทีมประเมิน ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง **การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง**: เน้นการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการเรียนรู้และการสื่อสาร **ความยืดหยุ่น** ต้องมีความยืดหยุ่นในการทำงานและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทของโรงเรียน (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2563)

ขั้นตอนการดำเนินการ

การกำหนดเป้าหมาย: กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจนสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การเก็บข้อมูล: เก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการประเมินและปรับปรุง

การวิเคราะห์ข้อมูล: วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อระบุจุดที่ควรปรับปรุง

การปรับปรุงและพัฒนา: ปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง

การประเมินผลลัพธ์: ประเมินผลลัพธ์และปรับเปลี่ยนกระบวนการตามความจำเป็น (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2563)

บทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องระดับสถานศึกษา ผู้บริหาร มีบทบาทในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจในการนำการประเมินเชิงพัฒนาไปใช้ **ครูและบุคลากร** มีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ และ**ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย**: รวมถึงนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะและสนับสนุนการปรับปรุง.

สรุปได้ว่า เครื่องมือประเมินผลเชิงพัฒนา หมายถึง การประเมินที่เน้นการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีการมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อช่วยให้ทีมงานสามารถระบุจุดที่ควรปรับปรุงและพัฒนาวัตกรรมในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนด้วย Formative Assessment

การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนด้วย Formative Assessment เป็นกระบวนการประเมินที่เน้นการตรวจสอบความก้าวหน้าและการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Wikipedia, 2023). การประเมินเชิงรูปร่างนี้ช่วยให้ครูสามารถระบุจุดที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือและปรับเปลี่ยนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน (Black & Wiliam, 1998)

การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้วย Formative Assessment มีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

การให้ข้อเสนอแนะ: ให้ข้อเสนอแนะที่ชัดเจนและเป็นประโยชน์แก่นักเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้.

การตรวจสอบความก้าวหน้า: ตรวจสอบความก้าวหน้าและการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง.

การปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้: ปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้และวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน (Black & Wiliam, 1998).

ขั้นตอนการดำเนินการ

การวางแผนการประเมิน: วางแผนการประเมินเพื่อให้ครอบคลุมทุกด้านของการเรียนรู้

การเก็บข้อมูล: เก็บข้อมูลจากการประเมิน เช่น การทำแบบทดสอบย่อย การสังเกตการณ์ และการอภิปราย

การวิเคราะห์ข้อมูล: วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อระบุจุดที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือ

การปรับปรุงการสอน: ปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้และวิธีการสอนตามผลการประเมิน

การให้ข้อเสนอแนะ: ให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียนเพื่อช่วยให้พวกเขาปรับปรุงการเรียนรู้

บทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องระดับสถานศึกษา ครู มีบทบาทหลักในการประเมินและให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียน **ผู้บริหาร** ให้การสนับสนุนและกำหนดนโยบายการประเมินเชิงรูป **นักเรียน** มีส่วนร่วมในการประเมินและรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้

สรุปได้ว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนด้วย Formative Assessment หมายถึง กระบวนการประเมินที่เน้นการตรวจสอบความก้าวหน้าและการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมีการมีส่วนร่วมจากครู ผู้บริหาร และนักเรียน เพื่อให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกระบวนการการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) มาใช้ในการสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิด หลักการและทฤษฎีการวิจัย เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มากำหนดเป็นลำดับขั้นตอน กระบวนการของการทำวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย

1. การสร้างความสัมพันธ์ของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ การจัดเวทีประชุมสร้างความเข้าใจ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วางแผนการดำเนินงานร่วมกัน และบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

2. การนำคู่มือการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษาและครูเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ไปขยายและขับเคลื่อนภาคีเครือข่าย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ามีดังต่อไปนี้

สุทิศ ทองสนิทากาญจน์ (2547) ได้ศึกษาผลการดำเนินการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า

1. สภาพการดำเนินการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 สรุปได้ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบหลักของเครือข่ายการเรียนรู้ ได้แก่ ที่ตั้ง คน ความรู้ ทรัพยากร ศักยภาพการเรียนรู้ของเครือข่าย ขึ้นอยู่กับผู้นำที่สามารถกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และการเชื่อมโยงเครือข่ายให้เกิดการเรียนรู้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.2 รูปแบบการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีการเชื่อมโยงความรู้ 3 รูปแบบ คือ คนกับคน คนกับกลุ่ม และกลุ่มกับกลุ่ม

1.3 กระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

1.3.1 การก่อตัวเริ่มจากผู้นำเครือข่าย โดยเป็นผู้นำเครือข่ายทำหน้าที่ประสานงาน

1.3.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้และเชื่อมโยงการเรียนรู้ ส่วนใหญ่ใช้กิจกรรมพบปะ แลกเปลี่ยนความรู้ การจัดอบรม สัมมนาและการประชุม เป็นต้น

1.3.3 การขยายเครือข่ายมี 2 ลักษณะ คือ การเพิ่มจำนวนเครือข่าย ในลักษณะของเครือข่ายย่อย และการขยายเครือข่ายความรู้แก่สมาชิกในลักษณะเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

1.3.4 การดำรงอยู่ของเครือข่าย ใช้การจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่องและสร้างแรงจูงใจ

1.4 ผลการดำเนินเครือข่ายการเรียนรู้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.4.1 ด้านปัจจัย ประกอบด้วย คน ความรู้และทรัพยากร

1.4.2 ด้านกระบวนการเครือข่าย มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งได้มุ่งเน้นการปฏิบัติจริง แก้ไขปัญหาจริง การเรียนรู้ร่วมกัน

1.4.3 ด้านผลผลิตส่งผลให้บุคลากรได้ร่วมพัฒนาตามศักยภาพ และตามความสนใจและองค์กรมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

1.4.4 ด้านผลกระทบ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามหลักสูตรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มีความพึงพอใจและเกิดการยอมรับการพัฒนา

2. แนวทางการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สรุปได้ดังนี้

2.1 การบริหารจัดการเครือข่าย ควรมีการจัดระบบโครงสร้าง บทบาท อำนาจหน้าที่ให้ชัดเจนและจัดทำแผนพัฒนาเครือข่าย

2.2 กระบวนการเรียนรู้ ควรมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และตรงกับความสนใจ

2.3 การดำรงอยู่ของเครือข่าย ควรมีการสร้างแรงจูงใจ ให้เกียรติยกย่อง สร้างกระแสให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ จัดกิจกรรมต่อเนื่องและสร้างผู้นำเครือข่าย

เพชริน สงค์ประเสริฐ (2550) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษานั้น ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน 2) ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการในสถานศึกษา 3) ด้านภารกิจและขอบข่ายงานวิชาการในสถานศึกษา และ 4) ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งผลการประเมินมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

พรชัย ทองเจือ (2550) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียนในการเปลี่ยนผ่านด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า ความร่วมมือระหว่างสถาบันกับอุดมศึกษากับโรงเรียนเริ่มต้นจากการมีวิสัยทัศน์ มีความเออาทรของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นหลัก อยู่ในระดับมากที่สุด ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน คือ การขาดความตระหนักและขาดการประสานงานที่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียนในการเปลี่ยนผ่านด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน คือ ความร่วมมือร่วมใจ อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบความร่วมมือขึ้น มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ร่วมตระหนักเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 2 ร่วมสร้างและพัฒนา ขั้นตอนที่ 3 ร่วมแก้ปัญหา ขั้นตอนที่ 4 ร่วมประเมินผล มียุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จ 3 ระดับ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ระดับองค์การ ยุทธศาสตร์ระดับทีม และยุทธศาสตร์ระดับบุคคล

ศิริพร ตันติยมาศ (2550) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ ของสังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบองค์ประกอบของการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม 2) ระดับของประสิทธิผลการบริหารเครือข่ายโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และ 3) รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ

สังกัดกรุงเทพมหานคร รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมี 8 องค์ประกอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นกรรมการเครือข่ายโรงเรียน จำนวน 642 คน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือครู เครื่องมือที่ใช้มี 3 ชนิด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม และประสิทธิผลและแบบตรวจสอบรายการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Disruption) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบของการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ เรียงตามลำดับจากน้ำหนักมากไปหาน้อย คือ กิจกรรมที่ทำร่วมกัน การใช้เทคโนโลยี ทักษะด้านภาวะผู้นำ ผู้นำเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม การติดต่อสื่อสาร การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การ (เครือข่ายโรงเรียน) แบบมีส่วนร่วมและบรรยากาศการมีส่วนร่วม 2) ระดับของประสิทธิผลการบริหารเครือข่ายโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก และ 3) รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล สังกัดกรุงเทพมหานคร 8 องค์ประกอบ มีความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

กวิทร์เกียรติ นนธ์พละ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทที่เกี่ยวกับสภาพการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานศึกษา สถานศึกษากับหน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษากับหน่วยงานราชการในเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 มีความเป็นไปได้เหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย 11 แนวทาง ได้แก่ 1) ครูหมุนเวียน 2) ครูอาสา 3) การเรียนรวมระหว่างสถานศึกษาบางช่วงชั้น 4) ศูนย์การเรียนรู้ 5) เจ้าหน้าที่กิจการกลาง 6) ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานการศึกษา 7) สนามกีฬากลาง 8) คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ 9) ห้องสมุดเคลื่อนที่ 10) ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 11) ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับส่วนราชการ

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2551) ศึกษาวิจัยรูปแบบเครือข่ายการเรียนรู้ทางการบริหาร การศึกษา สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยได้รูปแบบเครือข่ายการเรียนรู้ทางการบริหารการศึกษา สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสาระสรุป ดังนี้

1. หลักการและแนวคิดการบริหารงานเครือข่าย ประกอบด้วย หลักเอกภาพ หลักการมีส่วนร่วม หลักองค์คณะบุคคล หลักความรับผิดชอบร่วมกัน หลักการสร้างความก้าวหน้า หลักความเรียบง่าย หลักการพัฒนา หลักความต่อเนื่อง หลักการประสานงาน และหลักการกระจายอำนาจ

2. องค์ประกอบของเครือข่าย ประกอบด้วย สมาชิกของเครือข่าย จุดมุ่งหมาย การเรียนรู้ อย่างมีจิตสำนึก การมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยน ระบบความสัมพันธ์ และการสื่อสาร

3. รูปแบบของเครือข่าย มี 3 รูปแบบ คือ หน่วยงานเครือข่าย บุคคลเครือข่าย และ เครือข่ายออนไลน์

3.1 หน่วยงานเครือข่าย ทำหน้าที่ประสานงาน เชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างหน่วยงาน องค์กรและบุคคล เรียกว่า หน่วยงานประสานงาน ซึ่งมีอยู่ในระดับต่างๆ ได้แก่ หน่วยประสาน ระดับ กระทรวง ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์ประสานงานระดับอำเภอ และระดับสถานศึกษา

3.2 บุคคลเครือข่าย เป็นการติดต่อเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมมือกันเป็น เครือข่ายของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องการเรียนรู้ทางการบริหารการศึกษา

3.3 เครือข่ายออนไลน์ เป็นการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มาใช้ในการเรียนรู้ โดยเรียน ผ่านทางอินเทอร์เน็ต เครื่องมือสำหรับสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คือ e-mail, website, e-learning และ e-office

พิสิฐ เทพไกรวัล (2554) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพ การจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย กระบวนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้าง เครือข่าย 2) ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย 3) ขั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน 4) ขั้นบริหาร จัดการเครือข่าย 5) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ และ 6) ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ส่วน องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ 1) ลักษณะหรือกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานภารกิจของเครือข่าย 2) ขอบข่ายและ ภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา 3) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย 4) กระบวนการ เสริมสร้างพลังอำนาจของเครือข่าย 5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และ 6) การปฏิบัติงานของ เครือข่ายและการสะท้อนผล

ชาญทนต์ บุญรักษา (2557) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากร ร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอาชีวศึกษา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบ การบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการใช้ ทรัพยากรร่วมกัน 2) คณะกรรมการการใช้เครือข่ายร่วมกัน 3) ขอบข่ายการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และ 4) กระบวนการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

บุญเรียง สิทธิทองสี (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารงานกลุ่มเครือข่าย สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารงานกลุ่ม เครือข่าย ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คณะกรรมการบริหารงานกลุ่ม

เครือข่ายสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษา 2) ขอบข่ายงานการบริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษา และ3) กระบวนการบริหารงานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษา

สรวง วรอินทร์ (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คณะกรรมการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการเครือข่ายความร่วมมือและคณะดำเนินการเครือข่ายความร่วมมือ 2) ขอบข่ายงานส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย งานข้อมูลและสารสนเทศนักเรียนรายบุคคล งานการคัดกรองนักเรียน งานการส่งเสริมนักเรียน งานการป้องกันและแก้ปัญหาที่นักเรียน งานส่งต่อ และงานเยียวยาฟื้นฟูจิตใจนักเรียน และ 3) กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การลงมือปฏิบัติ การประสานงาน การประเมินผล และการปรับปรุงและรายงาน

จำลอง คำบุญชู (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำคุณภาพสถานศึกษาขนาดกลางในจังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากลไกการจัดการเชิงพื้นที่และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อลดความเหลื่อมล้ำคุณภาพสถานศึกษาขนาดกลางในจังหวัดลำปาง 2) เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดลำปางเพื่อลดความเหลื่อมล้ำคุณภาพสถานศึกษาขนาดกลางในจังหวัดลำปาง อาทิ แผนลดความเหลื่อมล้ำคุณภาพสถานศึกษาขนาดกลาง แผนการนิเทศติดตาม แผนการจัดการด้านระบบข้อมูล 3) เพื่อสร้างกระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือเพื่อลดความเหลื่อมล้ำคุณภาพสถานศึกษาขนาดกลางในจังหวัดลำปาง 4) เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุนในการวางแผนและติดตามเพื่อลดความเหลื่อมล้ำคุณภาพสถานศึกษาขนาดกลางในจังหวัดลำปาง และ 5) เพื่อสังเคราะห์กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบ (Model) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำคุณภาพสถานศึกษาขนาดกลางในจังหวัดลำปาง พบว่า การวิจัยและพัฒนาการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำคุณภาพสถานศึกษาขนาดกลางในจังหวัดลำปาง มีความเป็นไปได้และมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก และกลไกการจัดการเชิงพื้นที่และการขยายและขับเคลื่อนกระบวนการทำงานระหว่างสภาจังหวัดและสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ศิริวรรณ ขวัญมุข (2559) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ประกอบไปด้วย 2 องค์ประกอบ 1 เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และกลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 2 ระบบเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน ระดับประถมศึกษา 6 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายและจุดเน้น การจัดทำบัญชีคำพื้นฐาน การจัดองค์การและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การนิเทศ ติดตาม และการสร้างขวัญกำลังใจ เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบไปด้วย การสนับสนุนทรัพยากร สัมพันธภาพของบุคคลและหน่วยงานที่จัดการศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

2. ผลการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย พบว่า กลไกทั้ง 3 กลไก มีการดำเนินการขับเคลื่อนระบบเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านฯ เป็นไปตามปฏิทินการดำเนินงานที่กำหนดของแต่ละกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย พบว่า ด้านประสิทธิภาพ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และด้านผลลัพธ์ พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาทุกสังกัดในจังหวัดสุโขทัยมีสมรรถนะการอ่านสูงขึ้น

จิระศักดิ์ สร้อยคำ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านปัจจัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) วิสัยทัศน์/เป้าหมาย/วัตถุประสงค์ (2) การมีส่วนร่วม (3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการติดต่อสื่อสาร (4) โครงสร้างการบริหาร และ (5) การระดมทรัพยากร 2) องค์ประกอบด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ขอบเขตการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และขั้นตอนและวิธีการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ประกอบด้วย (1) ขั้นวิเคราะห์ปัญหา ระบุปัญหาและตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย (2) ขั้นติดต่อกับผู้มีส่วนได้เสียและองค์กรที่จะเป็นเครือข่าย (3) ขั้นกำหนดวิสัยทัศน์และพันธสัญญา สู่เป้าหมายร่วมกัน (4) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมือ (5) ขั้นพัฒนายุทธศาสตร์ความร่วมมือและขยายกิจกรรมหรือขยายกลุ่ม และ (6) ขั้นติดตามและประเมินผล 3) องค์ประกอบด้านผลลัพธ์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) การประหยัด (2) การเกิดองค์ความรู้ (3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (4) ความร่วมมือ และ (5) คุณภาพการศึกษา

ศุภณัฏฐ์ ศศิวิวัฒน์ และโซชิตา สลักคำ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การขยายผลโรงเรียนคุณภาพดีในประเทศไทย : บทสำรวจและข้อเสนอเบื้องต้น ผลการวิจัยพบว่าแนวปฏิบัติที่ดีได้ทั่วถึง

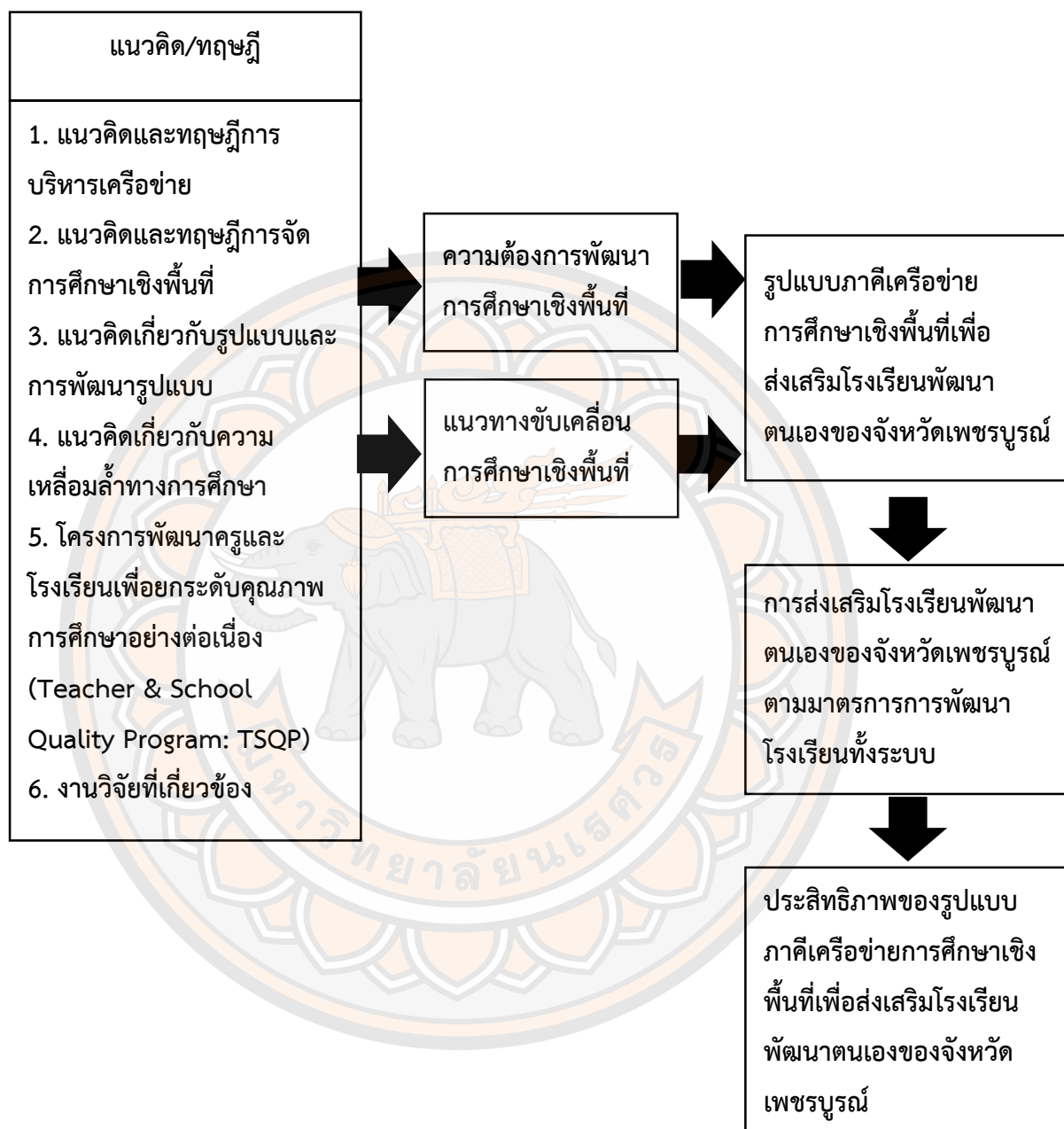
และสร้างผลการเรียนรู้ที่ดีให้แก่นักเรียนได้อย่างยั่งยืน โดยมีปัจจัยสำเร็จอย่างน้อย 4 ประการ ได้แก่ การถอดบทเรียนและการถ่ายทอดบทเรียน โดยมีการประยุกต์แนวปฏิบัติที่ดีให้เข้ากับบริบทของโรงเรียนอื่น

สมภูมิ ธรรมายอดดี (2561) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การศึกษาสภาพ การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดพื้นที่สูง รวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยการสำรวจความคิดเห็นด้วยแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามประเด็นกรอบแนวคิดการศึกษาจากกลุ่ม ตัวอย่าง ประกอบด้วย ประธานกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครองในพื้นที่ สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 14 โรงเรียน จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ทั้งที่เป็นโรงเรียนประถมศึกษาและ โรงเรียนมัธยมในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวนทั้งสิ้น 306 โรงเรียน จำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 56 ฉบับ และการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 1 คน รวม 14 คน จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูล เชิงปริมาณ ใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาสาระ (Content analysis) และยกย่องรูปแบบและนำไปปรับปรุงความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้อง ผลการศึกษา พบว่า 1. สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่สูงจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดแม่ฮ่องสอนใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านการจัดการศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านงบประมาณ สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยด้านที่มีการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาใน จังหวัดแม่ฮ่องสอน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการศึกษาด้านงบประมาณ สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านนโยบายตามลำดับ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Amenu (2001) ได้ศึกษาทัศนะของชาวอินเดียในประเทศแคนาดาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า การจัดการศึกษาของชุมชนที่ประสบความสำเร็จนั้น เนื่องมาจากประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร โดยให้หลักสูตรตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชน งานวิจัยของอะเมนู เทคา เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ ผู้บริหารและครูจะต้องมีบทบาทช่วยส่งเสริมด้วย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 10 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์ ในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research Development: R&D) มีขั้นตอนดำเนินการ วิจัยรวม 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่และแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคี เครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์		
↓		
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
ขั้นที่ 1.1 การศึกษาความต้องการ พัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่	การศึกษาความต้องการพัฒนา การศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริม โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์ โดยสัมภาษณ์ผู้บริหาร ทางการศึกษาของหน่วยงาน ราชการในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่ เกี่ยวข้อง ในประเด็นความต้องการ พัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ ของภาคี เครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อ ส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของ จังหวัดเพชรบูรณ์	ความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิง พื้นที่ ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิง พื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนา ตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า กลไกการขับเคลื่อนขบวนการ โรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA) ที่มีประสิทธิภาพ ควรมี แผนการดำเนินงานระยะ 3 ปี ที่เกิด จากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางขับเคลื่อน การศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่าย การศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียน พัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	ศึกษาแนวทางขับเคลื่อนการศึกษา เชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่าย การศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริม โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์	ได้แนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิง พื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิง พื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนา ตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
	โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองในประเด็น เครือข่ายความร่วมมือ บทบาทหน้าที่ วิธีการทำงาน และกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์	ประกอบไปด้วย 4 ประเด็น และ 2 เงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้ 4 ประเด็น 1. เครือข่ายความร่วมมือ 2. บทบาทหน้าที่ 3. วิธีการทำงาน 4. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ 2 เงื่อนไขความสำเร็จ 1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัด 2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษา
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์		
↓		
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
ขั้นที่ 2.1 การยก (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดเพชรบูรณ์ เกี่ยวกับองค์ประกอบของร่างรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และคู่มือฯ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแหล่งข้อมูลแบบเจาะจง(Purposive Selection) จำนวน 15 คน	1 (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้ 4 องค์ประกอบ 1. กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ 2. บทบาทหน้าที่ของกลไกภาคีเครือข่าย 3. วิธีการทำงานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ 4. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของกลไกภาคีเครือข่าย ความร่วมมือ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ 1. การสนับสนุนทุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา(กสศ.) 2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิ 3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษา

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และคู่มือฯ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแหล่งข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 9 คน	รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีความเหมาะสมและผ่านความเห็นชอบของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ 2. บทบาทหน้าที่ของกลไกภาคีเครือข่าย 3. วิธีการทำงานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ 4. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ 1. การสนับสนุนทุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา(กสศ.) 2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิ 3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษา
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์		
		
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	1. นำคู่มือฯ ไปทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแหล่งข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบไปด้วย 1. กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 11 คน 2. กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 13 คน	1. แนวทางการขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ 1. การจัดตั้งกลไกภาคีเครือข่าย 2. การสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ บทบาทหน้าที่ กระบวนการทำงาน

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
	3. กลไกพิเศษ ติดตาม การขับเคลื่อน ภาควิชาเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 12 คน 2. สอบถามตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) จำนวน 333 คน	และการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเองในจังหวัดเพชรบูรณ์ 3. การขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์ของทั้ง 3 กลไกภาควิชาเครือข่ายความร่วมมือ 2. ผลการประเมินการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach)
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบภาควิชาเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์		
		
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบภาควิชาเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์	ประเมินประสิทธิภาพ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับความเป็นประโยชน์และคุณค่า ของรูปแบบฯ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกแหล่งข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบไปด้วย - ตัวแทนเครือข่ายจังหวัด จำนวน 40 คน - ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 137 คน	ทราบถึงประสิทธิภาพของรูปแบบภาควิชาเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยพิจารณาจาก ความเป็นประโยชน์และคุณค่า ใน 3 ด้านคือ 1) การใช้ทรัพยากรและงบประมาณ 2) การสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างภาควิชาเครือข่าย และ 3) การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาควิชาเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพ 11 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่และแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ในการศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่และแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

เป็นการศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารทางการศึกษาของหน่วยงานราชการในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบไปด้วย

กลุ่มผู้กำหนดนโยบายการศึกษาเชิงพื้นที่ ระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1-3 ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จำนวน 4 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) เพื่อศึกษาการศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่และแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. กำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อร่างแบบสัมภาษณ์
2. นำร่างแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและการใช้ภาษา
3. นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์
4. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content validity) และหาดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยที่เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้อง มีดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตามนิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตามนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องตามนิยามศัพท์เฉพาะ

ซึ่งผู้เชี่ยวชาญที่ทำหน้าที่ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 5 คน ดังนี้

1. ดร.ไท พานนนท์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จังหวัดเพชรบูรณ์

2. ดร.การุญพิชชา กชกานน อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี

3. ดร.วิทยา เกษอาจ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

4. ดร.ปิ่นแก้ว ยิ่งคำมัน ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

5. ดร.กฤติธดา อ่อนคล้าย ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จังหวัดเพชรบูรณ์

ตรวจสอบความสอดคล้องแล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC) โดยเกณฑ์คัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ใช้เป็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลการหาค่า IOC พบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

5. ได้แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ ไปดำเนินการสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาในสังกัด

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานเพื่อติดต่อเข้าศึกษาดูงานและสัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงาน โดยการบันทึกเสียง จดบันทึก และนำมาถอดเทปสรุปวิเคราะห์ประเด็นการสัมภาษณ์ ซึ่งได้ดำเนินการสัมภาษณ์ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงการประสานงานเพื่อติดต่อเข้าสัมภาษณ์

ผู้บริหาร/ครู	วันที่สัมภาษณ์/ สถานที่สัมภาษณ์	เวลาที่สัมภาษณ์/ วิธีการสัมภาษณ์
1. ดร.โท พานนนท์	4 เมษายน 2567 โรงแรมบูรพา	9.30- 11.00 น. สัมภาษณ์แบบออนไลน์
2. นางแพวิพา พุสจัต	4 เมษายน 2567 โรงแรมบูรพา	11.00- 12.00 น. สัมภาษณ์แบบออนไลน์
3. นายทองเลื่อน บุญเพ็ง	4 เมษายน 2567 สพป.เพชรบูรณ์ เขต 3	14.00- 15.30 น. สัมภาษณ์แบบออนไลน์
4. นายอดุลย์ ภูปลื้ม	5 เมษายน 2567 สพม.เพชรบูรณ์	10.00- 12.00 น. สัมภาษณ์แบบออนไลน์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุปตามประเด็นการสัมภาษณ์

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

เป็นการศึกษาแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในประเด็น เครือข่ายความร่วมมือ บทบาทหน้าที่ วิธีการทำงาน และกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบไปด้วย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบไปด้วย

กลุ่มผู้กำหนดนโยบายการศึกษาเชิงพื้นที่ ระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1-3 ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จำนวน 4 คน

2. เครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) เพื่อศึกษาแนวทางเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. กำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อร่างแบบสัมภาษณ์
2. นำร่างแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและการใช้ภาษา
3. นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์
4. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

เชิงเนื้อหา (Content validity) และหาดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยที่เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้อง มีดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตามนิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตามนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องตามนิยามศัพท์เฉพาะ

ซึ่งผู้เชี่ยวชาญที่ทำหน้าที่ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 5 คน ดังนี้

1. ดร.ไท พานนนท์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 จังหวัดเพชรบูรณ์

2. ดร.การณพิชชา กชกานน อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี

3. ดร.วิทยา เกษาอาจ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

4. ดร.ปิ่นแก้ว ยิ่งคำมัน ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

5. ดร.กฤติธดา อ่อนคล้าย ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จังหวัดเพชรบูรณ์

ตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหาแล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC) โดยเกณฑ์คัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ใช้เป็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์
$\sum R$		แทน	ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
N		แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลการหาค่า IOC พบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

5. ได้แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ ไปดำเนินการสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอทำหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิในการขอเข้าสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือ พร้อมโครงร่างวิทยานิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์ติดต่อประสานงานขอความร่วมมือ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์

3.3 ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง หรือทางโทรศัพท์ตามกำหนดการที่นัดหมาย ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงการประสานงานเพื่อติดต่อเข้าสัมภาษณ์

ผู้บริหาร/ครู	วันที่สัมภาษณ์/ สถานที่สัมภาษณ์	เวลาที่สัมภาษณ์/ วิธีการสัมภาษณ์
1. ดร.ไท พานนนท์	4 เมษายน 2567 โรงแรมบูรพา	9.30- 11.00 น. สัมภาษณ์แบบออนไลน์
2. นางแพวิพา พุสัด	4 เมษายน 2567 โรงแรมบูรพา	11.00- 12.00 น. สัมภาษณ์แบบออนไลน์
3. นายทองเลื่อน บุญเพ็ง	4 เมษายน 2567 สพป.เพชรบูรณ์ เขต 3	14.00- 15.30 น. สัมภาษณ์แบบออนไลน์
4. นายอดุลย์ ภูมิคุ้ม	5 เมษายน 2567 สพม.เพชรบูรณ์	10.00- 12.00 น. สัมภาษณ์แบบออนไลน์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุปตามประเด็นการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

การสร้างและตรวจสอบรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการยกย่องและตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบและตรวจสอบรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การยก(ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 15 คน ประกอบไปด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิระดับจังหวัดและระดับหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัด จำนวน 6 คน 2) ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียระดับเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 9 คน ซึ่งได้กำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิระดับจังหวัดและระดับหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัด จำนวน 6 คน ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิระดับจังหวัด จำนวน 2 คน ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือตัวแทนที่ได้รับมอบหมาย และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือตัวแทนที่ได้รับมอบหมาย มีประสบการณ์ในการบริหารอย่างน้อย 5 ปี และ 2) ผู้ทรงคุณวุฒิระดับหน่วยงานที่จัดการศึกษาใน จังหวัด จำนวน 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 2 คน และตัวแทนศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างน้อย 5 ปี ได้แก่

1. นางพัชรี ศาลาศิลป์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์
2. ดร.วิศัลย์ โฆษิตานนท์ ประธานสภาวัฒนธรรม จังหวัดเพชรบูรณ์
3. ดร.ไท พานนนท์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 1 จังหวัดเพชรบูรณ์
4. นางแพวิพา พุสัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 2 จังหวัดเพชรบูรณ์
5. นางนิลยา ทองศรี ศึกษาานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 1 จังหวัดเพชรบูรณ์
6. นางสาวพัชรินทร์ วาวงศ์มูล ศึกษาานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จังหวัดเพชรบูรณ์

1.2 ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียระดับเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 9 คน ประกอบด้วย 1) ตัวแทนประธานเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 3 คน 2) ตัวแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน และ 3) ตัวแทนครูในโรงเรียนโดยใช้นวัตกรรมเพื่อเปลี่ยนแปลงโรงเรียนทั้งระบบ จำนวน 3 คน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มาจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์ และสังกัดกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่

1. นายสุชาติ จันทรรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านขมวด อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. นายสงัด จันทรเพชร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังร่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัด เพชรบูรณ์
3. นายนิรุทธ์ แก้วนิคม ผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำหนาววิทยาคม อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์

4. นายนิรุทธิ์ มีไทย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนตะแบก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์
5. นางอรชา เขียวมณี ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกองทุล อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
6. นายชัยวัฒน์ นงภา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังไค้ง อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์
7. นายธนพร ถนอมสิงหะ ครูโรงเรียนบ้านขมวด อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์
8. นางสาวพิชชา แสงสุข ครูโรงเรียนบ้านทรัพย์สว่าง อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์
9. นางภัทรรวี สุขโชน ครูโรงเรียนบ้านกองทุล อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และคู่มือฯ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยประสานผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยกำหนดขั้นตอน ในการสัมภาษณ์ตามกระบวนการ ดังนี้

1.1.1 จัดเตรียมอุปกรณ์ เช่น เทปบันทึกเสียง สมุดบันทึก ดินสอเครื่องบันทึกวิดีโอ

1.1.2 ติดต่อนัดหมาย วัน เวลา และจัดส่งประเด็นที่สัมภาษณ์ล่วงหน้า

1.1.3 ผู้วิจัยสอบถามวิธีการที่จะให้สัมภาษณ์ ตามระยะเวลาและความต้องการของผู้ให้สัมภาษณ์

1.2 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ตามตาราง 6

ตาราง 6 แสดงกำหนดการนัดหมาย วัน เวลา สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียใน
จังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้ให้ข้อมูล	วัน เดือน ปี	เวลา	สถานที่
1 นางพัชรี ศาลาศิลป์	25 เมษายน 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
2 ดร.วิศัลย์ โฆษิตานนท์	25 เมษายน 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
3 ดร.ไท พานนนท์	25 เมษายน 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
4 นางแพรวา ภูสงัด	25 เมษายน 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
5 นางนิลยา ทองศรี	25 เมษายน 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
6 นางสาวพัชรินทร์ วาวงศ์มูล	25 เมษายน 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
7 นายสุชาติร์ จันทรัตน์	26 เมษายน 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
8 นายสงค์ จันทร์เพชร	26 เมษายน 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
9 นายนิรุทธ์ แก้วนิคม	26 เมษายน 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
10 นายนิรุทธิ์ มีไทย	26 เมษายน 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
11 นางอรชา เขียวมณี	26 เมษายน 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
12 นายชัยวัฒน์ ยงภา	26 เมษายน 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
13 นายธนพร ถนอมสิงหะ	26 เมษายน 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
14 นางสาวพิชชา แสงสุข	26 เมษายน 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
15 นางภัทรวรี สุขโชน	26 เมษายน 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1

2. ผู้วิจัยประชุมร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อสังเคราะห์และยกร่างรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์และคู่มือฯ ในวันที่ 26 เมษายน 2567 เวลา 13.30 น. ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

3. ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และคู่มือฯ ที่พัฒนาขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในเบื้องต้นของรูปแบบและการใช้ภาษา

4. ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มาปรับปรุง แก้ไขร่างรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และคู่มือฯ จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อเสนอแนะต่างๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดเพชรบูรณ์มาปรับปรุงแก้ไข ร่างรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ รวมทั้งเงื่อนไขความสำเร็จและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) จำนวน 2 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์การบริหารในพื้นที่นวัตกรรม จำนวน 3 คน 3) นักวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 1 คน และ 4) ผู้บริหารหน่วยงานการศึกษาในจังหวัด จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติ ดังนี้

1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) จำนวน 2 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารการศึกษาระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการหรือกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ดำรงตำแหน่งการบริหารการศึกษาและมีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษามากน้อย 5 ปี จำนวน 1 คน 2) ผู้อำนวยการหรือตัวแทนของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ที่เป็นผู้สนับสนุนทุนในการดำเนินการขับเคลื่อนและมีผลงานวิจัยเชิงพื้นที่ บทความ ตำรา การเป็นวิทยากร ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างภาคีเครือข่าย จำนวน 1 คน ได้แก่

1. ดร.อุดม วงษ์สิงห์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพครูและสถานศึกษา กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

2. ดร.ศาลินา บุญเกื้อ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์การบริหารในพื้นที่นวัตกรรม จำนวน 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา มากน้อย 5 ปี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ระดับประเทศ ด้านเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 1 คน 2) ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา มากน้อย 5 ปี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ระดับประเทศ และร่วมโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเอง (TSQP) จำนวน 1 คน และ 3) ผู้อำนวยการสถานศึกษา สำเร็จการศึกษาปริญญา

เอก มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 5 ปี และมีผลงานวิจัย บทความ ตำรา การเป็นวิทยากร ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 1 คน ได้แก่

1. ดร.คณนันทน์ พงษ์ธาสโรช ผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำร้อนวิทยาคม
2. ดร.ชำ แสงจันทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเขาชะโงก
3. ดร.ธนภุต อึ้งน้อย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสะเดียง

1.3 นักวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 1 คน ประกอบด้วย อาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษา ที่มีผลงานวิจัย บทความ ตำรา การเป็นวิทยากร การกำกับดูแลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างภาคีเครือข่าย ได้แก่

1. รศ.ดร.เยาวนารถ พันธุ์เพ็ง

1.4 ผู้บริหารหน่วยงานการศึกษาในจังหวัด จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

- 1) ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือตัวแทน มีประสบการณ์ด้านการบริหารอย่างน้อย 5 ปี ปัจจุบันปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 1 คน
- 2) ศึกษาธิการจังหวัดหรือตัวแทนมีประสบการณ์ด้านการบริหารอย่างน้อย 5 ปี ปัจจุบันปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 1 คน และ
- 3) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาน้อยกว่า 5 ปี และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ระดับประเทศ ด้านเครือข่าย และการบริหารเชิงพื้นที่ จำนวน 1 คน

ได้แก่

1. นางพัชรี ศาลาศิลป์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์
2. นางสุภาพันธ์ ทองพวงค์ ศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์
3. นายอดุลย์ ภูปลื้ม ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เพชรบูรณ์

2. เครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และคู่มือฯ

2. สร้างประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มีวิธีการสร้าง ดังนี้

2.1 สั้งเคราะห์ (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และคู่มือการขับเคลื่อนรูปแบบฯ เพื่อกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์

2.2 สร้างประเด็นในการสัมภาษณ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์

2.3 นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มาปรับปรุงแก้ไขประเด็นในการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป

3. สร้างแบบตรวจสอบความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และคู่มือการขับเคลื่อนรูปแบบฯ มีวิธีการสร้าง ดังนี้

3.1 สังเคราะห์ (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และคู่มือการขับเคลื่อนรูปแบบฯ เพื่อกำหนดประเด็นข้อคำถามของแบบตรวจสอบความเหมาะสม

3.2 สร้าง (ร่าง) แบบตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และคู่มือการขับเคลื่อนรูปแบบฯ

3.3 นำ (ร่าง) แบบตรวจสอบความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และคู่มือการขับเคลื่อนรูปแบบฯ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์

3.4 นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มาปรับปรุงแก้ไขแบบตรวจสอบความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และคู่มือการขับเคลื่อนรูปแบบฯ ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์งานวิจัย

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความร่วมมือสัมภาษณ์งานวิจัย พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ โดยแนบเอกสาร ดังนี้

2.1 โครงร่างวิทยานิพนธ์ฉบับย่อ

2.2 ร่างรูปแบบภาคีเครือข่ายภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และคู่มือการขับเคลื่อนรูปแบบฯ

2.3 แบบตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบภาคีเครือข่ายภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และคู่มือการขับเคลื่อนรูปแบบฯ

3. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง ดังตาราง 7

ตาราง 7 แสดงกำหนดการนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่	ผู้ให้ข้อมูล	วัน เดือน ปี	เวลา	สถานที่
1	ดร.อุดม วงษ์สิงห์	17 พฤษภาคม 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
2	ดร.ศาลินา บุญเกื้อ	17 พฤษภาคม 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
3	ดร.คณินท์ พงษ์ธสาโรช	17 พฤษภาคม 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
4	ดร.ชำ แสงจันทร์	17 พฤษภาคม 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
5	ดร.ธนกฤต อึ้งน้อย	17 พฤษภาคม 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
6	รศ.ดร.เยาวนารถ พันธุ์เพ็ง	17 พฤษภาคม 2567	9.30-12.00 น.	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
7	นางพัชรี ศาลาศิลป์	18 พฤษภาคม 2567	9.30-11.00 น.	ศาลากลาง จังหวัด เพชรบูรณ์
8	นางสุภาพันท์ ทองพวงค์	18 พฤษภาคม 2567	11.30-12.00 น.	ศธจ.เพชรบูรณ์
9	นายอดุลย์ ภูปลื้ม	20 พฤษภาคม 2567	9.30-10.00 น.	สพม.เพชรบูรณ์

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขร่างรูปแบบภาคีเครือข่ายภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และคู่มือการขับเคลื่อนรูปแบบฯ

5. ผู้วิจัยจัดสร้างรูปแบบภาคีเครือข่ายภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และคู่มือฯ ที่ผ่านการปรับปรุง แก้ไข พร้อมกับแบบตรวจสอบความเหมาะสมไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มเดิมทางไปรษณีย์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของร่างรูปแบบภาคีเครือข่ายภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบภาคีเครือข่ายภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และคู่มือการขับเคลื่อนรูปแบบฯ ได้รับฉันทามติจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเห็นสอดคล้องกัน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบไปด้วย กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และกลไกเน็ตค ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ดังนี้

1.1 กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 11 คน ประกอบไปด้วย

1) ตัวแทนผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 4 คน 2) ตัวแทนผู้บริหารและบุคลากรของหน่วยงานจัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 5 คน และ 3) ตัวแทนศึกษานิเทศก์ของเครือข่ายสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 2 คน

1.2 กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 13 คน ประกอบไปด้วย

1) ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 4 คน 2) ตัวแทนผู้บริหารและบุคลากรของหน่วยงานจัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 6 คน และ 3) ตัวแทนผู้บริหารและบุคลากรของเครือข่ายสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 3 คน

1.3 กลไกเน็ตค ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน

12 คน ประกอบไปด้วย 1) ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 4 คน 2) ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 5 คน และ 3) ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 3 คน

1.4 โรงเรียนที่สมัครเข้าร่วมโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่การศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 111 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คู่มือการขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบไปด้วย 1) การจัดตั้งกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ 2) การสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง บทบาทหน้าที่กระบวนการทำงาน และ 3) การขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

2. แบบสอบถามความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของ

จังหวัดเพชรบูรณ์ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา เป็นแบบชนิตมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีวิธีการสร้าง ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสังเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแบบชนิตมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

2.2 ผู้วิจัยสร้างร่างแบบสอบถามความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแบบชนิตมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

2.3 ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแบบชนิตมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์

2.4 ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มาปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแบบชนิตมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปสอบถามความคิดเห็นตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาต่อไป

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) เป็นแบบชนิตมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีวิธีการสร้าง ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสังเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) เป็นแบบชนิตมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3.2 ผู้วิจัยสร้างร่างแบบสอบถามความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) เป็นแบบชนิตมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3.3 ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อต่อระดับการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) เป็นแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์

3.4 ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มาปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) เป็นแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปสอบถามความคิดเห็นตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยร่วมกับกลไกพิเศษ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ตามคู่มือการใช้รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการตรวจสอบการดำเนินงานของทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ตามปฏิทินการดำเนินงานที่กำหนดไว้ประกอบไปด้วย 1) การจัดตั้งกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ 2) การสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง บทบาทหน้าที่กระบวนการทำงานและการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และ 3) การขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

2. ผู้วิจัยร่วมกับกลไกพิเศษ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประสานโดยตรงถึงตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 137 คน เพื่อนัดหมายวัน เวลา การจัดประชุมระดมความคิดเห็นตามประเด็นของแบบสอบถามความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3. ผู้วิจัยร่วมกับกลไกพิเศษ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประสานโดยตรงถึงตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 333 คน เพื่อนัดหมายวัน เวลา การจัดประชุมระดมความคิดเห็นตามประเด็นของแบบสอบถามความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) เป็นแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ประกอบไปด้วย 1) การจัดตั้งกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ 2) การสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง บทบาทหน้าที่กระบวนการทำงานและการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และ 3) การขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

2. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ได้แก่ หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการสังเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 100)

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 1.50 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) เป็นแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ได้แก่ หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้

โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการสังเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 100)

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

การประเมินในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินประสิทธิภาพ เกี่ยวกับความเป็นประโยชน์และคุณค่าของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกแหล่งข้อมูลโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบไปด้วย 1) ตัวแทนเครือข่ายจังหวัด จำนวน 40 คน 2) ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 137 คน และ 3) เอกสารรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ของปีการศึกษา 2566 และ 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามเพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวิธีการสร้าง ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามเพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อนำมากำหนดข้อคำถาม

1.2 ผู้วิจัยสร้างร่างแบบสอบถามเพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

1.3 ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามเพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์

1.4 ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มาปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามเพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ฉบับสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยร่วมกับกลไกเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ จัดเวทีระดมความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยร่วมกับกลไกเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ ประสานโดยตรงเพื่อขอความร่วมมือถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ในการจัดเวทีระดมความคิดเห็นเพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

1.2 ผู้วิจัยร่วมกับกลไกเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ จัดประชุมระดมความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ นำเสนอรูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และแจกแบบสอบถามเพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถามเพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการสังเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีประโยชน์และคุ้มค่า อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีประโยชน์และคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีประโยชน์และคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีประโยชน์และคุ้มค่า อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 1.50 หมายถึง ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีประโยชน์และคุ้มค่า อยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัย เรื่อง รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยนำเสนอตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่และแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ 3 ผลการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ 4 ผลการประเมินรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

รายละเอียดของผลการวิจัยในแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่และแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

1.1 ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่

ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารทางการศึกษาของหน่วยงานราชการในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีรายละเอียด ดังนี้

1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 พบว่า ต้องการกลไกการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA) ที่มีประสิทธิภาพ และแผนการดำเนินงานระยะ 3 ปี ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ต้องการการพัฒนาผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ ให้เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning มีความต้องการนวัตกรรมและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาห้องเรียนประสิทธิภาพสูง และต้องการการสนับสนุนด้านเทคนิควิชาการจากสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น เพื่อเติมเต็มศักยภาพของบุคลากร ต้องการการสนับสนุนด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและบรรลุเป้าหมาย

2) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่า มีความต้องการการบูรณาการความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อระดมทรัพยากรมาสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งต้องการเครื่องมือและแนวทางการประเมินผลเชิงพัฒนา (DE) เพื่อใช้ในการออกแบบแผนการทำงานและบริหารจัดการความเสี่ยงในการดำเนินงาน และต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะเป็นต้นแบบนวัตกรรม มีความสามารถด้านการอ่าน การเขียน และทักษะการคิดขั้นสูง การสร้างระบบนิเวศทางการศึกษา ที่เข้มแข็ง โดยมีข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ที่ชัดเจนกับภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่ ต้องการพัฒนาระบบและกลไกการดูแลช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนที่เหมาะสม เพื่อลดอัตราการหลุดออกจากระบบการศึกษา และมีความต้องการการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ ให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อให้เกิดห้องเรียนประสิทธิภาพสูง โดยใช้นวัตกรรมต่างๆ

3) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า มีความต้องการที่จะพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของท้องถิ่น โดยบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรในชุมชนเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นพลเมืองที่ดี พัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะ

การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถเผชิญกับความท้าทายในอนาคต และต้องการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การจัดห้องเรียนให้มีความน่าสนใจและกระตุ้นการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นกันเอง การส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน และการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา

4) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ พบว่า ความต้องการ คือ การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและครอบคลุม ทั้งการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) การประเมินผลเพื่อพัฒนา (Formative Assessment) และการประเมินผลสรุป (Summative Assessment) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน ต้องการการสนับสนุนเพื่อพัฒนาคณะกรรมการเชิงพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง สามารถเป็นกระบวนกรและผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้ โดยใช้กระบวนการ Developmental Evaluation (DE) และมีความต้องการการสนับสนุนการสร้างระบบนิเวศทางการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ให้เข้มแข็ง โดยให้ทุกภาคส่วน (ภาครัฐ, เอกชน) ร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงาน และจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU)

สรุปความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่ากลไกการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA) ที่มีประสิทธิภาพ ควรมีแผนการดำเนินงานระยะ 3 ปี ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การสนับสนุนด้านเทคนิควิชาการจากสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น เพื่อเติมเต็มศักยภาพทางวิชาการให้กับผู้บริหาร เขตพื้นที่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ การออกแบบและวางแนวทางการพัฒนาระบบและกลไกการดูแลช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนที่เหมาะสม เพื่อลดอัตราการหลุดออกจากระบบการศึกษา ต้องการนวัตกรรมและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาห้องเรียนประสิทธิภาพสูง และความต้องการวิเคราะห์ความเสี่ยงในการขับเคลื่อนการทำงานในแต่ละระยะ และมีแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม

1.2 แนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการศึกษาแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารทางการศึกษาของหน่วยงานราชการในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่

ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีรายละเอียด ดังนี้

1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 พบว่า ควรมี การสร้างและพัฒนาคณะกรรมการเชิงพื้นที่ให้เป็นกระบวนกรและผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เข้มแข็ง โดยใช้กระบวนการ DE เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา จัดลำดับความสำคัญ หรือความเร่งด่วน ของปัญหาที่ต้องการแก้ไข ปรับปรุง หรือยกระดับคุณภาพการศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์ สร้างระบบนิเวศทางการศึกษาที่ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงาน และขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA) จังหวัดเพชรบูรณ์ และจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ พันธกิจ และเป้าหมายในการพัฒนาขบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ และใช้เครื่องมือและแนวทางการประเมินผลเชิงพัฒนา ในการออกแบบแผนการทำงานและบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับพื้นที่/จังหวัด เพชรบูรณ์ และระดับโรงเรียน

2) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่า ควรมีการส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ ให้เป็นต้นแบบผู้นำ การเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดห้องเรียน ประสิทธิภาพสูง (High Functioning Classroom) โดยใช้นวัตกรรมต่างๆ ส่งเสริมการใช้นวัตกรรม CIP (Community Innovation Project), DE (Developmental Evaluation), PBL (Problem-Based Learning), BBL (Brain-Based Learning), และ PLC (Professional Learning Community) ในการจัดการเรียนรู้ นำกระบวนการพื้นฐาน 4Ps (การจัดหลักสูตร, การดูแลช่วยเหลือ นักเรียน, การพัฒนาครู, การบริหารแบบมีส่วนร่วม) และ 6Qs (Goal, PLC, Network, Info, Classroom, Coach) มาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ รวมถึงสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น/ภูมิภาค เข้าร่วมเป็นหน่วยสนับสนุนด้านเทคนิควิชาการ เพื่อเติมเต็มศักยภาพทางวิชาการให้แก่ผู้บริหาร เขตพื้นที่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์

3) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ Core Team ของจังหวัดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน ดึงสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น/ภูมิภาค เข้าร่วมเป็นหน่วยสนับสนุนด้าน เทคนิควิชาการ จัดประชุมร่วมกับปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์มหาวิทยาลัย ผู้บริหาร สถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอน และ Core Team เพื่อสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน สร้างแนวทางหรือนวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนและระบบนิเวศการเรียนรู้ในจังหวัด เพชรบูรณ์ โดยศึกษาต้นทุน สภาพปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และสร้างคนรุ่นใหม่ ของจังหวัดเพชรบูรณ์ให้เป็นต้นแบบนวัตกรรมเพชรบูรณ์ ด้านการอ่านออกเขียนได้การมีทักษะการคิด

ชั้นสูง โดยมีนวัตกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ผ่านโครงการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนของจังหวัดหรือทดสอบผลลัพธ์ในด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและโรงเรียน เพื่อให้สามารถทำหน้าที่เป็นแกนนำในการขยายผลได้

4) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ พบว่า ควรมีการจัดอบรมพัฒนาคณะกรรมการดำเนินงานเชิงพื้นที่ (Core Team) ด้วยกระบวนการ DE เพื่อให้สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ พันธกิจ และเป้าหมายของแผนพัฒนาขบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้กระบวนการ DE เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของพื้นที่ จัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษา พัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ให้เป็นต้นแบบของผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และการวัดประเมินผลแบบ 360 องศา

แนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ควรมีการพัฒนาคณะกรรมการเชิงพื้นที่ให้เป็นกระบวนการและผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เข้มแข็ง โดยใช้กระบวนการ DE เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา จัดลำดับความสำคัญ หรือความเร่งด่วนของปัญหาที่ต้องการแก้ไข ปรับปรุง หรือยกระดับคุณภาพการศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์ จัดอบรมพัฒนาคณะกรรมการดำเนินงานเชิงพื้นที่ (Core Team) ด้วยกระบวนการ DE เพื่อให้สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะคณะกรรมการควรประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ 1) การวิเคราะห์สภาพปัญหา 2) การพัฒนาคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอและเครือข่าย 3) การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และ 4) สรุป ถอดบทเรียน และประชาสัมพันธ์ การศึกษาดูงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาสมรรถนะโดยการศึกษาดูงานในอำเภอที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้คณะกรรมการฯ ได้ศึกษาจากปรากฏการณ์จริง สร้างระบบนิเวศทางการศึกษาที่ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงานและขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA) จังหวัดเพชรบูรณ์ จัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ พันธกิจ และเป้าหมายในการพัฒนาขบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ ใช้เครื่องมือและแนวทางการประเมินผลเชิงพัฒนาในการออกแบบแผนการทำงานและบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับพื้นที่/จังหวัดเพชรบูรณ์ และระดับโรงเรียน กำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ พันธกิจ และเป้าหมายของแผนพัฒนาขบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้กระบวนการ DE เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของพื้นที่ และสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น/ภูมิภาค เข้าร่วมเป็นหน่วยสนับสนุนด้านเทคนิค

วิชาการ เพื่อเติมเต็มศักยภาพทางวิชาการให้แก่ผู้บริหาร เขตพื้นที่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ จัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ให้เป็นต้นแบบของผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และการวัดประเมินผลแบบ 360 องศา และสร้างคนรุ่นใหม่ของจังหวัดเพชรบูรณ์ให้เป็นต้นแบบนวัตกรรมเพชรบูรณ์ ด้านการอ่านออกเขียนได้การมีทักษะการคิดขั้นสูง โดยมีนวัตกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ผ่านโครงการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเอง จัดกระบวนการเรียนรู้และสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ระบบ Thailand Zero Dropout รวมถึง Core team จังหวัดสามารถติดตาม ค้นหา และส่งต่อความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่นอกระบบการศึกษาให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาหรือการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการผลการศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่และแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ นำมาสังเคราะห์แนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ขึ้นประกอบไปด้วย 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) กลไกเครือข่ายความร่วมมือ 2) บทบาทหน้าที่ 3) วิธีการทำงาน และ 4) กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ และ 2 เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์ 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถสรุปได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 กลไกเครือข่ายความร่วมมือ

1. กลไกเครือข่ายจังหวัด จำนวน 37 คน ประกอบไปด้วย 1) ตัวแทนผู้บริหารและบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา 2) อปท. และ 3) อาจารย์มหาวิทยาลัย สัดส่วน (31: 1: 5) ประกอบด้วย ดังนี้

1.1 โครงสร้างกลไกเครือข่ายจังหวัด ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 4 คน (ประธานกรรมการ) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 5 คน (รองประธานกรรมการ) อาจารย์มหาวิทยาลัย 5 คน (กรรมการ) ศึกษานิเทศก์ 20 คน (กรรมการ) บุคลากร อปท. 1 คน (กรรมการ) ศึกษานิเทศก์ 2 คน (กรรมการและเลขานุการ)

คุณสมบัติและการได้มา เป็นผู้บริหารและบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ ได้มาโดยตำแหน่ง

วาระการดำรงตำแหน่ง วาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปีการศึกษา เว้นแต่มีการย้าย ตาย ลาออก ก่อนครบวาระให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่งตั้งเพิ่มเติม

2. กลไกเครือข่ายสถานศึกษา

2.2 โครงสร้างกลไกเครือข่ายสถานศึกษา แต่ละชุดประกอบไปด้วยกลุ่มคน 33 คน ประกอบไปด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาระดับเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 11 คน และ 2) ตัวแทนครูผู้สอนระดับเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 22 คน สัดส่วน (11: 22) ประกอบด้วย ตัวแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน (ประธานกรรมการในเครือข่ายสถานศึกษา) ผู้อำนวยการสถานศึกษา 10 คน (กรรมการในเครือข่ายสถานศึกษา) ตัวแทนครูผู้สอน 18 คน (กรรมการในเครือข่ายสถานศึกษา) ครูผู้สอนเครือข่ายสถานศึกษา 4 คน (กรรมการและเลขานุการ)

คุณสมบัติและการได้มา

1. เป็นตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษาในระดับเครือข่ายสถานศึกษา ที่ได้รับแต่งตั้งจากหน่วยงานต้นสังกัดให้เป็นประธานเครือข่ายสถานศึกษา
2. เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาในระดับเครือข่าย ได้มาโดยตำแหน่ง
3. เป็นตัวแทนครูผู้สอนในระดับเครือข่ายสถานศึกษา ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาทุกสถานศึกษาในเครือข่ายเป็นผู้คัดเลือกตัวแทนโรงเรียนละ 2 คน และได้รับการแต่งตั้งจากหน่วยงานต้นสังกัดให้เป็นกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา
4. เป็นตัวแทนกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา ที่มาจากตัวแทนครูผู้สอนในเครือข่ายสถานศึกษา และได้รับการคัดเลือกจากประธานเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 1 คน ให้เป็นครูผู้สอนเครือข่ายสถานศึกษา

วาระการดำรงตำแหน่ง วาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปีการศึกษา เว้นแต่มีการย้ายตาย ลาออก ก่อนครบวาระ ให้ประธานเครือข่ายสถานศึกษาเสนอชื่อให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่งตั้งเพิ่มเติม

ประเด็นที่ 2 บทบาทหน้าที่

1. บทบาทหน้าที่ของกลไกเครือข่ายจังหวัด

- 1.1 กำหนดนโยบายเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
- 1.2 กำหนดแนวทางการดำเนินงานของขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
- 1.3 ส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณ การดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

1.4 กำหนดปฏิทินการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพชรบูรณ์

2. บทบาทหน้าที่ของกลไกเครือข่ายสถานศึกษา

2.1 นำนโยบายมาวางแผนขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

2.2 ส่งเสริม ช่วยเหลือ สนับสนุนการศึกษาผู้สอนในระดับเครือข่าย

2.3 ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาในระดับเครือข่าย

2.4 ประเมินและรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในระดับเครือข่ายและผลการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่าย

ประเด็นที่ 3 วิธีการทำงาน

วิธีการทำงานของกลไกเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย

1. กลไกเครือข่ายจังหวัด

1.1 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ระดมความคิดเห็นและร่วมออกแบบการขับเคลื่อนงานพัฒนาการศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในจังหวัด ในลักษณะของการบูรณาการความร่วมมือและความเป็นเจ้าของการพัฒนาการศึกษาาร่วมกันของทุกภาคส่วน ตามหลักของการกระจายอำนาจและมีอิสระในการบริหารจัดการ ทั้งระดมทรัพยากรในรูปแบบต่าง ๆ และจัดสรรงบประมาณ โดยโครงการนี้ดำเนินงานโดย Core Team จังหวัดเพชรบูรณ์ รวมระดมความคิดเห็นและร่วมออกแบบการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาาร่วมกันเพื่อการขยายผลและสร้างการเปลี่ยนแปลงในเชิงระบบที่เป็นรูปธรรมด้วยการสร้างชุมชนเชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) ในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนที่สามารถเป็นแกนนำการพัฒนาตนเอง (Agentic Schools) ที่เน้นการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนและขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกลไกเชิงพื้นที่ที่นำไปสู่ระบบนิเวศทางการศึกษา (Ecosystem) จากการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

1.2 การจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ แผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วยหลักการขับเคลื่อนงาน TSQM-A ประกอบด้วยกลไกสำคัญ 2 ส่วน คือ

กลไกระดับโรงเรียน (Micro) การพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ครู และเด็ก ต่อเนื่องจากฐานทุนเดิมของโรงเรียน โดยการเพิ่มคุณภาพ ต่อยอดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ เพื่อให้โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถพัฒนาตนเองเป็นโรงเรียนแกนนำขยายผลกับโรงเรียน

เครือข่ายได้ พร้อมทั้งให้อิสระแก่โรงเรียนในการเลือกใช้นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนหรือการพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย และสอดคล้องกับความต้องการและบริบทของโรงเรียน โดยโครงการนี้พัฒนาคุณภาพโรงเรียน ครู และนักเรียน จากต้นทุนเดิมที่ได้พัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) ด้วยโรงเรียนต้นแบบเดิม 9 โรงเรียนที่ถือว่าเป็นโรงเรียนแกนนำในการขยายผลไปยังโรงเรียนเครือข่ายในการต่อยอดคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ ซึ่งจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมบริบทการศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้กระบวนการ DE ภาพรวมโดยส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาสมรรถนะในแต่ละด้านเพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งระบบ นำไปสู่การออกแบบแพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาสมรรถนะสำหรับการทำงานอนาคต (Reskill/Upskill/New skill) ในบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ของโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่

กลไกระดับพื้นที่: เขต/จังหวัด (Meso) เป็นการบริหารจัดการระดับพื้นที่แบบมีส่วนร่วม ที่เชื่อมโยงภาคีภาคการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และภาคส่วนอื่น ๆ ในพื้นที่การดำเนินงาน เพื่อขับเคลื่อนระบบนิเวศทางการศึกษาของจังหวัด รวมถึงการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ โครงการมีการขับเคลื่อนระบบนิเวศทางการศึกษาของจังหวัด โดยกำหนดพื้นที่ให้เกิดการมีส่วนร่วมและการระดมสมองอย่างสม่ำเสมอในการแลกเปลี่ยนและกำหนดทิศทางทางการศึกษาร่วมกัน ด้วยการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในแต่ละวง PLC

1.3 การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ หลักการดำเนินงานโดยการขับเคลื่อนกลไกใน 2 ระดับ คือกลไกระดับโรงเรียน (Micro) และกลไกระดับพื้นที่: เขต/จังหวัด (Meso) ใช้แนวทางการทำงานด้วยหลักการมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดระบบการดูแลช่วยเหลือและเฝ้าระวังการหลุดออกจากระบบการศึกษาของนักเรียน การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษา การเพิ่มพื้นที่การเรียนรู้แนวใหม่สำหรับเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกระบบเกิดการระดมทรัพยากรในพื้นที่ และเกิดการจัดการความรู้และการสื่อสารรูปธรรมความสำเร็จสู่การผลักดันนโยบาย ตามเป้าหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายของจังหวัด ให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทุกช่วงวัย ให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่สูงขึ้น ทั้งคุณค่า (Values) ทักษะ (Skills) และความรู้ (Knowledge) ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้ออกแบบให้เกิดแรงจูงใจของการวิจัยและพัฒนาจากการปฏิบัติสู่การพัฒนาสมรรถนะที่เกิดจากการบูรณาการ V-A-S-K นำไปสู่การออกแบบแพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาสมรรถนะสำหรับการทำงานอนาคต (Reskill/Upskill/New skill) ในบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ของโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ โดยที่ภาคีภาคการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และภาคส่วนอื่น ๆ ในพื้นที่การดำเนินงานร่วมกำหนดทิศทางและออกแบบแพลตฟอร์ม

1.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การกำกับติดตามจัดงานมหกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผล และการถอดบทเรียน การดำเนินงานโครงการ TSQM-A จังหวัดเพชรบูรณ์ 111 โรงเรียน จำนวน 1 วัน ประกอบด้วยภาคีเครือข่ายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 หน่วยงาน และ ภาครัฐ ภาคการศึกษา อปท.ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โรงเรียน 111 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน (1. โรงเรียนแกนนำ 2. โรงเรียนร่วมพัฒนา 3. โรงเรียนร่วมเรียนรู้) รวม 323 คน

1.5 การสรุป รายงานผลการดำเนินงานและการสะท้อนผล จัดประชุมร่วมกันสรุปผลการดำเนินงาน จำนวน 1 วัน

2. กลไกเครือข่ายสถานศึกษา

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางเลือกของโรงเรียน จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางเลือกของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 111 โรงเรียน

2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลเชิงพัฒนาด้วยกระบวนการ DE จัดประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลเชิงพัฒนาด้วยกระบวนการ DE (Developmental Evaluation) สำหรับโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายโครงการ จำนวน 111 โรงเรียน ๆ ละ 3 คน ประกอบด้วย ผอ. ครูแกนนำ ครูวิชาการ รวม 333 คน

2.3 การประชุมเชิงปฏิบัติการ “การดำเนินการพัฒนาแผนพัฒนาโรงเรียน” จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “การดำเนินการพัฒนาแผนพัฒนาโรงเรียน” โรงเรียนนำผล DE มาจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนรูปแบบบูรณาการกับแผนเดิม จำนวน 111 โรงเรียน ประกอบด้วย ผอ. ครูวิชาการ รวม 222 คน

2.4 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ Q-info จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาระบบสารสนเทศ Q-info ประกอบด้วย ครูวิชาการและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ จำนวนโรงเรียนละ 2 คน รวม 222 คน

2.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม จัดนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการ จำนวน 111 โรงเรียน

ประเด็นที่ 4 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์

1. กลไกเครือข่ายจังหวัด

1.1 การจัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับจังหวัด จัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาของการดำเนินงานขบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเอง (TSQA) จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วยภาคีเครือข่ายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 หน่วยงาน และ ภาครัฐ ภาคการศึกษา อปท.ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โรงเรียน 111 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน (1. โรงเรียนแกนนำ 2. โรงเรียนร่วมพัฒนา 3. โรงเรียนร่วมเรียนรู้) รวม 323 คน

1.2 การนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในระดับจังหวัด จัดนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในระดับจังหวัด จากอำเภอละ 1 คน

1.3 การสะท้อนผลและถอดบทเรียนการดำเนินงานขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ ของการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในระดับจังหวัด สะท้อนและถอดบทเรียนการดำเนินงานระดับจังหวัด ที่สะท้อนองค์ความรู้จากโรงเรียน เรื่องการ พัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ การพัฒนาระบบนิเวศทางการศึกษา และการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากทุกหน่วยงานต้นสังกัดในพื้นที่ และภาคีเครือข่ายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง พร้อมข้อเสนอเชิงนโยบายและข้อเสนอระดับปฏิบัติการเพื่อการยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ของ นักเรียน ขับเคลื่อนกลไกการทำงานและสร้างระบบนิเวศทางการศึกษาร่วมกันของจังหวัดอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน

2. กลไกเครือข่ายสถานศึกษา

2.1 การจัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับเครือข่าย สถานศึกษาจัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานขบวนการ ขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเอง (TSQA) จังหวัดเพชรบูรณ์

2.2 การนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในระดับเครือข่ายสถานศึกษา จัดนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในระดับสถานศึกษา

2.3 การสะท้อนผลและถอดบทเรียนการดำเนินงานขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของ การศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ระดับเครือข่ายสถานศึกษา สะท้อนและถอดบทเรียนการดำเนินงานระดับเครือข่ายสถานศึกษา ที่สะท้อนองค์ความรู้จากโรงเรียน เรื่องการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ การพัฒนาระบบนิเวศทางการศึกษาและการเชื่อมโยงองค์ ความรู้จากทุกหน่วยงานต้นสังกัดในพื้นที่ และภาคีเครือข่ายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง พร้อมข้อเสนอเชิง นโยบายและข้อเสนอระดับปฏิบัติการเพื่อการยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียน ขับเคลื่อนกลไก การทำงานและสร้างระบบนิเวศทางการศึกษาร่วมกันของจังหวัดอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน

เงื่อนไขความสำเร็จ

แนวทางเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษา เชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ จะสำเร็จได้นั้น มีเงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความรู้ความเข้าใจ นโยบาย จุดเน้นและแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อ

ส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และสามารถนำนโยบายมาแปลงสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริงและเห็นความสำคัญของระบบการทำงานในลักษณะเครือข่ายจังหวัดและเครือข่ายสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้การขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยกำหนดนโยบายจุดเน้นหรือเป้าหมายร่วม จัดสรรงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และรวมถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบภาคเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 1 จากผลการศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่และแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์มาเป็นกรอบแนวทางในการสร้างรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 2.1 ผลการยก (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ส่วนที่ 2.2 ผลการตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

มีรายละเอียดของผลการวิจัยแต่ละส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการยก (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการยก (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมเห็นควรให้มี 4 องค์ประกอบหลักคงเดิม ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 2 บทบาทหน้าที่ของกลไกภาคีเครือข่าย องค์ประกอบที่ 3 วิธีการทำงานของกลไกภาคีเครือข่าย และองค์ประกอบที่ 4 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ มีข้อเสนอแนะและประเด็นเพิ่มเติม ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 ให้ปรับเพิ่มเติมชื่อองค์ประกอบหลักควรเติมคำว่าภาคี เพราะตัวแทนมาจากหลายภาคส่วนที่จัดการศึกษาในจังหวัด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ และเห็นควรให้ปรับเพิ่มเติมคำว่าขับเคลื่อนของชื่อกลไกย่อยที่ 1 และ 2 และให้ปรับเพิ่มเติมกลไกย่อยอีก 1 กลไก ที่จะทำให้การขับเคลื่อนของกลไกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ กลไกนิเทศติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีบทบาทหน้าที่หลักในการวัดและประเมินผล และการนิเทศ ติดตาม กระบวนการทำงานของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด 2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และ 3) กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

2. ส่วนองค์ประกอบที่ 2 ให้ปรับเพิ่มเติมบทบาทหน้าที่ของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบไปด้วย 1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด มีบทบาทหน้าที่ ในการกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ แผนการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงาน แจ้งผลการนิเทศ ติดตาม ต่อกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และกลไกนิเทศติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ 2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ ในการนำนโยบาย แผนการดำเนินงาน แผนนิเทศ ติดตาม มาวางแผนร่วมกัน เพื่อนำไปดำเนินการขับเคลื่อนในระดับภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และนำผลการนิเทศ ติดตาม มาดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการทำงานในระดับภาคีเครือข่ายสถานศึกษาและ 3) กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีบทบาทหน้าที่ ในการวัดและประเมินผล และการนิเทศ ติดตาม กระบวนการทำงานของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

3. องค์ประกอบที่ 3 วิธีการทำงาน ให้มี 5 ขั้นตอนคงเดิม เห็นควรให้ปรับขั้นตอนย่อยของวิธีการทำงานของทั้ง 3 กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีรายละเอียด ดังนี้

1. กลไกเครือข่ายจังหวัด

1.1 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ระดมความคิดเห็นและร่วมออกแบบการขับเคลื่อนงานพัฒนาการศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในจังหวัด ในลักษณะของการบูรณาการความร่วมมือและความเป็นเจ้าของการพัฒนาการศึกษาาร่วมกันของทุกภาคส่วน ตามหลักของการกระจายอำนาจและมีอิสระในการบริหารจัดการ ทั้งระดมทรัพยากรในรูปแบบต่าง ๆ และจัดสรรงบประมาณ โดยโครงการนี้ดำเนินงานโดย Core Team จังหวัดเพชรบูรณ์ รวมระดมความคิดเห็นและร่วม

ออกแบบการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษา ร่วมกันเพื่อการขยายผลและสร้างการเปลี่ยนแปลงในเชิงระบบที่เป็นรูปธรรมด้วยการสร้างชุมชนเชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) ในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนที่สามารถเป็นแกนนำการพัฒนาตนเอง (Agentic Schools) ที่เน้นการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนและขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกลไกเชิงพื้นที่ที่นำไปสู่ระบบนิเวศทางการศึกษา (Ecosystem) จากการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

1.2 การจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

แผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย หลักการขับเคลื่อนงาน TSQM-A ประกอบด้วยกลไกสำคัญ 2 ส่วน คือ

1) กลไกระดับโรงเรียน (Micro) การพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ครู และเด็ก ต่อเนื่องจากฐานทุนเดิมของโรงเรียน โดยการเพิ่มคุณภาพ ต่อยอดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ เพื่อให้โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถพัฒนาตนเองเป็นโรงเรียนแกนนำขยายผลกับโรงเรียนเครือข่ายได้ พร้อมทั้งให้อิสระแก่โรงเรียนในการเลือกใช้นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนหรือการพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย และสอดคล้องกับความต้องการและบริบทของโรงเรียน โดยโครงการนี้พัฒนาคุณภาพโรงเรียน ครู และนักเรียน จากต้นทุนเดิมที่ได้พัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) ด้วยโรงเรียนต้นทุนเดิม 9 โรงเรียนที่ถือว่าเป็นโรงเรียนแกนนำในการขยายผลไปยังโรงเรียนเครือข่ายในการต่อยอดคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ ซึ่งจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมบริบทการศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้กระบวนการ DE ภาพรวมโดยส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาสมรรถนะในแต่ละด้านเพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งระบบ นำไปสู่การออกแบบแพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาสมรรถนะสำหรับการทำงานอนาคต (Reskill/Upskill/New skill) ในบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ของโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่

2) กลไกระดับพื้นที่: เขต/จังหวัด (Meso) เป็นการบริหารจัดการระดับพื้นที่แบบมีส่วนร่วม ที่เชื่อมโยงภาคีภาคการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และภาคส่วนอื่น ๆ ในพื้นที่การดำเนินงาน เพื่อขับเคลื่อนระบบนิเวศทางการศึกษาของจังหวัด รวมถึงการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ โครงการมีการขับเคลื่อนระบบนิเวศทางการศึกษาของจังหวัด โดยการกำหนดพื้นที่ให้เกิดการมีส่วนร่วมและการระดมสมองอย่างสม่ำเสมอในการแลกเปลี่ยนและกำหนดทิศทางทางการศึกษาร่วมกันด้วย การทำงานร่วมกันเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในแต่ละวง PLC

1.3 การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์

หลักการดำเนินงานโดยการขับเคลื่อนกลไกใน 2 ระดับ คือกลไกระดับโรงเรียน (Micro) และกลไกระดับพื้นที่: เขต/จังหวัด (Meso) ใช้แนวทางการทำงานด้วยหลักการมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดระบบการดูแลช่วยเหลือและเฝ้าระวังการหลุดออกจากระบบการศึกษาของ

นักเรียน การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษา การเพิ่มพื้นที่การเรียนรู้แนวใหม่สำหรับเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกระบบเกิดการระดมทรัพยากรในพื้นที่ และเกิดการจัดการความรู้และการสื่อสารรูปธรรมความสำเร็จสู่การผลักดันนโยบาย ตามเป้าหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายของจังหวัด ให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทุกช่วงวัย ให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่สูงขึ้น ทั้งคุณค่า (Values) ทักษะ (Skills) และความรู้ (Knowledge) ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้ออกแบบเพื่อให้เกิดแรงจูงใจของการวิจัยและพัฒนาจากการปฏิบัติสู่การพัฒนาสมรรถนะที่เกิดจากการบูรณาการ V-A-S-K นำไปสู่การออกแบบแพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาสมรรถนะสำหรับการทำงานอนาคต (Reskill/Upskill/Newskill) ในบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ของโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ โดยที่ภาคการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และภาคส่วนอื่น ๆ ในพื้นที่การดำเนินงานร่วมกำหนดทิศทางและออกแบบแพลตฟอร์ม

1.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การกำกับติดตาม

จัดงานมหกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผล และการถอดบทเรียน การดำเนินงานโครงการ TSQM-A จังหวัดเพชรบูรณ์ 111 โรงเรียน จำนวน 1 วัน ประกอบด้วยภาคีเครือข่ายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 หน่วยงาน และ ภาครัฐ ภาคการศึกษา อปท.ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โรงเรียน 111 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน (1. โรงเรียนแกนนำ 2. โรงเรียนร่วมพัฒนา 3. โรงเรียนร่วมเรียนรู้) รวม 323 คน

1.5 การสรุป รายงานผลการดำเนินงานและการสะท้อนผล

จัดประชุมร่วมกันสรุปผลการดำเนินงาน จำนวน 1 วัน

2. กลไกเครือข่ายสถานศึกษา

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางเลือกของโรงเรียน

จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางเลือกของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 111 โรงเรียน

2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลเชิงพัฒนาด้วยกระบวนการ DE

จัดประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลเชิงพัฒนาด้วยกระบวนการ DE (Developmental Evaluation) สำหรับโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายโครงการ จำนวน 111 โรงเรียน ๆ ละ 3 คน ประกอบด้วย ผอ. ครูแกนนำ ครูวิชาการ รวม 333 คน

2.3 การประชุมเชิงปฏิบัติการ “การดำเนินการพัฒนาแผนพัฒนาโรงเรียน”

จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “การดำเนินการพัฒนาแผนพัฒนาโรงเรียน” โรงเรียนนำผล DE มาจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนรูปแบบบูรณาการกับแผนเดิม จำนวน 111 โรงเรียน ประกอบด้วย ผอ. ครูวิชาการ รวม 222 คน

2.4 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ Q-info

จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาระบบสารสนเทศ Q-info ประกอบด้วย ครูวิชาการและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ จำนวนโรงเรียนละ 2 คน รวม 222 คน

2.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม

จัดนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการ จำนวน 111 โรงเรียน

4. องค์ประกอบที่ 4 ให้ปรับชื่อเป็นกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ ประกอบไปด้วย 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) การจัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับจังหวัด 2) การนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในระดับจังหวัด 3) การสะท้อนผลและถอดบทเรียนการดำเนินงานขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในระดับจังหวัด เงื่อนไขความสำเร็จ ปรับเพิ่มเติมอีก 1 เงื่อนไข ได้แก่ 1) การสนับสนุนทุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ (รายละเอียดข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แสดงภาคผนวก ง)

ผลการยก (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ ดังภาพ 13 มีรายละเอียด ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด 2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และ 3) กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

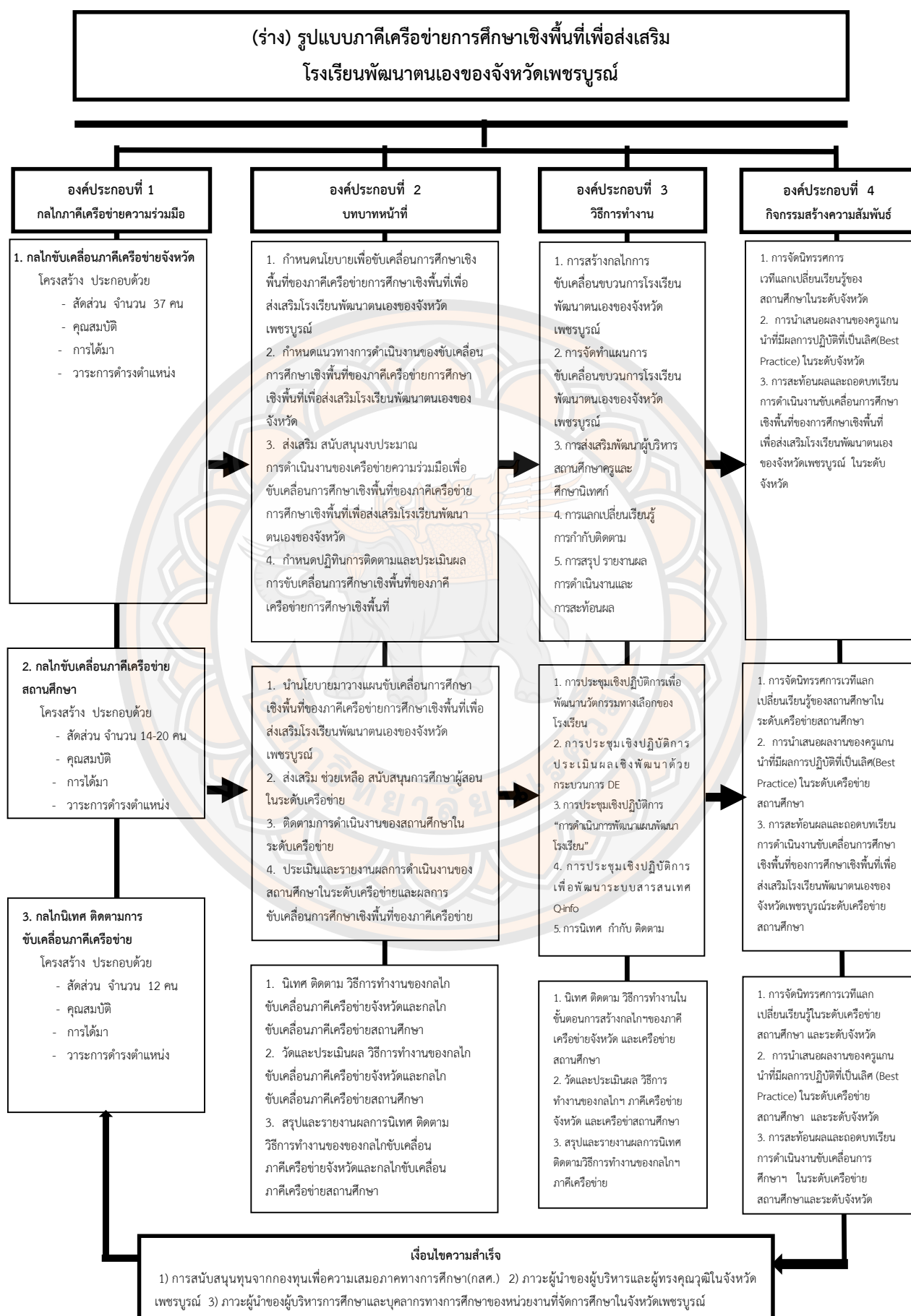
2. องค์ประกอบที่ 2 บทบาทหน้าที่ของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) บทบาทหน้าที่ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด 2) บทบาทหน้าที่ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และ 3) บทบาทหน้าที่ของกลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

3. องค์ประกอบที่ 3 วิธีการทำงานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบไปด้วย 1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด 2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และ 3) กลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

4. องค์ประกอบที่ 4 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบไปด้วย 1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด 2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และ 3) กลไกเน็ตเวิร์ก ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) การสนับสนุนทุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา(กสศ.) 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์

**ภาพ 12 แสดง (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่
เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์**

จากภาพ 12 แสดง (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้มาจากการศึกษาจากผลการศึกษาค้นคว้าความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่และแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

1. กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด ประกอบด้วย โครงสร้าง, สัดส่วน, คุณสมบัติ, การได้มา, วาระการดำรงตำแหน่ง มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 โครงสร้างกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 37 คน ประกอบไปด้วย 1) ตัวแทนผู้บริหารและบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา 2) อปท. และ 3) อาจารย์มหาวิทยาลัย สัดส่วน (31: 1: 5) ประกอบด้วย ดังนี้

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	4 คน	ประธานกรรมการ
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	5 คน	รองประธานกรรมการ
อาจารย์มหาวิทยาลัย	5 คน	กรรมการ
ศึกษานิเทศก์	20 คน	กรรมการ
บุคลากร อปท.	1 คน	กรรมการ
ศึกษานิเทศก์	2 คน	กรรมการและเลขานุการ

หมายเหตุ หากทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาใดมีข้อจำกัดในด้านจำนวนตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ สามารถยืดหยุ่นสัดส่วนตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ ได้ตามความเหมาะสม

คุณสมบัติและการได้มา

เป็นผู้บริหารและบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ ได้มาโดยตำแหน่ง

วาระการดำรงตำแหน่ง

วาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปีการศึกษา เว้นแต่มีการย้าย ตาย ลาออก ก่อนครบวาระให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่งตั้งเพิ่มเติม

2. กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ประกอบด้วย โครงสร้าง, สัดส่วน, คุณสมบัติ, การได้มา, วาระการดำรงตำแหน่ง มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 โครงสร้างกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา กลุ่มคน 33 คน

ประกอบไปด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาระดับเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 11 คน และ 2) ตัวแทนครูผู้สอนระดับเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 22 คน สัดส่วน (11: 22) ประกอบด้วย

1. ตัวแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา	1 คน	ประธานกรรมการ
ในเครือข่ายสถานศึกษา		
2. ผู้อำนวยการสถานศึกษา	10 คน	กรรมการ
ในเครือข่ายสถานศึกษา		
3. ตัวแทนครูผู้สอน	18 คน	กรรมการ
ในเครือข่ายสถานศึกษา		
4. ครูผู้สอนเครือข่ายสถานศึกษา	4 คน	กรรมการและเลขานุการ

หมายเหตุ หากเครือข่ายสถานศึกษาใด มีข้อจำกัดด้านจำนวนสถานศึกษาในเครือข่ายสามารถยืดหยุ่นสัดส่วนได้ตามความเหมาะสม

คุณสมบัติและการได้มา

1. เป็นตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษาในระดับเครือข่ายสถานศึกษา ที่ได้รับแต่งตั้งจากหน่วยงานต้นสังกัดให้เป็นประธานเครือข่ายสถานศึกษา
2. เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาในระดับเครือข่าย ได้มาโดยตำแหน่ง
3. เป็นตัวแทนครูผู้สอนในระดับเครือข่ายสถานศึกษา ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาทุกสถานศึกษาในเครือข่ายเป็นผู้คัดเลือกตัวแทนโรงเรียนละ 2 คน และได้รับการแต่งตั้งจากหน่วยงานต้นสังกัดให้เป็นกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา
4. เป็นตัวแทนกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา ที่มาจากตัวแทนครูผู้สอนในเครือข่ายสถานศึกษา และได้รับการคัดเลือกจากประธานเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 1 คน ให้เป็นครูผู้สอนเครือข่ายสถานศึกษา

วาระการดำรงตำแหน่ง

วาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปีการศึกษา เว้นแต่มีการย้าย ตาย ลาออก ก่อนครบวาระ ให้ประธานเครือข่ายสถานศึกษาเสนอชื่อให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่งตั้งเพิ่มเติม

3. กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย โครงสร้าง สัดส่วน, คุณสมบัติและการได้มา มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 โครงสร้างกลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน

12 คน ประกอบไปด้วย 1) ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด 2) ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และ 3) ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา สัดส่วน (4: 5: 3) ประกอบด้วย

1. ตัวแทนรองประธานกรรมการของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด	1 คน	ประธานกรรมการ
2. กรรมการและเลขานุการของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด	1 คน	รองประธานกรรมการ
3. ตัวแทนกรรมการของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด	2 คน	กรรมการ
4. ตัวแทนกรรมการของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา	5 คน	กรรมการ
5. ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา	2 คน	กรรมการ
6. ตัวแทนครูวิชาการเครือข่ายสถานศึกษา	1 คน	กรรมการ

คุณสมบัติและการได้มา

1. ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด ประกอบด้วย ศึกษาธิการจังหวัด เพชรบูรณ์หรือตัวแทน ตัวแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัด เพชรบูรณ์
2. ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ประกอบด้วย ตัวแทน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ ศึกษาานิเทศก์ ได้มาโดยการแต่งตั้ง
3. ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา ประกอบด้วย ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษาใน จังหวัดเพชรบูรณ์ และตัวแทนครูวิชาการเครือข่ายสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้มาโดยการ คัดเลือก

องค์ประกอบที่ 2 บทบาทหน้าที่ของกลไกภาคีเครือข่าย

1. บทบาทหน้าที่ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด

- 1.1 กำหนดนโยบายเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
- 1.2 กำหนดแนวทางการดำเนินงานของขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่าย การศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
- 1.3 ส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณ การดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อ ขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของ จังหวัดเพชรบูรณ์
- 1.4 กำหนดปฏิทินการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของ เครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพชรบูรณ์

2. บทบาทหน้าที่ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

- 2.1 นำนโยบายมาวางแผนขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
- 2.2 ส่งเสริม ช่วยเหลือ สนับสนุนการศึกษาผู้สอนในระดับเครือข่าย
- 2.3 ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาในระดับเครือข่าย
- 2.4 ประเมินและรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในระดับเครือข่ายและผลการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่าย

3. บทบาทหน้าที่ของกลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

- 3.1 นิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา
- 3.2 วัดและประเมินผล วิธีการทำงานของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา
- 3.3 สรุปและรายงานผลการนิเทศ ติดตามวิธีการทำงานของของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 3 วิธีการทำงานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

วิธีการทำงานของกลไกเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบไปด้วย

1. กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด

- 1.1 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ระดมความคิดเห็นและร่วมออกแบบการขับเคลื่อนงานพัฒนาการศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในจังหวัด ในลักษณะของการบูรณาการความร่วมมือและความเป็นเจ้าของการพัฒนาการศึกษาาร่วมกันของทุกภาคส่วน ตามหลักของการกระจายอำนาจและมีอิสระในการบริหารจัดการ ทั้งระดมทรัพยากรในรูปแบบต่าง ๆ และจัดสรรงบประมาณ โดยโครงการนี้ดำเนินงานโดย Core Team จังหวัดเพชรบูรณ์ รวบรวมความคิดเห็นและร่วมออกแบบการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาาร่วมกันเพื่อการขยายผลและสร้างการเปลี่ยนแปลงในเชิงระบบที่เป็นรูปธรรมด้วยการสร้างชุมชนเชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) ในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนที่สามารถเป็นแกนนำการพัฒนาตนเอง (Agentic Schools) ที่เน้นการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนและขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกลไกเชิงพื้นที่ที่นำไปสู่ระบบนิเวศทางการศึกษา (Ecosystem) จากการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

1.2 การจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์

แผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย หลักการขับเคลื่อนงาน TSQM-A ประกอบด้วยกลไกสำคัญ 2 ส่วน คือ

1) กลไกระดับโรงเรียน (Micro) การพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ครู และเด็ก ต่อเนื่องจากฐานทุนเดิมของโรงเรียน โดยการเพิ่มคุณภาพ ต่อยอดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ เพื่อให้โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถพัฒนาตนเองเป็นโรงเรียนแกนนำขยายผลกับโรงเรียนเครือข่ายได้ พร้อมทั้งให้อิสระแก่โรงเรียนในการเลือกใช้นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนหรือการพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย และสอดคล้องกับความต้องการและบริบทของโรงเรียน โดยโครงการนี้ พัฒนาคุณภาพโรงเรียน ครู และนักเรียน จากต้นทุนเดิมที่ได้พัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) ด้วยโรงเรียนต้นทุนเดิม 9 โรงเรียนที่ถือว่าเป็นโรงเรียนแกนนำในการขยายผลไปยังโรงเรียนเครือข่ายในการต่อยอดคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ ซึ่งจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม บริบทการศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้กระบวนการ DE ภาพรวมโดยส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาสมรรถนะในแต่ละด้านเพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งระบบ นำไปสู่การออกแบบแพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาสมรรถนะสำหรับการทำงานอนาคต (Reskill/Upskill/New skill) ในบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ของโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่

2) กลไกระดับพื้นที่: เขต/จังหวัด (Meso) เป็นการบริหารจัดการระดับพื้นที่แบบมีส่วนร่วม ที่เชื่อมโยงภาคีภาคการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และภาคส่วนอื่น ๆ ในพื้นที่ การดำเนินงาน เพื่อขับเคลื่อนระบบนิเวศทางการศึกษาของจังหวัด รวมถึงการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ โครงการมีการขับเคลื่อนระบบนิเวศทางการศึกษาของจังหวัด โดยการกำหนดพื้นที่ให้เกิดการมีส่วนร่วมและการระดมสมองอย่างสม่ำเสมอในการแลกเปลี่ยนและกำหนดทิศทางทางการศึกษาร่วมกันด้วยการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในแต่ละวง PLC

1.3 การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์

หลักการดำเนินงานโดยการขับเคลื่อนกลไกใน 2 ระดับ คือกลไกระดับโรงเรียน (Micro) และกลไกระดับพื้นที่: เขต/จังหวัด (Meso) ใช้แนวทางการทำงานด้วยหลักการมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดระบบการดูแลช่วยเหลือและเฝ้าระวังการหลุดออกจากระบบการศึกษาของนักเรียน การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษา การเพิ่มพื้นที่การเรียนรู้แนวใหม่สำหรับเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกระบบเกิดการระดมทรัพยากรในพื้นที่ และเกิดการจัดการความรู้และการสื่อสารรูปธรรมความสำเร็จสู่การผลักดันนโยบาย ตามเป้าหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายของจังหวัด ให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทุกช่วงวัย ให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่สูงขึ้น ทั้งคุณค่า (Values)

ทัศนคติและอุปนิสัย (Attitudes) ทักษะ (Skills) และความรู้ (Knowledge) ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้ออกแบบเพื่อให้เกิดแรงมุดของการวิจัยและพัฒนาจากการปฏิบัติสู่การพัฒนาสมรรถนะที่เกิดจากการบูรณาการ V-A-S-K นำไปสู่การออกแบบแพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาสมรรถนะสำหรับการทำงานอนาคต (Reskill/Upskill/Newskill) ในบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ของโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ โดยที่ภาคีภาคการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และภาคส่วนอื่นๆ ในพื้นที่การดำเนินงานร่วมกำหนดทิศทางและออกแบบแพลตฟอร์ม

1.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การกำกับติดตาม

จัดงานมหกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผล และการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการ TSQM-A จังหวัดเพชรบูรณ์ 111 โรงเรียน จำนวน 1 วัน ประกอบด้วยภาคีเครือข่ายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 หน่วยงาน และ ภาครัฐ ภาคการศึกษา อปท.ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โรงเรียน 111 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน (1. โรงเรียนแกนนำ 2. โรงเรียนร่วมพัฒนา 3. โรงเรียนร่วมเรียนรู้) รวม 323 คน

1.5 การสรุป รายงานผลการดำเนินงานและการสะท้อนผล

จัดประชุมร่วมกันสรุปผลการดำเนินงาน จำนวน 1 วัน

2. กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางเลือกของโรงเรียน

จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางเลือกของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 111 โรงเรียน

2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลเชิงพัฒนาด้วยกระบวนการ DE

จัดประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลเชิงพัฒนาด้วยกระบวนการ DE (Developmental Evaluation) สำหรับโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายโครงการ จำนวน 111 โรงเรียน ๆ ละ 3 คน ประกอบด้วย ผอ. ครูแกนนำ ครูวิชาการ รวม 333 คน

2.3 การประชุมเชิงปฏิบัติการ “การดำเนินการพัฒนาแผนพัฒนาโรงเรียน”

จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “การดำเนินการพัฒนาแผนพัฒนาโรงเรียน” โรงเรียนนำผล DE มาจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนรูปแบบบูรณาการกับแผนเดิม จำนวน 111 โรงเรียน ประกอบด้วย ผอ. ครูวิชาการ รวม 222 คน

2.4 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ Q-info

จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาระบบสารสนเทศ Q-info ประกอบด้วย ครูวิชาการ และครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ จำนวนโรงเรียนละ 2 คน รวม 222 คน

2.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม

จัดนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการ จำนวน

111 โรงเรียน

3. กลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

3.1 นิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการสร้างกลไกของภาคีเครือข่ายจังหวัด และเครือข่ายสถานศึกษา

3.2 วัดและประเมินผล วิธีการทำงานของกลไกฯ ภาคีเครือข่ายจังหวัด และเครือข่ายสถานศึกษา

3.3 สรุปและรายงานผลการนิเทศ ติดตามวิธีการทำงานของกลไกฯ ภาคีเครือข่าย
องค์ประกอบที่ 4 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

1. กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด

1.1 การจัดนิเทศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับจังหวัด

จัดนิเทศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาของการดำเนินงานขบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเอง (TSQA) จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วยภาคีเครือข่ายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 หน่วยงาน และ ภาครัฐ ภาคการศึกษา อปท.ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โรงเรียน 111 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน (1. โรงเรียนแกนนำ 2. โรงเรียนร่วมพัฒนา 3. โรงเรียนร่วมเรียนรู้) รวม 323 คน

1.2 การนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในระดับจังหวัด

จัดนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในระดับจังหวัด จากอำเภอละ 1 คน

1.3 การสะท้อนผลและถอดบทเรียนการดำเนินงานขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในระดับจังหวัด

สะท้อนและถอดบทเรียนการดำเนินงานระดับจังหวัด ที่สะท้อนองค์ความรู้จากโรงเรียน เรื่องการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ การพัฒนาระบบนิเวศทางการศึกษาและการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากทุกหน่วยงานต้นสังกัดในพื้นที่ และภาคีเครือข่ายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง พร้อมข้อเสนอเชิงนโยบายและข้อเสนอระดับปฏิบัติการเพื่อการยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียน ขับเคลื่อนกลไกการทำงานและสร้างระบบนิเวศทางการศึกษาร่วมกันของจังหวัดอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน

2. กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

2.1 การจัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับเครือข่าย
สถานศึกษา

จัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงาน
ขบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเอง (TSQA) จังหวัดเพชรบูรณ์

2.2 การนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)
ในระดับเครือข่ายสถานศึกษา

จัดนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)
ในระดับสถานศึกษา

2.3 การสะท้อนผลและถอดบทเรียนการดำเนินงานขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของ
การศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ระดับเครือข่ายสถานศึกษา
สะท้อนและถอดบทเรียนการดำเนินงานระดับเครือข่ายสถานศึกษา ที่สะท้อน
องค์ความรู้จากโรงเรียน เรื่องการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ การพัฒนาระบบนิเวศทาง
การศึกษาและการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากทุกหน่วยงานต้นสังกัดในพื้นที่ และภาคีเครือข่ายภาคส่วน
ที่เกี่ยวข้อง พร้อมข้อเสนอเชิงนโยบายและข้อเสนอระดับปฏิบัติการเพื่อการยกระดับผลลัพธ์การ
เรียนรู้ของนักเรียน ขับเคลื่อนกลไกการทำงานและสร้างระบบนิเวศทางการศึกษาร่วมกันของจังหวัด
อย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน

3. กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

นิเทศ ติดตาม การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่าย
จังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

เงื่อนไขความสำเร็จ

แนวทางเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่าย
การศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ จะสำเร็จได้นั้น มีเงื่อนไข
ความสำเร็จ ดังนี้

1. การสนับสนุนทุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

การขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริม
โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ต้องทำงานร่วมกันกับ กสศ. ภาคีร่วมดำเนินงานอื่นๆ
และทีมสนับสนุนกลไกฯ (PM) ทีมหนุนเสริมทางวิชาการอื่น ๆ เช่น ทีม DE และ PLC ทีมสนับสนุน
ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูล และทีมสื่อสารจาก กสศ. เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน ทั้งใน
มิติของการส่งต่อข้อมูล หนุนเสริมเทคนิค เครื่องมือ และองค์ความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันใน

ประเด็นต่างๆ เพื่อการบริหารจัดการ และการบริหารความเสี่ยงเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการดำเนินงาน

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์

มีความรู้ความเข้าใจนโยบาย จุดเน้นและแนวทางการการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และสามารถนำนโยบายมาแปลงสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริงและเห็นความสำคัญของการระบบการทำงานในลักษณะเครือข่ายจังหวัดและเครือข่ายสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้การขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยกำหนดนโยบาย จุดเน้นหรือเป้าหมายร่วม จัดสรรงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และรวมถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ส่วนที่ 2 ผลการตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของผู้ทรงคุณวุฒิโดยภาพรวม เห็นควรให้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ แต่ให้ปรับเพิ่มเติมกลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด 2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และ 3) กลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

2. องค์ประกอบที่ 2 บทบาทหน้าที่ของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) บทบาทหน้าที่ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด 2) บทบาทหน้าที่ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และ 3) บทบาทหน้าที่ของกลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

3. องค์ประกอบที่ 3 วิธีการทำงานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบไปด้วย 1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด 2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และ 3) กลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

4. องค์ประกอบที่ 4 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบไปด้วย 1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด 2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และ 3) กลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

เงื่อนไขความสำเร็จ ให้คงเดิม คือ 1) การสนับสนุนทุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร จึงจะทำให้การขับเคลื่อนเป็นไปอย่างเป็นระบบและเกิดความยั่งยืนต่อไป (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก จ)

ผลการสร้างรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสม โดยผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ ดังภาพ 13 มีรายละเอียด ดังนี้

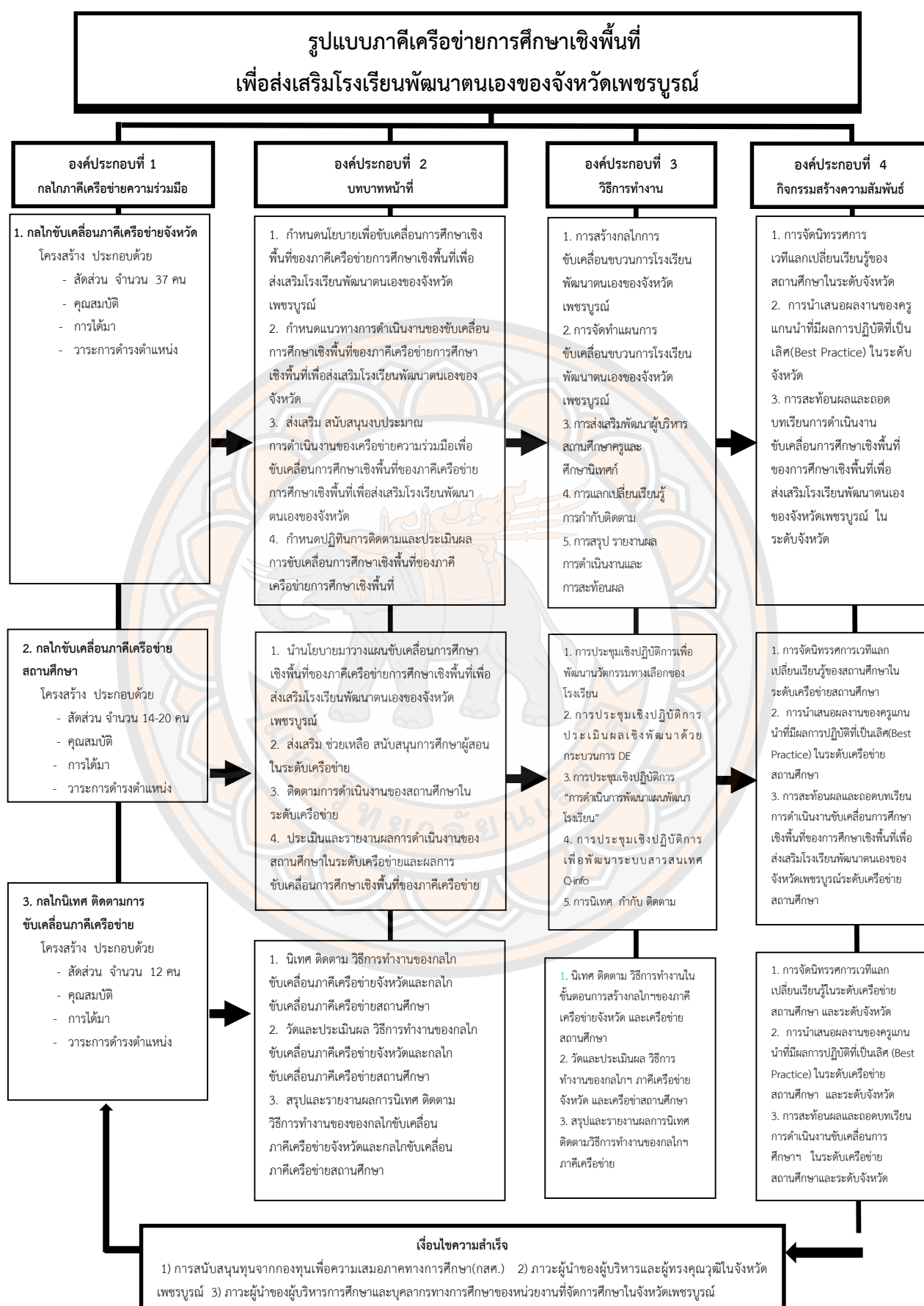
1. องค์ประกอบที่ 1 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด 2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และ 3) กลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

2. องค์ประกอบที่ 2 บทบาทหน้าที่ของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) บทบาทหน้าที่ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด 2) บทบาทหน้าที่ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และ 3) บทบาทหน้าที่ของกลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

3. องค์ประกอบที่ 3 วิธีการทำงานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบไปด้วย 1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด 2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และ 3) กลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

4. องค์ประกอบที่ 4 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบไปด้วย 1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด 2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และ 3) กลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) การสนับสนุนทุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร จึงจะทำให้การขับเคลื่อนเป็นไปอย่างเป็นระบบและเกิดความยั่งยืนต่อไป

**ภาพ 13 แสดงรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่
เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์**

จากภาพ 13 แสดงรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ มีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

1. กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 37 คน ประกอบไปด้วย 1) ตัวแทนผู้บริหารและบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา 2) อปท. และ 3) อาจารย์มหาวิทยาลัย สัดส่วน (31: 1: 5) ประกอบด้วย ดังนี้

1.1 โครงสร้างกลไกภาคีเครือข่ายจังหวัด ประกอบด้วย

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	4 คน	ประธานกรรมการ
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	5 คน	รองประธานกรรมการ
อาจารย์มหาวิทยาลัย	5 คน	กรรมการ
ศึกษานิเทศก์	20 คน	กรรมการ
บุคลากร อปท.	1 คน	กรรมการ
ศึกษานิเทศก์	2 คน	กรรมการและเลขานุการ

หมายเหตุ หากทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาใดมีข้อจำกัดในด้านจำนวนตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ สามารถยืดหยุ่นสัดส่วนตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ ได้ตามความเหมาะสม

คุณสมบัติและการได้มา

เป็นผู้บริหารและบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ ได้มาโดยตำแหน่ง

วาระการดำรงตำแหน่ง

วาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปีการศึกษา เว้นแต่มีการย้าย ตาย ลาออก ก่อนครบวาระให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่งตั้งเพิ่มเติม

2. กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

2.1 โครงสร้างกลไกภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

แต่ละชุดประกอบไปด้วยกลุ่มคน 33 คน ประกอบไปด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาระดับเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 11 คน และ 2) ตัวแทนครูผู้สอนระดับเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 22 คน สัดส่วน (11: 22) ประกอบด้วย

1. ตัวแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา
ในเครือข่ายสถานศึกษา	1 คน	ประธานกรรมการ
2. ผู้อำนวยการสถานศึกษา
ในเครือข่ายสถานศึกษา	10 คน	กรรมการ
3. ตัวแทนครูผู้สอน
ในเครือข่ายสถานศึกษา	18 คน	กรรมการ
4. ครูผู้สอนเครือข่ายสถานศึกษา	4 คน	กรรมการและเลขานุการ

หมายเหตุ หากเครือข่ายสถานศึกษาใด มีข้อจำกัดด้านจำนวนสถานศึกษาในเครือข่ายสามารถยืดหยุ่นสัดส่วนได้ตามความเหมาะสม

คุณสมบัติและการได้มา

1. เป็นตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษาในระดับเครือข่ายสถานศึกษา ที่ได้รับแต่งตั้งจากหน่วยงานต้นสังกัดให้เป็นประธานเครือข่ายสถานศึกษา
2. เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาในระดับเครือข่าย ได้มาโดยตำแหน่ง
3. เป็นตัวแทนครูผู้สอนในระดับเครือข่ายสถานศึกษา ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาทุกสถานศึกษาในเครือข่ายเป็นผู้คัดเลือกตัวแทนโรงเรียนละ 2 คน และได้รับการแต่งตั้งจากหน่วยงานต้นสังกัดให้เป็นกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา
4. เป็นตัวแทนกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา ที่มาจากตัวแทนครูผู้สอนในเครือข่ายสถานศึกษา และได้รับการคัดเลือกจากประธานเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 1 คน ให้เป็นครูผู้สอนเครือข่ายสถานศึกษา

วาระการดำรงตำแหน่ง

วาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปีการศึกษา เว้นแต่มีการย้าย ตาย ลาออก ก่อนครบวาระ ให้ประธานเครือข่ายสถานศึกษาเสนอชื่อให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่งตั้งเพิ่มเติม

- 3. กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่าย** ประกอบด้วย 1) โครงสร้าง 2) คุณสมบัติและการได้มา มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 โครงสร้างกลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 12 คน ประกอบไปด้วย 1) ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด 2) ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และ 3) ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา สัดส่วน (4: 5: 3) ประกอบด้วย

1. ตัวแทนรองประธานกรรมการของกลไก 1 คน ประธานกรรมการ
ขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด
2. กรรมการและเลขานุการของกลไก 1 คน รองประธานกรรมการ
ขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด
3. ตัวแทนกรรมการของกลไกขับเคลื่อน 2 คน กรรมการ
ภาคีเครือข่ายจังหวัด
4. ตัวแทนกรรมการของกลไกขับเคลื่อน 5 คน กรรมการ
ภาคีเครือข่ายสถานศึกษา
5. ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน กรรมการ
6. ตัวแทนครูวิชาการเครือข่ายสถานศึกษา 1 คน กรรมการ

3.2 คุณสมบัติและการได้มา

1. ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด ประกอบด้วย ศึกษาธิการจังหวัด
เพชรบูรณ์หรือตัวแทน ตัวแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัด
เพชรบูรณ์
2. ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ประกอบด้วย ตัวแทน
ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ ศึกษาพิเศษ
ได้มาโดยการแต่งตั้ง
3. ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา ประกอบด้วย ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษาใน
จังหวัดเพชรบูรณ์ และตัวแทนครูวิชาการเครือข่ายสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้มาโดย
การคัดเลือก

องค์ประกอบที่ 2 บทบาทหน้าที่ของกลไกภาคีเครือข่าย

1. บทบาทหน้าที่ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด

- 1.1 กำหนดนโยบายเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิง
พื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
- 1.2 กำหนดแนวทางการดำเนินงานของขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่าย
การศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
- 1.3 ส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณ การดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อ
ขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของ
จังหวัดเพชรบูรณ์
- 1.4 กำหนดปฏิบัติการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของ
เครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพชรบูรณ์

2. บทบาทหน้าที่ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

- 2.1 นำนโยบายมาวางแผนขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
- 2.2 ส่งเสริม ช่วยเหลือ สนับสนุนการศึกษาผู้สอนในระดับเครือข่าย
- 2.3 ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาในระดับเครือข่าย
- 2.4 ประเมินและรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในระดับเครือข่ายและผลการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่าย

3. บทบาทหน้าที่ของกลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

- 3.1 นิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา
- 3.2 วัดและประเมินผล วิธีการทำงานของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา
- 3.3 สรุปและรายงานผลการนิเทศ ติดตามวิธีการทำงานของของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 3 วิธีการทำงานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

วิธีการทำงานของกลไกเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบไปด้วย

1. กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด

- 1.1 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ระดมความคิดเห็นและร่วมออกแบบการขับเคลื่อนงานพัฒนาการศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในจังหวัด ในลักษณะของการบูรณาการความร่วมมือและความเป็นเจ้าของการพัฒนาการศึกษาาร่วมกันของทุกภาคส่วน ตามหลักของการกระจายอำนาจและมีอิสระในการบริหารจัดการ ทั้งระดมทรัพยากรในรูปแบบต่าง ๆ และจัดสรรงบประมาณ โดยโครงการนี้ดำเนินงานโดย Core Team จังหวัดเพชรบูรณ์ รวบรวมความคิดเห็นและร่วมออกแบบการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาาร่วมกันเพื่อการขยายผลและสร้างการเปลี่ยนแปลงในเชิงระบบที่เป็นรูปธรรมด้วยการสร้างชุมชนเชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) ในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนที่สามารถเป็นแกนนำการพัฒนาตนเอง (Agentic Schools) ที่เน้นการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนและขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกลไกเชิงพื้นที่ที่นำไปสู่ระบบนิเวศทางการศึกษา (Ecosystem) จากการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

1.2 การจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

แผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย หลักการขับเคลื่อนงาน TSQM-A ประกอบด้วยกลไกสำคัญ 2 ส่วน คือ

1) กลไกระดับโรงเรียน (Micro) การพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ครู และเด็ก ต่อเนื่องจากฐานทุนเดิมของโรงเรียน โดยการเพิ่มคุณภาพ ต่อยอดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ เพื่อให้โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถพัฒนาตนเองเป็นโรงเรียนแกนนำขยายผลกับโรงเรียนเครือข่ายได้ พร้อมทั้งให้อิสระแก่โรงเรียนในการเลือกใช้นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนหรือการพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย และสอดคล้องกับความต้องการและบริบทของโรงเรียน โดยโครงการนี้พัฒนาคุณภาพโรงเรียน ครู และนักเรียน จากต้นทุนเดิมที่ได้พัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) ด้วยโรงเรียนต้นทุนเดิม 9 โรงเรียนที่ถือว่าเป็นโรงเรียนแกนนำในการขยายผลไปยังโรงเรียนเครือข่ายในการต่อยอดคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ ซึ่งจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม บริบทการศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้กระบวนการ DE ภาพรวมโดยส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาสมรรถนะในแต่ละด้านเพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งระบบ นำไปสู่การออกแบบแพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาสมรรถนะสำหรับการทำงานอนาคต (Reskill/Upskill/New skill) ในบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ของโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่

2) กลไกระดับพื้นที่: เขต/จังหวัด (Meso) เป็นการบริหารจัดการระดับพื้นที่แบบมีส่วนร่วม ที่เชื่อมโยงภาคีภาคการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และภาคส่วนอื่น ๆ ในพื้นที่การดำเนินงาน เพื่อขับเคลื่อนระบบนิเวศทางการศึกษาของจังหวัด รวมถึงการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ โครงการมีการขับเคลื่อนระบบนิเวศทางการศึกษาของจังหวัด โดยการกำหนดพื้นที่ให้เกิดการมีส่วนร่วมและการระดมสมองอย่างสม่ำเสมอในการแลกเปลี่ยนและกำหนดทิศทางทางการศึกษาร่วมกัน ด้วยการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในแต่ละวง PLC

1.3 การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์

หลักการดำเนินงานโดยการขับเคลื่อนกลไกใน 2 ระดับ คือกลไกระดับโรงเรียน (Micro) และกลไกระดับพื้นที่: เขต/จังหวัด (Meso) ใช้แนวทางการทำงานด้วยหลักการมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดระบบการดูแลช่วยเหลือและเฝ้าระวังการหลุดออกจากระบบการศึกษาของนักเรียน การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษา การเพิ่มพื้นที่การเรียนรู้แนวใหม่สำหรับเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกระบบเกิดการระดมทรัพยากรในพื้นที่ และเกิดการจัดการความรู้และการสื่อสารรูปธรรมความสำเร็จสู่การผลักดันนโยบาย ตามเป้าหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายของจังหวัด ให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทุกช่วงวัย ให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่สูงขึ้น ทั้งคุณค่า (Values)

ทัศนคติและอุปนิสัย (Attitudes) ทักษะ (Skills) และความรู้ (Knowledge) ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้ออกแบบเพื่อให้เกิดแรงมูของการวิจัยและพัฒนาจากการปฏิบัติสู่การพัฒนาสมรรถนะที่เกิดจากการบูรณาการ V-A-S-K นำไปสู่การออกแบบแพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาสมรรถนะสำหรับการทำงานอนาคต (Reskill/Upskill / Newskill) ในบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ของโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ โดยที่ภาคการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และภาคส่วนอื่นๆ ในพื้นที่การดำเนินงานร่วมกำหนดทิศทางและออกแบบแพลตฟอร์ม

1.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การกำกับติดตาม

จัดงานมหกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผล และการถอดบทเรียน การดำเนินงานโครงการ TSQM-A จังหวัดเพชรบูรณ์ 111 โรงเรียน จำนวน 1 วัน ประกอบด้วยภาคีเครือข่ายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 หน่วยงาน และ ภาครัฐ ภาคการศึกษา อปท.ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โรงเรียน 111 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน (1. โรงเรียนแกนนำ 2. โรงเรียนร่วมพัฒนา 3. โรงเรียนร่วมเรียนรู้) รวม 323 คน

1.5 การสรุป รายงานผลการดำเนินงานและการสะท้อนผล

จัดประชุมร่วมกันสรุปผลการดำเนินงาน จำนวน 1 วัน

2. กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางเลือกของโรงเรียน

จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางเลือกของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 111 โรงเรียน

2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลเชิงพัฒนาด้วยกระบวนการ DE

จัดประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลเชิงพัฒนาด้วยกระบวนการ DE (Developmental Evaluation) สำหรับโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายโครงการ จำนวน 111 โรงเรียน ๆ ละ 3 คน ประกอบด้วย ผอ. ครูแกนนำ ครูวิชาการ รวม 333 คน

2.3 การประชุมเชิงปฏิบัติการ “การดำเนินการพัฒนาแผนพัฒนาโรงเรียน”

จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “การดำเนินการพัฒนาแผนพัฒนาโรงเรียน” โรงเรียนนำผล DE มาจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนรูปแบบบูรณาการกับแผนเดิม จำนวน 111 โรงเรียน ประกอบด้วย ผอ. ครูวิชาการ รวม 222 คน

2.4 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ Q-info

จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาระบบสารสนเทศ Q-info ประกอบด้วย ครูวิชาการและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ จำนวนโรงเรียนละ 2 คน รวม 222 คน

2.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม

จัดนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการ จำนวน 111 โรงเรียน

3. กลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

3.1 นิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการสร้างกลไกของภาคีเครือข่าย จังหวัด และเครือข่ายสถานศึกษา

3.2 วัดและประเมินผล วิธีการทำงานของกลไกฯ ภาคีเครือข่ายจังหวัด และเครือข่ายสถานศึกษา

3.3 สรุปและรายงานผลการนิเทศ ติดตามวิธีการทำงานของกลไกฯ ภาคีเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 4 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

1. กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด

1.1 การจัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับจังหวัด

จัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาของการดำเนินงาน ขบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเอง (TSQA) จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วยภาคีเครือข่ายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 หน่วยงาน และ ภาครัฐ ภาคการศึกษา อปท.ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โรงเรียน 111 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน (1. โรงเรียนแกนนำ 2. โรงเรียนร่วมพัฒนา 3. โรงเรียนร่วมเรียนรู้) รวม 323 คน

1.2 การนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในระดับจังหวัด

จัดนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในระดับจังหวัด จากอำเภอละ 1 คน

1.3 การสะท้อนผลและถอดบทเรียนการดำเนินงานขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ ของการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ในระดับจังหวัด

สะท้อนและถอดบทเรียนการดำเนินงานระดับจังหวัด ที่สะท้อนองค์ความรู้ จากโรงเรียน เรื่องการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ การพัฒนาระบบนิเวศทางการศึกษาและการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากทุกหน่วยงานต้นสังกัดในพื้นที่ และภาคีเครือข่ายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง พร้อมข้อเสนอเชิงนโยบายและข้อเสนอระดับปฏิบัติการเพื่อการยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียน ขับเคลื่อนกลไกการทำงานและสร้างระบบนิเวศทางการศึกษาร่วมกันของจังหวัดอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน

2. กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

2.1 การจัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับเครือข่ายสถานศึกษา

จัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานขบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเอง (TSQA) จังหวัดเพชรบูรณ์

2.2 การนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในระดับเครือข่ายสถานศึกษา

จัดนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในระดับสถานศึกษา

2.3 การสะท้อนผลและถอดบทเรียนการดำเนินงานขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ระดับเครือข่ายสถานศึกษา

สะท้อนและถอดบทเรียนการดำเนินงานระดับเครือข่ายสถานศึกษา ที่สะท้อนองค์ความรู้จากโรงเรียน เรื่องการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ การพัฒนาระบบนิเวศทางการศึกษาและการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากทุกหน่วยงานต้นสังกัดในพื้นที่ และภาคีเครือข่ายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง พร้อมข้อเสนอเชิงนโยบายและข้อเสนอระดับปฏิบัติการเพื่อการยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียน ขับเคลื่อนกลไกการทำงานและสร้างระบบนิเวศทางการศึกษาร่วมกันของจังหวัดอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน

3. กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

นิเทศ ติดตาม การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

เงื่อนไขความสำเร็จ

แนวทางเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ จะสำเร็จได้นั้น มีเงื่อนไขความสำเร็จดังนี้

1. การสนับสนุนทุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

การขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ต้องทำงานร่วมกันกับ กสศ. ภาคีร่วมดำเนินงานอื่นๆ และทีมสนับสนุนกลไกฯ (PM) ทีมหนุนเสริมทางวิชาการอื่น ๆ เช่น ทีม DE และ PLC ทีมสนับสนุนระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูล และทีมสื่อสารจาก กสศ. เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน ทั้งในมิติของการส่งต่อข้อมูล หนุนเสริมเทคนิค เครื่องมือ และองค์ความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันใน

ประเด็นต่าง ๆ เพื่อการบริหารจัดการ และการบริหารความเสี่ยงเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการดำเนินงาน

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์

มีความรู้ความเข้าใจนโยบาย จุดเน้นและแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และสามารถนำนโยบายมาแปลงสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริงและเห็นความสำคัญของระบบการทำงานในลักษณะเครือข่ายจังหวัดและเครือข่ายสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้การขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยกำหนดนโยบาย จุดเน้น หรือเป้าหมายร่วม จัดสรรงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และรวมถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีแผนการดำเนินงาน ประกอบไปด้วย 1) การจัดตั้งกลไกภาคีเครือข่าย 2) การสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือบทบาทหน้าที่ กระบวนการทำงานและการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเองในจังหวัดเพชรบูรณ์ และ 3) การขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยนำเสนอเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ผลการจัดตั้งกลไกภาคีเครือข่าย

การจัดตั้งกลไกภาคีเครือข่าย ดำเนินการแต่งตั้งคำสั่งกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือตามคำสั่งที่ 842/2567 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA) จังหวัดเพชรบูรณ์ สัณ ณ วันที่ 2 เมษายน 2567 ลงนามโดยผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ (คำสั่งแสดงในภาคผนวก ข หน้า 308 - 313) มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 11 คน ประกอบไปด้วย

1) ตัวแทนผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 4 คน 2) ตัวแทนผู้บริหารและ

บุคลากรของหน่วยงานจัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 5 คน และ 3) ตัวแทนศึกษานิเทศก์ของเครือข่ายสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 2 คน ได้แก่

นายกฤษณ์ คงเมือง	ผู้ว่าราชการจังหวัด	ประธานกรรมการ
นางสุภาพันท์ ทองพวงค์	ศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์	รองประธานกรรมการ
นายอัศรเดช ทองใจสด	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด	กรรมการ
รศ.ดร.ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	กรรมการ
นางแพวิพา ภูสงัด	ผอ.สพป.เพชรบูรณ์ เขต 2	กรรมการ
นายทองเลื่อน บุญเพ็ง	ผอ.สพป.เพชรบูรณ์ เขต 3	กรรมการ
นายอดุลย์ ภูปลื้ม	ผอ.สพม.เพชรบูรณ์	กรรมการ
นายไท พานนนท์	ผอ.สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1	กรรมการและเลขานุการ
นายภพเดชา บุญศรี	รอง ผอ.สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางนิลยา ทองศรี	ศึกษานิเทศก์จังหวัดเพชรบูรณ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
น.ส.กฤติธิดา อ่อนคล้าย	ศึกษานิเทศก์ จังหวัดเพชรบูรณ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

บทบาทหน้าที่

1. กำหนดนโยบายระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
2. กำหนดนโยบายแผนการดำเนินงานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
3. กำหนดนโยบายแผนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
4. แจ้งผลการนิเทศ ติดตาม ต่อกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา
5. ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และกลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

1.2 กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 13 คน ประกอบไปด้วย

1) ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 4 คน 2) ตัวแทนผู้บริหารและบุคลากรของหน่วยงานจัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 6 คน และ 3) ตัวแทนผู้บริหารและบุคลากรของเครือข่ายสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 3 คน ได้แก่

นายไท พานนนท์	ผอ.สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1	ประธานกรรมการ
นายภพเดชา บุญศรี	รอง ผอ.สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1	รองประธานกรรมการ
นายธงชัย วงศ์กาอินทร์	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศฯ	กรรมการ

สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1

นางพจนา คงสัตรา	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศฯ สพป.เพชรบูรณ์ เขต 2	กรรมการ
นางปาริชาติ แข่งแก้ว	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศฯ สพป.เพชรบูรณ์ เขต 3	กรรมการ
น.ส.ยลพัชร์ มีเนน	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศฯ สพม.เพชรบูรณ์	กรรมการ
น.ส.ปิ่นแก้ว ย้งคำมัน	ศึกษานิเทศก์ ศธจ.เพชรบูรณ์	กรรมการ
น.ส.ธรรณา พวงจันทร์หอม	ตัวแทน อบจ. เพชรบูรณ์	กรรมการ
นายสุชาติร์ จันทรรัตน์	ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา	กรรมการ
นางวิไล หลงใจคอย	ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา	กรรมการ
นางภัทรวีร์ สุขโชน	ตัวแทนครูแกนนำ	กรรมการ
นางนิลยา ทองศรี	ศึกษานิเทศก์ สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1	กรรมการและเลขานุการ
น.ส.กฤติธิดา อ่อนคล้าย	ศึกษานิเทศก์ สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

บทบาทหน้าที่

1. นำนโยบายระบบระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ไปดำเนินการขับเคลื่อนระดับภาคีเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อให้การศึกษาแกนนำนำไปขับเคลื่อนต่อในระดับสถานศึกษา
2. ดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนระบบระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ แล้วนำไปดำเนินการขับเคลื่อนการศึกษาแกนนำนำไปขับเคลื่อนต่อในระดับสถานศึกษา
3. ดำเนินงานตามแผนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ แล้วนำไปดำเนินการขับเคลื่อนการศึกษาแกนนำนำไปขับเคลื่อนต่อในระดับสถานศึกษา
4. นำผลการนิเทศ ติดตาม มาดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการทำงาน การขับเคลื่อนในระดับภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

1.3 กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 12 คน ประกอบไปด้วย 1) ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 4 คน 2) ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 5 คน และ 3) ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 3 คน ได้แก่

นายไท พานนนท์ ผอ.สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1 ประธานกรรมการ

นายภพเดชา บุญศรี รอง ผอ.สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1	รองประธานกรรมการ
นางนิลยา ทองศรี ศึกษาธิการ สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1	กรรมการ
นางอรจิรา นามวงษา ศึกษาธิการ สพป.เพชรบูรณ์ เขต 2	กรรมการ
น.ส.พัชรินทร์ วาวงศ์มูล ศึกษาธิการ สพป.เพชรบูรณ์ เขต 3	กรรมการ
น.ส.ปิ่นแก้ว ยี่งคามัน ศึกษาธิการ ศรจังหวัดเพชรบูรณ์	กรรมการ
น.ส.ยลพัชร มีเนน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศฯ สพม.เพชรบูรณ์	กรรมการ
นางพรพิมล อ่อนศรี อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	กรรมการ
นายสุชาติ จันทรรัตน์ ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา	กรรมการ
นางวิไล หลงใจคอย ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา	กรรมการ
นางภัทรวีร์ สุขโชน ตัวแทนครูแกนนำ	กรรมการ
น.ส.กฤติญา อ่อนคล้าย ศึกษาธิการ	กรรมการและเลขานุการ
สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1	

บทบาทหน้าที่

1. นิเทศ ติดตาม กระบวนการทำงานของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด และกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ตามโครงการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์ ด้วยรูปแบบการนิเทศ ติดตามแบบกัลยาณมิตร
2. นิเทศ ติดตาม กระบวนการทำงานของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด และกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ตามแผนการดำเนินงานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยรูปแบบการนิเทศ ติดตามแบบกัลยาณมิตร
3. นิเทศ ติดตาม กระบวนการทำงานของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด และกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ตามแผนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์ ด้วยรูปแบบการนิเทศ ติดตามแบบกัลยาณมิตร
4. สรุปและรายงานผลการนิเทศ ติดตาม กระบวนการทำงานของกลไกขับเคลื่อน ภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

2. ผลการสร้างภาพลักษณ์และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ กระบวนการทำงานขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางแสดงผลการประชุมสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ กระบวนการทำงานและการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์ ดังตาราง 8

ตาราง 8 แสดงผลการประชุมสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง
บทบาทหน้าที่ กระบวนการทำงานและการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนา
ตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ว/ด/ป	หัวข้อประชุม	ผลการประชุม	เอกสาร หลักฐาน
การประชุมกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ 3 กลไก			
5 เมษายน 2567	1. โครงสร้างกลไกภาคี เครือข่ายความร่วมมือ	มติที่ประชุม กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ รับทราบตามคำสั่งที่ 842/2567 เรื่อง แต่ง คณะกรรมการโครงการขับเคลื่อนขบวนการ โรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA) จังหวัดเพชรบูรณ์ สั่ง ณ วันที่ 2 เมษายน 2567	ภาพถ่าย การประชุม ที่ 1/2567
	2. บทบาทหน้าที่	มติที่ประชุม กลไกภาคีเครือข่ายความ ร่วมมือ รับทราบบทบาทหน้าที่	
	3. กระบวนการทำงาน ขับเคลื่อนส่งเสริมโรงเรียน พัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์	มติที่ประชุม 1. กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือรับทราบ กระบวนการทำงานใน 5 ขั้นตอน ประกอบ ไปด้วย 1) การสร้างกลไกการขับเคลื่อน ขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์ 2) การจัดทำแผนการขับเคลื่อน ขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์ 3) การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหาร สถานศึกษาครูและศึกษานิเทศก์ 4) การ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การกำกับติดตาม 5) การ สรุป รายงานผลการดำเนินงานและการ สะท้อนผล 2. เห็นชอบให้กลไกภาคีเครือข่ายความ ร่วมมือร่วมกันจัดทำแผนการดำเนินงาน	

ว/ด/ป	หัวข้อประชุม	ผลการประชุม	เอกสาร หลักฐาน
		3. เห็นชอบให้ทั้ง 3 กลไกดำเนินงาน ขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเอง ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2567 - 31 กรกฎาคม 2567	
		4. กำหนดประเมินผลการทดลองขับเคลื่อน รูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริม โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในวันที่ 31กรกฎาคม2567	

3. ผลการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

3.1 ตารางแสดงผลการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด
เพชรบูรณ์ ของทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ดังตาราง 9

ตาราง 9 แสดงผลการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

ระบบส่งเสริม โรงเรียนพัฒนา ตนเอง	กลไก ภาคีเครือข่าย	กระบวนการทำงาน	ว/ด/ป	สถานที่	ปฏิทินการ ดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	
						เป็นไป ตามแผน	ไม่เป็นไป ตามแผน
1. การสร้าง กลไกการ ขับเคลื่อน ขบวนการ โรงเรียนพัฒนา ตนเองของ จังหวัด เพชรบูรณ์	กลไกขับเคลื่อน ภาคีเครือข่าย จังหวัด	1.จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนา คณะกรรมการเชิงพื้นที่ (Core Team)จำนวน 30 คน เพื่อเป็น กระบวนการและผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่เข้มแข็งด้วยกระบวนการDE: Developmental Evaluation	4-5 เม.ย.67	โรงแรมบุรพา	เมษายน	✓	
		2.จัดประชุมวิเคราะห์สภาพปัญหา สรุปผล จัดลำดับความสำคัญหรือ ความเร่งด่วนของปัญหาที่ต้องการ แก้ไขปรับปรุงหรือยกระดับคุณภาพ การศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์จาก ผลการอบรม DE: Developmental Evaluation	6 เม.ย.67	โรงแรม เอสอาร์เรสซิ เดนซ์	เมษายน	✓	

ระบบส่งเสริม โรงเรียนพัฒนา ตนเอง	กลไก ภาคีเครือข่าย	กระบวนการทำงาน	ว/ด/ป	สถานที่	ปฏิทินการ ดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	
						เป็นไป ตามแผน	ไม่เป็นไป ตามแผน
	กลไกขับเคลื่อน ภาคีเครือข่าย สถานศึกษา	1. ศึกษาต้นทุนทางปัญญาซึ่งเป็น นวัตกรรมทางด้านการจัดการเรียน การสอน หรือนวัตกรรมทางการ บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนใน จังหวัดเพชรบูรณ์หรือโรงเรียนที่เข้า ร่วมโครงการ TSQP เดิม	เม.ย. 67	รร.บ้านเขา ชะโงก รร.บ้านกอง ทุล รร.บ้านวัง ร่อง	เมษายน	✓	
		2. ศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนใน จังหวัดเพชรบูรณ์หรือโรงเรียนที่เข้า ร่วมโครงการ TSQP เดิม	เม.ย. 67		เมษายน	✓	
	กลไกนิเทศ ติดตามการ ขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายความ ร่วมมือ	นิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานใน ขั้นตอนการสร้างกลไกการขับเคลื่อน ขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของ จังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไก ขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและ กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่าย สถานศึกษา	เม.ย. 67	สพป.พช.1	เมษายน	✓	

ระบบส่งเสริม โรงเรียนพัฒนา ตนเอง	กลไก ภาคีเครือข่าย	กระบวนการทำงาน	ว/ด/ป	สถานที่	ปฏิทินการ ดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	
						เป็นไป ตามแผน	ไม่เป็นไป ตามแผน
2. การจัดทำ แผนการ ขับเคลื่อน ขบวนการ โรงเรียนพัฒนา ตนเองของ จังหวัด เพชรบูรณ์	กลไกขับเคลื่อน ภาคีเครือข่าย จังหวัด	1. จัดประชุมเตรียมความพร้อมการ จัดงานเสวนาภาคีเครือข่าย	6 พ.ค. 67	สพป.พช.1	พฤษภาคม	✓	
		2. จัดเวทีเสวนาร่วมกันกำหนดการ จัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการ โรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA) ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ระยะเวลา 3 ปี และการเลือก โรงเรียนเข้าร่วมโครงการ TSQA และ นวัตกรรมการศึกษา/การบริหารด้วย ความสมัครใจ	13 พ.ค.67	สพป.พช.1	พฤษภาคม	✓	
		3. จัดทำข้อตกลง MOU ความ ร่วมมือของภาคีเครือข่ายในระดับ จังหวัดตามบทบาทหน้าที่ของ หน่วยงานที่กำหนด	13 พ.ค.67	สพป.พช.1	พฤษภาคม	✓	

ระบบส่งเสริม โรงเรียนพัฒนา ตนเอง	กลไก ภาคีเครือข่าย	กระบวนการทำงาน	ว/ด/ป	สถานที่	ปฏิทินการ ดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	
						เป็นไป ตามแผน	ไม่เป็นไป ตามแผน
กลไกขับเคลื่อน ภาคีเครือข่าย สถานศึกษา	กลไกขับเคลื่อน ภาคีเครือข่าย สถานศึกษา	1. สม่ัครใจเข้าร่วมโครงการโรงเรียน พัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA) ของ จังหวัดเพชรบูรณ์	31 พ.ค.67	สพป.พช.1	พฤษภาคม	✓	
		2.จัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกับภาคีเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อ ขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนา ตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	31 พ.ค. 67	สพป.พช.1	พฤษภาคม	✓	
	กลไกนิเทศ ติดตามการ ขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายความ ร่วมมือ	นิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานใน ขั้นตอนการจัดทำแผนการขับเคลื่อน ขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของ จังหวัดเพชรบูรณ์ของกลไกขับเคลื่อน ภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไก ขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา	พ.ค. 67	สพป.พช.1	พฤษภาคม	✓	

ระบบส่งเสริม โรงเรียนพัฒนา ตนเอง	กลไก ภาคีเครือข่าย	กระบวนการทำงาน	ว/ด/ป	สถานที่	ปฏิทินการ ดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	
						เป็นไป ตามแผน	ไม่เป็นไป ตามแผน
3. การส่งเสริม พัฒนาผู้บริหาร สถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำ การเปลี่ยนแปลง	กลไกขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายจังหวัด	1. จัดประชุมเตรียมความพร้อม การดำเนินงาน	15 ม.ย.67	สพป.พช.1	มิถุนายน	✓	
		2. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนา ผู้บริหารโรงเรียนให้เป็นผู้จัดการ เปลี่ยนแปลง และจัดทำข้อตกลง (MOU)	26-27 มิ.ย. 67	โร ง แ ร ม เอสอาร์เรสซิ เดนซ์	มิถุนายน	✓	
		3. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนา ครูผู้สอนให้เป็นผู้จัดการ เปลี่ยนแปลงด้านการบริหารด้าน การจัดการเรียนรู้รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดห้องเรียน ประสิทธิภาพสูง High Functioning	28-29 มิ.ย. 67	โร ง แ ร ม เอสอาร์เรสซิ เดนซ์	มิถุนายน	✓	

ระบบส่งเสริม โรงเรียนพัฒนา ตนเอง	กลไก ภาคีเครือข่าย	กระบวนการทำงาน	ว/ด/ป	สถานที่	ปฏิทินการ ดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	
						เป็นไป ตามแผน	ไม่เป็นไป ตามแผน
	กลไกขับเคลื่อนภาคี เครือข่าย สถานศึกษา	1. เข้ารับอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้เป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลง และจัดทำ ข้อตกลง (MOU)	26-27 มิ.ย. 67	โร ง แ ร ม เอสอาร์เรสซิ เดนท์	มิถุนายน	✓	
		2. เข้ารับอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาครูผู้สอนให้เป็นผู้นำการ เปลี่ยนแปลงด้านการบริหารด้าน การจัดการเรียนรู้รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดห้องเรียน ประสิทธิภาพสูง High Functioning	28-29 มิ.ย. 67	โร ง แ ร ม เอสอาร์เรสซิ เดนท์	มิถุนายน	✓	
		กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายความ ร่วมมือ	นิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานใน ขั้นตอนการส่งเสริมพัฒนาผู้บริหาร สถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง	มิ.ย. 67	สพป.พช.1 มิถุนายน	✓	

ระบบส่งเสริมโรงเรียน พัฒนาตนเอง	กลไก ภาคีเครือข่าย	กระบวนการทำงาน	ว/ด/ป	สถานที่	ปฏิทินการ ดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	
						เป็นไป ตามแผน	ไม่เป็นไป ตามแผน
4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC การนิเทศ กำกับ ติดตามด้วยกระบวนการ PLC และกระบวนการ DE :Developmental Evaluation	กลไกขับเคลื่อน ภาคีเครือข่าย จังหวัด	1.จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC	12 ก.ค. 67	สพป.พช.1	กรกฎาคม	✓	
		2. ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม	16-26 ก.ค. 67	โรงเรียนที่เข้า ร่วมโครงการ สพป.พช.1	กรกฎาคม	✓	
		3. การใช้กระบวนการ DE: Developmental Evaluation	27 ก.ค. 67		กรกฎาคม	✓	
	กลไกขับเคลื่อน ภาคีเครือข่าย สถานศึกษา	1.ร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC	12 ก.ค. 67	สพป.พช.1	กรกฎาคม	✓	
		2.รับการนิเทศ กำกับ ติดตามการ เตรียมความพร้อมในการเข้าร่วม	16-26 ก.ค. 67	โรงเรียนที่เข้า ร่วมโครงการ	กรกฎาคม	✓	
		โครงการและนวัตกรรม หรือวิธี ปฏิบัติที่ดี ที่สมัครใจเลือกใช้					

ระบบส่งเสริมโรงเรียน พัฒนาตนเอง	กลไก ภาคีเครือข่าย	กระบวนการทำงาน	ว/ด/ป	สถานที่	ปฏิทินการ ดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	
						เป็นไป ตามแผน	ไม่เป็นไป ตามแผน
		3.ร่วมจัดทำแผนการดำเนินงาน โครงการในระยะเวลา 3 ปี ของ สถานศึกษา	27 ก.ค. 67	สพป.พช.1	กรกฎาคม	✓	
	กลไกนิเทศ ติดตามการ ขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายความ ร่วมมือ	นิเทศ ติดตาม กำกับ ติดตาม การเตรียมความพร้อมในการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC การ นิเทศ กำกับ ติดตามด้วย กระบวนการ PLC และกระบวนการ DE :Developmental Evaluation	ก.ค.67	สพป.พช.1	กรกฎาคม	✓	

ระบบส่งเสริมโรงเรียน พัฒนาตนเอง	กลไก ภาคีเครือข่าย	กระบวนการทำงาน	ว/ด/ป	สถานที่	ปฏิทินการ ดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	
						เป็นไป ตามแผน	ไม่เป็นไป ตามแผน
5. การสรุปและรายงานผล การดำเนินงาน และการ สะท้อนผลการดำเนินงาน AAR	กลไกขับเคลื่อน ภาคีเครือข่าย จังหวัด	จัดประชุมเพื่อสรุปงาน การกำหนดหัวข้อใน การติดตามงาน และอื่นๆ	27-29 ก.ค.67	สพป.พช.1	กรกฎาคม	✓	
	กลไกขับเคลื่อน ภาคีเครือข่าย สถานศึกษา	ตัวแทนเข้าร่วมประชุมเพื่อสรุป งาน การกำหนดหัวข้อใน การติดตามงาน และอื่นๆ	27-29 ก.ค.67	สพป.พช.1	กรกฎาคม	✓	
	กลไกนิเทศ ติดตามการ ขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายความ ร่วมมือ	นิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานใน ขั้นตอนการสรุปและรายงานผล การดำเนินงาน และการสะท้อน ผลการดำเนินงาน AAR	27-29 ก.ค.67	สพป.พช.1	กรกฎาคม	✓	

จากตาราง 9 แสดงผลการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ พบว่า กลไกทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีการดำเนินการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นไปตามปฏิทินการดำเนินงานที่กำหนดของแต่ละกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

3.2 ตารางแสดงความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด ดังตาราง 10 - 12

ตาราง 10 แสดงจำนวนร้อยละของตัวแทนเครือข่ายจังหวัด จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตำแหน่ง	จำนวนคน	ร้อยละ
ผู้บริหารการศึกษา	5	12.50
ศึกษานิเทศก์	28	70.00
ครูผู้สอน / ผู้บริหารสถานศึกษา	7	17.50
รวม	40	100.00

จากตาราง 10 พบว่า ตัวแทนเครือข่ายจังหวัด จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นผู้บริหารการศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 เป็นศึกษานิเทศก์ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 และเป็นครูผู้สอน/ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50

ตาราง 11 แสดงจำนวนร้อยละของตัวแทนเครือข่ายจังหวัด จำแนกตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประสบการณ์	จำนวนคน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ปี	20	50.00
5 – 10 ปี	5	12.50
มากกว่า 10 ปี	15	37.50
รวม	40	100.00

จากตาราง 11 พบว่า ตัวแทนเครือข่ายจังหวัด จำแนกตามประสบการณ์ การดำรงตำแหน่งปัจจุบันของตัวแทนเครือข่ายจังหวัด มีประสบการณ์การดำรงตำแหน่งมากกว่า 10 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 มีประสบการณ์ 5 – 10 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็น ร้อยละ 12.50 มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

**ตาราง 12 แสดงความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลอง
ขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเอง
ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด**

ระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด	n = 40		ระดับความ เหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การสร้างกลไกการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเอง ของจังหวัดเพชรบูรณ์			
1.1 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาคณะกรรมการเชิงพื้นที่ (Core Team) จำนวน 30 คน เพื่อเป็นกระบวนกรและผู้นำ การเปลี่ยนแปลงที่เข้มแข็งด้วยกระบวนการ DE: Developmental Evaluation	3.90	0.90	มาก
1.2 จัดประชุมวิเคราะห์สภาพปัญหา สรุปผล จัดลำดับ ความสำคัญหรือความเร่งด่วนของปัญหาที่ต้องการแก้ไขปรับปรุง หรือยกระดับคุณภาพการศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์จากผล การอบรม DE: Developmental Evaluation	4.20	0.69	มาก
2. การจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเอง ของจังหวัดเพชรบูรณ์			
2.1 จัดประชุมเตรียมความพร้อมการจัดงานเสวนาภาคี เครือข่าย	4.33	0.83	มาก
2.2 จัดเวทีเสวนาร่วมกันกำหนดการจัดทำแผนการขับเคลื่อน ขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA) ของจังหวัด เพชรบูรณ์ ระยะเวลา 3 ปี และการเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ TSQA และนวัตกรรมการศึกษาด้วยความสนใจ	4.03	0.62	มาก

ระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด	n = 40		ระดับความ เหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
2.3 จัดทำข้อตกลง MOU ความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในระดับจังหวัดตามบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่กำหนด	4.43	0.59	มาก
3. การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง	3.88	0.61	มาก
3.1 จัดประชุมเตรียมความพร้อมการดำเนินงาน			
3.2 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้เป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลง และจัดทำข้อตกลง(MOU)	4.70	0.46	มากที่สุด
3.3 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูผู้สอนให้เป็นผู้นำการ เปลี่ยนแปลงด้านการบริหารด้านการจัดการเรียนรู้รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดห้องเรียนประสิทธิภาพสูง High Functioning	4.18	0.68	มาก
4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC การนิเทศ กำกับ ติดตามด้วย กระบวนการ PLC และกระบวนการ DE :Developmental Evaluation	4.03	0.66	มาก
4.1 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC			
4.2 การดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม	4.55	0.50	มากที่สุด
4.3 การใช้กระบวนการ DE: Developmental Evaluation	3.98	0.62	มาก
5. การสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน และการสะท้อนผล การดำเนินงาน AAR			
5.1 จัดประชุมเพื่อสรุปงานการกำหนดหัวข้อใน การติดตามงาน และอื่นๆ	4.45	0.60	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.22	0.25	มาก

จากตาราง 12 พบว่า ตัวแทนเครือข่ายจังหวัด มีความเห็นว่า การทดลองขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอน พบว่าทุกขั้นตอนของระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความเหมาะสมที่นำไปใช้

ขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง ขั้นตอนย่อย จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง และจัดทำข้อตกลง(MOU) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) และ รองลงมา คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC การนิเทศ กำกับ ติดตามด้วยกระบวนการ PLC และกระบวนการ DE :Developmental Evaluation ขั้นตอนย่อย การดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง ขั้นตอนย่อย จัดประชุมเตรียมความพร้อม การดำเนินงาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนย่อย พบว่า ทุกขั้นตอนย่อยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ($\bar{X}$ อยู่ในช่วง 3.88 – 4.70)

3.3 ตารางแสดงความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ดังตาราง 13 - 15

ตาราง 13 แสดงจำนวนร้อยละของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตำแหน่ง	จำนวนคน	ร้อยละ
ผู้บริหารสถานศึกษา	62	45.26
ครูผู้สอน	75	54.74
รวม	137	100.00

จากตาราง 13 พบว่า ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 45.26 เป็นครูผู้สอน จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 54.74

ตาราง 14 แสดงจำนวนร้อยละของตัวแทนสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประสบการณ์	จำนวนคน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ปี	76	55.47
5 – 10 ปี	42	30.66
มากกว่า 10 ปี	19	13.87
รวม	137	100.00

จากตาราง 14 พบว่า ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่งปัจจุบันของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา มีประสบการณ์การดำรงตำแหน่งมากกว่า 10 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.87 มีประสบการณ์ 5 – 10 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 30.66 มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 55.47

ตาราง 15 แสดงความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

ระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา	n = 137		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. การสร้างกลไกการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์			
1.1 การศึกษาต้นทุนทางปัญญาซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการจัดการเรียนการสอน หรือนวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์หรือโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ TSQP เดิม	4.53	0.81	มากที่สุด
1.2 การศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์หรือโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ TSQP เดิม	4.02	0.43	มาก

ระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา	n = 137		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
2. การจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเอง ของจังหวัดเพชรบูรณ์			
2.1 การสมัครใจเข้าร่วมโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA) ของจังหวัดเพชรบูรณ์	4.05	0.81	มาก
2.2 การจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกับภาคีเครือข่ายจังหวัดเพื่อขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	3.85	0.72	มาก
3. การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง			
3.1 การเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และจัดทำข้อตกลง (MOU)	4.70	0.52	มากที่สุด
3.2 การเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูผู้สอนให้เป็นผู้ นำการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารด้านการจัดการเรียนรู้รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดห้องเรียนประสิทธิภาพสูง High Functioning	3.73	0.70	มาก
4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC การนิเทศ กำกับ ติดตามด้วย กระบวนการ PLC และกระบวนการ DE :Developmental Evaluation			
4.1 การร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC	3.99	0.85	มาก
4.2 การรับการนิเทศ กำกับ ติดตามการเตรียมความพร้อมใน การเข้าร่วมโครงการและนวัตกรรม หรือวิธีปฏิบัติที่ดี ที่สมัครใจ เลือกใช้	4.09	0.80	มาก
4.3 การร่วมจัดทำแผนการดำเนินงานโครงการในระยะเวลา 3 ปี ของสถานศึกษา	3.95	0.83	มาก

ระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา	n = 137		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
5. การสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน และการสะท้อนผล			
การดำเนินงาน AAR			
5.1 ส่งตัวแทนตัวแทนเข้าร่วมประชุมเพื่อสรุปงาน การกำหนด หัวข้อในการติดตามงาน และอื่นๆ	4.61	0.62	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.15	0.25	มาก

จากตาราง 15 พบว่า ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา มีความเห็นว่า การทดลองขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอนพบว่า ทุกขั้นตอนของระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความเหมาะสมที่นำไปใช้ขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง ขั้นตอนย่อย การเข้ารับอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง และจัดทำข้อตกลง (MOU) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) และ รองลงมา คือ การสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน และการสะท้อนผลการดำเนินงาน AAR ขั้นตอนย่อย การส่งตัวแทนตัวแทนเข้าร่วมประชุมเพื่อสรุปงาน การกำหนดหัวข้อในการติดตามงาน และอื่นๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง ขั้นตอนย่อย การเข้ารับอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูผู้สอนให้เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดห้องเรียนประสิทธิภาพสูง High Functioning มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนย่อย พบว่า ทุกขั้นตอนย่อยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ($\bar{X}$ อยู่ในช่วง 3.73 – 4.70)

3.4 ตารางแสดงความคิดเห็นของของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกไนเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ
ดังตาราง 16 - 18

ตาราง 16 แสดงจำนวนร้อยละของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตำแหน่ง	จำนวนคน	ร้อยละ
ผู้บริหารการศึกษา	5	2.82
ศึกษานิเทศก์	28	15.82
ผู้บริหารสถานศึกษา	66	37.29
ครูผู้สอน	78	44.07
รวม	177	100.00

จากตาราง 16 พบว่า ตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นผู้บริหารการศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.82 ศึกษานิเทศก์ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 15.82 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 37.29 และเป็นครูผู้สอน จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 44.07

ตาราง 17 แสดงจำนวนร้อยละของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประสบการณ์	จำนวนคน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ปี	96	54.24
5 – 10 ปี	47	26.55
มากกว่า 10 ปี	34	19.21
รวม	177	100.00

จากตาราง 17 พบว่า ตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่งปัจจุบันของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา มีประสบการณ์การดำรงตำแหน่งมากกว่า 10 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 19.21 มีประสบการณ์ 5 – 10 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 26.55 และมีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 54.24

ตาราง 18 แสดงความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

ระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนฯ	n = 177		ระดับความ เหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การสร้างกลไกการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ การนิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา	4.45	0.71	มาก
2. การจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ การนิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา	4.49	0.68	มาก
3. การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง การนิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลงของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา	4.74	0.46	มากที่สุด

ระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนฯ	n = 177		ระดับความ เหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC การนิเทศ กำกับ ติดตามด้วยกระบวนการ PLC และกระบวนการ DE : Developmental Evaluation			
การนิเทศ ติดตาม กำกับ ติดตามการเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการและนวัตกรรม หรือวิธีปฏิบัติที่ดี ที่สมัครใจเลือกใช้ และจัดทำแผนการดำเนินงานโครงการในระยะเวลา 3 ปีของสถานศึกษา	4.58	0.65	มากที่สุด
5. การสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน และการสะท้อนผลการดำเนินงาน AAR			
การนิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน และการสะท้อนผลการดำเนินงาน AAR	4.67	0.59	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.59	0.43	มากที่สุด

จากตาราง 18 พบว่า ตัวแทนตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและสถานศึกษามีความเห็นว่าการทดลองขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์กลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) เมื่อพิจารณากลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือแต่ละขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนของระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์มีความเหมาะสม ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลงของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) และ รองลงมา คือ การนิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน และการสะท้อนผลการดำเนินงาน AAR มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ทุกกลไก นิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือแต่ละขั้นตอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากถึงมากที่สุด ($\bar{X}$ อยู่ในช่วง 4.45 – 4.74)

4. การส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนา โรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach)

ตารางแสดงความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อระดับการปฏิบัติใน การส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) ดังตาราง 19 – 21

ตาราง 19 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	จำนวนคน	ร้อยละ
ผู้บริหารสถานศึกษา	111	33.33
ครูแกนนำ	111	33.33
ครูวิชาการ	111	33.33
รวม	333	100.00

จากตาราง 19 พบว่า ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบ แบบสอบถาม พบว่า เป็นผู้บริหารการศึกษา จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 เป็นครู แกนนำ จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และเป็นครูวิชาการ จำนวน 111 คน คิดเป็น ร้อยละ 33.33

ตาราง 20 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสังกัด

ตำแหน่ง	จำนวนคน	ร้อยละ
สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1	63	18.92
สพป.เพชรบูรณ์ เขต 2	60	18.02
สพป.เพชรบูรณ์ เขต 3	156	46.85
สพม.เพชรบูรณ์	33	9.91
สชจ.เพชรบูรณ์(โรงเรียนเอกชน)	18	5.40
อบจ.เพชรบูรณ์	3	0.90
รวม	333	100.00

จากตาราง 20 พบว่า ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา จำแนกตามสังกัดของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า สังกัด สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1 จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 18. สังกัด สพป.เพชรบูรณ์ เขต 2 จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 18.02 สังกัด สพป.เพชรบูรณ์ เขต 3 จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 46.85 สังกัด สพม.เพชรบูรณ์ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 9.91 สังกัด ศรจ.เพชรบูรณ์(โรงเรียนเอกชน) จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40 และสังกัด อบจ.เพชรบูรณ์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.90

ตาราง 21 แสดงความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach)

มาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach)	N = 333		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. การตั้งเป้าหมายของโรงเรียน (Goal)	4.79	0.20	มากที่สุด
1.1 มีการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม	4.93	0.30	มากที่สุด
1.2 มีการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.65	0.60	มากที่สุด
1.3 มีการติดตามและประเมินผลการบรรลุเป้าหมายของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.87	0.34	มากที่สุด
1.4 เป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดขึ้นมีความท้าทายและเป็นไปได้	4.85	0.38	มากที่สุด
1.5 เป้าหมายที่กำหนดครอบคลุมด้านผู้เรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านเครือข่าย	4.63	0.63	มากที่สุด
2. การมีระบบสารสนเทศคุณภาพ (Info)	4.73	0.25	มากที่สุด
2.1 มีการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อจัดการข้อมูลในโรงเรียน	4.88	0.34	มากที่สุด
2.2 ระบบสารสนเทศที่ใช้มีความปลอดภัยและเชื่อถือได้	4.58	0.61	มากที่สุด
2.3 มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน	4.83	0.37	มากที่สุด

มาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach)	N = 333		ระดับการปฏิบัติ
	$\bar{X}$	S.D.	
2.4 ข้อมูลที่รวบรวมสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.80	0.42	มากที่สุด
2.5 มีการปรับปรุงระบบสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง	4.58	0.64	มากที่สุด
3. ชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC)	4.72	0.25	มากที่สุด
3.1 มีการจัดตั้งชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในโรงเรียน	4.85	0.38	มากที่สุด
3.2 ครูมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาชีพ	4.58	0.61	มากที่สุด
3.3 มีการปรับปรุงการเรียนการสอนตามข้อเสนอแนะจาก PLC	4.85	0.36	มากที่สุด
3.4 ใช้ PLC เป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียน	4.78	0.44	มากที่สุด
3.5 มีการประเมินผลการดำเนินงานของ PLC อย่างต่อเนื่อง	4.56	0.64	มากที่สุด
4. นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน (Classroom Innovation)	4.67	0.29	มากที่สุด
4.1 มีการใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการจัดการเรียนการสอน	4.81	0.41	มากที่สุด
4.2 นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนรู้การเรียนรู้	4.54	0.66	มากที่สุด
4.3 โรงเรียนส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning	4.87	0.33	มากที่สุด
4.4 การจัดการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการ	4.68	0.49	มากที่สุด
4.5 มีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.44	0.64	มากที่สุด
5. เครือข่ายร่วมดำเนินงาน (Network)	4.66	0.21	มากที่สุด
5.1 มีการสร้างเครือข่ายร่วมดำเนินงานกับโรงเรียนอื่นๆ	4.50	0.51	มากที่สุด
5.2 มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้กับโรงเรียนอื่นๆ	4.80	0.46	มากที่สุด
5.3 มีการร่วมมือกับชุมชนและองค์กรภายนอกในการพัฒนางานวิชาการ	4.54	0.50	มากที่สุด
5.4 มีการใช้ต้นทุนชุมชนเข้ามาร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.59	0.61	มากที่สุด

มาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach)	N = 333		ระดับการปฏิบัติ
	$\bar{X}$	S.D.	
5.5 มีการประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	4.87	0.43	มากที่สุด
6. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.66	0.22	มากที่สุด
6.1 ใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาสและมีความต้องการพิเศษ	4.65	0.49	มากที่สุด
6.2 มีการคัดกรองนักเรียนที่ต้องการการดูแลพิเศษอย่างทั่วถึง	4.69	0.52	มากที่สุด
6.3 มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง	4.49	0.50	มาก
6.4 มีการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เต็มศักยภาพ	4.69	0.59	มากที่สุด
6.5 มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกและชุมชนเพื่อช่วยเหลือดูแลนักเรียน	4.80	0.48	มากที่สุด
7. เครื่องมือประเมินผลเชิงพัฒนา (DE)	4.82	0.17	มากที่สุด
7.1 มีการใช้เครื่องมือประเมินผลเชิงพัฒนาเพื่อวางแผนพัฒนาโรงเรียน	4.99	0.08	มากที่สุด
7.2 มีการใช้เครื่องมือประเมินผลเชิงพัฒนาเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้	4.69	0.52	มากที่สุด
7.3 ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกมีส่วนร่วมในการกระบวนการ DE	4.82	0.38	มากที่สุด
7.4 มีการปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง	4.74	0.57	มากที่สุด
7.5 มีการใช้ข้อมูลจากเครื่องมือประเมินเพื่อปรับปรุงนโยบาย	4.83	0.46	มากที่สุด
8. การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนด้วย Formative Assessment	4.74	0.28	มากที่สุด
8.1 มีการใช้ Formative Assessment เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน	4.88	0.32	มากที่สุด
8.2 มีการให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้	4.66	0.53	มากที่สุด
8.3 มีการตรวจสอบความก้าวหน้าและการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.75	0.43	มากที่สุด
8.4 มีการปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ตามผลการประเมิน	4.67	0.60	มากที่สุด
8.5 มีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างครอบคลุม	4.74	0.51	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.72	0.16	มากที่สุด

จากตาราง 21 พบว่า ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา มีความเห็นว่า มีการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) ทั้ง 8 มาตรการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$) โดยทุกมาตรการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ อยู่ในช่วง 4.66 – 4.82) มาตรการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เครื่องมือประเมินผลเชิงพัฒนา (DE) ($\bar{X} = 4.82$) มาตรการที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา 2 ลำดับ คือ การตั้งเป้าหมายของโรงเรียน (Goal) ($\bar{X} = 4.79$) และการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนด้วย Formative Assessment ($\bar{X} = 4.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการใช้เครื่องมือประเมินผลเชิงพัฒนาเพื่อวางแผนพัฒนาโรงเรียน ($\bar{X} = 4.99$) รองลงมา 2 ลำดับ คือ มีการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ($\bar{X} = 4.93$) และมีการใช้ Formative Assessment เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ($\bar{X} = 4.88$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการประเมินรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

1. การประเมินรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยนำเสนอตาราง 22 - 24

ตาราง 22 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแทนเครือข่ายของกลุ่มตัวอย่าง

ตำแหน่ง	จำนวนคน	ร้อยละ
ตัวแทนเครือข่ายจังหวัด	40	22.60
ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา	137	77.40
รวม	177	100.00

จากตาราง 22 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแทนเครือข่ายของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ดังนี้ ตัวแทนเครือข่ายจังหวัด จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 22.60 และตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 77.40

ตาราง 23 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

ประสบการณ์	จำนวนคน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ปี	96	54.24
5 – 10 ปี	47	26.55
มากกว่า 10 ปี	34	19.21
รวม	177	100.00

จากตาราง 23 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่งปัจจุบัน ดังนี้ มีประสบการณ์การดำรงตำแหน่งปัจจุบัน มากกว่า 10 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 19.21 มีประสบการณ์ 5 – 10 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 26.55 มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 54.24

ตาราง 24 แสดงความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเอง ของจังหวัดเพชรบูรณ์	N = 177		
	ประโยชน์และคุณค่า		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การใช้ทรัพยากรและงบประมาณ	4.16	0.60	มาก
1.1 โครงสร้างของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือมีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของจังหวัดเพชรบูรณ์	4.15	0.75	มาก
1.2 วัสดุ อุปกรณ์ มีจำนวนเพียงพอต่อการดำเนินการขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	4.16	0.79	มาก
2. การสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ	4.24	0.23	มาก
2.1 การติดต่อสื่อสาร			
2.1.1 การใช้ตัวแทนกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือติดต่อสื่อสาร ประสานงานระหว่างกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ	4.27	0.73	มาก
2.1.2 การใช้ช่องทาง Social ติดต่อสื่อสารระหว่างกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ	3.91	0.58	มาก
2.1.3 การใช้การจัดเวทีเพื่อประชุมชี้แจง ระดมความคิดเห็น การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรมถอดบทเรียน กิจกรรมสร้างขวัญกำลังใจ ติดต่อสื่อสารระหว่างกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ	4.47	0.60	มาก
2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ			
2.2.1 โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ	4.23	0.66	มาก

ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเอง ของจังหวัดเพชรบูรณ์	N = 177		
	ประโยชน์และคุณค่า		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2.2.2 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือมีเป้าหมาย ร่วม	4.23	0.67	มาก
2.2.3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีการ เรียนรู้ร่วมกันในลักษณะแนวราบ ให้เกียรติ ไว้วางใจ ยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน ส่งเสริมการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ได้อย่างเหมาะสม	4.25	0.64	มาก
2.2.4 การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรม ระดมความคิดเห็น กิจกรรมการจัดทำสื่อ นวัตกรรม กิจกรรมถอดบทเรียน กิจกรรมสร้างขวัญกำลังใจ เพื่อสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมืออย่าง ต่อเนื่อง	4.07	0.63	มาก
2.2.5 การจัดทำช่องทางการติดต่อสื่อสารหลาย ช่องทางเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของภาคีเครือข่าย ในการร่วม แก้ไขปัญหา และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน เช่น กลุ่ม line กลุ่ม Facebook เป็นต้น	4.47	0.59	มาก
3. การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษา เชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์	4.20	0.25	มาก
3.1 การจัดตั้งกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ			
3.1.1 กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด	4.25	0.67	มาก
3.1.2 กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา	4.21	0.69	มาก
3.1.3 กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายความร่วมมือ	4.25	0.64	มาก
3.2 การสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงสร้าง บทบาทหน้าที่กระบวนการทำงานและ การขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของ จังหวัดเพชรบูรณ์	4.07	0.66	มาก

ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเอง ของจังหวัดเพชรบูรณ์	N = 177		
	ประโยชน์และคุณค่า		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3.3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือขับเคลื่อนระบบ ส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์			
3.3.1 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนขบวนการ โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	4.23	0.66	มาก
3.3.2 การจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการ โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	4.34	0.66	มาก
3.3.3 การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.09	0.69	มาก
3.3.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC การนิเทศ กำกับ ติดตามด้วยกระบวนการ PLC และกระบวนการ DE :Developmental Evaluation	4.18	0.65	มาก
3.3.5 การสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน และ การสะท้อนผลการดำเนินงาน AAR	4.14	0.65	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.21	0.16	มาก

จากตาราง 24 พบว่า ตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา มีความคิดเห็นว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวม มีประโยชน์และคุณค่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) โดยทุกข้อมีประโยชน์และคุณค่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ อยู่ในช่วง 4.16 – 4.24) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีประโยชน์และคุณค่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมา 2 ลำดับ คือ การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีประโยชน์และคุณค่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) และการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ มีประโยชน์และคุณค่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) ตามลำดับ

2. การประเมินการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการถอดบทเรียนของคณะกรรมการ กลไกขับเคลื่อน

ภาคีเครือข่ายจังหวัด กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และกลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือโดยการประชุม สะท้อนผลการดำเนินงาน และการทบทวนหลังปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) ที่มีต่อการดำเนินงานของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยนำเสนอ ดังนี้

ผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

1. คณะกรรมการเชิงพื้นที่ (Core Team) จำนวน 38 คน ได้รับการพัฒนาให้เป็น กระบวนกรและผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เข้มแข็งด้วยกระบวนการ การประเมินเชิงพัฒนา (DE: Developmental Evaluation)
2. ได้ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา สรุปผล จัดลำดับความสำคัญหรือความเร่งด่วนของ ปัญหาที่ต้องการแก้ไขปรับปรุงหรือยกระดับคุณภาพการศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์จากผลการอบรม การประเมินเชิงพัฒนา (DE: Developmental Evaluation)
3. ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาขบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเอง เชิงพื้นที่ จังหวัดเพชรบูรณ์ 1) การกำหนดกลยุทธ์ในการจัดทำแผนพัฒนา 2) การกำหนดพันธกิจ 3) การกำหนดเป้าหมาย 4) การสังเคราะห์ผลจากกระบวนการ DE Step 1-6 ต้นน้ำ
4. มีการใช้เครื่องมือและแนวทางของการประเมินผลเชิงพัฒนา (DE: Developmental Evaluation) เป็นเครื่องมือของการออกแบบแผนการทำงานและบริหารจัดการแนวใหม่เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับพื้นที่/จังหวัดเพชรบูรณ์ และระดับโรงเรียน ไปจนถึงการประกัน คุณภาพภายในโรงเรียนที่เข้มแข็ง
5. ผู้บริหารโรงเรียน/ศึกษานิเทศก์ ได้รับการพัฒนาสมรรถนะเป็นต้นแบบของผู้นำการ เปลี่ยนแปลงด้านการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อให้เกิด ห้องเรียนประสิทธิภาพสูง (High Functioning Classroom) การวัดประเมินผลแบบ 360 องศา สำหรับจังหวัดเพชรบูรณ์
6. มีการส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และ ศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการ เปลี่ยนแปลงด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดห้องเรียน ประสิทธิภาพสูง High Functioning Classroom โดยใช้นวัตกรรม 1) CIP: Community Innovation Project 2) DE: Developmental Evaluation 3) PBL: Problem based Learning 4) BBL: Brain Based Learning และ 5) PLC: Professional Learning Community
7. มีสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น/ภูมิภาค เข้าร่วมเป็นหน่วยสนับสนุนด้านเทคนิค วิชาการร่วมกับเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานในกำกับดูแลของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อเติมเต็ม ศักยภาพทางวิชาการให้แก่ ผู้บริหารเขตพื้นที่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์
8. ครูผู้สอน เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารด้านการจัดการเรียนรู้

รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดห้องเรียนประสิทธิภาพสูง High Functioning ด้วย นวัตกรรม
1) นวัตกรรม CIP + BBL+PLC 2) นวัตกรรม PBL+ จิตศึกษา + PLC 3) กระบวนการพื้นฐาน 4Ps,
6Qs

9. มีแนวทาง หรือ นวัตกรรมของการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนและระบบนิเวศการเรียนรู้
ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยการศึกษาดัชนี สภาพปัญหา การจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วน
ของการ แก้ปัญหา ในองค์ประกอบต่างๆ ได้อย่างหลากหลาย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุก
ภาคส่วนในระดับพื้นที่

10. มีการบูรณาการความร่วมมือและกลไกการทำงานที่สร้างแนวคิดความเป็นเจ้าของ
ร่วมกัน ของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โดยจังหวัด/เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงาน
ระดับพื้นที่อื่นๆ และระดมทรัพยากรเพื่อ การจัดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน และพัฒนาเด็กและ
เยาวชนวัยเรียนในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ

1. ขั้นตอนในการขออนุมัติให้เป็นหน่วยงานที่ได้รับทุนจากหน่วยงานต้นสังกัดส่งผลต่อ
เวลาในการดำเนินงานโครงการลดลงและต้องรีบเร่งดำเนินกิจกรรมในช่วงระยะเวลากระชั้นชิด
2. การดำเนินกิจกรรมที่มีระยะเวลาเป็นข้อจำกัด ส่งผลให้มีปัญหาความล่าช้าในการ
ประสานงานหน่วยงาน/สถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง
3. การประชุมวางแผนงานของทีมงานไม่เป็นไปตามระยะที่กำหนด ผู้เข้าร่วมประชุมมา
ไม่ครบ ไม่ครบทุกบทบาทหน้าที่ส่งผลต่อการรับรู้ ความเข้าใจในโครงการ/กิจกรรม

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ และแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียน พัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิง พื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ 3) เพื่อทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคี เครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และ 4) เพื่อ ประเมินรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์ โดยมีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่และแนวทางขับเคลื่อน การศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริม โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ แบ่งเป็น 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การยก (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนา ตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัด เพชรบูรณ์ ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 15 คน ประกอบไป ด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิระดับจังหวัดและระดับหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัด จำนวน 6 คน 2) ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียระดับเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล ได้แก่ แนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริม โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับองค์ประกอบ ของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้ข้อเสนอแนะ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและ ความสมบูรณ์ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียน พัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยวิธีการ สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 9 คน

ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก จำนวน 3 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิระดับจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 คน และ 3) ผู้ทรงคุณวุฒิระดับสถานศึกษา จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ โครงร่างวิทยานิพนธ์ รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และแบบตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ แล้วดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบไปด้วย 1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 11 คน 2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 13 คน 3) กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการดำเนินงานทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบไปด้วย 1) การจัดตั้งกลไกภาคีเครือข่าย 2) ผลการสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ บทบาทหน้าที่ กระบวนการทำงานและการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเองในจังหวัดเพชรบูรณ์ และ 3) ผลการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือและแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ผู้วิจัยร่วมกับกลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือดำเนินการเก็บรวบรวม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ประกอบไปด้วย 1) การจัดตั้งกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ 2) การสร้าง ความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ กระบวนการทำงานและการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเองในจังหวัดเพชรบูรณ์ และ 3) การขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกแหล่งข้อมูลโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบไปด้วย 1) ตัวแทนเครือข่ายจังหวัด 11 ทีม 2) เครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 111 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อประเมินประสิทธิภาพ และแบบรายงานผลการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่และแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่และแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ นำมาสังเคราะห์แนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ขึ้นประกอบไปด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ 1) กลไกเครือข่ายความร่วมมือ 2) บทบาทหน้าที่ 3) วิธีการทำงาน และ 4) กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ และ 2 เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์ 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 กลไกเครือข่ายความร่วมมือ

กลไกเครือข่ายจังหวัด จำนวน 37 คน ประกอบไปด้วย 1) ตัวแทนผู้บริหารและบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา 2) อปท. และ 3) อาจารย์มหาวิทยาลัย สัดส่วน (31: 1: 5)

กลไกเครือข่ายสถานศึกษา แต่ละชุดประกอบไปด้วยกลุ่มคน 33 คน ประกอบไปด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาระดับเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 11 คน และ 2) ตัวแทนครูผู้สอนระดับเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 22 คน สัดส่วน (11: 22)

ประเด็นที่ 2 บทบาทหน้าที่ ประกอบด้วย 1) บทบาทหน้าที่ของกลไกเครือข่ายจังหวัด ได้แก่ กำหนดนโยบายเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ กำหนดแนวทางการดำเนินงานของขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณ การดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และกำหนดปฏิทินการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพชรบูรณ์ และ 2) บทบาทหน้าที่ของกลไกเครือข่ายสถานศึกษา ได้แก่ นำนโยบายมาวางแผนขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ส่งเสริม ช่วยเหลือ สนับสนุนการศึกษาผู้สอนในระดับเครือข่าย ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาในระดับเครือข่าย และประเมินและรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในระดับเครือข่ายและผลการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่าย

ประเด็นที่ 3 วิธีการทำงาน ประกอบด้วย 1) กลไกเครือข่ายจังหวัด ได้แก่ การสร้างกลไกการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ การจัดทำ

แผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การกำกับติดตาม 2) กลไกเครือข่ายสถานศึกษา ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางเลือกของโรงเรียน การประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลเชิงพัฒนาด้วยกระบวนการ DE การประชุมเชิงปฏิบัติการ “การดำเนินการพัฒนาแผนพัฒนาโรงเรียน” การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ Q-info การนิเทศกำกับ ติดตาม จัดนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการ

ประเด็นที่ 4 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ ประกอบด้วย 1) กลไกเครือข่ายจังหวัด ได้แก่ การจัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับจังหวัด การนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในระดับจังหวัด การสะท้อนผลและถอดบทเรียนการดำเนินงานขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของผู้บริหาร 2) กลไกเครือข่ายสถานศึกษา ได้แก่ การจัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับเครือข่ายสถานศึกษา การนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในระดับเครือข่ายสถานศึกษา 3) การสะท้อนผลและถอดบทเรียนการดำเนินงานขับเคลื่อนการศึกษา เชิงพื้นที่ของการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ระดับเครือข่ายสถานศึกษา

เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์ 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์

2. ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบภาคเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสม โดยผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 37 คน ประกอบไปด้วย 1) ตัวแทนผู้บริหารและบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา 2) อปท. และ 3) อาจารย์มหาวิทยาลัย สัดส่วน (31: 1: 5) เป็นผู้บริหารและบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ ได้มาโดยตำแหน่ง 2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา แต่ละชุดประกอบไปด้วยกลุ่มคน 33 คน ประกอบไปด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาระดับเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 11 คน และ 2) ตัวแทนครูผู้สอนระดับเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 22 คน เป็นตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษาในระดับเครือข่ายสถานศึกษาที่ได้รับแต่งตั้งจากหน่วยงานต้นสังกัดให้เป็นประธานเครือข่ายสถานศึกษา เป็นผู้อำนวยการ

สถานศึกษาในระดับเครือข่าย ได้มาโดยตำแหน่ง เป็นตัวแทนครูผู้สอนในระดับเครือข่ายสถานศึกษา ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาทุกสถานศึกษาในเครือข่ายเป็นผู้คัดเลือกตัวแทนโรงเรียนละ 2 คน และได้รับการแต่งตั้งจากหน่วยงานต้นสังกัดให้เป็นกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา เป็นตัวแทนกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา ที่มาจากตัวแทนครูผู้สอนในเครือข่ายสถานศึกษา และได้รับการคัดเลือกจากประธานเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 1 คน ให้เป็นครูผู้สอนเครือข่ายสถานศึกษา 3) กลไกพิเศษ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่าย กลไกพิเศษ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 12 คน ประกอบไปด้วย 1) ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด 2) ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และ 3) ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา สัดส่วน (4: 5: 3) เป็นตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด ประกอบด้วย ศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์หรือตัวแทน ตัวแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ประกอบด้วย ตัวแทนผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ ศึกษาพิเศษก็ได้มาโดยการแต่งตั้ง เป็นตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา ประกอบด้วย ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ และตัวแทนครูวิชาการเครือข่ายสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้มาโดยการคัดเลือก

องค์ประกอบที่ 2 บทบาทหน้าที่ของกลไกภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย 1) บทบาทหน้าที่ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด ได้แก่ กำหนดนโยบายเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ กำหนดแนวทางการดำเนินงานของขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณ การดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และกำหนดปฏิทินการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพชรบูรณ์ 2) บทบาทหน้าที่ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ได้แก่ นำนโยบายมาวางแผนขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ส่งเสริมช่วยเหลือ สนับสนุนการศึกษาผู้สอนในระดับเครือข่าย ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาในระดับเครือข่าย และประเมินและรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในระดับเครือข่ายและผลการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่าย 3) บทบาทหน้าที่ของกลไกพิเศษ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ นิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา วัดและประเมินผล วิธีการทำงานของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา สรุปและรายงาน

ผลการนิเทศ ติดตามวิธีการทำงานของของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 3 วิธีการทำงานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบไปด้วย

1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด ได้แก่ 1.1) การสร้างกลไกการขับเคลื่อน ขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ระดมความคิดเห็นและร่วมออกแบบ การขับเคลื่อนงานพัฒนาการศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ในจังหวัด ในลักษณะของการบูรณาการความร่วมมือและความเป็นเจ้าของการพัฒนาการศึกษา ร่วมกันของทุกภาคส่วน ตามหลักของการกระจายอำนาจและมีอิสระในการบริหารจัดการ ทั้งระดม ทรัพยากรในรูปแบบต่าง ๆ และจัดสรรงบประมาณ โดยโครงการนี้ดำเนินงานโดย Core Team จังหวัดเพชรบูรณ์ รวมระดมความคิดเห็นและร่วมออกแบบการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษา ร่วมกัน เพื่อการขยายผลและสร้างการเปลี่ยนแปลงในเชิงระบบที่เป็นรูปธรรมด้วยการสร้างชุมชนเชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) ในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนที่สามารถเป็นแกนนำการ พัฒนาตนเอง (Agentic Schools) ที่เน้นการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนและขับเคลื่อนการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกลไกเชิงพื้นที่ที่นำไปสู่ระบบนิเวศทางการศึกษา (Ecosystem) จากการ มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน 1.2) การจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งแผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย หลักการขับเคลื่อนงาน TSQM-A ประกอบด้วยกลไกสำคัญ 2 ส่วน คือ (1) กลไกระดับ โรงเรียน (Micro) การพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ครู และเด็ก ต่อเนื่องจากฐานทุนเดิมของโรงเรียน โดยการเพิ่มคุณภาพ ต่อยอดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ เพื่อให้โรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย สามารถพัฒนาตนเองเป็นโรงเรียนแกนนำขยายผลกับโรงเรียนเครือข่ายได้ พร้อมทั้งให้อิสระแก่ โรงเรียนในการเลือกใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนหรือการพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย และ สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของโรงเรียน โดยโครงการนี้พัฒนาคุณภาพโรงเรียน ครู และ นักเรียน จากต้นทุนเดิมที่ได้พัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) ด้วยโรงเรียนต้น ทุนเดิม 9 โรงเรียนที่ถือว่าเป็นโรงเรียนแกนนำในการขยายผลไปยังโรงเรียนเครือข่ายในการต่อยอด คุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ ซึ่งจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม บริบทการศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้กระบวนการ DE ภาพรวมโดยส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาสมรรถนะในแต่ละด้านเพื่อให้เกิดการ พัฒนาทั้งระบบ นำไปสู่การออกแบบแพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาสมรรถนะสำหรับ การทำงานอนาคต (Reskill/Upskill/New skill) ในบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ของโรงเรียนพัฒนา ตนเองเชิงพื้นที่ (2) กลไกระดับพื้นที่: เขต/จังหวัด (Meso) เป็นการบริหารจัดการระดับพื้นที่แบบ มีส่วนร่วม ที่เชื่อมโยงภาคีภาคการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และภาคส่วนอื่น ๆ ในพื้นที่ การดำเนินงาน เพื่อขับเคลื่อนระบบนิเวศทางการศึกษาของจังหวัด รวมถึงการระดมทรัพยากรด้าน

ต่าง ๆ โครงการมีการขับเคลื่อนระบบนิเวศทางการศึกษา ของจังหวัด โดยกำหนดพื้นที่ให้เกิดการมีส่วนร่วมและการระดมสมองอย่างสม่ำเสมอในการแลกเปลี่ยนและกำหนดทิศทางทางการศึกษาร่วมกันด้วยการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในแต่ละวง PLC 1.3) การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ หลักการดำเนินงานโดยการขับเคลื่อนกลไกใน 2 ระดับ คือกลไกระดับโรงเรียน (Micro) และกลไกระดับพื้นที่: เขต/จังหวัด (Meso) ใช้แนวทางการทำงานด้วยหลักการมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดระบบการดูแลช่วยเหลือและเฝ้าระวังการหลุดออกจากระบบการศึกษาของนักเรียน การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษา การเพิ่มพื้นที่การเรียนรู้แนวใหม่สำหรับเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกระบบเกิดการระดมทรัพยากรในพื้นที่ และเกิดการจัดการความรู้และการสื่อสารรูปธรรมความสำเร็จสู่การผลักดันนโยบาย ตามเป้าหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายของจังหวัด ให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทุกช่วงวัย ให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่สูงขึ้นทั้งคุณค่า (Values) ทศนคติและอุปนิสัย (Attitudes) ทักษะ (Skills) และความรู้ (Knowledge) ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้ออกแบบเพื่อให้เกิดแรงมูของการวิจัยและพัฒนาจากการปฏิบัติสู่การพัฒนาสมรรถนะที่เกิดจากการบูรณาการ V-A-S-K นำไปสู่การออกแบบแพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาสมรรถนะสำหรับ การทำงานอนาคต (Reskill/Upskill /Newskill) ในบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ของโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ โดยที่ภาคการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และภาคส่วนอื่นๆ ในพื้นที่ การดำเนินงานร่วมกำหนดทิศทางและออกแบบแพลตฟอร์ม 1.4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การกำกับติดตาม จัดงานมหกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผล และการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการ TSQM-A จังหวัดเพชรบูรณ์ 111 โรงเรียน จำนวน 1 วัน ประกอบด้วยภาคีเครือข่ายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 หน่วยงาน และ ภาครัฐ ภาคการศึกษา อปท.ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โรงเรียน 111 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน (1. โรงเรียนแกนนำ 2. โรงเรียนร่วมพัฒนา 3. โรงเรียนร่วมเรียนรู้) รวม 323 คน 1.5) การสรุป รายงานผลการดำเนินงานและการสะท้อนผล จัดประชุมร่วมกันสรุปผลการดำเนินงาน จำนวน 1 วัน

2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ประกอบด้วย 2.1) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางเลือกของโรงเรียน จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางเลือกของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 111 โรงเรียน 2.2) การประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลเชิงพัฒนาด้วยกระบวนการ DE จัดประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลเชิงพัฒนาด้วยกระบวนการ DE (Developmental Evaluation) สำหรับโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายโครงการ จำนวน 111 โรงเรียน ๆ ละ 3 คน ประกอบด้วย ผอ. ครูแกนนำ ครูวิชาการ รวม 333 คน 2.3) การประชุมเชิงปฏิบัติการ “การดำเนินการพัฒนาแผนพัฒนาโรงเรียน” จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “การดำเนินการพัฒนา

แผนพัฒนาโรงเรียน” โรงเรียนนำผล DE มาจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนรูปแบบบูรณาการกับแผนเดิม
 จั น ว น
 111 โรงเรียน ประกอบด้วย ผอ. ครูวิชาการ รวม 222 คน 2.4) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ Q-info จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาระบบสารสนเทศ Q-info ประกอบด้วยครูวิชาการและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ จำนวนโรงเรียนละ 2 คน รวม 222 คน 2.5) การนิเทศ กำกับติดตาม จัดนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการ จำนวน 111 โรงเรียน

3) กลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ 3.1) นิเทศติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการสร้างกลไกของภาคีเครือข่ายจังหวัด และเครือข่ายสถานศึกษา 3.2) วัดและประเมินผล วิธีการทำงานของกลไกฯ ภาคีเครือข่ายจังหวัด และเครือข่ายสถานศึกษา 3.3) สรุปและรายงานผลการนิเทศ ติดตามวิธีการทำงานของกลไกฯ ภาคีเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 4 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย

1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด ได้แก่ 1.1) การจัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับจังหวัด จัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาของ การดำเนินงานขบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเอง (TSQA) จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วยภาคีเครือข่ายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 หน่วยงาน และ ภาครัฐ ภาคการศึกษา อปท.ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โรงเรียน 111 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน (1. โรงเรียนแกนนำ 2. โรงเรียนร่วมพัฒนา 3. โรงเรียนร่วมเรียนรู้) รวม 323 คน 1.2) การนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในระดับจังหวัด จัดนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในระดับจังหวัด จากอำเภอละ 1 คน 1.3) การสะท้อนผลและถอดบทเรียนการดำเนินงานขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ในระดับจังหวัด สะท้อนและถอดบทเรียนการดำเนินงานระดับจังหวัด ที่สะท้อนองค์ความรู้ จากโรงเรียน เรื่องการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ การพัฒนาระบบนิเวศทางการศึกษาและการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากทุกหน่วยงานต้นสังกัดในพื้นที่ และภาคีเครือข่ายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง พร้อมข้อเสนอเชิงนโยบายและข้อเสนอระดับปฏิบัติการเพื่อการยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียน ขับเคลื่อนกลไกการทำงานและสร้าง ระบบนิเวศทางการศึกษาร่วมกันของจังหวัดอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน

2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ได้แก่ 2.1) การจัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับเครือข่ายสถานศึกษา จัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานขบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเอง (TSQA) จังหวัดเพชรบูรณ์ 2.2) การนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ในระดับเครือข่ายสถานศึกษา จัดนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในระดับสถานศึกษา 2.3) การสะท้อนผลและถอดบทเรียนการดำเนินงานขับเคลื่อน การศึกษาเชิงพื้นที่ของการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ระดับเครือข่ายสถานศึกษา สะท้อนและถอดบทเรียนการดำเนินงานระดับเครือข่ายสถานศึกษา ที่สะท้อนองค์ความรู้จากโรงเรียน เรื่องการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ การพัฒนาระบบนิเวศทาง การศึกษาและการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากทุกหน่วยงานต้นสังกัดในพื้นที่ และภาคีเครือข่ายภาคส่วนที่ เกี่ยวข้อง พร้อมข้อเสนอเชิงนโยบายและข้อเสนอระดับปฏิบัติการเพื่อยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ ของนักเรียน ขับเคลื่อนกลไกการทำงานและสร้างระบบนิเวศทางการศึกษาร่วมกันของจังหวัดอย่างมี ส่วนร่วมและยั่งยืน

3) กลไกพิเศษ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ นิเทศ ติดตาม การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายสถานศึกษา

เงื่อนไขความสำเร็จ

รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์ จะสำเร็จได้นั้น มีเงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้ 1) การสนับสนุนทุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) การขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อ ส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ต้องทำงานร่วมกันกับ กสศ. ภาคีร่วมดำเนินงาน อื่นๆ และทีมสนับสนุนกลไกฯ (PM) ทีมหนุนเสริมทางวิชาการอื่น ๆ เช่น ทีม DE และ PLC ทีม สนับสนุนระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูล และทีมสื่อสารจาก กสศ. เพื่อให้เกิดการทำงาน ร่วมกัน ทั้งในมิติของการส่งต่อข้อมูล หนุนเสริมเทคนิค เครื่องมือ และองค์ความรู้ การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกันในประเด็นต่าง ๆ เพื่อการบริหารจัดการ และการบริหารความเสี่ยงเพื่อให้บรรลุตาม เป้าหมายของการดำเนินงาน 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความรู้ความเข้าใจนโยบาย จุดเน้นและแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่าย การศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และสามารถนำนโยบายมา แปลงสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริงและเห็นความสำคัญของระบบการทำงานในลักษณะเครือข่ายจังหวัดและ เครือข่ายสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้การขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 3) ภาวะ ผู้นำของผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัด เพชรบูรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยกำหนดนโยบาย จุดเน้นหรือเป้าหมายร่วม

จัดสรรงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และรวมถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. ผลการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า

การจัดตั้งกลไกภาคีเครือข่าย ได้ดำเนินการแต่งตั้งคำสั่งกลไก ภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ตามคำสั่งที่ 842/2567 สั่ง ณ วันที่ 2 เมษายน 2567 ลงนามโดยผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบไปด้วย 1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 11 คน ประกอบไปด้วย ตัวแทนผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 4 คน ตัวแทนผู้บริหารและบุคลากรของหน่วยงานจัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 5 คนและตัวแทนศึกษานิเทศก์ของเครือข่ายสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 2 คน และมีการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่เป็นไปตามที่รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ กำหนดไว้ 2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 13 คน ประกอบด้วย ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 4 คน ตัวแทนผู้บริหารและบุคลากรของหน่วยงานจัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 6 คน และ ตัวแทนผู้บริหารและบุคลากรของเครือข่ายสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 3 คน และตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา ได้ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่เป็นไปตามที่รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่กำหนดไว้ และ 3) กลไกนิเทศติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 4 คน ตัวแทนกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 5 คน และ ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 3 คน ได้ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่เป็นไปตามที่รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่กำหนดไว้

การสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ กระบวนการทำงานขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า องค์คณะบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกลไกภาคีเครือข่ายบริหารสถานศึกษาและครูเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ทั้ง 3 กลไก รับทราบการแต่งตั้ง บทบาทหน้าที่ขององค์คณะบุคคลในแต่ละกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ และที่ประชุมได้เห็นชอบให้กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือร่วมกันจัดทำแผนการดำเนินงานและดำเนินงานขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ – 31 กรกฎาคม 2567

และกำหนดให้ประเมินผลการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในวันที่ 31 กรกฎาคม 2567

การขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ พบว่า การขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีการดำเนินการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นไปตามปฏิทินการดำเนินงานที่กำหนดของแต่ละกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ตัวแทนเครือข่ายจังหวัด มีความเห็นว่า การทดลองขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนของระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความเหมาะสมที่นำไปใช้ขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง รองลงมา คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC การนิเทศ กำกับ ติดตามด้วยกระบวนการ PLC และกระบวนการ DE :Developmental Evaluation และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง และเมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนย่อย พบว่า ทุกขั้นตอนย่อยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา มีความเห็นว่า การทดลองขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนของระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความเหมาะสมที่นำไปใช้ขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง รองลงมา คือ การสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน และการสะท้อนผลการดำเนินงาน AAR และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง และเมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนย่อย พบว่า ทุกขั้นตอนย่อยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และการทดลองขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนของระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความเหมาะสม ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลงของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา รองลงมา คือ การนิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการสรุปและรายงานผลการ

ดำเนินงาน และการสะท้อนผลการดำเนินงาน AAR และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของ จังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่าย สถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ทุกกลไก นิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือแต่ละขั้นตอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุด

4. ผลการประเมินรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ตามความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและตัวแทนเครือข่าย สถานศึกษา ในภาพรวมมีประโยชน์และคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีประโยชน์ และคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก และรองลงมา 2 ลำดับ คือ การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่าย การศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีประโยชน์และคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก และการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ มีประโยชน์และคุ้มค่า อยู่ในระดับมากตามลำดับ

ผลการใช้รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ 1) คณะกรรมการเชิงพื้นที่ (Core Team) จำนวน 38 คน ได้รับการพัฒนาให้เป็นกระบวนการและผู้นำ การเปลี่ยนแปลงที่เข้มแข็งด้วยกระบวนการ การประเมินเชิงพัฒนา (DE: Developmental Evaluation) 2) ได้ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา สรุปผล จัดลำดับความสำคัญหรือความเร่งด่วนของ ปัญหาที่ต้องการแก้ไขปรับปรุงหรือยกระดับคุณภาพการศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์จากผลการอบรม การประเมินเชิงพัฒนา (DE: Developmental Evaluation) 3) ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของ แผนพัฒนาขบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ จังหวัดเพชรบูรณ์ 3.1) การกำหนดกลยุทธ์ในการจัดทำแผนพัฒนา 3.2) การกำหนดพันธกิจ 3.3) การกำหนดเป้าหมาย 3.4) การสังเคราะห์ผลจากกระบวนการ DE Step 1-6 ต้นน้ำ 4) มีการใช้เครื่องมือและแนวทางของ การประเมินผลเชิงพัฒนา (DE: Developmental Evaluation) เป็นเครื่องมือของการออกแบบ แผนการทำงานและบริหารจัดการ แนวใหม่เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับพื้นที่/จังหวัด เพชรบูรณ์ และระดับโรงเรียน ไปจนถึงการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนที่เข้มแข็ง 5) ผู้บริหาร โรงเรียน/ศึกษานิเทศก์ ได้รับการพัฒนาสมรรถนะเป็นต้นแบบของผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้าน การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อให้เกิดห้องเรียน ประสิทธิภาพสูง (High Functioning Classroom) การวัดประเมินผลแบบ 360 องศา สำหรับจังหวัด

เพชรบูรณ์ 6) มีการส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และ ศิกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดห้องเรียนประสิทธิภาพสูง High Functioning Classroom โดยใช้นวัตกรรม 6.1) CIP: Community Innovation Project 6.2) DE: Developmental Evaluation 6.3) PBL: Problem based Learning 6.4) BBL: Brain Based Learning และ 6.5) PLC: Professional Learning Community 7) มีสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น/ภูมิภาค เข้าร่วมเป็นหน่วยสนับสนุนด้านเทคนิควิชาการร่วมกับเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานในกำกับดูแลของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อเติมเต็มศักยภาพทางวิชาการให้แก่ ผู้บริหารเขตพื้นที่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และศิกษานิเทศก์ 8)ครูผู้สอน เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารด้านการจัดการเรียนรู้รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดห้องเรียนประสิทธิภาพสูง High Functioning ด้วย นวัตกรรม 8.1) นวัตกรรม CIP + BBL+PLC 8.2) นวัตกรรม PBL+ จิตศึกษา + PLC 8.3) กระบวนการพื้นฐาน 4Ps, 6Qs 9) มีแนวทาง หรือนวัตกรรมของ การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนและระบบนิเวศการเรียนรู้ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยการศึกษาด้นทุน สภาพปัญหา การจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของการ แก้ปัญหา ในองค์ประกอบต่างๆ ได้อย่างหลากหลาย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ 10) มีการบูรณาการความร่วมมือและกลไกการทำงานที่สร้างแนวคิดความเป็นเจ้าของร่วมกัน ของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โดยจังหวัด/เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานระดับพื้นที่อื่นๆ และระดมทรัพยากรเพื่อ การจัดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน และพัฒนาเด็กและเยาวชนวัยเรียนในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบที่เป็นผลการวิจัย ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

- พบว่า รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่สร้างขึ้น จะประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ และ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้
 - องค์ประกอบที่ 1 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย กลไกภาคีเครือข่ายจังหวัด กลไกภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และกลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่าย
 - องค์ประกอบที่ 2 บทบาทหน้าที่ของกลไกภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย บทบาทหน้าที่ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด บทบาทหน้าที่ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และ บทบาทหน้าที่ของกลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ 3) องค์ประกอบที่ 3 วิธีการทำงานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบไปด้วย กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด มีวิธีการทำงาน 6 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างกลไกการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ การจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

เพชรบูรณ์ การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาครูและศึกษานิเทศก์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การกำกับติดตาม การสรุป รายงานผล การดำเนินงานและการสะท้อนผล กลไกขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายสถานศึกษา มีวิธีการทำงาน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนา นวัตกรรมทางเลือกของโรงเรียน การประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลเชิงพัฒนาด้วยกระบวนการ DE การประชุมเชิงปฏิบัติการ “การดำเนินการพัฒนาแผนพัฒนาโรงเรียน” การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ Q-info และการนิเทศ กำกับ ติดตาม และกลไกนิเทศ ติดตามการ ขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีวิธีการทำงาน 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1.นิเทศ ติดตาม วิธีการ ทำงานในขั้นตอนการสร้างกลไกของภาคีเครือข่ายจังหวัด และเครือข่ายสถานศึกษา วัดและ ประเมินผล วิธีการทำงานของกลไกฯ ภาคีเครือข่ายจังหวัด และเครือข่ายสถานศึกษา และสรุปและ รายงานผลการนิเทศ ติดตามวิธีการทำงานของกลไกฯ ภาคีเครือข่าย 4) องค์ประกอบที่ 4 กิจกรรม สร้างความสัมพันธ์ของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่าย จังหวัด มีกิจกรรมสำคัญ 3 กิจกรรม ได้แก่ การจัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษา ในระดับจังหวัด การนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในระดับจังหวัด และการสะท้อนผลและถอดบทเรียนการดำเนินงานขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของ การศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในระดับจังหวัด กลไก ขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา มีกิจกรรมสำคัญ 3 กิจกรรม ได้แก่ การจัดนิทรรศการเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับเครือข่ายสถานศึกษา การนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่ มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ(Best Practice) ในระดับเครือข่ายสถานศึกษา และการสะท้อนผลและถอด บทเรียนการดำเนินงานขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนา ตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ระดับเครือข่าย และกลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่าย ความร่วมมือ มีกิจกรรมสำคัญ 3 กิจกรรม ได้แก่ การจัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับ เครือข่ายสถานศึกษา และระดับจังหวัด การนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในระดับเครือข่ายสถานศึกษา และระดับจังหวัด และการสะท้อนผลและถอด บทเรียนการดำเนินงานขับเคลื่อนการศึกษาฯ ในระดับเครือข่ายสถานศึกษาและระดับจังหวัด ซึ่งมี เจาะใจความสำเร็จ สำหรับการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การสนับสนุนทุนจากกองทุนเพื่อความเสมอ ภาคทางการศึกษา (กสศ.) การขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อ ส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ต้องทำงานร่วมกันกับ กสศ. ภาคีร่วมดำเนินงาน อื่นๆ และทีมสนับสนุนกลไกฯ (PM) ทีมหนุนเสริมทางวิชาการอื่น ๆ เช่น ทีม DE และ PLC ทีม สนับสนุนระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูล และทีมสื่อสารจาก กสศ. เพื่อให้เกิดการทำงาน ร่วมกัน ทั้งในมิติของการส่งต่อข้อมูล หนุนเสริมเทคนิค เครื่องมือ และองค์ความรู้ การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกันในประเด็นต่าง ๆ เพื่อการบริหารจัดการ และการบริหารความเสี่ยงเพื่อให้บรรลุตาม

เป้าหมายของการดำเนินงาน 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความรู้ความเข้าใจนโยบาย จุดเน้นและแนวทางการการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่าย การศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และสามารถนำนโยบายมา แปลงสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริงและเห็นความสำคัญของระบบการทำงานในลักษณะเครือข่ายจังหวัดและ เครือข่ายสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้การขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 3) ภาวะ ผู้นำของผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัด เพชรบูรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยกำหนดนโยบาย จุดเน้นหรือเป้าหมายร่วม จัดสรรงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และรวมถึงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากองค์ประกอบดังกล่าวมีความสำคัญและเชื่อมโยงสอดคล้องกัน อย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือที่ตรงกับ หลักการมีส่วนร่วม ของ กนกอร สมปราชญ์ และ คณะ (2548) ที่กล่าวว่า ความร่วมมือเป็นการเปิด โอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ ส่งเสริมความเป็นเพื่อนบ้าน ความเป็นชุมชน เพิ่มความตระหนักใน การยอมรับประโยชน์ในการขยายขอบเขตการใช้ทรัพยากรร่วมกันด้วยการลดทอนความซ้ำซ้อน ซึ่งมี ลำดับขั้นเพื่อความสำเร็จในการสร้างความร่วมมือ (The Steps to Successful Collaboration) คือ 1. ระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Identify Stakeholder) 2. การสนองเหตุผลและความต้องการในการมี ส่วนร่วม (Have Collaborators State Their Reasons for Wanting to Participate) 3. สร้างพันธ สัญญาสู่เป้าหมายร่วมกัน (Get a Commitment to Stated Goals) 4. การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม (Establishing a Shared Vision) 5. การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือ (Developing a Collaborative Strategic Plan) 6. การกำหนดข้อปฏิบัติในการประชุม (Determining Meeting Rules) 7. การสร้างข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการตัดสินใจ (Building Consensus about Decision Making) ซึ่งยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) ที่ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของเครือข่ายที่สำคัญ ได้แก่ 1) การรับรู้มุมมองด้วยกัน (Common Perception) ที่ถือ ว่าเป็นหัวใจของเครือข่าย สมาชิกที่เข้ามาอยู่ในเครือข่ายต้องมีความรู้สึกร่วมกันและรับรู้ร่วมกันถึง เหตุผลการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย 2) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common vision) เป็นการมองเห็นภาพ ของจุดหมาย ในอนาคตร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มที่รับรู้เข้าใจถึงทิศทางเดียวกัน และมีเป้าหมายที่ จะไป ด้วยกันทำให้เกิดเอกภาพ 3) การมีผลประโยชน์และมีความสนใจร่วมกัน (Mutual Interest/Benefit) 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง (all stakeholders participation) เป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือกระทำอย่างแข็ง

ชั้น 5) การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementary Relationship) โดยใช้จุดแข็งของฝ่ายหนึ่ง ไปช่วยแก้ปัญหาจุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่ง 6) การพึ่งพิงอิงร่วมกัน (Interdependence) ระหว่างสมาชิกของเครือข่าย เพื่อเป็นการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน และ 7) การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (Interaction) สมาชิกในเครือข่ายต้องทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกันที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเครือข่าย สอดคล้องกับแนวคิดของ พิสิฐ เทพไกรวัล (2554) ที่กล่าวไว้ว่า กระบวนการทำงานของเครือข่ายเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการประสานความร่วมมือ เป็นการทำงานด้วยถ้อยทีถ้อยอาศัยระหว่างสมาชิกและภาคีร่วม โดยมีจุดเริ่มต้นจากการทำงานในพื้นที่และประเด็นเล็กๆ แล้วขยายกระบวนการเป็นเครือข่ายที่กว้างขวางออกไป พร้อมทั้งแสวงหาความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ที่เหมาะสมกว่าโดยมีระบบการสื่อสารและนวัตกรรมใหม่เป็นเครื่องมือที่จะสร้างความหมายและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริวรรณ ขวัญมุข (2560) ที่กล่าวว่า หลักการของเครือข่าย ความร่วมมือเป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหาร จัดการ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และตัดสินใจ และจากหลักการ แนวคิดของเครือข่ายความร่วมมือ จึงเป็นหลักการที่มีส่วนร่วมที่ เปิดโอกาสให้บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมคิด ร่วมทำและร่วมปฏิบัติ จึงเป็นกลไกที่จะกระตุ้น การส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้

และแนวคิดที่สำคัญอีกแนวคิดหนึ่ง ที่เกี่ยวข้อง คือ แนวคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง ซึ่ง ปราชญา กล้าผจญ และพอลตา บุตรสุทธีวงศ์ (2550) ได้กล่าวถึง การพัฒนาตนเองว่ามีความจำเป็นในแง่ในการพัฒนางาน พัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ (Career Development) แต่ละอาชีพต้องได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยตรงเท่านั้น การปฏิบัติงานในสายวิชาชีพ จึงจำเป็นต้องมีทางที่เปิดกว้างให้บุคคลที่ปฏิบัติงานในวิชาชีพได้เจริญก้าวหน้าไปในหน้าที่การงานที่ตนปฏิบัติอยู่ และผู้วิจัยจึงได้สร้างและพัฒนารูปแบบภาคเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างเป็นระบบตามหลักการ โดยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดที่เกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบของนักวิชาการต่างๆ สอดคล้องกับสมาน อัครภูมิ (2553) ที่ได้นำเสนอแนวคิดถึงการพัฒนาแบบว่าควรประกอบด้วยหลักการของรูปแบบที่เป็นการกล่าวถึง หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่ผู้วิจัย นำมาใช้เป็นหลักในการออกแบบรูปแบบนั้น โดยระบุหลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีเหล่านั้น พร้อมกับ อธิบายพอสังเขป สอดคล้องกับแนวคิดของ ชีรวรรณ นิเจนตร (2560) ที่ได้กล่าวว่า รูปแบบต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย 6 ประการ คือ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของรูปแบบ ตัวแปรหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ระบบหรือโครงสร้าง กลไก หรือกระบวนการทำงาน ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ใช้ในรูปแบบ และบริบท หรือสภาพแวดล้อมของรูปแบบ และสอดคล้องกับแนวคิดของชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561) ที่ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบที่ดีควร

มืองค์ประกอบ ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมาย 2) ทฤษฎี หลักการ ปรัชญาหรือแนวคิด 3) กระบวนการ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) การจัดระบบ

ดังนั้น การสร้างรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ จึงเป็นการนำแนวทางเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมี “control area” เป็นขอบเขตระดับสถานศึกษา เพื่อนำไปขยายไปสู่ “control area” ในระดับขอบเขตพื้นที่จังหวัด สอดคล้องกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2556) ที่ได้กล่าวว่าการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ (ABC) เป็นการเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งใน การทำงาน (AB) โดยการทำงานร่วมกัน (C) ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตัวจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการวิจัย (R) ที่จะใช้จัดการกับเรื่องสำคัญของจังหวัด เพื่อนำไปสู่การพัฒนา(D) งานวิจัยประเภทนี้จึงมีชื่อเต็มว่า Area-Based Collaborative Research for Development เป็นการทำงานเพื่อไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (ด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคมและการเมือง) ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัด (ที่มีหลายระดับของผู้ที่เกี่ยวข้อง) ที่หวังผลทั้งในระยะสั้น (เพื่อตัวเอง) และระยะยาว (เพื่อลูกหลาน) บนปรัชญา/ความเชื่อว่าความเข้มแข็งที่แท้จริงต้องเกิดจากภายในผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเป็นผู้ทำและสมัครใจที่จะทำงานร่วมกัน ภายใต้ความตระหนักว่าภาครัฐ คือ ผู้กุมทรัพยากรในการพัฒนา (เงินและกฎกติกา) จึงต้องทำงานกับภาครัฐ และสอดคล้องกับ สีสานรณ์ บัวสาย (2556) ที่ได้กล่าวถึง ลักษณะของการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ (ABC) เป็นลักษณะของการวิจัยมี “control area” คือ ขอบเขตพื้นที่จังหวัด โจทย์การทำงานมาจากปัญหาสำคัญของพื้นที่หรือเป็นโจทย์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัด เลือกรายงานและกิจกรรมที่มีผลการปฏิบัติที่ดี ในพื้นที่ ดึงความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ เพื่อขยายผลให้เข้ากับบริบทของจังหวัดในพื้นที่นั้น โดยการทำงานร่วมกับ “กลไกพัฒนาพื้นที่” เพื่อหาคำตอบในการแก้ปัญหาสำคัญของพื้นที่ โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นกระบวนการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างภาควิชาการกับภาคส่วนที่มีทั้งภาคประชาชน ภาครัฐและเอกชน และให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของกลไกขับเคลื่อนในการพัฒนาด้วยการเปิดเวทีเรียนรู้ร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่ง รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่สร้างขึ้นประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด 2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา และ 3) กลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีรายละเอียดย่อย ได้แก่ โครงสร้าง (สัดส่วน คุณสมบัติ การได้มา และวาระการดำรงตำแหน่ง) อาจกล่าวได้ว่า รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ต้องมีกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผนการ

ดำเนินงาน ร่วมตัดสินใจ ร่วมวินิจฉัย ตลอดจนหาแนวทางหรือแนวปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยวัฒน์ ธีระพันธุ์ และปาริชาติ สถาปิตานนท์ (2549) ได้ให้ความเห็นว่า การสร้างเครือข่ายเป็นระบบเชื่อมโยงสัมพันธ์กันของสิ่งมีชีวิต ที่ควรได้รับ การสร้างโอกาสในการเชื่อมโยงเครือข่ายต่อไปเรื่อยๆ มีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการสื่อสารจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการสร้างเครือข่าย ได้แก่ 1) การส่งสารที่เป็นข้อมูลหรือข่าวสารที่ชัดเจน ให้ผู้รับเข้าใจง่าย 2) การรับสารที่เปิดใจรับข้อมูลหรือข่าวสารอื่นที่อยู่นอกเหนือจากความคิดที่ตนมีอยู่เดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พฤต เอ็มมานูเอล ไบระหมาน (2552) เรื่อง "การสร้างความร่วมมือเพื่อต่อต้านการค้าแรงงานทาส บนเรือประมงระหว่างมูลนิธิกระจกเงากับกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์และหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการสร้างเครือข่ายความร่วมมือพบว่า ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือมีทั้งผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ และผลลัพธ์ที่เป็นอุปสรรค ผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ ได้แก่ (1) การสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินงานมากขึ้น และ (2) การได้ขยายขอบเขตการปฏิบัติงาน ส่วนผลลัพธ์ที่เป็นอุปสรรคซึ่งเกิดจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์เป็นหลัก ได้แก่ (1) ความเพิกเฉยในการให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะในช่วงแรก (2) ความล่าช้าในการให้ความร่วมมือและการขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน และ (3) การขาดความเข้าใจ ซึ่งกันและกัน เนื่องจากทั้งสององค์การมีลักษณะการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ชณอนงค์ ชูรา (2566) ที่ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ จะประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผนเครือข่ายความร่วมมือ 2) การประสานเครือข่ายความร่วมมือ การติดต่อเป็นการสื่อสารทั้งเป็นทางราชการ และไม่เป็นทางการ ระหว่างหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยการสร้างความสัมพันธ์ เพื่อประสานและแสวงหาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในปฏิบัติงาน และดำเนินกิจกรรมที่ต้องกระทำร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ 3) การมอบหมายหน้าที่เครือข่ายความร่วมมือ เป็นการกำหนดโครงสร้างองค์กร การแต่งตั้งคณะทำงาน การแบ่งส่วนงาน การกำหนดขอบข่ายความรับผิดชอบ และการกำหนด บทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลากรและงาน ในการ กำหนดแผนงาน เป้าหมายการดำเนินงาน 4) การดำเนินการเครือข่ายความร่วมมือ เป็นการดำเนินการตามวิธีการหรือแนวทางที่กำหนด การร่วมจัดกิจกรรม การมีส่วนร่วมภายใต้การ กำหนดรายละเอียดความร่วมมือ จะต้องมีการปฏิบัติตามแผนงาน มีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ 5) การประเมินผลเครือข่ายความร่วมมือ เป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน การบริหารเครือข่ายความร่วมมือให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ทำให้ทราบถึงผลสำเร็จ ปัญหา อุปสรรคของเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ในการปรับปรุงคุณภาพของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือต่อไป 6) การปรับปรุง

ผลเครือข่ายความร่วมมือเป็นการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการปฏิบัติงานครั้งต่อไป

องค์ประกอบที่ 2 บทบาทหน้าที่ของกลไกภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย 1) บทบาทหน้าที่ของกลไกภาคีเครือข่ายจังหวัด ซึ่งกำหนดนโยบายเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ กำหนดแนวทางการดำเนินงานของขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณ การดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และกำหนดปฏิทินการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพชรบูรณ์ 2) บทบาทหน้าที่ของกลไกภาคีเครือข่ายสถานศึกษา นำนโยบายมาวางแผนขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ส่งเสริม ช่วยเหลือ สนับสนุนการศึกษาผู้สอนในระดับเครือข่าย ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาในระดับเครือข่าย และประเมินรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในระดับเครือข่ายและผลการขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของเครือข่าย 3) บทบาทหน้าที่ของกลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือนิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา วัดและประเมินผล วิธีการทำงานของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา สรุปและรายงานผลการนิเทศ ติดตามวิธีการทำงานของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า การกำหนดบทบาทหน้าที่ของกลไกภาคีเครือข่าย เป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งของกลไกภาคีเครือข่ายที่จำเป็นต้องมี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พิสิฐ เทพไกรวัล (2554) ที่กล่าวว่า กระบวนการปฏิบัติงานของเครือข่าย จะประกอบด้วย 7 ขั้นตอนสำคัญ คือ 1) กำหนด วิสัยทัศน์ 2) กำหนดเป้าหมาย 3) กำหนดวิธีการสื่อสาร 4) กำหนดบทบาทหน้าที่ 5) วางระบบการประเมินผล 6) ให้ความรู้ความเข้าใจ และ 7) พัฒนาแผนปฏิบัติการ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ พระมหาสุทิตย์ อาภากร (2547) ที่ได้จำแนกบทบาทและหน้าที่ของเครือข่ายในสังคมไทยออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ 1) ระดับกิจกรรม/การทำงาน (ทีมทำ) ได้แก่ เครือข่ายที่เน้นกระบวนการทำงานในระดับพื้นที่หรือในประเด็นปัญหานั้นๆ เป็นสำคัญ โดยเป็นเครือข่ายที่มีโครงสร้างความสัมพันธ์ ไม่ซับซ้อน มีแบบแผนการปฏิบัติงานที่เป็นลักษณะคล้ายงานประจำ 2) ระดับการสนับสนุนและประสานงาน (ทีมนำ) ได้แก่ เครือข่ายที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานระหว่างเครือข่ายและภาคีต่าง ๆ มีบทบาทในการส่งเสริมการทำกิจกรรมของเครือข่าย ย่อยในพื้นที่ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3) ระดับการส่งเสริม/และการให้คำปรึกษา (ทีมหนุน) ได้แก่ เครือข่ายขององค์การสถาบัน และหน่วยงานหลักทางสังคมที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนให้เกิดกระบวนการพัฒนาและพัฒนาเป็นเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 3 วิธีการทำงานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ เป็นวิธีการทำงานของกลไกเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบไปด้วย 1) กลไกภาคีเครือข่ายจังหวัด ได้แก่ 1.1 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ 1.2 การจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ 1.3 การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ 1.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การกำกับติดตาม และ 1.5 การสรุป รายงานผลการดำเนินงานและการสะท้อนผล 2) กลไกภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ได้แก่ 2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางเลือกของโรงเรียน 2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลเชิงพัฒนาด้วยกระบวนการ DE 2.3 การประชุมเชิงปฏิบัติการ “การดำเนินการพัฒนาแผนพัฒนาโรงเรียน” 2.4 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ Q-info 2.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม 3) กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ 3.1 นิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการสร้างกลไกของภาคีเครือข่ายจังหวัด และเครือข่ายสถานศึกษา 3.2 วัดและประเมินผล วิธีการทำงานของกลไกฯ ภาคีเครือข่ายจังหวัด และเครือข่ายสถานศึกษา 3.3 สรุปและรายงานผลการนิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานของกลไกฯ ภาคีเครือข่าย ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2553, น. 32) กล่าวว่า การบริหารงาน ด้วยระบบเครือข่ายโดยการร่วมกันสร้างเป้าหมาย ซึ่งมุ่งเน้นการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมทำงานจากฝ่ายต่าง ๆ เปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข่าวสารประสบการณ์กัน ทั้งภายในสถานศึกษา และระหว่างสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีประเด็นสำคัญที่ใช้เป็นหลักการในการพิจารณา คือ 1) การจัดเครือข่ายสถานศึกษาควรจัดตามลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ใกล้เคียงกัน 2) การมีผู้ประสานงานที่ดีทำหน้าที่เป็นแกนประสานในการรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย 3) สมาชิกในเครือข่ายมี ความต้องการร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ จัดกิจกรรม ให้สมาชิกร่วมกันแสดงความสามารถร่วมคิด ร่วมกันวางแผน และร่วมกันทำงาน และ 4) สมาชิกในเครือข่ายมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน สมาชิกในเครือข่ายสถานศึกษามีจิตสำนึก ร่วมกัน เกิดความรัก ความสมานฉันท์ ความเอื้ออาทรต่อกัน มีความสามัคคีกลมเกลียว ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ จนงานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

องค์ประกอบที่ 4 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) กลไกภาคีเครือข่ายจังหวัด ได้แก่ 1.1 การจัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับจังหวัด 1.2 การนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในระดับจังหวัด 1.3 การสะท้อนผลและถอดบทเรียนการดำเนินงานขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในระดับ

จังหวัด 2) กลไกภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ได้แก่ 2.1 การจัดนิทรรศการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับเครือข่ายสถานศึกษา 2.2 การนำเสนอผลงานของครูแกนนำที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ(Best Practice) ในระดับเครือข่ายสถานศึกษา 3) กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ นิเทศ ติดตาม การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปารีชาติ สถาปิตานนท์ และชัยวัฒน์ ธีระพันธ์ (2546) ที่ได้กล่าวถึงการสื่อสารกับสังคมเครือข่ายว่า 1) การสื่อสารจะทำให้สมาชิกในเครือข่ายมีโอกาสรับรู้ (Perception) เกี่ยวกับ ข้อมูลข่าวสารได้ทั่วถึง 2) การสื่อสารเป็นส่วนสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration) ให้บุคคลร่วมมือกัน ค้นหาเป้าหมายร่วมกัน (Shared Goal) 3) การสื่อสารเป็นแนวทางที่ทำให้สมาชิกในเครือข่าย ได้มีโอกาสเรียนรู้ (Learning) ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ และพฤติกรรมของกันและกัน การแลกเปลี่ยน (Exchange) ข้อมูลและข้อคิดต่าง ๆ การฝึกเปิดใจกว้าง (Open-mind) เพื่อยอมรับฟังความคิดเห็น และพฤติกรรมตลอดจนการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกัน (Relationship Development) และร่วมมือกันทำงานให้บรรลุเป้าหมาย 4) การสื่อสาร มีส่วนสำคัญในการค้นคว้า และพัฒนา “อัตลักษณ์” (Identity) และบุคลิกลักษณะ (Character) ร่วมกันของสมาชิกในเครือข่าย และเป็นช่องทางในการนำเสนออัตลักษณ์และบุคลิกลักษณะดังกล่าวสู่สังคมภายนอก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภณัฐ ศศิวิวัฒน์ และโซซิดา สลักคำ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การขยายผลโรงเรียนคุณภาพดีในประเทศไทย : บทสำรวจและข้อเสนอเบื้องต้น ผลการวิจัยพบว่าแนวปฏิบัติที่ดีได้ทั่วถึงและสร้างผลการเรียนรู้ที่ดีให้นักเรียนได้อย่างยั่งยืน โดยมีปัจจัยสำเร็จอย่างน้อย 4 ประการ ได้แก่ การถอดบทเรียนและการถ่ายทอดบทเรียน โดยมีการประยุกต์แนวปฏิบัติที่ดีให้เข้ากับบริบทของโรงเรียนอื่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระศักดิ์ สร้อยคำ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า รูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านปัจจัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ วิสัยทัศน์/เป้าหมาย/วัตถุประสงค์ การมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการติดต่อสื่อสาร โครงสร้างการบริหาร และการระดมทรัพยากร 2) องค์ประกอบด้านกระบวนการ และ 3) องค์ประกอบด้านผลลัพธ์

2. ผลการนำรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ไปทดลองขับเคลื่อน พบว่า

2.1 ผลการจัดตั้งกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ สามารถจัดตั้งได้ตั้งคำสั่งที่ 842/2567 สั่ง ณ วันที่ 2 เมษายน 2567 ลงนามโดยผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบไปด้วย 1) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 11 คน 2) กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่าย

สถานศึกษา จำนวน 13 คน และ 3) กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 12 คน เนื่องจากมีตัวแบบเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มาเป็นตัวแบบในการขับเคลื่อน โดยมีเงื่อนไขความสำเร็จ คือ 1) การสนับสนุนทุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์ และ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นตัวแบบเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และความสัมพันธ์ของหน่วยงานภาคีเครือข่ายความร่วมมือ สามารถประสานงานกันได้ง่ายขึ้น และมีการเรียนรู้ ยอมรับ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน สามารถทำงานในลักษณะแนวราบได้เป็นอย่างดี และรวมถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์ส่งผลให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของสนธยา พลศรี (2548) ที่กล่าวว่า การเกิดขึ้นของเครือข่ายแต่ละเครือข่าย ต่างมีจุดเริ่มต้นหรือถูกสร้างมาด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน ดังนั้นการเกิดขึ้นของเครือข่ายแต่ละเครือข่ายจึงมีสาเหตุปัจจัยสนับสนุนและการก่อรูปเครือข่ายที่แตกต่างกันออกไป เครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยการจัดตั้งเป็นการเกิดเครือข่ายที่มีผู้จัดตั้ง และให้การสนับสนุนเพื่อวัตถุประสงค์บางประการ จนสมาชิกรวมกันเป็นเครือข่าย ทั้งการจัดตั้งโดยผู้นำรัฐบาล ภาคเอกชนและองค์การพัฒนาเอกชน เช่น เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เครือข่ายสหกรณ์ เครือข่ายกระทรวงต่างๆ เป็นต้น และสอดคล้องกับ แนวคิดของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543, น. 78-79) กล่าวว่า “ผู้นำเครือข่าย” เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของเครือข่าย และการทำให้เครือข่ายเข้มแข็งล้วนขึ้นอยู่กับตัวผู้นำของเครือข่านั้นๆ การกำหนดตัวผู้นำจึงควรกระทำด้วยความพิถีพิถันอย่างยิ่งเพื่อให้ได้ผู้นำที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง สามารถระดมความร่วมมือ ร่วมใจจากสมาชิกในกลุ่ม รวมทั้งมีความรู้และประสบการณ์ร่วมกับเครือข่าย มีความเข้าใจในปัญหาและความต้องการของกลุ่มมีบาร์มีเป็นที่ยอมรับเชื่อถือของสมาชิก และที่สำคัญคือ สามารถบริหารจัดการกลุ่มได้ สามารถนำกลุ่มให้ดำเนินการไปได้ตามเป้าหมาย นอกจากนี้ในบางกรณีผู้นำเครือข่าย อาจมิใช่บุคคลเพียงคนเดียว แต่เป็นคณะผู้นำ (Collective Leadership) ที่ประกอบไปด้วยบุคคลหลากหลายในท้องถิ่นเข้ามาช่วยกันก็ได้

2.2 ผลการสร้างตระหนักรู้และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ กระบวนการทำงานขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า องค์คณะบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกลไกภาคีเครือข่ายบริหารสถานศึกษาและครูเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ทั้ง 3 กลไก รับทราบการแต่งตั้ง บทบาทหน้าที่ขององค์คณะบุคคลในแต่ละกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ และที่ประชุมได้เห็นชอบให้กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือร่วมกันจัดทำแผนการดำเนินงานและดำเนินงานขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และกำหนดให้ประเมินผลการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบ

ภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้การประชุมแบบเป็นทางการของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือทั้ง 3 กลไก พบว่า องค์คณะบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ทั้ง 3 กลไก รับทราบการแต่งตั้ง บทบาทหน้าที่ ขององค์คณะบุคคลในแต่ละกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ และที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาเห็นชอบให้กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือร่วมกันจัดทำแผนการดำเนินงานและดำเนินงานขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ และประเมินผลการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่าย ความร่วมมือเพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ การสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจ ดังกล่าวมีความสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิด เกี่ยวกับกระบวนการสร้างเครือข่าย ของบัณฑิต อ่อนดา (2538, หน้า 25-30) ที่กล่าวถึง ขั้นตอนกระบวนการสร้างเครือข่าย ในขั้นตอนการตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย ว่าเป็นขั้นตอนที่ผู้ปฏิบัติงานหรือฝ่ายจัดการตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายเพื่อที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งพิจารณาองค์การต่างๆ ที่เห็นว่าเหมาะสม เข้าเป็นเครือข่ายในการทำงาน คำถามสำคัญที่จะเกิดขึ้นในขั้นตอนนี้ คือ จะเข้าร่วมเป็นเครือข่ายกับองค์การใด จะได้รับประโยชน์หรือ จะต้องสละประโยชน์ด้านใดบ้างในการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย ระยะเวลาในการเข้าร่วมเป็น เครือข่ายจะนานเท่าใด คำตอบสำหรับคำถามเหล่านี้ อาจจะมีเปลี่ยนแปลงเมื่อมีการทำงานผ่าน ไประยะหนึ่งแล้ว อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ของ จำลอง คำบุญชู (2558) เรื่อง การวิจัยและพัฒนาการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำคุณภาพ สถานศึกษาขนาดกลางในจังหวัดลำปาง พบว่า คณะทำงานรับทราบการแต่งตั้งและบทบาทหน้าที่ และที่ประชุมได้เห็นชอบให้ดำเนินงานระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ - 31 กรกฎาคม 2567

2.3 ผลการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ พบว่า การขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ สามารถดำเนินการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นไปตามปฏิทินการดำเนินงานที่กำหนดของแต่ละกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ เนื่องจากมีปัจจัยเอื้อและปัจจัยผลักดันที่สำคัญ คือ เนื่องจากมีปัจจัยเอื้อและปัจจัยผลักดันที่สำคัญ คือ การสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันของคนในพื้นที่ในลักษณะเครือข่ายของหน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษาของภาครัฐ เอกชนและท้องถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหารและผู้บริหารคุณวุฒิในจังหวัดเพชรบูรณ์ อาทิ ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด และองค์คณะบุคคลของคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดและคณะอนุกรรมการการศึกษาธิการจังหวัด ตัวแทนผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ตัวแทนศึกษานิเทศก์

ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา และตัวแทนครูผู้สอน จึงมีส่วนสำคัญในการขยายกลไกเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้เป็นอย่างดี

ตัวแทนเครือข่ายจังหวัด มีความเห็นว่า การทดลองขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนของระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความเหมาะสมที่นำไปใช้ขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง รองลงมา คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC การนิเทศ กำกับ ติดตาม ด้วยกระบวนการ PLC และกระบวนการ DE :Developmental Evaluation และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง และเมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนย่อย พบว่า ทุกขั้นตอนย่อยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา มีความเห็นว่าการทดลองขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

ผลการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ดังกล่าวสอดคล้องผลการศึกษาความเหมาะสมการดำเนินงานของกลไกการจัดการเชิงพื้นที่ และกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัด ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนของระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความเหมาะสมที่นำไปใช้ขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง รองลงมา คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC การนิเทศ กำกับ ติดตามด้วยกระบวนการ PLC และกระบวนการ DE :Developmental Evaluation และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง และเมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนย่อย พบว่า ทุกขั้นตอนย่อยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ข้อมูลสารสนเทศ และผลการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ตามความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนของระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความเหมาะสมที่นำไปใช้ขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง รองลงมา คือ การสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน และการสะท้อนผลการดำเนินงาน AAR และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้น

ต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง และเมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นตอนย่อย พบว่า ทุกชั้นตอนย่อยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมาก ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า กลไกการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือทั้ง 3 กลไก สามารถขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นไปตามแผนและปฏิทินการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังส่งผลต่อการเรียนรู้ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด และภาคีเครือข่ายจังหวัด สถานศึกษาทั้งหมด ซึ่งมีเป้าหมายในการขับเคลื่อนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ และยังเป็นไปในทำนองเดียวกับผลการวิจัยของ จำลอง คำบุญชู (2558) เรื่อง การวิจัยและพัฒนากิจการเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำคุณภาพสถานศึกษาขนาดกลางในจังหวัดลำปาง พบว่า กลไกการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำคุณภาพสถานศึกษาขนาดกลางในจังหวัดลำปาง ในภาพรวมสามารถดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงาน 2 ปี แต่ยังมีข้อค้นพบ ในบางกิจกรรมที่ไม่สามารถทำตามแผนการดำเนินการได้ อาทิเช่น กิจกรรมการวัดและประเมินผลความเหลื่อมล้ำคุณภาพสถานศึกษาขนาดกลางในจังหวัดลำปาง การจัดการข้อมูลสารสนเทศทั้งระบบ เนื่องจากขาดกลไกเชื่อมโยงที่มีหน้าที่หลักในการวัด ประเมินผล และนิเทศ ติดตาม

3. ผลการประเมินรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมมีประโยชน์และคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีประโยชน์และคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก และรองลงมา 2 ลำดับ คือ การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีประโยชน์และคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก และการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ มีประโยชน์และคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจาก การดำเนินการขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เกิดการบูรณาการความร่วมมือและ ความเป็นเจ้าของร่วมกันของทุกภาคส่วน โดยจังหวัด/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานระดับพื้นที่อื่น ๆ เป็นเจ้าภาพในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของจังหวัด และมีกลไกการจัดการพัฒนาโรงเรียน และพัฒนานักเรียนของตนเอง ตามหลักของการกระจายอำนาจและมีอิสระในการบริหารจัดการ ทั้งระดมทรัพยากรของภาคีเครือข่ายในจังหวัด และจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานให้เกิดการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพโรงเรียนมีระบบการจัดการเรียนรู้และระบบบริหารจัดการภายในที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งหมั่นทวนวงจรการเรียนรู้ของตนเองที่เกิดจากการปฏิบัติของโรงเรียนและได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกระดับ และองค์การภายนอกอย่างต่อเนื่อง เด็กและเยาวชนทุกช่วงวัยในจังหวัด มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เต็มตามศักยภาพ และมีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนรู้ (Core Learning Outcomes) เด็กเพชรบูรณ์มีคุณลักษณะลูกพ่อขุนผาเมือง คือ เสียสละ กล้าหาญ ชาญฉลาด และจะพัฒนาดีขึ้นตามวัย ทั้ง V-A-S-K : ทั้ง 4 ด้าน (ด้านมิติคุณค่า (Values) เห็นคุณค่าในตนเอง ผู้อื่น และรับผิดชอบต่อสังคม ด้านทัศนคติและอุปนิสัย (Attitudes) เสียสละและกล้าหาญ ด้านทักษะ (Skills) มีพื้นฐานการเป็นนวัตกรรม ใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ด้านความรู้ (Knowledge) ชาญฉลาด อ่านหนังสือแตก รักการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ชวนอนงค์ ชูรา (2566) ที่ได้ศึกษา เรื่อง รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของ นักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน พบว่า ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารเครือข่าย ความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขจรวรรณ ภู่อจ (2558) ที่ได้ พัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรเพื่อส่งเสริมการจัดการ เรียนการสอนภาษาจีนใน โรงเรียนเอกชน พบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรเพื่อส่งเสริมการจัดการ เรียน การสอนภาษาจีนในโรงเรียนเอกชน ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามี ความเหมาะสม ส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนเอกชน ผู้บริหารโรงเรียน เอกชนที่สอนภาษาจีนมีความเห็นว่ามี ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนในผลการใช้รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์ 1) คณะกรรมการเชิงพื้นที่ (Core Team) จำนวน 38 คน ได้รับการพัฒนาให้เป็น กระบวนการและผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เข้มแข็งด้วยกระบวนการ การประเมินเชิงพัฒนา (DE: Developmental Evaluation) 2) ได้ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา สรุปผล จัดลำดับความสำคัญหรือ ความเร่งด่วนของปัญหาที่ต้องการแก้ไขปรับปรุงหรือยกระดับคุณภาพการศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์ จากผลการอบรม การประเมินเชิงพัฒนา (DE: Developmental Evaluation) 3) ได้มีการกำหนด วิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาขบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ จังหวัดเพชรบูรณ์ 3.1) การกำหนดกลยุทธ์ในการจัดทำแผนพัฒนา 3.2) การกำหนดพันธกิจ 3.3) การกำหนดเป้าหมาย 3.4) การสังเคราะห์ผลจากกระบวนการ DE Step 1-6 ต้นน้ำ 4) มีการใช้เครื่องมือและแนวทางของ การประเมินผลเชิงพัฒนา (DE: Developmental Evaluation) เป็นเครื่องมือของการออกแบบ แผนการทำงานและบริหารจัดการแนวใหม่เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับพื้นที่/จังหวัด เพชรบูรณ์ และระดับโรงเรียนไปจนถึงการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนที่เข้มแข็ง 5) ผู้บริหาร โรงเรียน/ศึกษานิเทศก์ ได้รับการพัฒนาสมรรถนะเป็นต้นแบบของผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการ พัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อให้เกิดห้องเรียนประสิทธิภาพ

สูง (High Functioning Classroom) การวัดประเมินผลแบบ 360 องศา สำหรับจังหวัดเพชรบูรณ์ 6) มีการส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และ ศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดห้องเรียนประสิทธิภาพสูง High Functioning Classroom โดยใช้นวัตกรรม 6.1) CIP: Community Innovation Project 6.2) DE: Developmental Evaluation 6.3) PBL: Problem based Learning 6.4) BBL: Brain Based Learning และ 6.5) PLC: Professional Learning Community 7) มีสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น/ภูมิภาค เข้าร่วมเป็นหน่วยสนับสนุนด้านเทคนิควิชาการร่วมกับเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานในกำกับดูแลของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อเติมเต็มศักยภาพทางวิชาการให้แก่ ผู้บริหารเขตพื้นที่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ 8) ครูผู้สอน เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารด้านการจัดการเรียนรู้รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดห้องเรียนประสิทธิภาพสูง High Functioning ด้วย นวัตกรรม 8.1) นวัตกรรม CIP + BBL+PLC 8.2) นวัตกรรม PBL+จิตศึกษา + PLC 8.3) กระบวนการพื้นฐาน 4Ps, 6Qs 9) มีแนวทาง หรือ นวัตกรรมของการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนและระบบนิเวศการเรียนรู้ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยการศึกษาดำเนินงาน สภาพปัญหา การจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของการ แก้ปัญหา ในองค์ประกอบต่างๆ ได้อย่างหลากหลาย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ 10) มีการบูรณาการความร่วมมือและกลไกการทำงานที่สร้างแนวคิดความเป็นเจ้าของร่วมกัน ของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โดยจังหวัด/เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานระดับพื้นที่อื่นๆ และระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน และพัฒนาเด็กและเยาวชนวัยเรียนในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้งนี้เนื่องจาก 1) มีคณะทำงานของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีโครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการระดับจังหวัดที่เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น โดยการมาร่วมประชุมของคณะทำงานแต่ละครั้งอย่างน้อยร้อยละ 80 ของคณะกรรมการ ด้วยกระบวนการทำงานแบบภาคเครือข่ายการมีส่วนร่วม และสะท้อนการพัฒนากระบวนการทำงานแบบบูรณาการข้ามหน่วยงานภายในจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย จังหวัด สพฐ. อปท. ศธจ. มรภ. ม.ศรีปทุม ม.นเรศวร ให้มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับการดำเนินงานตามแผน 3 ปี และการขับเคลื่อนในระยะปีที่ 1 2) มีข้อมูลผลจากการศึกษาวิเคราะห์ประเมินต้นทุนและความต้องการของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในมิติต่างๆ และสรุปผลการจัดกลุ่มประเภทของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายปีที่ 1 พร้อมรายละเอียดของการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดเพื่อการวัดประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนในแต่ละกลุ่ม และฐานข้อมูลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในระยะปีที่ 1 ที่แสดงข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลในมิติของการหลุดออกจากกระบบหรือการหลุดออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียน 3) มีการสรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ภาพรวมของแผนพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) ตามแนวทางของ 8 มาตรการ เพื่อการยกระดับตนเองของโรงเรียนในระยะ 3 ปี ของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการในระยะปีที่ 1

ที่สอดคล้องกับจำนวนตามเป้าหมายของแผนการขับเคลื่อนของจังหวัด 4) สรุปผลการวัดผล Pre-test ผลลัพธ์การเรียนรู้ของเด็กตาม Core Learning Outcomes ทั้ง V-A-S-K ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จากโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย ในปีการศึกษา 2567 และมีแผนการติดตามนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อ การวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ไปจนถึงปีการศึกษา 2569 5) เกิดแกนนำทางวิชาการ (ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ศึกษานิเทศก์ บุคลากรทางการศึกษา และอาจารย์มหาวิทยาลัยในพื้นที่) ที่สามารถทำหน้าที่เป็น โค้ชทางวิชาการกับโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย และดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้ 6) เกิดกิจกรรมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งในรูปแบบของกระบวนการชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และวงชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) หรือเข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน ระดับประเทศ รวมจำนวนไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง 7) สรุปผลการดำเนินงานในประเด็นของการพัฒนา ผู้เรียนในทุกช่วงวัยและการดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชน ได้แก่ ผลการพัฒนาเรื่องอ่านออกเขียนได้ ของเด็กและเยาวชนในจังหวัด ผลการพัฒนาหรือแก้ปัญหาประเด็นตามบริบทของจังหวัด จากการวิเคราะห์ และหาปัญหา (Pain point) ที่เป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนเพื่อยกระดับและเห็นผลลัพธ์ การเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนในทุกช่วงวัย ผลการดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในมิติต่าง ๆ เพื่อลด อัตราการหลุดออกจากระบบการศึกษาและขับเคลื่อนกลไกการป้องกันการเสี่ยงหลุดออกจากระบบ รวมถึงเด็กที่หลุดและไม่อยู่ในระบบกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา เพื่อร่วมขับเคลื่อนนโยบาย Thailand Zero Dropout 8) เกิดแผนบูรณาการการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด ฉบับที่ผ่าน การทบทวนและปรับปรุงให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น สำหรับดำเนินงานในระยะต่อไป พร้อมด้วย สรุปรายชื่อโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย (ทั้งโรงเรียนแกนนำและโรงเรียนเครือข่ายร่วมขับเคลื่อน) ที่จะเข้า ร่วมทำงานในปีที่ 2 ในลักษณะของฐานข้อมูลโรงเรียน ที่แสดงข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน พร้อมข้อมูล ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ประสานงานของโรงเรียน 9) รายงานการติดตาม วิเคราะห์ และ สังเคราะห์ผลการดำเนินงานตามขอบเขตและแนวทางการดำเนินงานของโครงการ และผล การดำเนินงานขับเคลื่อนกลไกของจังหวัด และการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วม และ 10) รายงานการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการ TSQM-A จากการจัดการความรู้ระดับ จังหวัด ที่สะท้อนองค์ความรู้จากโรงเรียนเรื่องการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ การพัฒนาระบบ นิเวศทางการศึกษาและการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากทุกหน่วยงานต้นสังกัดในพื้นที่ และภาคีเครือข่าย ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง พร้อมข้อเสนอเชิงนโยบายและข้อเสนอระดับปฏิบัติการเพื่อการยกระดับผลลัพธ์ การเรียนรู้ของนักเรียน ขับเคลื่อนกลไกการทำงานและสร้างระบบนิเวศทางการศึกษาร่วมกันของ จังหวัดอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สีสวรรณ์ บัวสาย (2554) ที่ได้กล่าวไว้ ว่า งานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ ABC (Area-Based Collaborative Research for Development) เป็นงานวิจัยที่ออกแบบให้มีการศึกษาและทำงานร่วมกันของคนในพื้นที่ ซึ่งเจ้าของพื้นที่หรือเจ้าของ ปัญหาต้องเป็นกลไกขับเคลื่อนหลักในการสร้างการเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานความร่วมมือของคนใน

พื้นที่ สามารถใช้พลังความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของตนในฐานะผู้มีประสบการณ์จริงในพื้นที่ คิดค้นหาวิธีการไปสู่เป้าหมายที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุด และกลไกนี้ทำหน้าที่ติดตาม สนับสนุน พร้อม กับประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นไปด้วยและส่งสัญญาณกลับไปยังหน่วยงานที่เป็นเจ้าของนโยบาย เพื่อ การปรับแตงนโยบาย แต่อย่างน้อย การทำงานในเรื่องกลไกข้อต่อ (missing link) นี้ น่าจะช่วยให้เพิ่ม ประสิทธิภาพการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติและทำให้การปฏิรูประบบราชการสำเร็จผลได้เร็วขึ้น จะต้องอาศัยหลักความร่วมมือเป็นแกนหลักในการประสานพลังของแต่ละคนให้มารวมกันและเกิด การเสริมแรง (synergy) และยังคงพบอีกว่าการที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงที่เป็นจริงและยั่งยืนได้ จะต้องเกิดการเรียนรู้ร่วมกันของคนในพื้นที่ ซึ่งในที่สุดจะพัฒนาไปสู่การเป็นกลไกสร้าง การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ ขวัญมุข (2559) ที่ได้พัฒนา รูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาใน จังหวัดสุโขทัย พบว่า ผลการประเมินการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ด้านผลลัพธ์ นักเรียนระดับประถมศึกษาทุกสังกัดในจังหวัดสุโขทัยมีสมรรถนะการอ่านสูงขึ้น

ทั้งนี้ความสำเร็จในการขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริม โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เกิดจาก 1) การบูรณาการความร่วมมือและความเป็น เจ้าของร่วมกันของทุกภาคส่วน โดยจังหวัด/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานระดับพื้นที่ อื่น ๆ เป็นเจ้าภาพในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของจังหวัด และมีกลไกการจัดการ พัฒนาโรงเรียน และพัฒนานักเรียนของตนเอง ตามหลักของการกระจายอำนาจและมีอิสระใน การบริหารจัดการ 2) โรงเรียนมีระบบการจัดการเรียนรู้และระบบบริหารจัดการภายในที่มี ประสิทธิภาพ พร้อมทั้งหมั่นทวนวงจรการเรียนรู้ของตนเองที่เกิดจากการปฏิบัติของโรงเรียนและได้รับ การสนับสนุนจากชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกระดับ และองค์การภายนอกอย่างต่อเนื่อง 3) เด็ก และเยาวชนทุกช่วงวัยในจังหวัด มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เติบโตตามศักยภาพ และมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ (Core Learning Outcomes) เด็กเพชรบูรณ์มีคุณลักษณะลูกพ่อขุนผาเมือง คือ เสียสละ กล้าหาญ ขาดูฉลาด และจะพัฒนาดีขึ้นตามวัย 4) เกิดระบบนิเวศทางการศึกษา (Ecosystem) ที่เด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงการศึกษาที่หลากหลายได้อย่างเท่าเทียมมี คุณภาพ โดยส่งผลให้อัตราการหลุดออกจากระบบการศึกษาของนักเรียนลดลง และมีกลไกการป้องกัน การเสี่ยงหลุด และกลไกส่งต่อนักเรียนได้ตามศักยภาพและตรงกับความต้องการของนักเรียนเป็น รายบุคคล 5) เกิดพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันในระดับหน่วยงานต้นสังกัด และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องใน พื้นที่ในระดับต่าง ๆ ที่นำไปสู่การสร้างแนวร่วมในการผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการขับเคลื่อน โรงเรียนพัฒนาตนเอง และนำไปสู่การขยายผลสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงระบบของการพัฒนาการศึกษา ของจังหวัดที่จังหวัดสามารถกำหนดหรือออกแบบกลไกการพัฒนาในจังหวัดของตนเองได้

6) มีการบูรณาการความร่วมมือและความเป็นเจ้าของร่วมกันของทุกภาคส่วน วัดและประเมินผล การดำเนินงานจากการสรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ภาพรวมของกระบวนการพัฒนาแผนการ ขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาของจังหวัด 7) โรงเรียนมีระบบการจัดการเรียนรู้และระบบบริหารจัดการ ภายในที่มีประสิทธิภาพ วัดและประเมินผลการดำเนินงานจากการ สรุป วิเคราะห์ และ สังเคราะห์ภาพรวมของแผนพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) ตามแนวทางของ 8 มาตรการ 8) เด็กและเยาวชนทุกช่วงวัยในจังหวัด มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เติบโตตาม ศักยภาพ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ (Core Learning Outcomes) ที่ดีขึ้นทั้ง V-A-S-K : มิติ คุณค่า (Values) ทักษะและอุปนิสัย (Attitudes) ทักษะ (Skills) และความรู้ (Knowledge) ตลอดจน สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ วัดและประเมินผลการดำเนินงานจากจำนวนผู้เข้าเรียนรู้ใน แพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาสมรรถนะสำหรับการทำงานอนาคต (Reskill/Upskill/New skill) จากนั้นทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สำคัญและ การตอบโจทย์ความต้องการเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต 9) มีระบบนิเวศทางการศึกษา (Ecosystem) ที่ เด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงการศึกษาที่หลากหลายได้อย่างเท่าเทียมมีคุณภาพ วัดและ ประเมินผลการดำเนินงานจากการรายงานสรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ความต้องการพัฒนาการ เรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนากลไกการป้องกันการเสี่ยงหลุดจากระบบการศึกษาและกลไก ส่งต่อนักเรียนได้ตามศักยภาพและตรงกับความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคล และ 10) มีพื้นที่ การเรียนรู้ร่วมกันในระดับหน่วยงานต้นสังกัด และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ในระดับต่างๆ วัด และประเมินผลการดำเนินงานจากการรายงานการติดตามซึ่งแสดงการเข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอ และทำ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการดำเนินการขับเคลื่อนกลไกของจังหวัดการทำงานร่วมกันเพื่อสร้าง ชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning)

จากที่กล่าวมาในข้างต้น สอดคล้องกับ แนวคิดของ Eberhard E. Scheuing ที่กล่าวว่า สิ่งที่สำคัญต่อความสำเร็จในการทำงานเครือข่าย ได้แก่ 1) การมีพันธะสัญญาที่หนักแน่นระหว่างกัน (Commitment) การมีอุดมการณ์และความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นแล้ว ยังหมายถึงการที่สมาชิก เครือข่ายมีมิตรภาพ ที่ใกล้ชิด มีสายสัมพันธ์ระหว่างกันด้วยการสร้างมิตรภาพ 2) การพัฒนา อยู่ตลอดเวลา (Continuous Improvement) การทำงานเครือข่ายจะมีประโยชน์และประสบความสำเร็จอย่างเต็มศักยภาพก็ต่อเมื่อแต่ละองค์กรที่มาร่วมเป็นเครือข่ายมีการปรับปรุงพัฒนาอยู่ ตลอดเวลา 3) การรักษาพันธกรณีระยะยาว (Long-term Commitment) มีผลต่อการปรับปรุงและ พัฒนาเครือข่ายตลอดเวลา สามารถแลกเปลี่ยนทรัพยากร ร่วมกันทำงานและสร้างผลงานที่เป็น ประโยชน์ต่อการสร้างเครือข่ายการทำงาน 4) การเสริมพลัง (Empowerment) เป็นการสนับสนุนให้ สมาชิกเครือข่ายได้มีโอกาสแสดงความสามารถ ร่วมคิด ร่วมแก้ไขปัญหาต่างๆ 5) การสร้างค่านิยม ร่วมกัน (Share Value) เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการทำงาน เครือข่ายจะประสบ

ความสำเร็จอย่างยั่งยืนหากองค์การเครือข่ายมีค่านิยมร่วมกัน ได้แก่ การให้ความสำคัญต่อคุณภาพของงาน การทำงานร่วมกันเป็นทีมและ 6) ภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นการสร้างวิสัยทัศน์ในเชิงกลยุทธ์ รวมทั้งชักจูงโน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญต่อสิ่งที่จะต้องกระทำร่วมกัน และจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นต่อการทำงาน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายและผลสำเร็จของงาน (นฤมล นิราทร, 2543, หน้า 59-65) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระศักดิ์ สร้อยคำ (2561) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านปัจจัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) วิสัยทัศน์/เป้าหมาย/วัตถุประสงค์ (2) การมีส่วนร่วม (3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการติดต่อสื่อสาร (4) โครงสร้างการบริหาร และ (5) การระดมทรัพยากร 2) องค์ประกอบด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ขอบเขตการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และขั้นตอนและวิธีการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ประกอบด้วย (1) ขั้นตอนวิเคราะห์ปัญหา ระบุปัญหาและตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย (2) ขั้นตอนติดต่อกับผู้มีส่วนได้เสียและองค์กรที่จะเป็นเครือข่าย (3) ขั้นตอนทวิวิสัยทัศน์และ พันธสัญญา ร่วมกัน (4) ขั้นตอนพัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมือ (5) ขั้นตอนพัฒนายุทธศาสตร์ความร่วมมือและขยายกิจกรรมหรือขยายกลุ่ม และ (6) ขั้นตอนติดตามและประเมินผล 3) องค์ประกอบด้านผลลัพธ์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) การประหยัด (2) การเกิดองค์ความรู้ (3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (4) ความร่วมมือ และ (5) คุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมภูมิ ธรรมายอดดี (2561) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การศึกษาสภาพ การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ในจังหวัดพื้นที่สูง ผลการศึกษา พบว่า สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่สูง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดแม่ฮ่องสอนใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านการจัดการศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านงบประมาณ สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยด้านที่มีการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาใน จังหวัดแม่ฮ่องสอน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการศึกษาด้านงบประมาณ สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านนโยบายตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดฐานการพัฒนาในระดับพื้นที่จังหวัดเป็นตัวตั้ง (Area-Based Collaborative Research for Development) เพราะจังหวัดถือเป็นกลไกหลักในการเชื่อมโยงระหว่างระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ไปสู่การปฏิรูปการศึกษาได้อย่างแท้จริง และควรผลักดันให้เป็นยุทธศาสตร์ระดับชาติที่บูรณาการไปกับการปฏิรูประบบการศึกษาอื่นๆ ของแต่ละพื้นที่ต่อไป

1.2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดระบบโครงสร้างรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด และระบบการนิเทศ ติดตาม ให้ความชัดเจน เป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่เปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายจากหลายภาคส่วนในจังหวัดเข้ามาหนุนเสริมและเชื่อมต่อการจัดการศึกษาของพื้นที่จังหวัดให้เกิดความยั่งยืน เช่น มหาวิทยาลัย สถาบันอาชีวศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล การศึกษานอกระบบ และองค์กรต่างๆ ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัด ฯลฯ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบที่เหมาะสมในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกอร สมปราษฎณ์. (2546). *ภาวะผู้นำทางการศึกษา*. ขอนแก่น: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. (2547). *รายงานการศึกษา เรื่อง โครงการศึกษารูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายพัฒนาสังคมและสวัสดิการ*. กรุงเทพฯ: เทพเพ็ญวานิชย์.
- กวินทร์เกียรติ นนธ์พละ. (2551). *แนวทางในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต)*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กษมา ชนวงษ์. (2564). *รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชน (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2563). *โครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Teacher School Quality Program: TSQP)*. เข้าถึงได้จาก <https://www.eef.or.th/tsqp>
- กัญญา กำศิริพิมาน. (2545). *การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย.
- กัญญา กำศิริพิมาน. (2545). *รายงานการวิจัยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางอาชีวศึกษาระหว่างสถานประกอบการและองค์กรทางการศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กำพล แสสนบุญเรือง. (2564). *รูปแบบการบริหาร การจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ส เอเซียเพรส.
- ขจรวรรณ ภู่อจ. (2564). *รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ภาษาจีนในโรงเรียนเอกชน (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต)*. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จรรยาศรี มาติลโกวิท. (2544). *การวิเคราะห์ผลของเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่มีต่อความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จำนงค์ แจ่มจันทรวงษ์. (2553). การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ด..กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จำลอง คำบุญชู (2558). การวิจัยและพัฒนาการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำคุณภาพ สถานศึกษานาดกลางในจังหวัดลำปาง. ลำปาง : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- จิรวัดน์ กิตติพิเชษฐสรรค์. (2554). การพัฒนางานฝึกอบรมและบริหารวิชาชีพวิทยาลัยเกษตรและ จิระศักดิ์ สร้อยคำ. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของ โรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษา เอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชนิตา รักษ์พลเมือง และคณะ. (2560). การศึกษาสภาพและปัญหาการผลิต การใช้และการพัฒนาครู การศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับความต้องการในอนาคต. วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 45(3), 17 – 33.
- ชัยวัฒน์ ถิระพันธุ์, และปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2549). การประชุมอย่างสร้างสรรค์ ศิลปะแห่งการ สร้างพลัง เพื่อการเปลี่ยน. สืบค้น 2 ธันวาคม 2551, จาก http://www.pattanathai.nesdb.go.th/PTFweb/Interesting_menu/PalangPanDin/FileProject/Business/Rbusiness.doc
- ชาญทนต์ บุญรักษา. (2557). รูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับ ปริญญาตรีในสถาบันอาชีวศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จิรวัดน์ นิเจนตร. (2560). การวิจัยพัฒนารูปแบบทางสังคมศาสตร์และการศึกษา. วารสารราชภัฏสุ ราษฎร์ธานี, 4(2), 71 – 102.
- ณัฐจริย์ กาญจนรจิต. (2544). ความไม่เสมอภาคของการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลง กรณมหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2559). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้ เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทคโนโลยี (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธนบัตร พูนโสภณ. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬาของ โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร.

- ธนา ประมุขกุล. (2544). ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ เขต 6 ขอนแก่น. วารสารส่งเสริมสุขภาพและอนามัย
สิ่งแวดล้อม, 3, 3-4.
- ัญญลักษณ์ สัมพันธ์. (2556). ความเหลื่อมล้ำด้านสิทธิและโอกาส : สิทธิและโอกาสในการรับบริการ
สาธารณะ:การศึกษา. สืบค้น 9 กันยายน 2566. จาก<http://sd-group1.blogspot.com/2013/01/53242025.html>
- นพรัตน์ ไบยา. (2555). การประเมินความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นฤมล นิราทร. (2543). การสร้างเครือข่ายการทำงาน ข้อควรพิจารณาบางประการ. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บัณฑิต อ่อนดา .(2538). 60 ปีบัณฑิต อ่อนดา ยิ่งนานยิ่งมั่นคง (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สามเสน
การพิมพ์.
- บุญเรียง สิทธิทองสี. (2557). รูปแบบการบริหารงานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์ และชัยวัฒน์ ธีระพันธุ์. (2546). สื่อสารกับสังคมเครือข่าย. ใน เอกสาร
ประกอบการฝึกอบรมหลักสูตร 3 การสร้างเครือข่ายที่มีพลัง สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
กรุงเทพฯ: สถาบันการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม.
- เป็รื่อง กิจรัตน์ภร. (2555). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2566, จาก
www.newswit.com2gen/2010-05-25
- พรชัย ทองเจือ. (2550). การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียนในการ
เปลี่ยนผ่านด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระมหาสุทิตย์ อาภากร (อบอู่). (2547). เครือข่าย: ธรรมชาติความรู้และการจัดการ. กรุงเทพฯ:
โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส).
- พฤต เอมมานูเอล ไบระหมาน. (2552). การสร้างความร่วมมือเพื่อต่อต้านการค้าแรงงาน ทาสบน
เรือประมง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พัฒนา พรหมณี และคณะ. (2560). แนวคิดการสร้างและพัฒนารูปแบบเพื่อใช้ในการดำเนินงานด้าน
การสาธารณสุขสำหรับนักสาธารณสุข. วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 45(3),
17-33.

- พินสุดา สิริธงส์. (2562). แนวทางการเป็นโค้ชที่มีคุณภาพในโครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง. กรุงเทพฯ: DPU Coolprint มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พิสิฐ เทพไกรวัล. (2554). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เพชริน สงค์ประเสริฐ. (2550). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2551). รูปแบบเครือข่ายการเรียนรู้ทางการบริหารการศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 5(10), 17-33.
- รัชดา พรหมทองแสน. (2548). ความไม่เสมอภาคทางการศึกษาของไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รัชต์ ไตรมาลัย. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของสถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประเทศไทย 4.0 (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชต์วี แสงมะหมัด. (2560). การสำรวจค่านิยมของประชาชนต่อการเมืองการปกครองและวัฒนธรรมทางสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้าฯ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2553). การวิจัยพัฒนารูปแบบ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2(4), 3.
- วิจารณ์ พานิช. (2563). การศึกษาคุณภาพสูงระดับโลก. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิจารณ์ พานิช. (2563). กสศ. เดินหน้าขับเคลื่อน “ยกระดับคุณภาพโรงเรียน ลดความเหลื่อมล้ำ”. สืบค้น 18 กันยายน 2566, จาก <https://www.eef.or.th/260920-2/>
- วิศิษฐ์ วัชรวิญญู. (2546). ความหมายของเครือข่าย: เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง “การสนทนาอย่างสร้างสรรค์”. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ.
- ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศิริพร ตันติยศ. (2550). รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล สังกัดกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ศิริวรรณ ขวัญมุข. (2550). รูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศุภณัฐ ศศิวิวัฒน์ และโซษิตา สลักคำ. (2561). รายงานการศึกษาเรื่อง การขยายผลโรงเรียนคุณภาพดีในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- ชนอนงค์ ชูรา. (2566). รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สนธยา พลศรี. (2550). เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมภูมิ ธรรมายอดดี. (2561). รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดพื้นที่สูง. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สมศรี สุ่มมาตย์. (2557). รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ. (2552). โครงการวิจัยและพัฒนากล่องเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมาน อัสวภูมิ. (2553). การบริหารการศึกษาลุ่มใหม่: แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 5). อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สรวง วรอินทร์. (2557). รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สันติ แสงสุก. (2548). การนำเสนอรูปแบบการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สัมฤทธิ์ ห้าวหาญ. (2558). รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนวิจัย. (2556). เอกสารประกอบการประชุมผู้ประสานงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ 4-5 ตุลาคม 2556. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนวิจัย.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561- 2580. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2553). ชุดเครื่องมือการเรียนรู้เรื่องการบริหารการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สีลาภรณ์ บัวสาย. (2554). การวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- สุทิศ ทองสนิทกาญจน์. (2547). รายงานผลการดำเนินงานการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กำแพงเพชร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2.
- สุธีระ ประเสริฐสรรพ. (2556). กระบวนการงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ แนวทางการพัฒนางานวิจัยเพื่อรับใช้สังคม. กรุงเทพฯ: ซีโน พับลิชชิ่ง (ประเทศไทย).
- สุภาวดี ประดับวงศ์. (2547). ปัญหาและความต้องการในการบริหารทรัพยากร คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2549). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2549). “บทที่ 3 แบบตรวจสอบรายการประเมิน: วิถีวิทยาและเครื่องมือประเมิน” ใน สุวิมล ว่องวาณิช (บก.). การประเมินอภิมาน : วิถีวิทยาและการประยุกต์ใช้ (หน้า 49-76). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสถียร จิรรังสีมันต์. (2549). ความรู้เกี่ยวกับองค์กรเครือข่าย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อภิญญา เวชยชัย. (2544). เอกสารประกอบการบรรยาย วิชาหลักและวิธีการสังคมสงเคราะห์ 3 กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อมรรัตน์ ภิญโญอนันตพงษ์. (2546). การพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนระหว่างอุดมศึกษาของรัฐ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์ และปัทมา อมรสิริสมบุญ. (2550). ความไม่เท่าเทียมด้านการศึกษา: เมืองและชนบท. ใน วรชัย ทองไทยและสุรีย์พร พันพื้ง (บก.). ประชากรและสังคม (น. 48-61). นครปฐม: ประชากรและสังคม.
- เอกรัฐ พิมพ์ไทย. (2548). ความไม่เสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ : การวิเคราะห์แยกระดับความไม่เสมอภาคและแนวโน้ม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Abusnena, M. (2023). *Quality Management Systems in Schools*. LinkedIn.
- AllThingsPLC. (2023). *About - AllThingsPLC*. Retrieved from <https://allthingsplc.info/about/>
- Amenu-Tekaa, C. E. K. (1988). *Perception of Community Participation in Education on Indian Reserves: A North-Central Albert Case Study* (Unpublished doctoral dissertation). Pittsburgh, PA: University of Pittsburgh.
- Black, P., & Wiliam, D. (1998). Assessment and classroom learning. *Assessment in Education*, 5(1), 7-74.
- Boud, D., & Falchikov, N. (2007). *Rethinking assessment in higher education: Learning for the longer term*. Routledge.
- Brynjolfsson, E., & Hitt, L. M. (2000). Beyond computation: Information technology, organizational transformation and business performance. *Journal of Economic Perspectives*, 14(4), 23-48.
- Chhotray and Stoker. (2009). *Governance Theory and Practise: A Cross-Disciplinary Approach*. Great British: Palgrave Macmilan.
- Doran, G. T. (1981). There's a S.M.A.R.T. way to write management's goals and objectives. *Management Review*, 70(11), 35-36.
- DuFour, R., & Eaker, R. (1998). *Professional learning communities at work: Best practices for enhancing student achievement*. Solution Tree Press.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill Book.
- Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). *Professional capital: Transforming teaching in every school*. Teachers College Press.
- Keeves, P. J. (1988). *Educational Research Methodology and Measurement: An International Handbook*. Oxford: Pergamon.
- Kids English Thailand. (2023). *Active Learning Definition: Your 2025 Guide to Transforming Education*. Retrieved from <https://kidsenglishthailand.org/blog/an-insight-into-active-learning>
- Locke, E. A., & Latham, G. P. (2002). Building a practically useful theory of goal setting. *American Psychologist*, 57(9), 701-710.
- Mifsud, D. (n.d.). *School Networks*. Oxford Research Encyclopedia of Education. Retrieved

from <https://oxfordre.com/education/display/10.1093/acrefore/9780190264093.001.0001/acrefore-9780190264093-e-741>

Monk. (1990). The Pittsburgh sleep day. *Journal of sleep Research*, 3, 111-120.

Retrieved from <https://www.teachingtimes.com/the-role-of-networks-in-supporting-school-improvement/>

Skolera. (2023). *Active Learning and Its Effect on Student's Character Development*.

Retrieved from <https://blog.skolera.com/active-learning-3/>

Teaching Times. (2023). *The Role of Networks in Supporting School Improvement*.

Thomas, J. W. (2000). *A review of research on project-based learning*. Autodesk Foundation.

UNESCO. (1988). *Equity, Quality and Cost in Higher Education: research study on Republic of Korea*. Bangkok: UNESCO.

Urbach, N., & Mueller, B. (2011). A Conceptual Model of the Impact of the Quality of Information Systems on the Quality of Information. *Journal of Information Systems and Technology Management*, 8(2), 257-276.

Wang, M. T., Hill, H. C., & Zhang, J. (2014). Supporting students' social-emotional learning: A review of the evidence. *Journal of Educational Psychology*, 106(2), 361-373.

Wikipedia. (2023). *Formative assessment*. Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Formative_assessmentWinch, C., & Gingell, J. (1999). *Key concepts in the Philosophy of Education*. London: Routledge.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ ว ๐๑๓๕

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๕ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.ไท พานนนท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายภพเดช บุญศรี รหัสประจำตัว ๖๕๐๓๐๘๙๗ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ
ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของ
จังหวัดเพชรบูรณ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพวง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน
เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พันธ์ กิจสนาโยธิน)

รองคณบดีฝ่ายบริหาร รักษาการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๘

โทรสาร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๖

๒. นายภพเดช บุญศรี

โทร ๐๘-๓๑๙๗-๙๒๑๐

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๐๑๓๕

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๕ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.การุณพิชชา กษากานน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายภพเดช บัญศรี รหัสประจำตัว ๖๕๐๓๐๘๙๗ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ
ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของ
จังหวัดเพชรบูรณ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพวง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน
เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พันธ์ กิจสนาโยธิน)

รองคณบดีฝ่ายบริหาร รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๘

โทรสาร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๖

๒. นายภพเดช บัญศรี

โทร ๐๘-๓๑๙๗-๙๒๑๐

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๐๑๓๕

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๕ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.วิทยา เกษาอาจ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายภพเดช บัญศรี รหัสประจำตัว ๖๕๐๓๐๘๙๗ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ
ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของ
จังหวัดเพชรบูรณ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพวง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน
เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พันธ์ กิจสนาโยธิน)

รองคณบดีฝ่ายบริหาร รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๘

โทรสาร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๖

๒. นายภพเดช บัญศรี

โทร ๐๘-๓๑๙๗-๙๒๑๐

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๐๑๓๕

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๕ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.ปิ่นแก้ว ยังคำมัน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายภพเดช บัญศรี รหัสประจำตัว ๖๕๐๓๐๘๙๗ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ
ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของ
จังหวัดเพชรบูรณ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพวง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน
เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พันธ์ กิจสนาโยธิน)

รองคณบดีฝ่ายบริหาร รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๘

โทรสาร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๖

๒. นายภพเดช บัญศรี

โทร ๐๘-๓๑๙๗-๙๒๑๐

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๐๑๓๕

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๕ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.กฤติธดา อ่อนคล้าย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายภพเดช บัญศรี รหัสประจำตัว ๖๕๐๓๐๘๙๗ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของ จังหวัด
เพชรบูรณ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพวง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน
เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน เป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวัง
เป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พันธ์ กิจสนาโยธิน)

รองคณบดีฝ่ายบริหาร รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๘

โทรสาร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๖

๒. นายภพเดช บัญศรี

โทร ๐๘-๓๑๙๗-๙๒๑๐

ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษา
เชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

แบบสัมภาษณ์

ความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษา
เชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

งานวิจัย เรื่อง รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของ
จังหวัดเพชรบูรณ์

A Model of Collaborative Network of Education in an Area-Based
Way to Promote Teacher and School Quality Program in
Phetchabun Province

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยทางการศึกษา เรื่อง “รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น และข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยได้รับถือว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนารูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

นายภพเดช บุญศรี

นิสิตปริญญาโท ศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....
2. ตำแหน่ง.....
3. สถานที่ทำงาน.....
4. หมายเลขโทรศัพท์.....
5. วันเวลาทำการสัมภาษณ์ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.
6. สถานที่ทำการสัมภาษณ์.....
7. เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....น. สิ้นสุดเวลา.....น.

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ท่านมีความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ในความเห็นของท่าน ความต้องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ควรพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ด้านใดเพิ่มเติมจากที่สอบถามมาข้างต้นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

แนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษา
และครูเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

งานวิจัย เรื่อง รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของ
จังหวัดเพชรบูรณ์

A Model of Collaborative Network of Education in an Area-Based
Way to Promote Teacher and School Quality Program in
Phetchabun Province

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยทางการศึกษา เรื่อง “รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น และข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยได้รับถือว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนารูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ แนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

นายภพเดชา บุญศรี

นิสิตปริญญาโท ศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....
2. ตำแหน่ง.....
3. สถานที่ทำงาน.....
4. หมายเลขโทรศัพท์.....
5. วันเวลาทำการสัมภาษณ์ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.
6. สถานที่ทำการสัมภาษณ์.....
7. เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....น. สิ้นสุดเวลา.....น.

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ท่านมีแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ในความเห็นของท่าน แนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ควรมีแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ด้านใดเพิ่มเติมจากที่สอบถามมาข้างต้นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคี
เครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไก
ขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

**แบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสม
ของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่
เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา**

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อแสดงความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อ
ความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียน
พัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ : กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา แบบประเมินแบ่ง
ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการ
ทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด
เพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
(Rating Scale)

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ตำแหน่ง

- ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา
- ☐ ครูผู้สอน

1.2 ประสบการณ์การดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

- ☐ น้อยกว่า 5 ปี
- ☐ 6 – 10 ปี
- ☐ มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาในประเด็น ดังนี้

ประเด็น : ความเหมาะสมของการขับเคลื่อน หมายถึง ความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษาได้มากน้อยเพียงใด

5 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

องค์ประกอบที่ 1 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

ความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อน รูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือ : กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. การสร้างกลไกการขับเคลื่อนขบวนการ โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์					
1.1 การศึกษาต้นทุนทางปัญญาซึ่งเป็น นวัตกรรมทางด้านการจัดการเรียนการสอน หรือ นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียน ในจังหวัดเพชรบูรณ์หรือโรงเรียนที่เข้าร่วม โครงการ TSQP เดิม					
1.2 การศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนใน จังหวัดเพชรบูรณ์หรือโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ TSQP เดิม					
2. การจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการ โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์					
2.1 การสมัครใจเข้าร่วมโครงการโรงเรียน พัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA) ของจังหวัด เพชรบูรณ์					
2.2 การจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกับ ภาคีเครือข่ายจังหวัดเพื่อขับเคลื่อนขบวนการ โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์					
3. การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการ เปลี่ยนแปลง					

ความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อน รูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือฯ : กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3.1 การเข้ารับอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง และจัดทำข้อตกลง (MOU)					
3.2 การเข้ารับอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูผู้สอนให้เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดห้องเรียนประสิทธิภาพสูง High Functioning					
4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC การนิเทศ กำกับ ติดตามด้วยกระบวนการ PLC และกระบวนการ DE :Developmental Evaluation					
4.1 การร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC					
4.2 การรับการนิเทศ กำกับ ติดตามการเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการและนวัตกรรม หรือวิธีปฏิบัติที่ดี ที่สมควรใจเลือกใช้					
4.3 การร่วมจัดทำแผนการดำเนินงานโครงการ ในระยะเวลา 3 ปี ของสถานศึกษา					
5. การสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน และการสะท้อนผลการดำเนินงาน AAR					
5.1 ส่งตัวแทนตัวแทนเข้าร่วมประชุมเพื่อสรุปงาน การกำหนดหัวข้อในการติดตามงาน และอื่นๆ					

**แบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสม
ของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่
เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด**

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อแสดงความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ : กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด แบบประเมินแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ตำแหน่ง

- ☐ ผู้บริหารการศึกษา
- ☐ ศึกษานิเทศก์
- ☐ ครูผู้สอน / ผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 ประสบการณ์การดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

- ☐ น้อยกว่า 5 ปี
- ☐ 6 – 10 ปี
- ☐ มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาในประเด็น ดังนี้

ประเด็น : ความเหมาะสมของการขับเคลื่อน หมายถึง ความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด ได้มากน้อยเพียงใด

5 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด มีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด มีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด มีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

องค์ประกอบที่ 1 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

ความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อน รูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือฯ : กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. การสร้างกลไกการขับเคลื่อนขบวนการ โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์					
1.1 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนา คณะกรรมการเชิงพื้นที่ (Core Team) จำนวน 30 คน เพื่อเป็นกระบวนกรและผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ เข้มแข็งด้วยกระบวนการ DE: Developmental Evaluation					
1.2 จัดประชุมวิเคราะห์สภาพปัญหา สรุปผล จัดลำดับความสำคัญหรือความเร่งด่วนของปัญหาที่ ต้องการแก้ไขปรับปรุงหรือยกระดับคุณภาพ การศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์จากผลการอบรม DE: Developmental Evaluation					
2. การจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการ โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์					
2.1 จัดประชุมเตรียมความพร้อมการจัดงาน เสวนาภาคีเครือข่าย					
2.2 จัดเวทีเสวนาร่วมกันกำหนดการจัดทำ แผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเอง เชิงพื้นที่ (TSQA) ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ระยะเวลา 3 ปี และการเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ TSQA และนวัตกรรมการศึกษาด้วยความสมัครใจ					
2.3 จัดทำข้อตกลง MOU ความร่วมมือของภาคี เครือข่ายในระดับจังหวัดตามบทบาทหน้าที่ของ หน่วยงานที่กำหนด					

ความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อน รูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือฯ : กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3. การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง					
3.1 จัดประชุมเตรียมความพร้อมการดำเนินงาน					
3.2 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผู้บริหาร โรงเรียนให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และจัดทำ ข้อตกลง(MOU)					
3.3 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูผู้สอนให้ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารด้านการ จัดการเรียนรู้รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิด ห้องเรียนประสิทธิภาพสูง High Functioning					
4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC การนิเทศ กำกับ ติดตามด้วยกระบวนการ PLC และกระบวนการ DE :Developmental Evaluation					
4.1 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC					
4.2 การดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม					
4.3 การใช้กระบวนการ DE: Developmental Evaluation					
5. การสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน และการสะท้อนผลการดำเนินงาน AAR					
5.1 จัดประชุมเพื่อสรุปงานการกำหนดหัวข้อ ในการติดตามงาน และอื่นๆ					

**แบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสม
ของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่
เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
ของกลไกพิเศษ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ**

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อแสดงความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ : กลไกพิเศษ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ แบบประเมินแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกพิเศษ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ตำแหน่ง

- ☐ ผู้บริหารการศึกษา
- ☐ ศึกษานิเทศก์
- ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา
- ☐ ครูผู้สอน

1.2 ประสบการณ์การดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

- ☐ น้อยกว่า 5 ปี
- ☐ 6 – 10 ปี
- ☐ มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกพิเศษ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาในประเด็น ดังนี้

ประเด็น : ความเหมาะสมของการขับเคลื่อน หมายถึง ความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและสถานศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกพิเศษ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ได้มากน้อยเพียงใด

5 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกพิเศษ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกพิเศษ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกพิเศษ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกพิเศษ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกพิเศษ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

องค์ประกอบที่ 1 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

ความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อน รูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือ : กลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนฯ	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. การสร้างกลไกการขับเคลื่อนขบวนการ โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์					
การนิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการ สร้างกลไกการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนา ตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อน ภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายสถานศึกษา					
2. การจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการ โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์					
การนิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการ จัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนา ตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อน ภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายสถานศึกษา					
3. การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการ เปลี่ยนแปลง					
การนิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการ ส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และ ศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไก ขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา					
4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC การนิเทศ กำกับ ติดตามด้วยกระบวนการ PLC และกระบวนการ DE :Developmental Evaluation					

ความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อน รูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือฯ : กลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนฯ	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
การนิเทศ ติดตาม กำกับ ติดตามการเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการและนวัตกรรมหรือวิธีปฏิบัติที่ดี ที่สมควรใจเลือกใช้ และจัดทำแผนการดำเนินงานโครงการในระยะเวลา 3 ปี ของสถานศึกษา					
5. การสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน และการสะท้อนผลการดำเนินงาน AAR					
การนิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน และการสะท้อนผลการดำเนินงาน AAR					

ภาคผนวก ง แบบสอบถามการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ตามมาตรการ
การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ

แบบสอบถามการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ
(Whole School Approach)

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อแสดงความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อ
ระดับการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนา
โรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการ
ส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole
School Approach) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 ตำแหน่ง

- ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา ☐ ครูแกนนำ ☐ ครูวิชาการ

1.2 สังกัด

- ☐ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1
☐ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2
☐ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
☐ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์
☐ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์ (โรงเรียนเอกชน)
☐ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach)

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาในประเด็น ดังนี้

ประเด็น : ระดับการปฏิบัติ หมายถึง ความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษาที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) ได้มากน้อยเพียงใด

5 หมายถึง มีการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติในการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

มาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach)	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. การตั้งเป้าหมายของโรงเรียน (Goal)					
1.1 มีการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม					
1.2 มีการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					
1.3 มีการติดตามและประเมินผลการบรรลุเป้าหมายของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง					
1.4 เป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดขึ้นมีความท้าทายและเป็นไปได้					
1.5 เป้าหมายที่กำหนดครอบคลุมด้านผู้เรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านเครือข่าย					
2. การมีระบบสารสนเทศคุณภาพ (Info)					
2.1 มีการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อจัดการข้อมูลในโรงเรียน					
2.2 ระบบสารสนเทศที่ใช้มีความปลอดภัยและเชื่อถือได้					
2.3 มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน					
2.4 ข้อมูลที่รวบรวมสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
2.5 มีการปรับปรุงระบบสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง					
3. ชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC)					
3.1 มีการจัดตั้งชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในโรงเรียน					
3.2 ครูมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาชีพ					
3.3 มีการปรับปรุงการเรียนการสอนตามข้อเสนอแนะจาก PLC					

มาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach)	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
3.4 ใช้ PLC เป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียน					
3.5 มีการประเมินผลการดำเนินงานของ PLC อย่างต่อเนื่อง					
4. นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน (Classroom Innovation)					
4.1 มีการใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการจัดการเรียน การสอน					
4.2 นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการ จัดการเรียนรู้การเรียนรู้					
4.3 โรงเรียนส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการจัดการ เรียนรู้แบบ Active Learning					
4.4 การจัดการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นและ ปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการ					
4.5 มีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน อย่างต่อเนื่อง					
5. เครือข่ายร่วมดำเนินงาน (Network)					
5.1 มีการสร้างเครือข่ายร่วมดำเนินงานกับ โรงเรียนอื่นๆ					
5.2 มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ กับโรงเรียนอื่นๆ					
5.3 มีการร่วมมือกับชุมชนและองค์กรภายนอก ในการพัฒนางานวิชาการ					
5.4 มีการใช้ต้นทุนชุมชนเข้ามาร่วมพัฒนา คุณภาพการศึกษา					
5.5 มีการประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่าย อย่างต่อเนื่อง					
6. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					

มาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach)	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
6.1 ใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาสและมีความต้องการพิเศษ					
6.2 มีการคัดกรองนักเรียนที่ต้องการการดูแลพิเศษอย่างทั่วถึง					
6.3 มีการป้องกันและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง					
6.4 มีการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เต็มศักยภาพ					
6.5 มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกและชุมชนเพื่อช่วยเหลือดูแลนักเรียน					
7. เครื่องมือประเมินผลเชิงพัฒนา (DE)					
7.1 มีการใช้เครื่องมือประเมินผลเชิงพัฒนาเพื่อวางแผนพัฒนาโรงเรียน					
7.2 มีการใช้เครื่องมือประเมินผลเชิงพัฒนาเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้					
7.3 ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกมีส่วนร่วมในการกระบวนการ DE					
7.4 มีการปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง					
7.5 มีการใช้ข้อมูลจากเครื่องมือประเมินเพื่อปรับปรุงนโยบาย					
8. การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนด้วย Formative Assessment					
8.1 มีการใช้ Formative Assessment เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน					
8.2 มีการให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้					
8.3 มีการตรวจสอบความก้าวหน้าและการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง					

มาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach)	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
8.4 มีการปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ตามผลการประเมิน					
8.5 มีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างครอบคลุม					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

โปรดให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนพัฒนาตนเองตามมาตรการทั้ง 8 ที่เห็นว่าควรปรับปรุงหรือพัฒนา

เพิ่มเติม.....

ขอขอบคุณสำหรับการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก จ แบบสอบถามเพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่
เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด
และเครือข่ายสถานศึกษา

**แบบสอบถามเพื่อประเมินประสิทธิภาพ
ของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่
เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและเครือข่ายสถานศึกษา**

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อแสดงความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและ
ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา ที่มีต่อประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อ
ส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและ
เครือข่ายสถานศึกษา แบบประเมินแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา ที่มีต่อ
ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด
เพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและเครือข่ายสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.3 ตำแหน่ง

- ☐ ตัวแทนเครือข่ายจังหวัด ☐ ตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา

1.2 ประสบการณ์การดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

- ☐ น้อยกว่า 5 ปี ☐ 6 – 10 ปี ☐ มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา ที่มีต่อประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและเครือข่ายสถานศึกษา

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาในประเด็น ดังนี้

ประเด็น : ประสิทธิภาพของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นของตัวแทนเครือข่ายจังหวัดและตัวแทนเครือข่ายสถานศึกษา เกี่ยวกับความเป็นประโยชน์และคุณค่าของการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ การสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างภาคีเครือข่าย และการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและเครือข่ายสถานศึกษา มากน้อยเพียงใด

5 หมายถึง ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีประโยชน์และคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีประโยชน์และคุณค่าอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีประโยชน์และคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีประโยชน์และคุณค่าอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีประโยชน์และคุณค่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่าย การศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนา ตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	ประโยชน์และคุณค่า				
	5	4	3	2	1
1. การใช้ทรัพยากรและงบประมาณ					
1.1 โครงสร้างของกลไกภาคีเครือข่ายความ ร่วมมือมีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของ จังหวัดเพชรบูรณ์					
1.2 วัสดุ อุปกรณ์ มีจำนวนเพียงพอต่อการ ดำเนินการขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษา เชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์					
2. การสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างกลไกภาคี เครือข่ายความร่วมมือ					
2.1 การติดต่อสื่อสาร					
2.1.1 การใช้ตัวแทนกลไกภาคีเครือข่าย ความร่วมมือติดต่อสื่อสาร ประสานงานระหว่างกลไก ภาคีเครือข่ายความร่วมมือ					
2.1.2 การใช้ช่องทาง Social ติดต่อสื่อสาร ระหว่างกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ					
2.1.3 การใช้การจัดเวทีเพื่อประชุมชี้แจง ระดมความคิดเห็น การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรมถอดบทเรียน กิจกรรมสร้างขวัญกำลังใจ ติดต่อสื่อสารระหว่างกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ					
2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกภาคีเครือข่าย ความร่วมมือ					
2.2.1 โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของ กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีความสัมพันธ์กัน อย่างเป็นระบบ					
2.2.2 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือมี เป้าหมายร่วม					

ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่าย การศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนา ตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	ประโยชน์และคุณค่า				
	5	4	3	2	1
2.2.3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มี การเรียนรู้ร่วมกันในลักษณะแนวราบ ให้เกียรติ ไว้วางใจ ยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน ส่งเสริม การเป็นผู้นำ ผู้ตาม ได้อย่างเหมาะสม					
2.2.4 การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรมระดมความคิดเห็น กิจกรรมการจัดทำสื่อ นวัตกรรม กิจกรรมถอดบทเรียน กิจกรรมสร้างขวัญ กำลังใจ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลไกภาคี เครือข่ายความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง					
2.2.5 การจัดทำช่องทางการติดต่อสื่อสาร หลายช่องทางเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของภาคี เครือข่าย ในการร่วมแก้ไขปัญหา และแลกเปลี่ยน ข้อมูลระหว่างกัน เช่น กลุ่ม line กลุ่ม Facebook เป็นต้น					
3. การทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่าย การศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนา ตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์					
3.1 การจัดตั้งกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ					
3.1.1 กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด					
3.1.2 กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่าย สถานศึกษา					
3.1.3 กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อน ภาคีเครือข่ายความร่วมมือ					
3.2 การสร้างความตระหนักและความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ กระบวนการทำงานและการขับเคลื่อนระบบส่งเสริม โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์					

ประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่าย การศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนา ตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	ประโยชน์และคุ้มค่า				
	5	4	3	2	1
3.3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือขับเคลื่อน ระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์					
3.3.1 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนขบวนการ โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์					
3.3.2 การจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการ โรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์					
3.3.3 การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการ เปลี่ยนแปลง					
3.3.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC การนิเทศ กำกับ ติดตามด้วยกระบวนการ PLC และ กระบวนการ DE :Developmental Evaluation					
3.3.5 การสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน และการสะท้อนผลการดำเนินงาน AAR					

ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการประเมินความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษาของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด

		Statistics												
		VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	Total
N	Valid	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean		3.9000	4.2000	4.3250	4.0250	4.4250	3.8750	4.7000	4.1750	4.0250	4.5500	3.9750	4.4500	4.2187
Std. Deviation		.90014	.68687	.82858	.61966	.59431	.60712	.46410	.67511	.65974	.50383	.61966	.59700	.25084

ผลการประเมินความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษาของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

		Statistics										
		VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	Total
N	Valid	137	137	137	137	137	137	137	137	137	137	137
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean		4.5328	4.0219	4.0511	3.8467	4.7007	3.7299	3.9854	4.0949	3.9489	4.6058	4.1518
Std. Deviation		.81395	.42818	.80733	.71631	.51969	.70193	.84875	.80333	.82534	.62259	.25062

ผลการประเมินความเหมาะสมของการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์
ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษาของกลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

Statistics

		VAR00001	VAR00002	VAR00003	VAR00004	VAR00005	Total
N	Valid	177	177	177	177	177	177
	Missing	0	0	0	0	0	0
Mean		4.4520	4.4859	4.7401	4.5763	4.6723	4.5853
Std. Deviation		.70647	.67510	.46494	.64500	.58869	.43329

ผลการประเมินการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ตามมาตรการการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach)

		Statistics					
		VAR00001	VAR00002	VAR00003	VAR00004	VAR00005	Total_A
N	Valid	333	333	333	333	333	333
	Missing	0	0	0	0	0	0
Mean		4.9279	4.6456	4.8709	4.8498	4.6336	4.7856
Std. Deviation		.30195	.59664	.33585	.38218	.62888	.19644

		Statistics					
		VAR00001	VAR00002	VAR00003	VAR00004	VAR00005	Total_B
N	Valid	333	333	333	333	333	333
	Missing	0	0	0	0	0	0
Mean		4.8799	4.5826	4.8318	4.7988	4.5766	4.7339
Std. Deviation		.34360	.60862	.37458	.42341	.63837	.24731

Statistics

		VAR00001	VAR00002	VAR00003	VAR00004	VAR00005	Total_C
N	Valid	333	333	333	333	333	333
	Missing	0	0	0	0	0	0
Mean		4.8468	4.5766	4.8468	4.7808	4.5616	4.7225
Std. Deviation		.37701	.60941	.36068	.43560	.64000	.25246

Statistics

		VAR00001	VAR00002	VAR00003	VAR00004	VAR00005	Total_D
N	Valid	333	333	333	333	333	333
	Missing	0	0	0	0	0	0
Mean		4.8138	4.5375	4.8739	4.6817	4.4444	4.6703
Std. Deviation		.40500	.66037	.33249	.48551	.64055	.28914

Statistics

		VAR00001	VAR00002	VAR00003	VAR00004	VAR00005	Total_E
N	Valid	333	333	333	333	333	333
	Missing	0	0	0	0	0	0
Mean		4.4985	4.8018	4.5435	4.5886	4.8679	4.6601
Std. Deviation		.51264	.46218	.49885	.61271	.42577	.21113

Statistics

		VAR00001	VAR00002	VAR00003	VAR00004	VAR00005	Total_F
N	Valid	333	333	333	333	333	333
	Missing	0	0	0	0	0	0
Mean		4.6456	4.6937	4.4895	4.6937	4.7958	4.6637
Std. Deviation		.48528	.51705	.50064	.58792	.47881	.21628

Statistics

		VAR00001	VAR00002	VAR00003	VAR00004	VAR00005	Total_G
N	Valid	333	333	333	333	333	333
	Missing	0	0	0	0	0	0
Mean		4.9940	4.6937	4.8198	4.7447	4.8258	4.8156
Std. Deviation		.07738	.51705	.38492	.56851	.45884	.17423

Statistics

		VAR00001	VAR00002	VAR00003	VAR00004	VAR00005	Total_H
N	Valid	333	333	333	333	333	333
	Missing	0	0	0	0	0	0
Mean		4.8829	4.6577	4.7538	4.6697	4.7417	4.7411
Std. Deviation		.32204	.52919	.43147	.59532	.50833	.27576

ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและเครือข่ายสถานศึกษา

		Statistics		
		VAR000	VAR000	Total_1
		01	02	
N	Valid	177	177	177
	Missing	0	0	0
Mean		4.1525	4.1638	4.1582
Std. Deviation		.74955	.79146	.59625

		Statistics								
		VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	Total_2
		01	02	03	04	05	06	07	08	
N	Valid	177	177	177	177	177	177	177	177	177
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean		4.2655	3.9096	4.4689	4.2260	4.2316	4.2486	4.0734	4.4689	4.2366
Std. Deviation		.72504	.57679	.60340	.66127	.67210	.64430	.63086	.59390	.22983

		Statistics								
		VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000
		01	02	003	04	05	06	07	08	09
		Total_3								
N	Valid	177	177	177	177	177	177	177	177	177
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean		4.2486	4.2147	4.2542	4.0734	4.2316	4.3390	4.0904	4.1751	4.1356
Std. Deviation		.67024	.69020	.63764	.65732	.66359	.65566	.69312	.64654	.65168

		Statistics			
		Total_1	Total_2	Total_3	Total
N	Valid	177	177	177	177
	Missing	0	0	0	0
Mean		4.1582	4.2366	4.1959	4.1975
Std. Deviation		.59625	.22983	.25404	.22417

		Statistics																		
	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	VAR000	Tota
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	l
N Valid	177	177	177	177	177	177	177	177	177	177	177	177	177	177	177	177	177	177	177	177
Missi ng	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean	4.1525	4.1638	4.2655	3.9096	4.4689	4.2260	4.2316	4.2486	4.0734	4.4689	4.2486	4.2147	4.2542	4.0734	4.2316	4.3390	4.0904	4.1751	4.1356	4.2090
Std. Deviati on	.74955	.79146	.72504	.57679	.60340	.66127	.67210	.64430	.63086	.59390	.67024	.69020	.63764	.65732	.66359	.65566	.69312	.64654	.65168	.16371

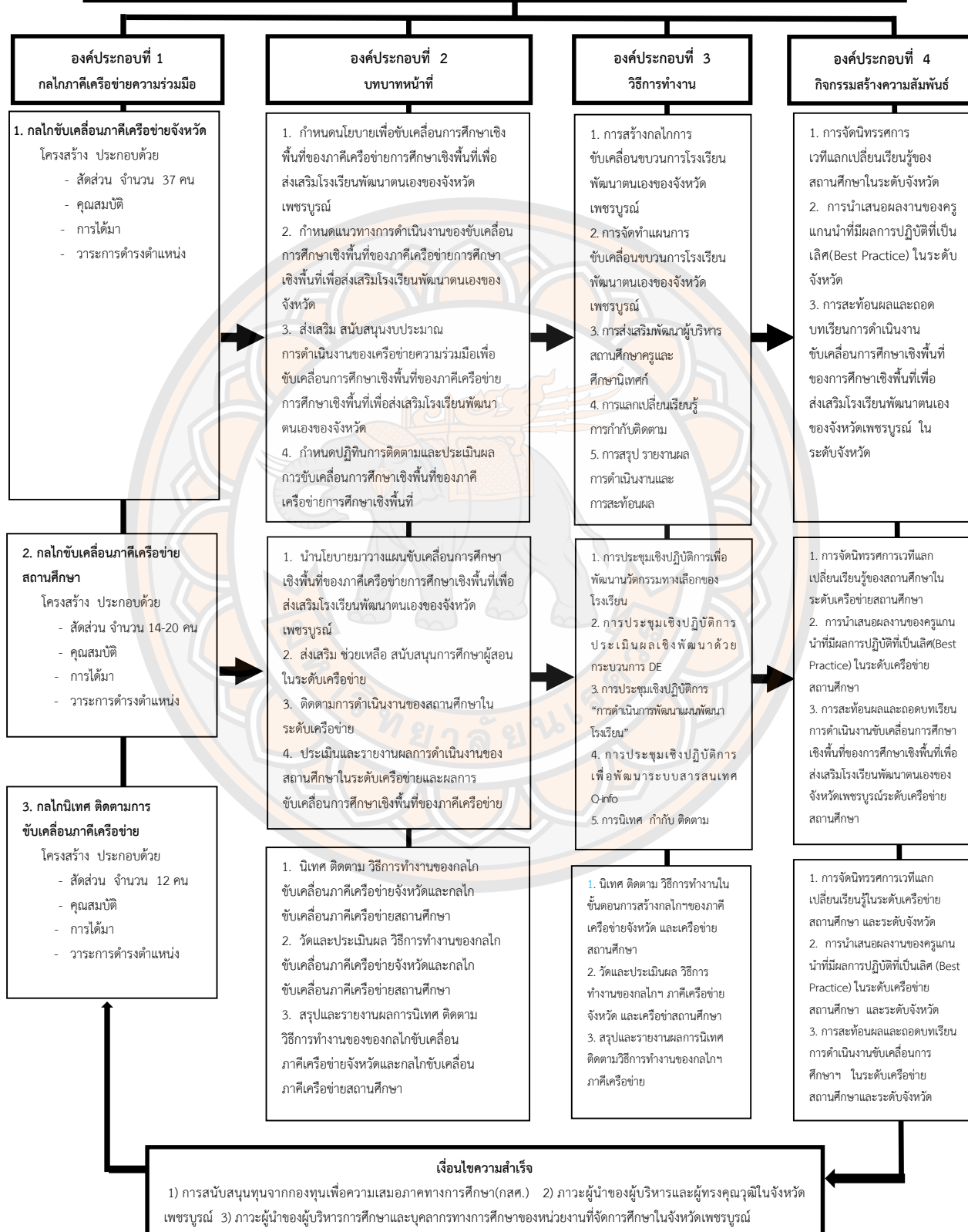
ภาคผนวก ข คู่มือการขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียน
พัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

คู่มือการขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่าย
การศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเอง
ของจังหวัดเพชรบูรณ์

ภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่
เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

รูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ส่วนที่ 1 สาร/รายละเอียดของรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

1. ทิศทางของรูปแบบ

1.1 หลักการและเหตุผล

1.1.1 บริบทด้านที่มา และปัญหาของภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

การศึกษามีความสำคัญแก่ตัวบุคคล ชุมชน และการพัฒนาประเทศ รัฐบาลไทยทุกยุคทุกสมัยต่างมีนโยบายที่ชัดเจนด้านการศึกษา เช่น นโยบายการจัดการศึกษาของคณะราษฎร ภายหลังที่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตยเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 คณะราษฎรได้วางเป้าหมายสำคัญด้านการศึกษาไว้ว่า ต้องให้การศึกษาอย่างเต็มที่แก่ราษฎรและดำเนินการอย่างทั่วถึงเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย เมื่อประชาชนมีการศึกษาที่ดีย่อมจะนำพาให้ประเทศไทยเจริญขึ้น (สมจินตนา คัมภีร์, 2562, หน้า 15) จะเห็นได้ว่าการปฏิรูปการศึกษามีมานานนับทศวรรษ ด้วยความมุ่งหวังที่จะให้มีการยกระดับของการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพนำไปสู่ประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา พัฒนาคนให้เป็นพลเมืองที่ก้าวหน้ายุคสมัย ดังรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 54 (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2560, หน้า 14) ระบุไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับมาตรา 10 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 5-6) อีกทั้งแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574 ยังได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการศึกษา โดยได้ระบุไว้ในวิสัยทัศน์ว่า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 1-7) ให้ความสำคัญกับการสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นกลไกหลักของการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของทุนมนุษย์ แล้วรองรับการศึกษา การเรียนรู้ และความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือหรือกลไกในการพัฒนา

ทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเป็นพลเมือง มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ ดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ประกอบด้วย คุณลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ องค์ความรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และทักษะการดำรงชีวิต อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาระบบการศึกษาของ ประเทศไทยในปัจจุบัน ยังคงพบว่าข้อจำกัดหลายประการซึ่งทำให้การกระจายการศึกษาไปยัง ประชากรในวัยเรียนของประเทศไม่สามารถเป็นไปได้อย่างสมบูรณ์ตามอุดมคติ ก่อให้เกิดปัญหาความ เหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมาเป็นเวลานาน

ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นมโนทัศน์ที่มีการกล่าวถึงในหลากหลายมิติ เช่น ความ เหลื่อมล้ำในด้านโอกาสทางการศึกษา และความเหลื่อมล้ำในด้านคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งต่างก็เป็น ความแตกต่างหรือความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงการศึกษาของประชากรในประเทศไทย ถึงแม้ว่า ประเทศไทยจะมีรัฐธรรมนูญที่กำหนดเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดให้คนไทยได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) แต่ผลการวิจัยหลายชิ้นยังบ่งชี้ตรงกัน ว่า ประเทศไทยยังมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในด้านโอกาสทางการศึกษาอยู่ ทั้งนี้พิจารณาจาก สถิติการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อัตราการเข้าถึงการศึกษาและอัตราคงอยู่ของนักเรียนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานที่พบว่า มีแนวโน้มลดลงเป็นลำดับตามระดับชั้นการศึกษาที่สูงขึ้น อีกทั้งยังพบว่า อัตราการเข้าถึงและการคงอยู่ในระบบการศึกษามีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ครอบครัวยมี ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน โดยนักเรียนกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงมี แนวโน้มที่จะเข้าถึงและคงอยู่ในระบบการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) นอกจากนี้มีการศึกษาในปัจจุบันโดยคณะกรรมการอิสระ เพื่อการปฏิรูปการศึกษาในปี 2562 ที่พบว่า ประเทศไทยมีนักเรียนที่ถูกจัดว่าเป็นกลุ่มด้อยโอกาส มากกว่า 3 ล้านคนทั่วประเทศ ซึ่งคิดเป็นจำนวนกว่าร้อยละ 20 ของนักเรียนในระบบทั้งหมด โดยที่ นักเรียนกลุ่มดังกล่าวเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงที่จะหลุดออกจากระบบการศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษา ภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานอันเนื่องมาจากปัญหาเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจสังคมและ ครอบครัว (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562) ความเหลื่อมล้ำในด้าน คุณภาพ การศึกษาก็เช่นกัน ซึ่งเป็นความไม่เท่าเทียมกันของการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของประชากรใน ประเทศไทย การพิจารณาความเหลื่อมล้ำสามารถพิจารณาได้อย่างหลากหลายตั้งแต่การได้รับทรัพยากร ทางการศึกษา ทั้งบุคลากรทางการศึกษา สื่อการเรียนรู้ อุปกรณ์การเรียน หรือการได้รับกระบวนการ จัดการเรียนรู้อ หรือประสิทธิภาพการบริหารจัดการทางการศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความแตกต่างกัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงสามารถใช้ เป็นตัวบ่งชี้ที่สะท้อนสภาพความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในด้านนี้มีปัญหาที่ชัดเจนมากขึ้นเป็นลำดับ

1.1.2 เหตุผล และความจำเป็น ในการพัฒนาภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

จากปัญหาดังกล่าวนี้นี้ ความเท่าเทียมในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาจึงไม่อาจเพียงพอต่อความต้องการ เช่น นักเรียนที่มีฐานะแตกต่างกัน แต่ได้รับเงินอุดหนุนช่วยเหลือจำนวนเท่า ๆ กัน โดยไม่คำนึงถึงความจำเป็นที่แตกต่างกัน ขณะที่การช่วยเหลือตามหลักความเสมอภาคเป็นการให้ตามข้อมูลความจำเป็น สาเหตุความเหลื่อมล้ำยังสืบเนื่องจากความแตกต่างของคุณภาพหรือมาตรฐานของสถานศึกษา คุณภาพหรือประสิทธิภาพของครู หรือฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ปัจจุบันจึงมีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนจัดตั้งกองทุนหรือมูลนิธิเพื่อร่วมกันหาแนวทางและวิธีการเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและความเสมอภาคทางการศึกษา หนึ่งในหน่วยงานที่มุ่งแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้นี้ เรียกว่า กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งขึ้นตามข้อเสนอของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา โดยปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 54 พ.ร.บ.กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ.2561 ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2561 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ 2) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 3) เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐเป็นผู้จัดสรรงบประมาณให้กองทุนและมีการบริหารงานที่เป็นอิสระ ซึ่งในปัจจุบันจะเห็นได้ว่ากองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาได้จัดกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ ทุนสร้างโอกาส ทุนเสมอภาค ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง ทุนครูรัก(ษ์)ถิ่น ทุนพัฒนาอาชีพและนวัตกรรมที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน และทุนพระกนิษฐาสัมมาชีพ นอกจากนี้ กสศ. ยังคิดค้นต้นแบบนวัตกรรมในการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา โดยกล่าวว่า “งานของเราไม่ใช่แค่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่คือการคิดค้นต้นแบบของนวัตกรรมและเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาใหม่ให้หน่วยงานต่าง ๆ นำไปใช้ประโยชน์ ผ่านการใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศและฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ในการทำงาน ร่วมกับระบบการค้นหาและคัดกรองข้อมูล รวมถึงระบบการจัดสรรเงินอุดหนุนอย่างมีเงื่อนไข ระบบติดตาม การรับเงินทุน และระบบการส่งต่อฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อทำงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต ของเด็กและเยาวชนไทยอย่างเป็นองค์รวมเพราะการสร้างเสมอภาคทางการศึกษาคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืน” (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, ออนไลน์) และหนึ่งในนวัตกรรมดังกล่าวที่ กสศ. ได้คิดค้นเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษา คือ โครงการโรงเรียนพัฒนาตนเอง (Teacher and School Quality Program: TSQP) จากแนวคิดการหนุนให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการตนเองและสามารถประยุกต์นวัตกรรมหรือเครื่องมือ(Program)ได้เหมาะสมกับผู้เรียน และในปัจจุบันได้มีการหนุนเสริมกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองผ่านกลไกเชิงพื้นที่โดยเสริมพลัง(Empower) หน่วยงานในระดับพื้นที่ให้เกิดการขับเคลื่อน(Movement) และ

เปลี่ยนเป็น(Teacher and School Quality Movement: TSQM) เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ทั้งระบบ (Whole School Approach) ทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพของระบบบริหารจัดการและการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูงในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาให้นักเรียนให้เกิดสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ยังไม่สามารถปฏิรูปการศึกษาหรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง องค์กรทางการศึกษาจึงตกเป็นจำเลยของสังคมอยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณมากที่สุด แต่ไม่สามารถพัฒนาการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพดังเช่นที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ซึ่งส่งผลต่อ ความคาดหวัง และความศรัทธาของคนในสังคมที่มีต่อวงการการศึกษา จากรายงานการขยายผลโรงเรียนคุณภาพดีในประเทศไทยของสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (TDRI) (ศุภณัฐ ศศิวิวัฒน์ และโซชิตา สลักคำ, 2561) พบว่า การปฏิรูปการศึกษาที่ได้ผลต้องพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในวงกว้าง การขยายผลโรงเรียนคุณภาพดีสามารถเพิ่มสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ ของนักเรียนได้อย่างโดดเด่น การถอดบทเรียนและการเผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนคุณภาพดีจะช่วยให้บทเรียนในการยกระดับคุณภาพของโรงเรียนอื่นได้ การปฏิรูปด้วยการขยายผลนี้มุ่งปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ในโรงเรียนโดยตรง ซึ่งแตกต่างจากแนวทางที่ผ่านมาที่พยายามยกเครื่องโครงสร้างการบริหารกระทรวงศึกษาธิการและปรับเปลี่ยนแรงจูงใจของครู ซึ่งหลายครั้งล้มเหลวเพราะไม่นำไปสู่การเรียนรู้ที่ดีขึ้นในโรงเรียน จากรายงานฉบับนี้จะเห็นว่าความสำคัญของการปฏิรูปนี้ขึ้นอยู่กับปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ในห้องเรียน และโรงเรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดการบริหารจัดการเครือข่าย เป็นแนวคิดการบริหารจัดการแบบใหม่ (New Governance) ที่มีความแตกต่างจากการบริหารจัดการของรัฐในยุคเดิมที่เน้นความสัมพันธ์แบบสายการบังคับบัญชา (Hierarchy) ซึ่งมีลักษณะของการสั่งการ มีความไม่เท่าเทียมกันทางอำนาจมีผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งการจัดการเครือข่ายได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบทางอำนาจเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันของตัวกระทำที่หลากหลาย (Diverse Actors) ซึ่งมีคุณลักษณะความสัมพันธ์ทั้งในลักษณะที่หลายองค์กรที่มีความแตกต่างกันในทรัพยากรและศักยภาพมาร่วมมือกันภายใต้เป้าหมายอย่างเดียวกัน โดยที่แต่ละองค์กรไม่ได้สูญเสียความเป็นอิสระในการจัดการองค์กรของตนเอง ไม่มีโครงสร้างของสายการบังคับบัญชา ไม่มีการแข่งขันภายในเครือข่าย แต่มีความสัมพันธ์ในเชิงร่วมมือกัน (Collaboration) ในการตัดสินใจจัดการบางอย่างร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่(Area-based Education)การศึกษาเชิงพื้นที่เป็นกลไกกระจายอำนาจให้แต่ละพื้นที่หรือแต่ละจังหวัดมีอำนาจในการออกแบบวิธีการจัดการศึกษาให้เหมาะกับโจทย์เฉพาะของพื้นที่นั้น ๆ เพื่อซ่อมจุดแย่ แก้อุดบอด รวมถึงต่อยอดจุดเด่นระดับพื้นที่ให้ทันเวลา ทันท่อสถานการณ์ เนื่องจากในแต่ละพื้นที่ ผู้คน ครอบครัวยุคคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ที่มีความแตกต่างย่อมส่งผลถึงปัญหา อุปสรรคไม่เหมือนกัน ‘ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา’ จึงไม่สามารถแก้ไขได้

ด้วยสูตรสำเร็จเดียว กลไกของการศึกษาเชิงพื้นที่จึงเข้ามามีบทบาทในการกระจายอำนาจให้กับผู้คนในพื้นที่ในการออกแบบการจัดการศึกษาภายในท้องถิ่นของตนเอง เนื่องจากบุคลากรทางการศึกษาและคนในชุมชนนั้น ๆ จะเข้าใจถึงสภาพปัญหามากกว่าผู้คนที่ทำงานอยู่ในส่วนกลาง และยังช่วยสร้างความเป็น ‘เจ้าของเรื่อง’ และ ‘เจ้าของปัญหา’ ที่กระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนไปด้วยกัน ผู้มีส่วนในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่นั้นครอบคลุมไปถึงภาคปกครองท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม ที่เข้ามาบูรณาการองค์ความรู้และร่วมมือกันช่วยเหลือปัญหาทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งสัมพันธ์กับผลลัพธ์ของการดำเนินงานโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเอง (Teacher and School Quality Movement: TSQM) ที่ก่อให้เกิดแนวทางหรือนวัตกรรมของการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนและระบบนิเวศการเรียนรู้ในจังหวัด ด้วยการศึกษาดำเนินงาน สภาพ ปัญหาการจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของการแก้ปัญหาในองค์ประกอบต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ เกิดการบูรณาการความร่วมมือและกลไกการทำงานที่สร้างแนวคิดความเป็นเจ้าของร่วมกันของทุกภาคส่วน โดยจังหวัด/เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานระดับพื้นที่อื่น ๆ ระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนและพัฒนาเด็ก และเยาวชนวัยเรียนในพื้นที่/จังหวัดของตนเอง เกิดการใช้เครื่องมือและแนวทางของการประเมินผลเชิงพัฒนา (Developmental Evaluation) เป็นเครื่องมือของการออกแบบแผนการทำงานและบริหารจัดการแนวใหม่เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับพื้นที่/จังหวัด และระดับโรงเรียน ไปจนถึงการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนที่เข้มแข็ง สถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น/ภูมิภาค เข้าร่วมเป็นหน่วยสนับสนุนด้านเทคนิควิชาการร่วมกับเขตพื้นที่หรือหน่วยงานในกำกับ ดูแลของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อเติมเต็มศักยภาพทางวิชาการให้แก่ผู้บริหารเขตพื้นที่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู แล่ศึกษานิเทศก์ เกิดการการออกแบบและวางแผนทางการพัฒนาระบบและกลไกการดูแลช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนที่เหมาะสม เพื่อลดอัตราการหลุดออกจากระบบการศึกษา ในทุกโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายและทุกองค์กรภาคีเครือข่ายร่วมดำเนินงานรวมถึงแนวทางการส่งต่อและดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและนักเรียนที่หลุดออกจากระบบไปแล้ว ทั้งนี้อาจทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในระดับต่าง ๆ ได้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น เป็นปัญหาที่มีความสำคัญมีความจำเป็น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารการศึกษาปฏิบัติงานในตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการและเป็นผู้นำการพัฒนาการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาในด้านนี้ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาและสังเคราะห์กระบวนการบริหารที่ดีของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเอง (Teacher and School Quality Movement: TSQM) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อให้เกิดผลผลิตและผลลัพธ์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาและความคาดหวังของสังคมต่อการพัฒนาการศึกษาไทยให้ก้าวทันยุคสมัยและสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพิ่มโอกาสทางการเรียนรู้ให้เกิดความเสมอภาคและทั่วถึงต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการใช้คู่มือ

1. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานตามขั้นตอน วิธีการการทำงานที่กำหนดไว้ได้อย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ
2. เพื่อสร้างมาตรฐานและความสม่ำเสมอในการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนมีความเข้าใจตรงกันและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษาผ่านความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในพื้นที่
4. เพื่อสร้างแนวทางและกระบวนการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่โดยใช้ความร่วมมือจากหลายภาคส่วน

1.3 แนวคิดและหลักการ

2. การขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

2.1 การจัดตั้งกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย โครงสร้าง (สัดส่วน , คุณสมบัติ และการได้มา , วาระการดำรงตำแหน่ง) และบทบาทหน้าที่

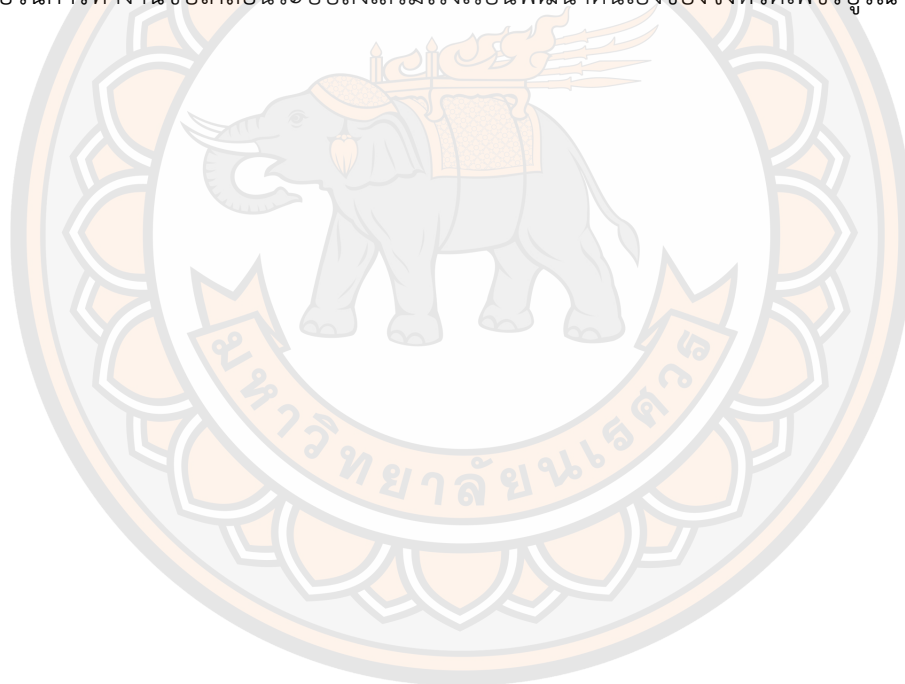
2.1.1 กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด

2.1.2 กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา

2.1.3 กลไกพิเศษ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

2.2 การสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ กระบวนการทำงานและการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

การจัดประชุมสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ กระบวนการทำงานขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลการประชุมสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ กระบวนการทำงานและการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์

ว/ด/ป	หัวข้อประชุม	ผลการประชุม	ผู้เข้าร่วมประชุม
การประชุมกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ 3 กลไก			
5 เมษายน 2567	1. โครงสร้างกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ	มติที่ประชุม กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ รับทราบตามคำสั่งที่ 842/2567 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA) จังหวัดเพชรบูรณ์ สัปดาห์ที่ 2 เมษายน 2567	กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือทั้ง 3 กลไก ประกอบไปด้วย 1. กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด จำนวน 11 คน 2. กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 13 คน 3. กลไกนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 8 คน
	2. บทบาทหน้าที่	มติที่ประชุม กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ รับทราบบทบาทหน้าที่	
	3. กระบวนการทำงานขับเคลื่อนส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	มติที่ประชุม 1. กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือรับทราบกระบวนการทำงานใน 5 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย 1) การสร้างกลไกการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ 2) การจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ 3) การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาครูและศึกษานิเทศก์ 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การกำกับติดตาม 5) การสรุป รายงานผลการดำเนินงานและการสะท้อนผล 2. เห็นชอบให้กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือร่วมกันจัดทำแผนการดำเนินงาน 3. เห็นชอบให้ทั้ง 3 กลไกดำเนินงานขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2567 – 31 กรกฎาคม 2567 4. กำหนดประเมินผลการทดลองขับเคลื่อนรูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในวันที่ 9 มกราคม 2567	

2.3 การขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงแผนดำเนินการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของทั้ง 3 กลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

ระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเอง	กลไกภาคีเครือข่าย	กระบวนการทำงาน	ปฏิทินดำเนินงาน	สถานที่
1. การสร้างกลไกการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด	1.จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาคณะกรรมการเชิงพื้นที่ (Core Team)จำนวน 30 คน เพื่อเป็นกระบวนกรและผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เข้มแข็งด้วยกระบวนการDE: Developmental Evaluation 2.จัดประชุมวิเคราะห์สภาพปัญหา สรุปผล จัดลำดับความสำคัญหรือความเร่งด่วนของปัญหาที่ต้องการแก้ไขปรับปรุงหรือยกระดับคุณภาพการศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์จาก ผลการอบรม DE: Developmental Evaluation	เมษายน	โรงแรมบุรพา
			เมษายน	โรงแรมเอสอาร์เรสซิเดนซ์
	กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา	1. ศึกษาต้นทุนทางปัญญาซึ่งเป็นนวัตกรรมทางด้านการจัดการเรียนการสอน หรือนวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์หรือโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ TSQP เดิม	เมษายน	รร.บ้านเขาชะโงก รร.บ้านกองทุล รร.บ้านวังร่อง

ระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนา ตนเอง	กลไก ภาคีเครือข่าย	กระบวนการทำงาน	ปฏิทินดำเนินงาน	สถานที่
		2. ศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ หรือโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ TSQP เดิม	เมษายน	
	กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายความ ร่วมมือ	นิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการสร้างกลไก การขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของ จังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่าย จังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา	เมษายน	สพป.พช 1
2. การจัดทำแผนการ ขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียน พัฒนาตนเองของจังหวัด เพชรบูรณ์	กลไกขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายจังหวัด	1.จัดประชุมเตรียมความพร้อมการจัดงานเสวนาภาคี เครือข่าย	พฤษภาคม	สพป.พช.1
		2.จัดเวทีเสวนาร่วมกันกำหนดการจัดทำแผนการ ขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA) ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ระยะเวลา 3 ปี และการ เลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ TSQA และนวัตกรรม การศึกษา/การบริหารด้วยความสมัครใจ	พฤษภาคม	สพป.พช.1
		3. จัดทำข้อตกลง MOU ความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ในระดับจังหวัดตามบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่ กำหนด	พฤษภาคม	สพป.พช.1

ระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาตนเอง	กลไกภาคีเครือข่าย	กระบวนการทำงาน	ปฏิทินดำเนินงาน	สถานที่
	กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา	1. สมัครงใจเข้าร่วมโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA) ของจังหวัดเพชรบูรณ์ 2. จัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกับภาคีเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์	พฤษภาคม พฤษภาคม	สพป.พช.1 สพป.พช.1
	กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ	นิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการจัดทำแผนการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองของจังหวัดเพชรบูรณ์ของกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัดและกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายสถานศึกษา	พฤษภาคม	สพป.พช.1
3. การส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็นต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง	กลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายจังหวัด	1. จัดประชุมเตรียมความพร้อมการดำเนินงาน 2. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และจัดทำข้อตกลง (MOU) 3. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูผู้สอนให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารด้านการจัดการเรียนรู้	มิถุนายน มิถุนายน มิถุนายน	สพป.พช.1 โรงแรมเอสอาร์ เรสซิเดนซ์ โรงแรมเอสอาร์ เรสซิเดนซ์

ระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนา ตนเอง	กลไก ภาคีเครือข่าย	กระบวนการทำงาน	ปฏิทินดำเนินงาน	สถานที่
		รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดห้องเรียน ประสิทธิภาพสูง High Functioning		
	กลไกขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายสถานศึกษา	1. เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และจัดทำข้อตกลง (MOU) 2. เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูผู้สอนให้เป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารด้านการจัดการเรียนรู้ รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดห้องเรียน ประสิทธิภาพสูง High Functioning	มิถุนายน มิถุนายน	โรงแรมเอสอาร์ เรสซิเดนซ์ โรงแรมเอสอาร์ เรสซิเดนซ์
	กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายความ ร่วมมือ	นิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการส่งเสริม พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เป็น ต้นแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง	มิถุนายน	สพป.พข.1
4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC การนิเทศ กำกับ ติดตามด้วย กระบวนการ	กลไกขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายจังหวัด	1. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC 2. ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม	กรกฎาคม กรกฎาคม	สพป.พข.1 โรงเรียนที่เข้าร่วม โครงการ

ระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนา ตนเอง	กลไก ภาคีเครือข่าย	กระบวนการทำงาน	ปฏิทินดำเนินงาน	สถานที่
PLC และกระบวนการ DE :Developmental Evaluation		3. การใช้กระบวนการ DE: Developmental Evaluation	กรกฎาคม	สพป.พช.1
	กลไกขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายสถานศึกษา	1.ร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC 2.รับการนิเทศ กำกับ ติดตามการเตรียมความพร้อมใน การเข้าร่วมโครงการและนวัตกรรม หรือวิธีปฏิบัติที่ดี ที่ สมัครใจเลือกใช้ 3.ร่วมจัดทำแผนการดำเนินงานโครงการในระยะเวลา 3 ปี ของสถานศึกษา	กรกฎาคม กรกฎาคม กรกฎาคม	สพป.พช.1 โรงเรียนที่เข้าร่วม โครงการ สพป.พช.1
	กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายความ ร่วมมือ	นิเทศ ติดตาม กำกับ ติดตามการเตรียมความพร้อมใน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC การนิเทศ กำกับ ติดตามด้วยกระบวนการ PLC และกระบวนการ DE :Developmental Evaluation	กรกฎาคม	สพป.พช.1
5. การสรุปและรายงานผลการ ดำเนินงาน และการสะท้อนผล การดำเนินงาน AAR	กลไกขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายจังหวัด	จัดประชุมเพื่อสรุปงาน การกำหนดหัวข้อใน การติดตามงาน และอื่นๆ	กรกฎาคม	สพป.พช.1

ระบบส่งเสริมโรงเรียนพัฒนา ตนเอง	กลไก ภาคีเครือข่าย	กระบวนการทำงาน	ปฏิทินดำเนินงาน	สถานที่
	กลไกขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายสถานศึกษา	ตัวแทนเข้าร่วมประชุมเพื่อสรุปงาน การกำหนดหัวข้อใน การติดตามงาน และอื่นๆ	กรกฎาคม	สพป.พช.1
	กลไกนิเทศ ติดตาม การขับเคลื่อนภาคี เครือข่ายความ ร่วมมือ	นิเทศ ติดตาม วิธีการทำงานในขั้นตอนการสรุปและ รายงานผลการดำเนินงาน และการสะท้อนผลการ ดำเนินงาน AAR	กรกฎาคม	สพป.พช.1

ส่วนที่ 2 การนำรูปแบบมาสู่การขับเคลื่อน

1. คำสั่งแต่งตั้งกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

คำสั่งจังหวัดเพชรบูรณ์

ที่ ๙๔๒/ ๒๕๖๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA)
จังหวัดเพชรบูรณ์

ด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ ได้รับมอบอำนาจจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นหน่วยงานรับทุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) โครงการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (Teacher and School Quality Area : TSQA) โดยมีเป้าหมายสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นต้นแบบของโรงเรียนพัฒนาตนเอง พร้อมกับการพัฒนาคุณภาพครูและโรงเรียนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในศตวรรษที่ ๒๑ และทำงานร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดในระดับนโยบายและระดับพื้นที่ผ่านรูปแบบของการขับเคลื่อนทั้งในมิติของกลไกจังหวัดและเครือข่ายโรงเรียน

ดังนั้น เพื่อให้เกิดขบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนอย่างต่อเนื่องในระดับพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย จังหวัดเพชรบูรณ์ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA) จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

๑. ที่ปรึกษา

- ๑.๑ ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์
- ๑.๒ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
- ๑.๓ ศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์
- ๑.๔ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์

๒. คณะกรรมการอำนวยการ

๒.๑ นายโท พานนนท์	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	ประธานกรรมการ
๒.๒ นายภพเดชา บุญศรี	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	รองประธานกรรมการ
๒.๓ รองศาสตราจารย์ กานต์ อัมพานนท์	คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	กรรมการ
๒.๔ นางแพวิพา ภูสงัด	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๒	กรรมการ
๒.๕ นายทองเลื่อน บุญเพ็ง	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓	กรรมการ
๒.๖ นายอดุลย์ ภูปลื้ม	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเพชรบูรณ์	กรรมการ

/ ๒.๗ นางชนิษฐา...

๒.๗ นางชนิษฐา ม่วงศรีจันทร์	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการ
๒.๘ นายศุทธา จักคาม	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการ
๒.๙ นายกรเอก มิ่งศรี	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๒	กรรมการ
๒.๑๐ นายวิทยา เกษาอาจ	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์	กรรมการ
๒.๑๑ นางสาวปิ่นแก้ว ยังคำมัน	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์	กรรมการ
๒.๑๒ นางนิลยา ทองศรี	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการและเลขานุการ
๒.๑๓ นางสาวกฤติธิดา อ่อนคล้าย	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่

อำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุนโรงเรียนร่วมกับต้นสังกัดตามมาตรการที่กำหนด และส่งเสริมวัดกรรมที่โรงเรียนเสนอขอรับงบประมาณสนับสนุน เพื่อให้การดำเนินงานโครงการขับเคลื่อน ขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA) จังหวัดเพชรบูรณ์ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

๓. คณะกรรมการดำเนินงานหลัก Core Team

๓.๑ นายไท พานนนท์	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	ประธานกรรมการ
๓.๒ นายภพเดชา บุญศรี	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	รองประธานกรรมการ
๓.๓ รองศาสตราจารย์ กานต์ อัมพานนท์	คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	กรรมการ
๓.๔ นางแพวิพา ภูสังัด	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๒	กรรมการ
๓.๕ นายทองเลื่อน บุญเพ็ง	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓	กรรมการ
๓.๖ นายอดุลย์ ภูปลัม	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์	กรรมการ
๓.๗ นางชนิษฐา ม่วงศรีจันทร์	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการ
๓.๘ นายศุทธา จักคาม	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการ

/ ๓.๙ นายกรเอก...

๓.๙ นายกรเอก มิ่งศรี	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๒	กรรมการ
๓.๑๐ นายวิทยา เกษาอาจ	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์	กรรมการ
๓.๑๑ นางสาวธรรณา พวงจันทร์หอม	นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นชำนาญการ สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด	กรรมการ
๓.๑๒ นางสาวปิ่นแก้ว ยังคำมัน	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์	กรรมการ
๓.๑๓ นายธงชัย วงศ์กาอินทร์	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการ
๓.๑๔ นางพจนา คงสัตรา	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๒	กรรมการ
๓.๑๕ นางปาริชาติ เช่งแก้ว	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓	กรรมการ
๓.๑๖ นางสาวยลพัชร มีเนน	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเพชรบูรณ์	กรรมการ
๓.๑๗ นางสาวสมฤทัย เย็นใจ	อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	กรรมการ
๓.๑๘ นางสาวสุนารี ฝิปากเพระ	อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	กรรมการ
๓.๑๙ นางสาวณัฐกานต์ พึ่งกุล	อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	กรรมการ
๓.๒๐ นางพรพิมล อ่อนศรี	อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	กรรมการ
๓.๒๑ นางภิญญาพัชญ์ เหมือนโพธิ์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการ
๓.๒๒ นางสาวสุมาลี ขจรไพร	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการ
๓.๒๓ นางสาวสุพัตรา รัชต์จำรูญ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการ

/ ๓.๒๔ นางวิไลภรณ์...

๓.๒๔ นางสาววิไลภรณ์ ปิ่นทองวงศ์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการ
๓.๒๕ นางสาวลภัสสรดา คำมา	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการ
๓.๒๖ นางสาวเปรมยุตา สายบุญตั้ง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการ
๓.๒๗ นางสาวรัตนา จันทร์สิน	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๒	กรรมการ
๓.๒๘ นางสาวกวิณพัฒน์ ขวัญแน่น	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๒	กรรมการ
๓.๒๙ นางอรจิรา นามวงษา	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๒	กรรมการ
๓.๓๐ นางสาวพัชรินทร์ วาวงศ์มูล	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๓	กรรมการ
๓.๓๑ นางสาวรังสิมา บัวทอง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๓	กรรมการ
๓.๓๒ นางดวงฤทัย สิวิน	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพชรบูรณ์	กรรมการ
๓.๓๓ นายศุภฤกษ์ บัวเสนาะ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพชรบูรณ์	กรรมการ
๓.๓๔ นายสมชาย มีกำลัง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์	กรรมการ
๓.๓๕ นายเทิดชาย สุขโชน	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๒	กรรมการ
๓.๓๖ นางนิลยา ทองศรี	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการและเลขานุการ

/ ๓.๓๗ นางสาวกฤติญา

๓.๓๗ นางสาวกฤติญา อ่อนคล้าย ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑

มีหน้าที่

ดำเนินการบริหารจัดการงานในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย ประสานงานร่วมกับต้นสังกัด สนับสนุนโรงเรียนตามมาตรการที่กำหนด จัดประชุมและส่งเสริมสวัสดิการที่โรงเรียนเสนอขอรับงบประมาณสนับสนุน

๔. คณะกรรมการ กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล

๔.๑ นายไท พานนนท์	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	ประธานกรรมการ
๔.๒ นายภพเดช บุญศรี	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	รองประธานกรรมการ
๔.๓ นางแพวิภา ภูสังัด	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๒	กรรมการ
๔.๔ นายทองเลื่อน บุญเพ็ง	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓	กรรมการ
๔.๕ นายอดุลย์ ภูปลื้ม	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเพชรบูรณ์	กรรมการ
๔.๖ นางสาวปิ่นแก้ว ยิ่งคำมัน	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์	กรรมการ
๔.๗ นายธงชัย วงศ์กาอินทร์	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการ
๔.๘ นางพจนา คงสัตรา	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๒	กรรมการ
๔.๙ นางปาริชาติ เข่งแก้ว	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓	กรรมการ
๔.๑๐ นางสาวกวิณพัฒน์ ขวัญแน่น	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๒	กรรมการ
๔.๑๑ นางสาวพัชรินทร์ วาวงศ์มูล	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๓	กรรมการ
๔.๑๒ นางนิลยา ทองศรี	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการและเลขานุการ

/๔.๑๓ นางสาวกฤติญา

๕.๑๓ นางสาวกฤติธิดา อ่อนคล้าย ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑

มีหน้าที่

ดำเนินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ตามปฏิทินการลงพื้นที่ในแบบนิเทศ ติดตาม และประเมินโครงการที่กำหนด จัดทำเอกสารรายงานความก้าวหน้าและสรุปรายงานผลการดำเนินงาน เสนอกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) เมื่อสิ้นสุดโครงการ

๕. คณะกรรมการดำเนินการด้านการเงิน

๕.๑ นายไท พานนนท์	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	ประธานกรรมการ
๕.๒ นายภพเดชา บุญศรี	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	รองประธานกรรมการ
๕.๓ นางนิเวศน์ ศรีสำอางค์	นักวิชาการเงินและบัญชีปฏิบัติการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการ
๕.๔ นางสาวทิมลวลัย ศิริ	นักวิชาการเงินและบัญชีปฏิบัติการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการ
๕.๕ นางนิลยา ทองศรี	ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๕.๖ นางสาวกฤติธิดา อ่อนคล้าย	ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่

ดำเนินการจัดทำเอกสารการเบิกจ่ายงบประมาณของโครงการให้เป็นไปตามระเบียบ การเบิกจ่ายงบประมาณที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายเกษม คมเมือง)
ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

ที่ ศธ ๐๔๐๐๘/ ๖๒๖๖

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง มอบอำนาจให้เป็นหน่วยรับทุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แนวคิดการดำเนินงาน จำนวน ๑ ชุด
๒. รายชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ได้ดำเนินโครงการโรงเรียนพัฒนาตนเอง (Teacher and School Quality Program : TSQP) ภายใต้โครงการสนับสนุนการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งในปีการศึกษา ๒๕๖๗ - ๒๕๖๙ มีแผนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ บนฐานแนวคิดการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อน ขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (Teacher and School Quality Area : TSQA) โดยใช้กลไกขับเคลื่อน สำคัญ ๒ ส่วน คือ ๑) กลไกระดับพื้นที่ และ ๒) กลไกระดับโรงเรียน เพื่อสนับสนุนให้เกิดขบวนการขับเคลื่อน การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนอย่างต่อเนื่องในระดับพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน นั้น

ในการนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ในพื้นที่จังหวัดเกิดการบูรณาการความร่วมมือและความเป็นเจ้าของร่วมกันของทุกภาคส่วน นำไปสู่การขยายผล ในพื้นที่อื่นได้ และการเบิกจ่ายงบประมาณ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จึงมอบให้ท่านปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการเป็นหน่วยงาน รับทุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาและร่วมดำเนินโครงการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนา ตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA) โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ตามระเบียบ กระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง อย่างเคร่งครัด รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยตรี

(ธนุ วงษ์จินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา

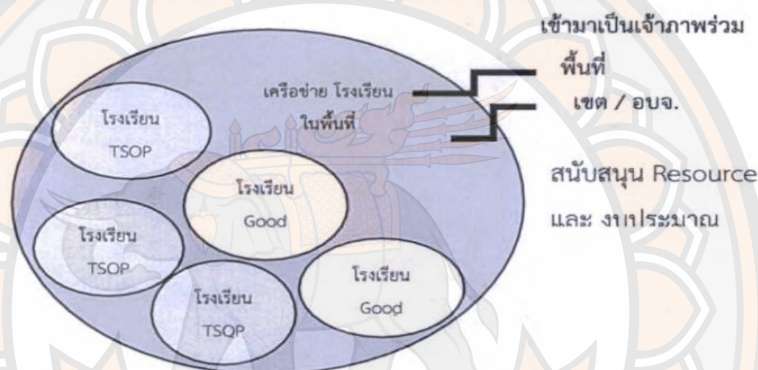
โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๘๙๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1

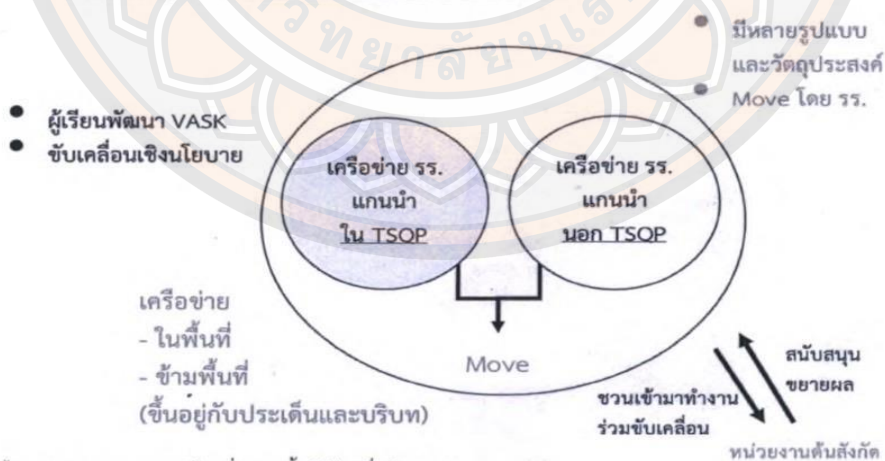
แนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเอง
(Teacher and School Quality Movement: TSQM)

การขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเอง (TSQM) คือ ขบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในพื้นที่โดยหน่วยงานต้นสังกัดเป็นหลักในการสนับสนุนทรัพยากร งบประมาณ และการบริหารจัดการ โดยมีโรงเรียนต้นแบบในพื้นที่จากการมีต้นทุนการทำงานแบบ TSQP หรือแบบอื่น ๆ ที่เป็นต้นทุนสำคัญในการทำงานให้เกิดความยั่งยืน ตามเป้าหมายที่กำหนดได้ภายในระยะเวลา 3 ปี โดยมีรูปแบบของการขับเคลื่อน 3 รูปแบบสำคัญ ดังนี้

- (1) การขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (Teacher and School Quality Area : TSQA) โดยเป็นการขับเคลื่อนระดับจังหวัดเริ่มต้นจากโรงเรียนในพื้นที่

- (2) การขับเคลื่อนเครือข่ายโรงเรียนพัฒนาตนเอง (TSQN: Teacher and School Quality Network) การขับเคลื่อนระดับเครือข่ายโรงเรียน

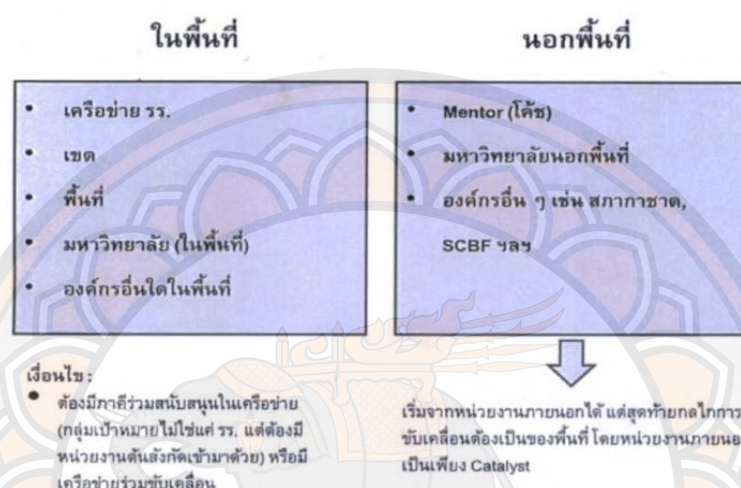

เงื่อนไข : 1. กสศ. ควรเจรจากับหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อทำ MOU
2. การดำเนินงานต้องมีภาคีร่วมสนับสนุนในเครือข่าย
(กลุ่มเป้าหมายไม่ใช่แค่ โรงเรียน แต่ต้องมีหน่วยงานต้นสังกัดเข้ามาด้วย)

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1

(3) การขับเคลื่อนเชิงประเด็น (Teacher and School Quality Issue : TSQI)

ขับเคลื่อนการทำงานในลักษณะเครือข่ายเชิงประเด็น (Issue) ร่วม เช่น ประเด็นของเครือข่ายโรงเรียนบนดอย ประเด็นนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ นักเรียนพิการเรียนร่วม เป็นต้น โดยการขับเคลื่อนเชิงประเด็นนั้นหน่วยงานหรือภาคส่วนที่จะเข้ามาเป็นเจ้าของและร่วมขับเคลื่อนนั้น ความเป็นไปได้ทั้งในพื้นที่ และนอกพื้นที่ ดังนี้

นิยามของ TSQM

1) การขยายเครือข่าย

- ขยายเครือข่ายโรงเรียน
- ขยายเครือข่ายของเขตพื้นที่
- ขยายเครือข่ายของ Node

2) การสร้างการมีส่วนร่วม

- สร้างการมีส่วนร่วม เป็นหุ้นส่วน ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาครู ผู้บริหาร นักเรียน และโรงเรียน
- การมีส่วนร่วมของชุมชน และภาคีอื่น ๆ ทั้ง หน่วยงานการศึกษา และหน่วยงานภาคีเครือข่ายในพื้นที่

3) การปรับเปลี่ยน Mindset

- ปรับเปลี่ยน Mindset ของคนทำงาน Key Actors ในพื้นที่
 - เปลี่ยน Mindset เรื่อง “การเป็นเจ้าของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่
 - เปลี่ยน Mindset จาก “การศึกษา” เป็น “การเรียนรู้ / การพัฒนาคน”
- ในลักษณะของการพัฒนา VASK ครบทุกด้าน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1

4) การขยายผล (Movement) การพัฒนาโรงเรียนโดยมีเด็กเป็นตัวตั้ง

- ระดับโรงเรียนที่ต่อเนื่องยั่งยืน โดย มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนา VASK ของนักเรียน
- ระดับเครือข่ายพื้นที่เข้ามาร่วมเป็นเจ้าของ
- เกิดแนวทางในการบริหารจัดการ การพัฒนาคนในพื้นที่ ที่เชื่อมโยงกันระหว่างใน โรงเรียนและนอกโรงเรียน หรือ Platform การเรียนรู้อื่น ๆ

สิ่งที่ส่งมาด้วย 2

รายชื่อเขตพื้นที่การศึกษาที่ร่วมดำเนินงาน
โครงการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQA)

ลำดับ	จังหวัด	ชื่อโครงการ	เขตพื้นที่การศึกษาที่ร่วมดำเนินงาน
1	นราธิวาส	โครงการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเอง เชิงพื้นที่ (TSQA) จังหวัดนราธิวาส	สพป.นราธิวาส เขต 2
2	เพชรบูรณ์	โครงการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเอง เชิงพื้นที่ (TSQA) จังหวัดเพชรบูรณ์	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1
3	ราชบุรี	โครงการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเอง เชิงพื้นที่ (TSQA) จังหวัดราชบุรี	สพป.ราชบุรี เขต 1
4	นครพนม	โครงการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเอง เชิงพื้นที่ (TSQA) จังหวัดนครพนม	สพป.นครพนม เขต 1
5	นครราชสีมา	โครงการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเอง เชิงพื้นที่ (TSQA) จังหวัดนครราชสีมา	สพป.นครราชสีมา เขต 1
6	ตราด	โครงการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเอง เชิงพื้นที่ (TSQA) จังหวัดตราด	สพป.ตราด

ที่ ศธ ๐๔๐๐๘/๑๑๔๐๔

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง การร่วมดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQM-A)

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แนวคิดการดำเนินงาน จำนวน ๑ ชุด
๒. รายชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ได้ดำเนินโครงการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (Teacher and School Quality Movement – Area : TSQM-A) ซึ่งเป็นการดำเนินงานต่อเนื่องจากโครงการขับเคลื่อนขบวนการโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (Teacher and School Quality Area : TSQA) และในปีการศึกษา ๒๕๖๗ - ๒๕๖๘ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา มุ่งสนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนอย่างต่อเนื่องด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน โดยคาดหวังให้เกิดการทำงานของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดในระดับพื้นที่ บนฐานแนวคิดการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (Teacher and School Quality Movement – Area : TSQM-A) โดยใช้กลไกการขับเคลื่อนสำคัญ ๒ ส่วน คือ ๑) กลไกระดับพื้นที่ และ ๒) กลไกระดับโรงเรียน เพื่อสนับสนุนให้เกิดขบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนอย่างต่อเนื่องในระดับพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน นั้น

ในการนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในพื้นที่จังหวัดเกิดการบูรณาการความร่วมมือและความเป็นเจ้าของร่วมกันของทุกภาคส่วน รวมถึงการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมอบให้ท่านปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการเป็นหน่วยงานรับทุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาและร่วมดำเนินโครงการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQM-A) โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจลงนามในสัญญาความร่วมมือดำเนินงานกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา รวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ทั้งนี้ หากมีการจัดซื้อจัดจ้าง ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยตรี

(ธน วังจันตา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๘๕๒

“เรียนดี มีความสุข”

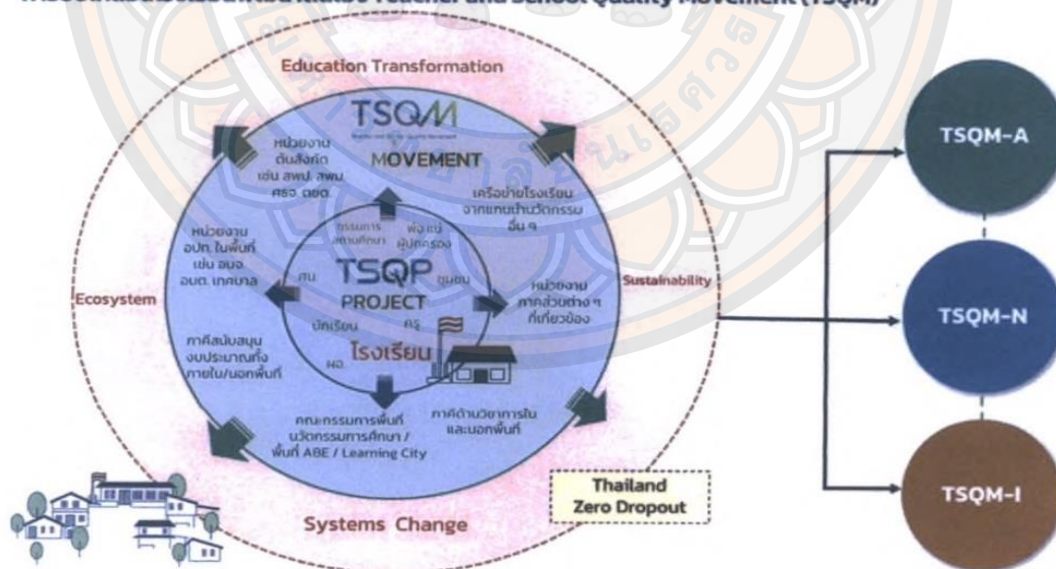
...

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

แนวความคิดดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (Teacher and School Quality Movement-Area: TSQM-A)

โครงการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเอง (Teachers and Schools Quality Movement: TSQM) ในปี ๒๕๖๖ ที่ผ่านมาเป็นการทำงานในระยะเริ่มต้น (Preparation stage) จึงเป็นช่วงของการวิเคราะห์ผลงานและต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ เพื่อออกแบบแนวทางและรูปแบบของการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเอง (TSQM) ให้ชัดเจน โดยมีแผนการดำเนินงานตามเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ (System change) ในช่วงปีการศึกษา ๒๕๖๗- ๒๕๖๙ โดยคาดหวังให้เกิดการทำงานร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดในระดับพื้นที่ (จังหวัด) และเกิดกลไกความร่วมมือกับหน่วยงานภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเกิดการขยายผลของเครือข่ายโรงเรียนแกนนำสู่โรงเรียนอื่น ๆ เพื่อยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนและสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ โดยมีแนวทางการดำเนินงานในลักษณะของ “การขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเอง” หรือ Teacher and School Quality Movement (TSQM) ซึ่งการขับเคลื่อนดังกล่าวนี้จะมีแนวทางมุ่งพัฒนาคุณภาพโรงเรียนและส่งผลต่อตัวผู้เรียน โดยมีรูปแบบ (Approach) การขับเคลื่อน ๓ รูปแบบ ได้แก่ ๑) การขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (Teacher and School Quality Movement - Area : TSQM-A) ๒) การขับเคลื่อนเครือข่ายโรงเรียนพัฒนาตนเอง (Teacher and School Quality Movement - Network : TSQM-N) และ ๓) การขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงประเด็น (Teacher and School Quality Movement - Issue : TSQM-I)

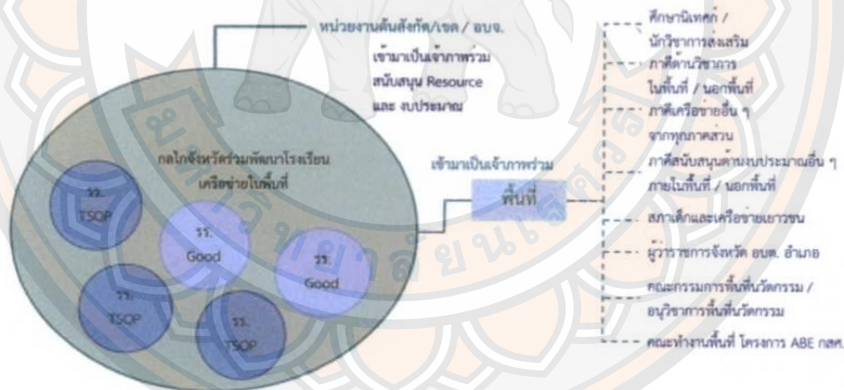
การขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเอง Teacher and School Quality Movement (TSQM)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ในปีการศึกษา 2567- 2569 นั้น กสศ. จะมุ่งสนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนอย่างต่อเนื่องด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน โดยคาดหวังให้เกิดการทำงานของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดในระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดกลไกความร่วมมือกับหน่วยงานภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและให้ความสำคัญ เพื่อสร้างระบบนิเวศทางการศึกษาและขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ต้นทุนการทำงานของจังหวัด/โรงเรียน/ภาคีเครือข่ายในพื้นที่มาต่อยอดและสร้างความยั่งยืน โดยพัฒนาแนวทางการดำเนินงานในลักษณะของ “การขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเอง” หรือ Teacher and School Quality Movement (TSQM) ซึ่งการขับเคลื่อนขบวนการดังกล่าว มีแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน แบ่งเป็น ๓ รูปแบบ ได้แก่

(๑) การขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (Teacher and School Quality Movement – Area : TSQM-A) เป็นการดำเนินงานในลักษณะของการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนและคุณภาพการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในพื้นที่จังหวัด โดยมีหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลของโรงเรียนเป็นหลักในการสนับสนุนทรัพยากร งบประมาณ และการบริหารจัดการ โดยการเพิ่มคุณภาพต่อยอดการพัฒนาและขยายผลกับเครือข่าย พร้อมสร้างความยั่งยืน โดยมีหลักการสำคัญของการขับเคลื่อนคือต้องประกอบไปด้วยกลไกสำคัญ ๒ ส่วน คือ (๑) กลไกระดับพื้นที่: เขต/จังหวัด (Meso) ที่เป็นการบริหารจัดการระดับพื้นที่แบบมีส่วนร่วม เชื่อมภาคีภาคการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และภาคส่วนอื่น ๆ ในพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนระบบการศึกษา และ (๒) กลไกระดับโรงเรียน (Micro) การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนครู เด็ก ต่อเนื่องจากฐานการทำงานของโรงเรียนในโครงการ TSQP และต้นทุนงานพัฒนาโรงเรียนในพื้นที่

(๒) การขับเคลื่อนเครือข่ายโรงเรียนพัฒนาตนเอง (Teacher and School Quality Movement –Network : TSQM-N) คือการดำเนินการของโรงเรียนแกนนำที่รวมกลุ่มเป็นเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนโดยมีโรงเรียนแกนนำที่เป็นต้นแบบจากการดำเนินงานจากโครงการ TSQP หรือโรงเรียนอื่น ๆ ที่เป็นต้นแบบการพัฒนาที่ดี (Good Practices) และมีการดำเนินงานพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนร่วมกัน พร้อมทั้งให้เกิด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

การทำงานร่วมกับหน่วยงานและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องอีกด้วย โดยเป้าหมายสำคัญของการดำเนินงานของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน คือเพื่อให้โรงเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง โดยการสนับสนุนให้โรงเรียนแกนนำที่สนใจ ร่วมวิเคราะห์ผลการพัฒนาโรงเรียนที่มีต้นทุนจากการเข้าร่วมโครงการ TSQP เพื่อต่อยอดการพัฒนาจากต้นทุน และขยายผลนวัตกรรมของการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบไปยังโรงเรียนเครือข่าย ที่สามารถรวมตัวกันเป็นเครือข่ายเพื่อสร้างความเข้มแข็งและขับเคลื่อนสู่การเชื่อมโยงกลไกการทำงานกับหน่วยงานต้นสังกัด และภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ พร้อมทั้งศึกษาความต้องการในมิติต่าง ๆ ที่จะพัฒนาเพื่อส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ได้ครอบคลุมและสูงขึ้นทุกด้าน ได้แก่ คุณค่า (Values) ทักษะชีวิตและอุปนิสัย (Attitudes) ทักษะ (Skills) และความรู้ (Knowledge)

(๓) การขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงประเด็น (Teacher and School Quality

Movement - Issue : TSQM-I) คือ การดำเนินงานสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายเชิงประเด็น เพื่อการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างนวัตกรรมการพัฒนาเครื่องมือการจัดการเรียนการสอน ความเข้มแข็งทางวิชาการให้กับโรงเรียนที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนานักเรียนในศตวรรษที่ ๒๑ หรือการหาแนวทางการหรือกลไกการแก้ปัญหาในประเด็นต่าง ๆ เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยเริ่มที่การปรับเปลี่ยนวิธีการคิดของครู (Mindset) เพิ่มบทบาทให้ฝ่ายวิชาการและผู้อำนวยการมีส่วนร่วมกับการวิจัยติดตามความก้าวหน้า เพื่อที่จะสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการของโรงเรียน ในลักษณะของการหมุนวงจรการเรียนรู้ของโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

แนวคิดการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQM-A)

การส่งเสริมจังหวัดต้นแบบขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQM-A) ในการยกระดับกลไกระดับจังหวัด และกลไกระดับโรงเรียนพัฒนาตนเอง ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินงานทุกภูมิภาคต่อเนื่องใน ๑๐ จังหวัด ได้แก่ ลำปาง พะเยา พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ขอนแก่น ศรีสะเกษ สุรินทร์ สระแก้ว ภูเก็ต สงขลา และนราธิวาส ที่เริ่มดำเนินการในระยะต้นเมื่อปี ๒๕๖๖ สู่การขับเคลื่อนการทำงานอย่างเต็มรูปแบบในปีที่ ๑ ของปีการศึกษา ๒๕๖๗ ตามแผนการขับเคลื่อน ๓ ปี ของแต่ละจังหวัด และดำเนินการขยายต้นแบบของจังหวัดโดยการค้นหาจังหวัดที่มีต้นทุน โดยใช้หลักการและแนวทางการดำเนินงาน คือ

๑. โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความสมัครใจที่เข้าร่วมดำเนินงาน และสามารถที่จะวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง และเลือกใช้นวัตกรรมที่สนใจและเหมาะสม เพื่อการพัฒนาตนเองของโรงเรียนได้หลากหลาย ตามบริบทและสภาพปัญหาของโรงเรียน
๒. จังหวัดสามารถกำหนดหรือออกแบบกลไกการพัฒนาในจังหวัดของตนเองได้ ด้วยการศึกษาดำเนินงานสภาพปัญหา และมีการจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของการแก้ปัญหาในองค์ประกอบต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ พร้อมทั้งร่วมระดมทรัพยากรภายในจังหวัด และพร้อมวางแผนการ Matching Fund สำหรับการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองในระยะ ๓ ปี
๓. หลักการสำคัญของการขับเคลื่อนคือต้องประกอบไปด้วยกลไกสำคัญ ๒ ส่วน คือ
 - (๑) กลไกระดับพื้นที่: เขต/จังหวัด (Meso) ที่เป็นการบริหารจัดการระดับพื้นที่แบบมีส่วนร่วม เชื่อมภาคการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และภาคส่วนอื่น ๆ ในพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนระบบการศึกษา
 - (๒) กลไกระดับโรงเรียน (Micro) การพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ครู เด็ก ต่อเนื่องจากฐานการทำงาน ของโรงเรียนในโครงการ TSQP และดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนอื่น ๆ ในพื้นที่ เป็นการทำงาน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ในลักษณะของการเพิ่มคุณภาพ ต่อยอดการพัฒนาขยายผลกับเครือข่ายและสร้างความยั่งยืน
ในการดำเนินงาน

๔. จัดให้มีกลไกการสนับสนุนการดำเนินงานในการติดตามผลการดำเนินงาน เครื่องมือสนับสนุน
การบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ไปจนถึงหนุนเสริมการดำเนินงานของระดับ
จังหวัดและสนับสนุนให้การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โดย
การสนับสนุนเกิดกระบวนการ ๕ ส่วนสำคัญ ได้แก่ ๑) การสร้างการมีส่วนร่วมภายในจังหวัด
๒) การพัฒนางานด้านวิชาการ ๓) การบริหารจัดการและสร้างกลไกในการทำงานร่วมกันระหว่าง
ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ๔) การสร้างและขยายเครือข่ายโรงเรียน และ ๕) การจัดการความรู้และ
การสื่อสารรูปธรรมความสำเร็จ

๕. เงื่อนไขความสำเร็จในการขับเคลื่อนงานโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ คือ

- (๑) จังหวัดขับเคลื่อนในลักษณะของการบูรณาการความร่วมมือและความเป็นเจ้าของร่วมกัน
ของทุกภาคส่วน โดยจังหวัด/เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานระดับพื้นที่อื่น ๆ เป็นเจ้าภาพ
ในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ของจังหวัด และมีกลไกการจัดการพัฒนาโรงเรียน
และพัฒนา นักเรียนของตนเอง ตามหลักของการกระจายอำนาจและมีอิสระในการบริหาร
จัดการ ทั้งระดมทรัพยากรและจัดสรรงบประมาณของจังหวัด
- (๒) เป้าหมายการพัฒนาของแต่ละจังหวัดควรสามารถพัฒนาโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ได้
จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ในระยะเวลา ๓ ปี ของจำนวนโรงเรียนทั้งจังหวัด โดย
กลุ่มเป้าหมายหลักในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน คือโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก
และขนาดกลาง (สพป. สพม. อปท. ดชด. และสช.) ระดับการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัย ระดับ
ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

รายชื่อเขตพื้นที่การศึกษาที่ร่วมดำเนินงาน
โครงการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQM-A) ปี ๒๕๖๗

ลำดับ	จังหวัด	ชื่อโครงการ	เขตพื้นที่การศึกษาที่ร่วมดำเนินงาน
๑	นราธิวาส	โครงการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQM-A) ปี ๒๕๖๗ จังหวัดนราธิวาส	สพป.นราธิวาส เขต ๒
๒	เพชรบูรณ์	โครงการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองเชิงพื้นที่ (TSQM-A) ปี ๒๕๖๗ จังหวัดเพชรบูรณ์	สพป.เพชรบูรณ์ เขต ๑

